

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΟΙΚΟΛΟΓΙΑΣ
Π.Μ.Σ. ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ

Διπλωματική Εργασία

ΘΕΜΑ: «Οικονομική συμπεριφορά των οικονομικών μεταναστών από την Αλβανία στην Αττική κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης»

Φοιτήτρια: Καλέμη Ντορίνα

A.M.: 29301

Επιβλέπων: Καθηγητής, Γ. Χονδρογιάννης

Μέλη επιτροπής: Λέκτορας, Ε. Σαρδιανού

Αναπλ. Καθηγήτρια, Α. Σαϊτη

ΑΘΗΝΑ 2012

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην παρούσα διπλωματική μελέτη εξετάζεται η οικονομική συμπεριφορά των οικονομικών μεταναστών από την Αλβανία που διαμένουν στην Ελλάδα κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης. Στόχος της διπλωματικής μελέτης ήταν να ερευνηθεί το μηνιαίο ατομικό εισόδημα και το ποσοστό αποταμίευσης των μεταναστών σε περίοδο οικονομικής κρίσης. Επίσης, στην έρευνα μελετήθηκε και το ποσό των χρημάτων που είχαν στείλει οι ερωτώμενοι στη χώρα καταγωγής τους για τα έτη 2008 έως 2011. Επιπρόσθετα, εξετάστηκε το μελλοντικό προσδοκώμενο εισόδημα των μεταναστών και η πιθανότητα επιστροφής στο τόπο καταγωγής λόγω της οικονομικής κρίσης στη χώρα υποδοχής. Γι' αυτό το λόγο πραγματοποιήθηκε έρευνα, σε δείγμα 371 ατόμων, σε κατοίκους της Αττικής. Από την εμπειρική ανάλυση προέκυψε ότι οι παράγοντες που επηρεάζουν την πιθανότητα επιστροφής στη χώρα καταγωγής τους λόγω της οικονομικής κρίσης είναι οι ερωτώμενοι που θεωρούν ότι συνεχίζουν να αμείβονται λιγότερα από τους ντόπιους, οι ερωτώμενοι που έχουν δηλώσει ότι έχει μειωθεί το εισόδημά τους στη χώρα υποδοχής, οι ερωτώμενοι που στέλνουν χρήματα στη χώρα καταγωγής τους, οι ερωτώμενοι που έχουν δηλώσει ότι γευματίζουν εκτός σπιτιού λιγότερο από μια φορά το μήνα και τέλος, οι ερωτώμενοι που έχουν περιουσιακά στοιχεία στη χώρα καταγωγής τους.

Λέξεις κλειδιά: οικονομική συμπεριφορά, καταναλωτική συμπεριφορά μεταναστών, δειγματοληπτική έρευνα, υπόδειγμα παλινδρόμησης

ABSTRACT

This paper develops an empirical model to investigate the main determinants of economic behavior of Albanian's immigrants in Greece. The aim of this study is to investigate Albanian's immigrants rate of monthly private income and savings in economic crisis. In addition, the results analyze the remittances that sent in their home country from 2008 to 2011. Also, the results show the expected income of immigrants. The study is based on 371 survey responses from the area of Attica, in Greece and they are analysed econometrically using regression techniques. In particular, the empirical results, based on the estimation of regression analysis suggest that economic and consumer variables are statistics significant factors of the possibility to return to their home country.

Keywords: economic behavior, consumer behavior, immigrants, survey, regression models

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή μου κο Γ. Χονδρογιάννη για τις παρατηρήσεις στη διπλωματική μου εργασία, την κα Α. Σαΐτη για τις συμβουλές της. Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω την καθηγήτριά μου την κα Ελένη Σαρδιανού για τη συμπαράσταση και την καθοδήγησή της καθ' όλη τη διάρκεια εκπόνησης της εργασίας μου. Ευχαριστώ ακόμη και την υποψήφια διδάκτορα κα Κ. Μπάρδα για τις διορθώσεις της εργασίας μου.

Στο σημείο αυτό θα ήθελα να ευχαριστήσω και όλους εκείνους που συνέβαλλαν και βοήθησαν στην πραγματοποίηση αυτής της διπλωματικής εργασίας: την κα Δ. Διαμαντίδου από το Υπουργείο Εσωτερικών και την κα Ε. Βρόντου από το τμήμα Στατιστικής Πληροφόρησης της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, για τα στοιχεία που μου παρείχαν για τους μετανάστες. Ευχαριστίες αρμόζουν επίσης, στο συγγραφέα Nase Jani, στον καθηγητή Jovan Mehilli και στο δικηγόρο Δημήτρη Παντάζο για την πολύτιμη μετάφραση του ερωτηματολογίου στα αλβανικά.

Τέλος, για την ολοκλήρωση αυτής της εργασίας οφείλω να ευχαριστήσω τον άντρα μου, Ιουλιανό για την υπομονή και την κατανόηση που μου παρείχε και τους γονείς μου για τη διάρκεια των σπουδών που μου παρείχαν.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	2
ABSTRACT.....	3
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....	4
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	5
<u>Κεφάλαιο 1^ο</u> : Εισαγωγή.....	8

Α ΜΕΡΟΣ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

<u>Κεφάλαιο 2^ο</u> : Περιγραφή της υπάρχουσας κατάσταση των οικονομικών μεταναστών στην Ελλάδα.....	11
<u>Κεφάλαιο 3^ο</u> : Προηγούμενες εμπειρικές μελέτες.....	20

[3.1: Εμπειρικές μελέτες που πραγματοποιήθηκαν για την οικονομική συμπεριφορά των οικονομικών μεταναστών στην Ευρώπη.](#)

[3.2: Εμπειρικές μελέτες που πραγματοποιήθηκαν για την οικονομική συμπεριφορά των οικονομικών μεταναστών στην Αμερική.](#)

[3.3: Εμπειρικές μελέτες που πραγματοποιήθηκαν για την οικονομική συμπεριφορά των οικονομικών μεταναστών στην Αφρική.](#)

[3.4: Εμπειρικές μελέτες που πραγματοποιήθηκαν για την οικονομική συμπεριφορά των οικονομικών μεταναστών σε χώρες της Ασίας.](#)

[3.5: Εμπειρικές μελέτες που πραγματοποιήθηκαν για την οικονομική συμπεριφορά των οικονομικών μεταναστών στην Αυστραλία.](#)

Β ΜΕΡΟΣ: ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

<u>Κεφάλαιο 4^ο</u> : Μεθοδολογία και περιγραφή στατιστικών στοιχείων.....	68
<u>4.1 Μεθοδολογία δειγματοληπτικής έρευνας</u>	
<u>4.2 Το προφίλ του δείγματος των μεταναστών</u>	

5.1 Εκτίμηση υποδείγματος πολλαπλής γραμμικής παλινδρόμησης για τους προσδιοριστικούς παράγοντες που επηρεάζουν το ποσό του ατομικού μηνιαίου εισοδήματός τους

5.2 Εκτίμηση υποδείγματος πολλαπλής γραμμικής παλινδρόμησης για τους προσδιοριστικούς παράγοντες που επηρεάζουν το ποσοστό της αποταμίευσης του ερωτώμενου το μήνα

5.3 Εκτίμηση υποδείγματος λογιστικής παλινδρόμησης για τους προσδιοριστικούς παράγοντες της πιθανότητας να αυξηθεί το εισόδημά τους μελλοντικά

5.4 Εκτίμηση υποδείγματος πολλαπλής γραμμικής παλινδρόμησης για τους προσδιοριστικούς παράγοντες αποστολής χρημάτων στη χώρα καταγωγής σε πόσο για το έτος 2008

5.5 Εκτίμηση υποδείγματος πολλαπλής γραμμικής παλινδρόμησης για τους προσδιοριστικούς παράγοντες αποστολής χρημάτων στη χώρα καταγωγής σε πόσο για το έτος 2009

5.6 Εκτίμηση υποδείγματος πολλαπλής γραμμικής παλινδρόμησης για τους προσδιοριστικούς παράγοντες αποστολής χρημάτων στη χώρα καταγωγής σε πόσο για το έτος 2010

5.7 Εκτίμηση υποδείγματος λογιστικής παλινδρόμησης για τους προσδιοριστικούς παράγοντες της πιθανότητας αν στέλνουν ή όχι χρήματα στη χώρα καταγωγής για το έτος 2011

5.8 Εκτίμηση υποδείγματος λογιστικής παλινδρόμησης για τους προσδιοριστικούς παράγοντες της πιθανότητας να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής λόγω της οικονομικής κρίσης στη χώρα υποδοχής

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	140
------------------------------------	-----

Ξένη βιβλιογραφία

Ελληνική βιβλιογραφία

Βιβλιογραφία διαδικτύου

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

[Παράρτημα 1](#): Το ερωτηματολόγιο της έρευνας στα Ελληνικά..... 149

[Παράρτημα 2](#): Το ερωτηματολόγιο της έρευνας στα Αλβανικά..... 163

[Παράρτημα 3](#): Κωδικοποίηση των μεταβλητών του ερωτηματολογίου..... 177

[Παράρτημα 4](#): Πίνακας Περιγραφικών Συχνοτήτων..... 187

[Παράρτημα 5](#): Πίνακες συχνοτήτων..... 195

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο: Εισαγωγή

Τα αίτια της μετανάστευσης είναι οικονομικά, πολιτικά και πολιτιστικά. Σύμφωνα με αυτούς τους παράγοντες οι αναπτυγμένες χώρες της Ευρώπης, ιδίως αυτές του Βορρά, απέκτησαν μεταναστευτικές μειονότητες, χώρες όπως, τη Γερμανία, την Ολλανδία, τη Γαλλία, τη Βρετανία, το Βέλγιο να αποτελούν τις πρώτες χώρες που μετατράπηκαν σε χώρες υποδοχής. Η Ελλάδα μέχρι πριν από τρεις δεκαετίες, ήταν χώρα αποστολής μεταναστών προς το εξωτερικό, αλλά στις αρχές της δεκαετίας του 1990, άρχισε να γίνεται χώρα προορισμού μεταναστών (Λαμπριανίδης και Λυμπεράκη, 2005; Τριανταφυλλίδου και Μαρούκης, 2010).

Συγκεκριμένα το 1990, οι μετανάστες από την Αλβανία σύμφωνα με το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης έφθαναν μόλις τα 440 άτομα παράνομη και μη. Με το πέρασμα του χρόνου η αύξηση των Αλβανών μεταναστών ήταν ραγδαία. Συνεπώς, σήμερα ο αριθμός των νόμιμων μεταναστών που καταγράφονται στο Υπουργείο Εσωτερικών είναι στο σύνολό της 498.911 άτομα εκ των οποίων οι 349.659 είναι Αλβανοί.

Ωστόσο, η Ελλάδα είναι η μοναδική χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης η οποία έχει μια εθνικότητα μεταναστών που ξεπερνά το 55% του συνόλου των αλλοδαπών που βρίσκονται στη χώρα. Σύμφωνα με αυτό κρίναμε αναγκαία την εκπόνηση της διπλωματικής να εξετάσουμε την οικονομική και καταναλωτική συμπεριφορά των Αλβανών μεταναστών κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης, λόγο του μεγάλου ποσοστού που διαμένουν στην Ελλάδα.

Κύριος στόχος της εργασίας είναι να εξετάσει την οικονομική συμπεριφορά και την καταναλωτική συμπεριφορά των οικονομικών μεταναστών από την Αλβανία που διαμένουν στην Αττική. Συγκεκριμένα οι παράγοντες οι οποίοι εξετάστηκαν είναι τα δημογραφικά στοιχεία (όπως, φύλο, ηλικία, οικογενειακή κατάσταση, εισόδημα, επάγγελμα κλπ) και η συμπεριφορά τους είτε οικονομικά είτε καταναλωτικά την περίοδο της οικονομικής κρίσης.

Για την επίτευξη της εμπειρικής διερεύνησης, διανεμήθηκαν 371 ερωτηματολόγια με σκοπό να εντοπίσουν τους προσδιοριστικούς παράγοντες που επηρεάζουν:

- το μηνιαίο ατομικό εισόδημα των μεταναστών,
- το ποσοστό αποταμίευσης του εισοδήματός τους,

- το προσδοκώμενο μελλοντικό εισόδημά τους,
- το ποσοστό αποστολής χρημάτων στη χώρα καταγωγής τους για τα έτη 2008 έως 2010 και για το έτος 2011 τη πιθανότητα αποστολής χρημάτων στη χώρα καταγωγής τους,
- και τέλος, τη πιθανότητα επιστροφής στη χώρα καταγωγής τους λόγω της οικονομικής κρίσης στη χώρα υποδοχής

Η μεθοδολογία της έρευνας χωρίστηκε σε δύο μέρη, το θεωρητικό μέρος και την εμπειρική ανάλυση. Το θεωρητικό μέρος χωρίζεται σε δύο κεφάλαια. Όπου στο δεύτερο κεφάλαιο περιγράφεται η υπάρχουσα κατάσταση των μεταναστών στην Ελλάδα από το 1990 έως σήμερα.

Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζονται προηγούμενες εμπειρικές μελέτες σχετικά με την οικονομική και την καταναλωτική συμπεριφορά των οικονομικών μεταναστών που πραγματοποιήθηκαν σε άλλες χώρες Ευρωπαϊκές ή μη.

Στη συνέχεια το δεύτερο μέρος της εργασίας είναι η εμπειρική ανάλυση, το τέταρτο κεφάλαιο, όπου αναφέρεται ο σκοπός του ερωτηματολογίου και η περιοχή διεξαγωγής της έρευνας, η ανάλυση του δείγματος και τα αποτελέσματα από τους πίνακες συχνοτήτων.

Στο πέμπτο κεφάλαιο παρουσιάζονται, παλινδρομήσεις και αποτελέσματα που αφορούν τους μετανάστες, συγκεκριμένα γίνεται η εκτίμηση των οκτώ υποδειγμάτων παλινδρόμησης με σκοπό να εξετάσουμε τη στάση των οικονομικών μεταναστών από την Αλβανία κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης.

Επιπρόσθετα, γίνεται μια σύγκριση των υποδειγμάτων οικονομετρικής ανάλυσης με τα αποτελέσματα των προηγούμενων εμπειρικών ερευνών όπου και συνοψίζονται τα συμπεράσματα της έρευνας, στο έκτο κεφάλαιο.

Στο τέλος, ακολουθεί το παράρτημα με το ερωτηματολόγιο, η κωδικοποίηση, οι πίνακες περιγραφικών στατιστικών, πίνακες συχνοτήτων για όλες τις μεταβλητές του δείγματος.

Α ΜΕΡΟΣ:

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

Περιγραφή της υπάρχουσας κατάστασης των οικονομικών μεταναστών στην Ελλάδα

Ο όρος μετανάστευση αναφέρεται στη γεωγραφική μετακίνηση ανθρώπων είτε μεμονωμένα είτε κατά ομάδες. Η βιβλιογραφία παραθέτει διάφορους λόγους μετανάστευσης. Η Ελλάδα στις αρχές της δεκαετίας του 1990 ξεκίνησε να δέχεται μετανάστες και κυρίως, παράνομη μαζική μετανάστευση, το οποίο προκλήθηκε από την πτώση των κομμουνιστικών καθεστώτων. Η Ελλάδα μέχρι πριν από τρεις δεκαετίες ήταν χώρα αποστολής μεταναστευτικού εργατικού δυναμικού όπου μετατράπηκε σε χώρα υποδοχής. Όπως ήταν φυσικό να αντιμετωπίσει δυσκολίες όχι μόνο με τη μεταναστευτική της πολιτική αλλά και με την απλή συλλογή στατιστικών στοιχείων για το μέγεθος της μετανάστευσης, επειδή δεν διέθετε ανάλογη εμπειρία.

Ο πρώτος νόμος που δημοσιεύτηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (Νόμος 1975/1991) για τη μετανάστευση στην Ελλάδα αναγνωρίζει το δικαίωμα των αλλοδαπών στην οικογενειακή συνένωση με το άρθρο 14. Ωστόσο, όμως ο νόμος αυτός έμεινε απλά στις συζητήσεις της Βουλής χωρίς την εφαρμογή του νόμου. Μετά από αρκετά χρόνια μαζικής παράνομης μετανάστευσης ο νόμος τέθηκε σε εφαρμογή το 1997, όπου έγινε το πρώτο πρόγραμμα νομιμοποίησης των παράνομων μεταναστών. Όπου, δόθηκε για πρώτη φορά στους μετανάστες η Λευκή Κάρτα με διάρκεια 6 μηνών, συγκεκριμένα περίπου σε 327.000 άτομα. Στη συνέχεια, τους δόθηκε η Πράσινη Κάρτα όπου είχε διάρκεια από ένα έως τρία χρόνια, και συγκεκριμένα ο αριθμός των αιτήσεων ήταν 228.000. Σύμφωνα με το νέο Νόμο 2901/2001 υπήρχε επιπλέον μια ακόμα νομιμοποίηση των μεταναστών, η οποία συγκέντρωσε 368.000 αιτήσεις όπου από αυτές έγιναν δεκτές μόνο 220.000. Συνέχισαν με το Νόμο 3386/2005 όπου υπήρξε κοινωνική ένταξη των μεταναστών να αποκτήσουν άδεια παραμονής μέχρι 2 χρόνια, ωστόσο αυτή τη στιγμή είναι σε ισχύει ο Νόμος 3731/2008, άρθρο 39 με παράγραφο 1, όπου δίνεται στους μετανάστες το δικαίωμα άδειας διαμονής δεκαετούς διάρκειας. Όσον αφορά στους ομογενείς και τους παλιννοστούντες Έλληνες που υποστηρίζουν ότι έχουν ελληνική καταγωγή με Υπουργική απόφαση το 1990, συγκεκριμένα του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας και Υπουργείο Εσωτερικών τους επέτρεψαν να παραμείνουν στην Ελλάδα χωρίς έγγραφη τεκμηρίωση. Όπου, εν συνεχεία τέθηκε σε ισχύει ο Νόμος 2130/1993, όπου καθόρισε

την έννοια των «επαναπατριζόμενων Ελλήνων» και τα συγκεκριμένα άτομα αποκτήσαν την Ελληνική Υπηκοότητα. Ωστόσο, όσοι ομογενείς Έλληνες από άλλες χώρες δεν κατόρθωσαν να λάβουν την Ελληνική Υπηκοότητα τους δόθηκε ειδική άδεια από το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης, συγκεκριμένα αφορούσε πολίτες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης και τους ομογενείς από την Αλβανία.

Η απογραφή του 2001 δηλώνει τον αριθμό 762.191 εγγεγραμμένων μεταναστών, όπου περιλαμβάνει μέσα ομογενείς και πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το 2004 ο πληθυσμός των μεταναστών έφθανε στις 900.000 άτομα, αν όμως προσθέσουμε τον αριθμό των μεταναστών που έχουν κάρτα ομογενή και τους πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ο αριθμός ανέρχεται σε 1,15 εκατομμύρια ανθρώπους.

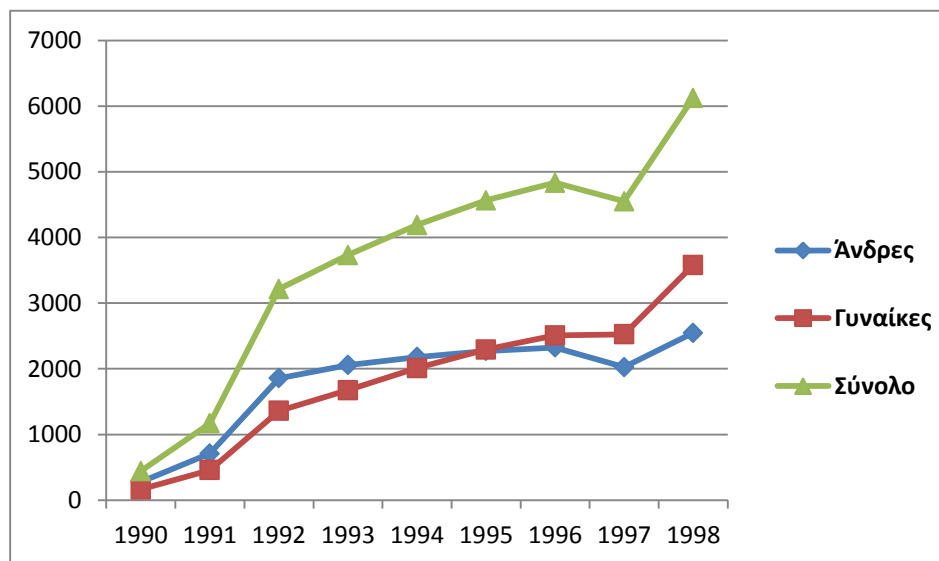
Σύμφωνα με το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης είχε γίνει καταγραφή των Αλβανών μεταναστών από το 1990 έως το 1998, ανάλογα με το φύλο όπου η καταχώρησή τους αυξανόταν με τα χρόνια (βλ. Πίνακα 2.1 και Διάγραμμα 2.1).

Πίνακας 2.1: Πληθυσμός Αλβανών μεταναστών από τα έτη 1990-1998 σύμφωνα με το φύλο τους

Έτη	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο
1990	278	162	440
1991	710	459	1169
1992	1856	1359	3215
1993	2057	1674	3731
1994	2178	2010	4188
1995	2272	2293	4565
1996	2326	2507	4833
1997	2026	2524	4550
1998	2546	3579	6125

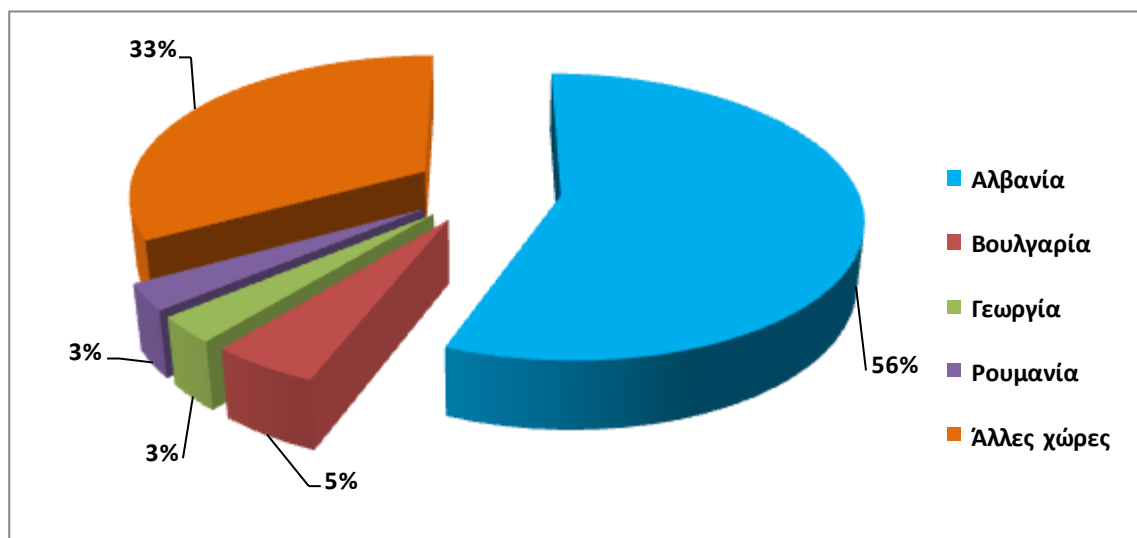
Πηγή: Υπουργείο Δημόσιας Τάξης

Διάγραμμα 2.1: Πληθυσμός Αλβανών μεταναστών από τα έτη 1990-1998 σύμφωνα με το φύλο τους

Πηγή: Υπουργείο Δημόσιας Τάξης

Διάγραμμα 2.2: Καταγραφή μεταναστών σε εθνικότητες, Απογραφή 2001

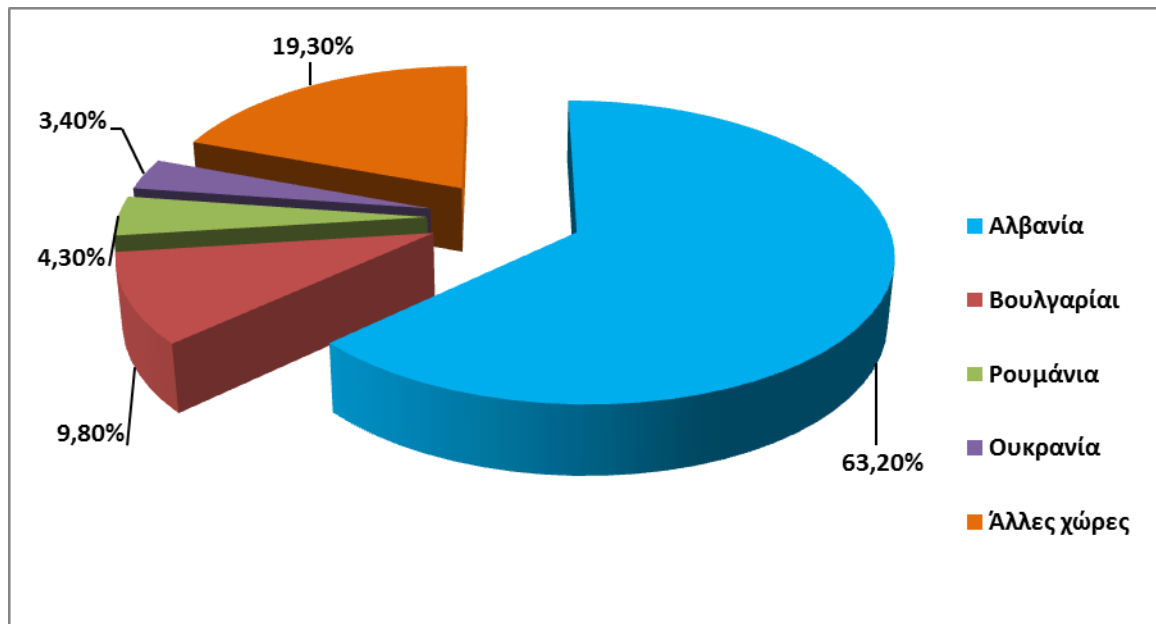
Η απογραφή του 2001 κατέγραψε 762.191 άτομα και αποτελούν το 7% του ελληνικού πληθυσμού, εκ των οποίων οι 48.560 αλλοδαποί είναι πολίτες της

Ευρωπαϊκής Ένωσης και 17.426 είναι Κύπριοι και οι υπόλοιποι 690.000 είναι υπήκοοι τρίτων χωρών. Το Διάγραμμα 2.2 δείχνει την κατανομή των μεταναστών ανά εθνικότητα με τους Αλβανούς να αποτελούν το 56% του συνόλου, ακολουθούν οι Βούλγαροι με 5%, Γεωργιανοί με 3%, οι Ρουμάνοι με 3% και οι άλλες χώρες με 33%. Το 2001 το 58% των Αλβανών μεταναστών ήταν άνδρες και το υπόλοιπο 42% ήταν γυναίκες. Οι μισοί Αλβανοί άνδρες υποστήριξαν ότι είναι στην Ελλάδα πάνω από 5 χρόνια επίσης και το 40% γυναικών.

Επίσης, στην απογραφή του 2001 οι μετανάστες ρωτήθηκαν να δηλώσουν το λόγο που ήρθαν στην Ελλάδα, εκ των οποίων οι Αλβανοί με ποσοστό 58,2% δήλωσαν ότι ήρθαν για εργασία και ακολουθούν οι Βούλγαροι με ποσοστό 6,7%, οι Ρουμάνοι με ποσοστό 4,2% και οι άλλες χώρες με ποσοστό 30,9%. Στην απασχόληση οι άνδρες μετανάστες από την Αλβανία δηλώνουν ως κυριότερη εργασία τα οικοδομικά έργα, και ακολουθεί η γεωργία, η βιομηχανία και ο τουρισμός. Ενώ οι γυναίκες από την Αλβανία δηλώνουν ως κυριότερη εργασία την οικιακή απασχόληση, έπειτα ακολουθεί ο τουρισμός, οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί, η βιομηχανία κ.α.

Σύμφωνα με το Υπουργείο Εσωτερικών το 2003- 2004 στο Διάγραμμα 2.3 φαίνονται οι αναλογίες των εθνικοτήτων που έχουν άδεια παραμονής, όπου κυριαρχούν όπως ήταν αυτονόητο οι Αλβανοί με 63,2% του συνόλου, έρχονται οι Βούλγαροι με 9,8%, οι Ρουμάνοι με 4,3%, οι Ουκρανία με 3,4% και οι άλλες χώρες με 19,3%. Σύμφωνα με την αναλογία ανά φύλο, οι Αλβανοί από 58% του ανδρικού πληθυσμού έφθασε στο 76% και οι γυναίκες στο 24%. Αυτό δικαιολογείται λόγω των Ολυμπιακών Αγώνων και της εκτεταμένης κατασκευαστικής εργασίας, όπου υποδηλώνει το αυξημένο ανδρικό εργατικό πληθυσμό. Συγκεκριμένα, η Ελληνική Στατιστική Αρχή, σύμφωνα με την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, έδειξε το 2004, ότι υπάρχουν 434.810 Αλβανοί, εκ των οποίων οι 290.595 είναι άνδρες, οι 95.696 είναι γυναίκες και οι 48.519 δεν είχαν δηλώσει το φύλο τους (βλ. Πίνακα 2.2).

Διάγραμμα 2.3: Ανάλογα με τις εθνικότητες που έχουν αποκτήσει άδεια παραμονής, για τα έτη 2003- 2004

Πηγή: Υπουργείο Εσωτερικού, 2003- 2004

Πίνακας 2.2: Πληθυσμός Αλβανών μεταναστών για το έτος 2004, σύμφωνα με το φύλο των μεταναστών

Έτος 2004	
Άνδρες	290595
Γυναίκες	95696
Δεν είχαν δηλώσει φύλο	48519
Σύνολο	434.810

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού

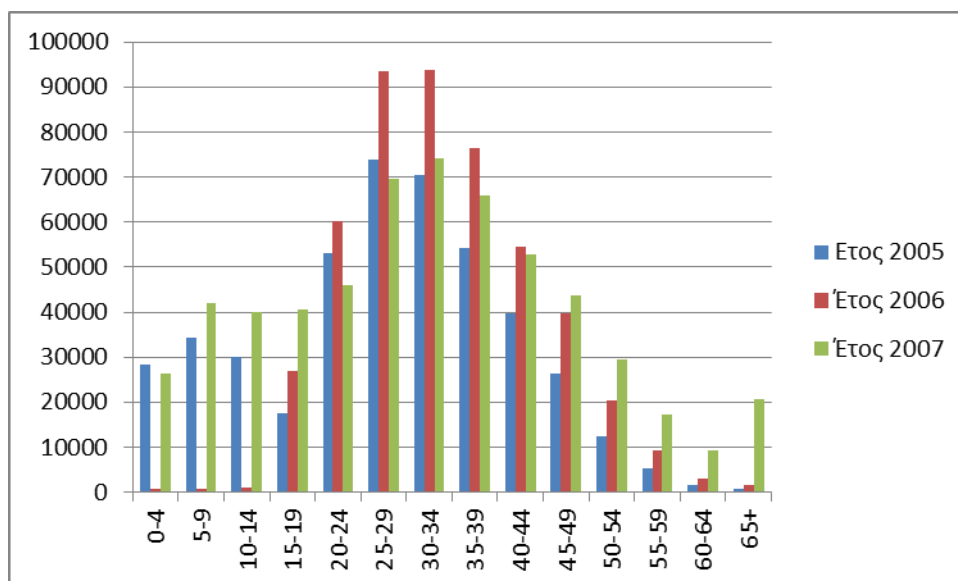
Η Ελληνική Στατιστική Αρχή για τα έτη 2005 έως 2007 κατέγραψε τους μετανάστες ανάλογα με την ηλικία τους, η οποία ξεκινάει από μηδέν έως 65 ετών και άνω. Αυτό που παρατηρείται είναι ότι το 2007 υπάρχει μεγαλύτερος αριθμός Αλβανών μεταναστών, όπου το σύνολό τους είναι 577.504 (βλ. Πίνακας 2.3). Στο Διάγραμμα 2.4 φαίνεται ότι το 2006, οι ηλικίες 25 ετών έως 34 ετών εμφανίζουν το μεγαλύτερο αριθμό Αλβανών μεταναστών.

Πίνακας 2.3: Πληθυσμός Αλβανών μεταναστών για τα έτη 2005 έως 2007, σύμφωνα με τις ηλικίες τους

Ηλικίες Μεταναστών	Έτος 2005	Έτος 2006	Έτος 2007
0-4	28400	662	26209
5-9	34310	750	41975
10-14	30128	959	40032
15-19	17456	26988	40603
20-24	53055	60257	45969
25-29	73896	93514	69637
30-34	70566	93790	74129
35-39	54106	76409	65779
40-44	39813	54420	52697
45-49	26419	39806	43780
50-54	12444	20333	29365
55-59	5232	9196	17376
60-64	1647	3009	9178
65+	680	1570	20775
Σύνολο	448152	481663	577504

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή

Διάγραμμα 2.4 : Πληθυσμός Αλβανών μεταναστών για τα έτη 2005 έως 2007, σύμφωνα με τις ηλικίες τους

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή

Η Ελληνική Στατιστική Αρχή επίσης, έχει καταχωρίσει τον αριθμό των απασχολούμενων μεταναστών από το 1995 έως το 2009, συγκεκριμένα από το 1995 έως το 1999 γίνεται κάθε δύο χρόνια η καταχώρηση των μεταναστών ενώ από το 2000 και έπειτα γίνεται κάθε χρόνο. Όπου ο μεγαλύτερος αριθμός Αλβανών απασχολούμενων είναι το 2009, με αριθμό 223.748 (βλ. Πίνακα 2.4 και Διάγραμμα 2.5).

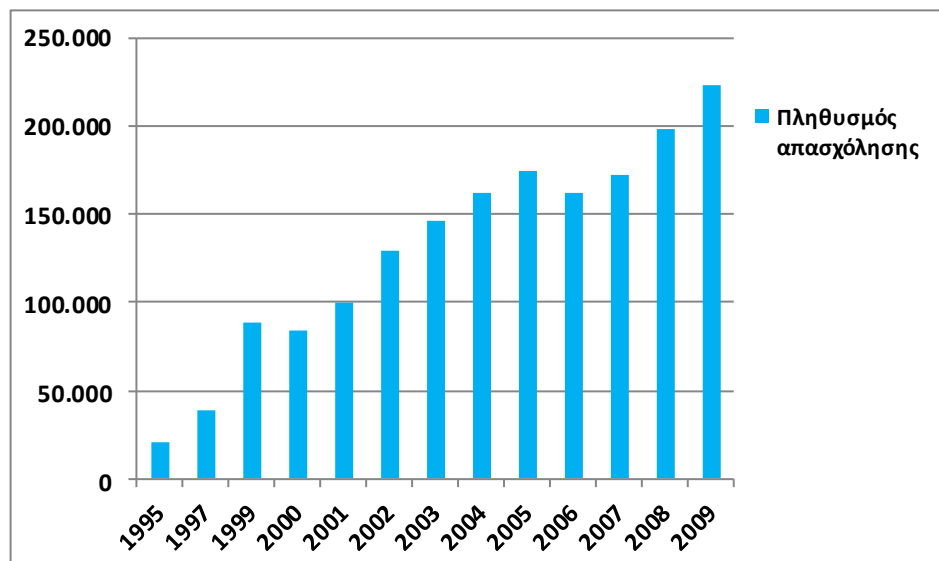
Πίνακας 2.4: Απασχόληση Αλβανών μεταναστών από 15 ετών και πάνω για τα έτη 1995 έως 2009

Έτη	Πληθυσμός απασχόλησης
1995	21.184
1997	39.133
1999	88.844
2000	84.494
2001	99.648
2002	129.414

2003	146.374
2004	162.337
2005	174.382
2006	161.645
2007	172.597
2008	197.762
2009	223.748

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού

Διάγραμμα 2.5: Απασχόληση Αλβανών μεταναστών από 15 ετών και πάνω για τα έτη 1995 έως 2009

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού

Σήμερα, το 2011- 2012 το Υπουργείο Εσωτερικών έχει δώσει στο σύνολό της 498.911 άδειες παραμονής σε όλους τους αλλοδαπούς εκ των οποίων οι 349.659 είναι Αλβανοί μετανάστες. Αναλυτικότερα, οι περισσότεροι Αλβανοί έχουν άδεια παραμονής ως Εξαρτημένη Εργασία με αριθμό 115.657 άτομα και ακολουθεί η Ανεξάρτητη Οικονομική Δραστηριότητα με αριθμό 253 ατόμων και οι Ανεξαρτήτων Υπηρεσιών Έργου με εξαρτημένη εργασία (βλ. Πίνακας 2.5 και Διάγραμμα 2.6). Οι

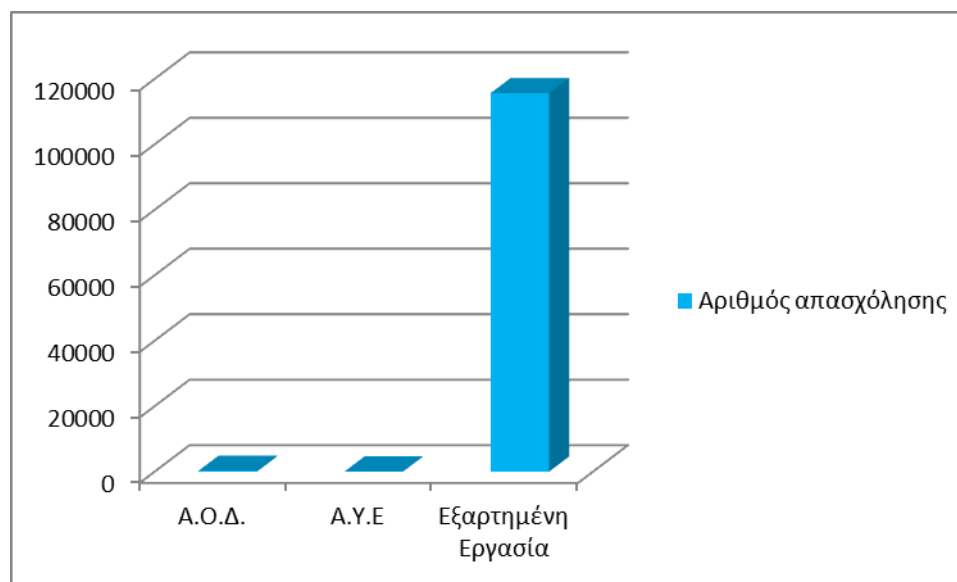
μετανάστες που έχουν άδεια παραμονής ως Εξαρτημένη Εργασία στο σύνολό τους είναι 164.074 άτομα εκ των οποίων οι 115.657 είναι Αλβανοί.

Πίνακας 2.5: Απασχόληση Αλβανών μεταναστών στην Ελλάδα σύμφωνα με την άδεια εργασίας τους για το έτος 2011

Απασχόληση μεταναστών	Αριθμός απασχόλησης
Ανεξάρτητη Οικονομική Δραστηριότητα (ΑΟΔ)	253
Ανεξάρτητων Υπηρεσιών Έργου με εξαρτημένη Εργασία (ΑΥΕ)	48
Εξαρτημένη Εργασία	115.657
Σύνολο	115.958

Πηγή: Υπουργείο Εσωτερικών

Διάγραμμα 2.6: Απασχόληση Αλβανών μεταναστών στην Ελλάδα σύμφωνα με την άδεια εργασίας τους για το έτος 2011

Πηγή: Υπουργείο Εσωτερικών

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο: Προηγούμενες εμπειρικές μελέτες

Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζονται εμπειρικές μελέτες ερευνητών της εγχώριας και διεθνούς βιβλιογραφίας που εξετάζουν και μελετούν γενικά τους προσδιοριστικούς παράγοντες της οικονομικής συμπεριφοράς των οικονομικών μεταναστών.

3.1 Εμπειρικές μελέτες που πραγματοποιήθηκαν για την οικονομική συμπεριφορά των οικονομικών μεταναστών στην Ευρώπη

Η έρευνα η οποία πραγματοποιήθηκε στη Γερμανία και συγκεκριμένα στο Βερολίνο το 2007 καταγράφει τα νοικοκυριά που στέλνουν χρήματα πίσω στη χώρα καταγωγής τους, την Τουρκία, και επίσης, κατέγραψαν και εκείνες τις οικογένειες που δεν στέλνουν χρήματα πίσω στη χώρα καταγωγής τους. Τα δεδομένα καλύπτουν 590 Τούρκικες οικογένειες σε διάφορες περιοχές του Βερολίνου. Το Βερολίνο επιλέχτηκε επειδή είναι μια κοσμοπολίτικη και οικονομικά δυναμική πόλη της Γερμανίας, όπου δίνει τη δυνατότητα να συλλέξουν πληροφορίες για τα νοικοκυριά από διαφορετικό κοινωνικό και οικονομικό υπόβαθρο (Ulku, 2010).

Η δειγματοληψία ήταν τυχαία και η έρευνα έγινε μέσω συνεντεύξεων και ερωτηματολογίων σε δημόσιους χώρους, όπως τα πάρκα, δρόμους, μπροστά από τα σπίτια τους, χώρους εργασίας και δημοφιλή σημεία συνάντησης του τούρκικου πληθυσμού όπως, καφέ, καταστήματα, κοινοτικά κέντρα και οργανισμούς. Τα συμπεράσματα της έρευνας είναι τα ακόλουθα. Κατά μέσο όρο περίπου τρία στα δέκα τούρκικα άτομα δεν έστειλαν χρήματα στη πατρίδα τους. Τα νοικοκυριά που έχουν πλήρη απασχόληση ή έχουν συνταξιοδοτηθεί στη Γερμανία ή έχουν δικιά τους επιχείρηση ή είναι αυτοαπασχολούμενοι στέλνουν μεγαλύτερο ποσό του εισοδήματός τους σε σχέση με τους μετανάστες που δεν έχουν σταθερή δουλειά ή είναι άνεργοι. Συνεπώς, αυτό σημαίνει ότι τα νοικοκυριά με σταθερή πηγή εισοδήματος τείνουν να έχουν μεγαλύτερο μέρος του εισοδήματός τους. Τα νοικοκυριά στέλνουν χρήματα στη χώρα καταγωγής τους για τους εξής τρεις λόγους: για βασικές ανάγκες, για εκπαίδευση και για επενδύσεις. Αλλά με τη διαφορά ότι τα νοικοκυριά που έχουν μεγαλύτερο οικογενειακό εισόδημα στη Γερμανία στέλνουν μεγαλύτερα χρηματικά ποσά για δικές τους επενδύσεις στην Τουρκία.

Τα νοικοκυριά που έχουν ως επικεφαλή της οικογένειας άνδρα σε σχέση με τις οικογένειες που έχουν γυναίκα επικεφαλή στέλνουν περισσότερα χρήματα πίσω στη

χώρα καταγωγής τους. Τα νοικοκυριά που δεν έχουν παιδιά έχουν την τάση να στέλνουν μεγαλύτερο μέρος του εισοδήματος τους στη χώρα καταγωγής τους σε σύγκριση με τα νοικοκυριά με παιδιά. Όπου αυτό είναι αυτονόητο οι μεγαλύτερες οικογένειες (που περιλαμβάνουν πολλά μέλη στην ίδια οικογένεια) να δαπανούν υψηλότερο ποσοστό του εισοδήματος για τη διατήρηση και κατανάλωση της οικογένειας τους στη χώρα υποδοχής τους.

Ο μεγαλύτερος πληθυσμός του δείγματος έχει περισσότερα περιουσιακά στοιχεία στη χώρα καταγωγής τους (την Τουρκία) παρά στη χώρα υποδοχής τους (τη Γερμανία). Το μερίδιο του εισοδήματος των εμβασμάτων τείνει να αυξάνεται με την ηλικία και την εκπαίδευση και επίσης, φαίνεται να κυμαίνονται ανάλογα και με τη διάρκεια παραμονής των μεταναστών στη Γερμανία. Στη σύγκριση που γίνεται ενδιάμεσα σε εκείνους που προτίθενται και εκείνους που δεν προτίθενται να επιστρέψουν, υπάρχει μόνο μια διαφορά ότι κατά μέσο όρο οι μετανάστες που σκοπεύουν να επιστρέψουν μελλοντικά πίσω στη χώρα καταγωγής τους, στέλνουν περισσότερα εμβάσματα πίσω σε σχέση με αυτούς που δεν σκέφτονται να επιστρέψουν. Επίσης, έχουν περισσότερα περιουσιακά στοιχεία στη χώρα καταγωγής τους (Τουρκία) σε σχέση με τη χώρα υποδοχής (Γερμανία) επειδή μελλοντικά σκέπτονται να επιστρέψουν πίσω.

Οι μετανάστες της δεύτερης γενιάς και οι μετανάστες που έχουν γεννηθεί στη Γερμανία κερδίζουν περισσότερα χρήματα, δηλαδή έχουν μεγαλύτερο ατομικό εισόδημα σε σχέση με κάποιον της πρώτης γενιάς. Επίσης, είναι πιο πιθανόν οι μετανάστες της δεύτερης γενιάς να έχουν πλήρη απασχόληση σε σχέση με τους μετανάστες της πρώτης γενιάς. Όπως ήταν αναμενόμενο, οι μετανάστες της δεύτερης γενιάς έχουν περισσότερα χρόνια εκπαίδευσης σε σχέση με τους μετανάστες της πρώτης γενιάς. Τα νοικοκυριά που έχουν γερμανική εκπαίδευση και γερμανική υπηκοότητα στέλνουν χαμηλότερο μερίδιο του εισοδήματος τους σε σύγκριση με τα νοικοκυριά που έχουν τουρκική εκπαίδευση και τουρκική υπηκοότητα. Οι μετανάστες της πρώτης γενιάς είναι πιο πιθανόν να κατέχουν περιουσιακά στοιχεία στη χώρα καταγωγής τους την Τουρκία, ενώ οι μετανάστες της δεύτερης γενιάς είναι πιο πιθανόν να κατέχουν πάγια περιουσιακά στοιχεία στη χώρα υποδοχής τους, τη Γερμανία. Τέλος, από την άλλη υπάρχει ένα μικρό δείγμα μεταναστών της δεύτερης γενιάς που στέλνουν ελαφρώς μεγαλύτερα εμβάσματα και είναι πιο πρόθυμοι μελλοντικά να επιστρέψουν σε σχέση με την πρώτη γενιά. Γεγονός που υποδηλώνει ότι οι Τούρκοι μετανάστες συνεχίζουν να διατηρούν ισχυρές οικονομικές και

κοινωνικές σχέσεις με τους συγγενείς ή οικογενειακούς φίλους που έχουν αφήσει πίσω στη χώρα καταγωγής τους.

Επίσης, μια άλλη έρευνα που έγινε στη Γερμανία αναλύει την επίδραση αποταμίευσης με της κατανάλωσης και αν υπάρχει διαφορά μεταξύ των ντόπιων και των μεταναστών. Το δείγμα της έρευνας αποτελείται από 721 άτομα, όπου είναι ντόπιοι αλλά και μετανάστες. Οι μετανάστες που περιλαμβάνονται στην έρευνα κατάγονται από την Τουρκία, Ιταλία, Ελλάδα, Ισπανία, Γιουγκοσλαβία, οι οποίοι εργάζονται κατά το έτος 1988 όπου συμπληρώθηκαν τα ερωτηματολόγια (Merkle and Zimmermann, 1992).

Τα συμπεράσματα της έρευνας μεταξύ σύγκρισης ντόπιων και μεταναστών είναι τα ακόλουθα. Οι μετανάστες αποταμιεύουν περισσότερα χρήματα σε σχέση με τους ντόπιους κάτοικους, επειδή υπάρχει η πιθανότητα να επιστρέψουν μελλοντικά στη χώρα καταγωγής τους. Όπου το αποτέλεσμα αυτό συνδέεται με τη θεωρία του κύκλου ζωής της κατανάλωσης. Συγκεκριμένα, όσοι προσδοκούν ότι το μελλοντικό τους εισόδημα θα είναι πιο χαμηλό από το τρέχον εισόδημά τους (δηλαδή οι μετανάστες που έχουν την πιθανότητα να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής τους) έχουν την τάση να αποταμιεύσουν περισσότερα χρήματα τώρα έτσι ώστε να έχουν μια ομαλή πορεία κατανάλωσης κατά τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους μελλοντικά.

Οι μετανάστες όπου η σύζυγος και τα παιδιά ζουν στη χώρα καταγωγής τους, είναι πιθανόν να αποταμιεύουν λιγότερα χρήματα στη χώρα υποδοχής, τη Γερμανία, επειδή τα στέλνουν είτε για αποταμίευση είτε για επενδύσεις στη χώρα καταγωγής τους και για να πληρώσουν τα έξοδα διαμονής τους. Οι Τούρκοι μετανάστες έχουν καλύτερη οικονομία και υψηλότερα εμβάσματα από τους άλλους μετανάστες επειδή αντιμετωπίζουν περισσότερες θεσμικές πιέσεις για να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής τους.

Το ποσοστό που στέλνουν οι μετανάστες στη χώρα καταγωγής τους αυξάνεται σημαντικά με την ηλικία αλλά η αύξηση αυτή μειώνεται όταν ο μετανάστης είναι πλέον ηλικιωμένος. Σε σύγκριση μεταξύ των δύο φύλων φαίνεται ότι οι άνδρες μετανάστες μεταφέρουν πολύ περισσότερα λεφτά από τις γυναίκες. Η εκπαίδευση των μεταναστών στη χώρα καταγωγής τους ή στη Γερμανία, ή η οικογενειακή κατάσταση, ή τα χρόνια που απουσιάζουν από τη χώρα καταγωγής τους δεν έχουν στατιστικά σημαντική επίδραση στο ποσό των εμβασμάτων. Ο επικεφαλής της

οικογένειας που έχει μεγαλύτερο νοικοκυριό στέλνει μικρότερα ποσοστά εμβασμάτων από τον επικεφαλής με μικρότερο νοικοκυριό. Ένα υψηλότερο εισόδημα αυξάνει σημαντικά το ύψος των εμβασμάτων που στέλνουν στη χώρα καταγωγής τους. Οι φιλοξενούμενοι μετανάστες και αυτοί που δεν έχουν παντρευτεί έχουν σημαντικά υψηλότερες αποταμιεύσεις από τους διαζευγμένους μετανάστες. Το εισόδημα των νοικοκυριών μεταναστών έχει αναμενόμενη ισχυρή θετική επίδραση στο επίπεδο της αποταμίευσης στη Γερμανία. Το φύλο, η εθνικότητα, η εκπαίδευση, καθώς και η ιδιοκτησία των ακινήτων στη χώρα καταγωγής τους, δεν έχουν καμία σημαντική επίδραση στο επίπεδο των αποταμιεύσεων.

Εν συνεχεία, στη συγκεκριμένη έρευνα πήραν το δείγμα από το Ινστιτούτο Ερευνών στο Νυρεμβέργ της Γερμανίας (IABS) και από το Βρετανικό Εργατικό Δυναμικό (LFS) το Ηνωμένο Βασίλειο. Όπου εξετάζετε η ανεργία ενδιάμεσα στους μετανάστες και στους ντόπιους επίσης, γίνεται καταγραφή μισθολογικών διαφορών μεταξύ τους αλλά και μεταξύ των δύο χωρών. Στη Γερμανία είναι από το 1982- 2001 και το Ηνωμένο Βασίλειο από το 1981-2005. Αυτούς που έχουν γεννηθεί από ξένους γονείς στη Γερμανία ή και στο ΗΒ τους κατατάσσουν σαν μετανάστες και αυτούς που είναι γεννημένοι στο εξωτερικό αλλά έχουν τη γερμανική υπηκοότητα τους ονομάζουν ως ντόπιους (Dustmann et al, 2010).

Στη Γερμανία και στο Ηνωμένο Βασίλειο έχουν το κυριότερο πληθυσμό μεταναστών που δεν προέρχονται από το ΟΟΣΑ. Την έρευνα τη χωρίζουν σε δύο ομάδες: Μετανάστες από το ΟΟΣΑ και μετανάστες μη ΟΟΣΑ. Συγκεκριμένα, στη Γερμανία υπάρχουν μετανάστες από την πρώην Γιουγκοσλαβία και μετά έρχονται οι Τούρκοι, ενώ στο Ηνωμένο Βασίλειο αποτελούν το μεγαλύτερο μέρος της ομάδας μη μέλη του ΟΟΣΑ από την Ινδία και το Πακιστάν ενώ όσοι ανήκουν στο ΟΟΣΑ έρχονται οι μετανάστες από την Ιρλανδία για το έτος 2001.

Όπου φαίνεται ότι η ανεργία είχε αυξηθεί σημαντικά για τους μετανάστες από ότι για τους ντόπιους, όπου οδήγησε σε δραματική αύξηση του ποσοστού ανεργίας, με διαφορά μεταξύ των δύο ομάδων των μεταναστών και των ντόπιων στο ύψος της ύφεσης. Συγκεκριμένα φαίνεται πως το 1980 η ύφεση οδήγησε σε μεγαλύτερη αύξηση της ανεργίας στους μετανάστες. Στο τέλος της δεκαετίας του 1990, που υπήρχε μια πρόωρη ύφεση φάνηκε ότι η ανεργία στους μετανάστες αυξήθηκε και πάλι κατά πολύ ταχύτερα από ότι στους ντόπιους, και ιδίως για μη μέλη του ΟΟΣΑ.

Στη Γερμανία το 2001 η νεαρή ηλικία των μεταναστών (από 25-54 ετών) μειώθηκε από το έτος 1981. Ενώ αντίθετα κατά την ίδια περίοδο στο Ηνωμένο Βασίλειο αυξήθηκε. Η σύνθεση των μεταναστών κατά τη διάρκεια των τελευταίων δύο δεκαετιών διαφέρει σημαντικά μεταξύ των δύο αυτών χωρών. Η ηλικία και η εκπαίδευση δείχνει ότι παίζουν ρόλο και ότι μειώνει τη διαφορά της ανεργίας μεταξύ των Γερμανών και των δύο μεταναστών ομάδων. Ωστόσο οι διαφορές στις κυκλικές διακυμάνσεις (cyclical pattern) μεταξύ των μεταναστών και των ντόπιων παραμένουν. Συνοπτικά, οι χρονολογικές σειρές, για τη Γερμανία και το Ηνωμένο Βασίλειο δείχνουν ότι οι πιθανότητες ανεργίας στο οικονομικό κύκλο των μεταναστών είναι πιο ευαίσθητα (δηλαδή πιο αυξημένα) από εκείνες των ντόπιων. Όπου μόνο στη Γερμανία φαίνεται ότι, τα ατομικά χαρακτηριστικά και η περιφερειακή κατανομή βελτιώνουν και μειώνουν αυτή τη διαφορά μεταξύ τους, αλλά το ισχυρό κυκλικό πρότυπο για μετανάστες παραμένει. Στη Γερμανία το 1980 υπήρχε μισθολογική διαφορά υπέρ των ντόπιων εργαζόμενων σε σχέση με τις δύο ομάδες των μεταναστών. Όπου κατά την πρώτη ύφεση αυτή η διαφορά των μισθών παρέμεινε σχετικά σταθερό, αλλά στην πορεία αυξάνεται δραματικά κατά τις αρχές του 1990 και μετά (ιδίως για τα μη μέλη του ΟΟΣΑ μεταναστών). Υπάρχει διαφορά αμοιβών (μισθολογική διαφορά) μεταξύ των ντόπιων και των μεταναστών και ας έχουν την ίδια εκπαίδευση ή ηλικία ή βρίσκονται στην ίδια πόλη.

Από την άλλη στο Ηνωμένο Βασίλειο η ηλικία και η εκπαίδευση δεν επηρεάζουν τη διαφορά ανάμεσα στους ντόπιους και στους μετανάστες του ΟΟΣΑ, ενώ αντίθετα οι μετανάστες μη μέλη του ΟΟΣΑ και οι ντόπιοι έχουν αρνητική σχέση μεταξύ τους. Ενώ στη Γερμανία συμβαίνει το αντίθετο, δηλαδή οι μη μετανάστες του ΟΟΣΑ. Συνοπτικά, για τους μισθούς δεν υπάρχουν πολλές ενδείξεις για κυκλικές αποκλίσεις ή μεγάλες διαφορές είτε στη Γερμανία είτε και στο Ηνωμένο Βασίλειο. Συγκεκριμένα, κατά τη διάρκεια της περιόδου παρατήρησης στο Ηνωμένο Βασίλειο, οι βασικές αμοιβές των μεταναστών δεν άλλαξαν πολύ ενώ στη Γερμανία φαίνεται να υπάρχει μια μακροπρόθεσμη βαθμιαία επιδείνωση αμοιβών στους μετανάστες, ιδιαίτερα κατά τη δεκαετία του 1990. Ενώ οι μισθοί είναι αδιάφοροι στο επιχειρηματικό κύκλωμα.

Τέλος, τα αποτελέσματα της έρευνας αυτής δείχνουν ότι σε περίοδο οικονομικής κρίσης υπάρχουν μεγαλύτερες αντιδράσεις ανεργίας στους μετανάστες παρά στους ντόπιους. Φαίνεται, πιο έντονα στους μη μετανάστες του ΟΟΣΑ και στη Γερμανία

αλλά και στο Ηνωμένο Βασίλειο. Επίσης, υπάρχουν λίγα στοιχεία και στις δύο χώρες ότι οι απαντήσεις για τις αμοιβές των μεταναστών σε σχέση με τους ντόπιους είναι διαφορετικές σε περίοδο οικονομικής κρίσης.

Ωστόσο, υπάρχουν δύο έρευνες που πραγματοποιήθηκαν στην Ιρλανδία όπου συγκρίνουν την απασχόληση των μεταναστών με τους ντόπιους όπου εξετάζουν τις αποδοχές μεταξύ τους. Οι δύο έρευνες κατάληξαν στο συμπέρασμα ότι οι μετανάστες παρουσιάζουν υψηλότερα ποσοστά απασχόλησης σε σχέση με τους ντόπιους αλλά από την άλλη εμφανίζουν και υψηλότερο ποσοστό ανεργίας. Επίσης, οι μετανάστες βρίσκονται σε μειονεκτική θέση στην αγορά εργασίας σε σχέση με τους ντόπιους τόσο από την άποψη των επαγγελματικών επιτεύξεων και των κερδών. Το μισθολογικό χάσμα οφείλεται στο ότι οι μετανάστες έχουν υψηλό επίπεδο εξειδίκευσης οι οποίοι βρέθηκαν σε κατώτερα επαγγελματικά στρώματα (στη χώρα υποδοχής) σε σχέση με την εκπαίδευση που είχαν στη χώρα καταγωγής τους. Με αποτέλεσμα να μην έχουν την οικονομική δύναμη για περαιτέρω εκπαίδευση στη χώρα υποδοχής (Barrett and McCarthy, 2007; Barrett and McCarthy, 2006).

Αναλυτικότερα, η πρώτη έρευνα πραγματοποιήθηκε σε 130 τυχαία νοικοκυριά κάθε εβδομάδα κατά τη διάρκεια των δώδεκα μηνών του 2005, με αποτέλεσμα να συμπληρωθούν 6.085 νοικοκυριά και 15.539 άτομα. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε σε μετανάστες είτε από την Ευρωπαϊκή Ένωση ή και μη (Barrett and McCarthy, 2007). Οι μετανάστες στην Ιρλανδία παρουσιάζονται με υψηλό μορφωτικό επίπεδο (40%). Στην εξέταση των αποδοχών των μεταναστών σε σχέση με τους ντόπιους, ως μέτρο διαφοράς χρησιμοποιούν το ωρομίσθιο, επειδή έχουν ως κύριο ενδιαφέρον στο ότι το ανθρώπινο δυναμικό των μεταναστών αποτιμάται στην αγορά εργασίας. Κατά μέσο όρο τα στοιχεία δείχνουν ότι οι ντόπιοι εργαζόμενοι κερδίζουν 20€ ανά ώρα, ενώ οι μετανάστες κερδίζουν 18€. Αυτό δείχνει ότι υπάρχει μισθολογική διαφορά της τάξεως 10%. Συνεπώς, οι μετανάστες αμείβονται λιγότερα από τους ντόπιους στον έλεγχο που έκαναν για τα δύο φύλα, την εκπαίδευση και την εμπειρία. Οι άνδρες μετανάστες φαίνεται ότι κερδίζουν περισσότερα χρήματα μέσω της δουλειάς τους σε σχέση με τις γυναίκες. Η έρευνα έδειξε επίσης, ότι οι μετανάστες άνδρες και γυναίκες αντιμετωπίζουν παρόμοια πρότυπα στη μισθολογική διαφορά σε σχέση με τους ντόπιους (γυναίκες και άνδρες).

Η δεύτερη έρευνα κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι ωριαίες αποδοχές των μεταναστών είναι 18% χαμηλότερα από εκείνα των ντόπιων εργαζόμενων, παρόλο που έγινε έλεγχος στους παράγοντες όπως είναι η εκπαίδευση και η εμπειρία. Η διαφορά αποδοχών σε σχέση με τους ντόπιους μειώνεται με τον καιρό και με δεδομένο το υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης των μεταναστών στην Ιρλανδία θα αναμένεται μελλοντικά να συμβεί. Η διαφορά αποδοχών για τους μετανάστες από αγγλόφωνους και μη αγγλόφωνες χώρες διαπιστώνουμε ότι η διαφορά είναι πιο έντονη για εκείνους από μη αγγλόφωνες χώρες (Barrett and McCarthy, 2006).

Όσον αφορά την απασχόληση των μεταναστών στη Μεγάλη Βρετανία πραγματοποιήθηκε μια έρευνα στην περιοχή Μάντσεστερ και τα στοιχεία για την ανάλυση συλλέχτηκαν συνολικά από 700 μετανάστες, που κατάγονται από Ινδία (191 άτομα), Πακιστάν (355 άτομα) και το Μπαγκλαντές (153 άτομα). Για τις συνεντεύξεις και τα ερωτηματολόγια της έρευνας επιλέχτηκαν τυχαίοι μετανάστες από τη Νότια Ασία σε τακτικούς δημόσιους χώρους, όπως γραφεία, καταστήματα, πάρκα, τοπικοί οργανισμοί, τζαμιά, καφενεία, δρόμους, καθώς και στάσεις λεωφορείων. Δεδομένου ότι ο κύριος στόχος της μελέτης είναι τα εμβάσματα μεταναστών της Νότιας Ασίας, μόνο όσοι απάντησαν ότι στέλνουν εμβάσματα πέρασαν από συνέντευξη. Και τα συμπεράσματα των ερωτώμενων είναι τα ακόλουθα. Η μέση ηλικία ενός ερωτώμενου είναι νεαρής ηλικίας δηλαδή, 36 ετών. Οι πλειοψηφία των ερωτηθέντων είναι παντρεμένοι (με ποσοστό 67%). Και από το ποσοστό των παντρεμένων σχεδόν όλοι έχουν τους συζύγους στη χώρα υποδοχής τους (Μεγάλη Βρετανία). Όσον αναφορά την απασχόληση των μεταναστών φαίνεται κατά αύξουσα σειρά, οι ερωτηθέντες εργάζονται πρώτα σε πλήρη απασχόληση (62%), είναι αυτοαπασχολούμενοι (20%), σε μερική απασχόληση (13%) και τέλος που είναι συνταξιούχοι (2%).

Ενώ το καθεστώς μετανάστευσης των ερωτηθέντων κατά αύξουσα σειρά, διαπιστώνεται ότι, πρώτον, αρκετοί μετανάστες είναι πλέον πολίτες (38%) του Ηνωμένου Βασιλείου δηλαδή έχουν πάρει την υπηκοότητα, μετά είναι οι μετανάστες που έρχονται για φοιτητική άδεια (με βίζα, 27%), έπειτα είναι οι μετανάστες που έχουν άδεια εργασίας (26%) και τέλος είναι οι μόνιμοι (23%) μετανάστες. Ο μέσος χρόνος παραμονής των μεταναστών στο Ηνωμένο Βασίλειο είναι 13 ετών. Μόνο ένα μικρό ποσοστό (31%) προτίθενται να επιστρέψουν στην πατρίδα τους. Κατά μέσο όρο, οι μετανάστες που είναι απόφοιτοι πανεπιστημίου κερδίζουν 1.388£. Οι

πλειοψηφία των ερωτηθέντων (88%) έχουν πάγια περιουσιακά στοιχεία στη χώρα προέλευσής τους. Επίσης, η πλειοψηφία των μεταναστών (83%) οι γονείς τους ζουν στη χώρα καταγωγής τους. Η κύρια ομάδα αποδεκτών των εμβασμάτων είναι οι γονείς, ακολουθούμενοι από τα αδέρφια, μετά τους συζύγους και τα παιδιά. Η πιο κοινή χρήση των εμβασμάτων είναι πρώτα για κατανάλωση, ακολουθούμενη από την εξοικονόμηση και αποταμίευση, την εκπαίδευση και την αγορά γης.

Παρόλο που και οι τρεις κοινότητες έχουν παρόμοια μέση ηλικία και μορφωτικό επίπεδο, υπήρχαν κάποιες διαφορές μεταξύ τους. Συγκεκριμένα, οι μετανάστες που προέρχονται από την Ινδία κερδίζουν υψηλότερο μηνιαίο καθαρό εισόδημα (1.784£) ακολουθούμενοι από το Μπαγκλαντές και το Πακιστάν (περίπου 1.200£). Οι μετανάστες από το Πακιστάν στέλνουν μεγαλύτερα εμβάσματα με μέσο ετήσιο ποσό των 1.796£, που ακολουθούν οι μετανάστες από την Ινδία και του Μπαγκλαντές με μέσο ετήσιο ποσό 1.559£ και 1.486£ αντίστοιχα (Ulku and Arun, 2010).

Σύμφωνα με την έρευνα που πραγματοποιήθηκε στη Σουηδία ερευνήσαν τα πρότυπα των εμβασμάτων των μεταναστών, όπου βελτιώνουν τις βασικές γνώσεις σχετικά με τους καθοριστικούς παράγοντες των εμβασμάτων από τη Σουηδία, που είχαν προηγουμένως αγνοηθεί σε μεγάλο βαθμό (Lisa et al, 2011). Τα δεδομένα της έρευνας προέρχονται από την HEK (Swedish Household Income Survey), το μέγεθος της έρευνας συνολικά είναι σε 38.000 νοικοκυριά μετανάστες και ντόπιοι, όπου έγινε απομάκρυνση των ανηλίκων παιδιών (ηλικίας 0-19 ετών) και επίσης, απομάκρυνση των ατόμων με πολύ χαμηλό εισόδημα και κάποιον μεταναστών που δεν είναι από τις σκανδιναβικές χώρες. Συνεπώς μετά από την απομάκρυνση των συγκεκριμένων ατόμων χρησιμοποιούν τα δεδομένα από ένα σύνολο 19.373 ενήλικα άτομα, το 2007.

Τα αποτελέσματα της έρευνας δείχνουν ότι η προτίμηση και η αποστολή χρημάτων των διεθνών μεταναστών για τη στήριξη της οικογένειας και των συγγενών στη χώρα καταγωγής ενδέχεται να έχουν συνέπειες στο βιοτικό επίπεδο της Σουηδίας. Το άρθρο αναλύει τις μεταφορές χρημάτων σε δώρα, οικονομική υποστήριξη σε σχέση με τα διαφορετικά είδη εισοδήματος, την εκπαίδευση, την ηλικία, το χρόνο παραμονής των μεταναστών, και την απόκτηση της ιδιότητας του πολίτη και της οικογενειακής κατάστασης. Όπου οι αναλύσεις αυτές γίνονται σε τρεις τύπους ομάδων: αναπτυσσόμενες χώρες, μη αναπτυσσόμενες χώρες και τη Σουηδία. Η γενική τάση να δοθεί οικονομική υποστήριξη στους συγγενείς είναι παρόμοια μεταξύ

των ντόπιων Σουηδών και των μεταναστών από τις αναπτυσσόμενες και αναπτυγμένες χώρες, τα πρότυπα της προσφοράς δώρων και ενδο-οικογενειακής οικονομικής στήριξης διαφέρουν σημαντικά κατά τη διάρκεια της ζωής μεταξύ ατόμων από διαφορετικές ομάδες χωρών.

Επίσης, οι ντόπιοι Σουηδοί τείνουν να δώσουν δώρα και οικονομική υποστήριξη στους συγγενείς σε μεγαλύτερες ηλικίες και όταν έχουν τα ενήλικα τέκνα που έχουν απομακρυνθεί από το σπίτι. Ενώ από την άλλη, οι μετανάστες από τις αναπτυσσόμενες χώρες τείνουν να είναι νεότεροι και να έχουν παιδιά που ζουν στο σπίτι. Φαίνεται επίσης, ότι τα ζευγάρια που δεν έχουν παιδιά και είναι μετανάστες από τις αναπτυσσόμενες χώρες στέλνουν πιο συχνά (και όχι πιο πολύ) εμβάσματα σε σχέση με τους μετανάστες των μη αναπτυσσόμενων χωρών και των ντόπιων.

Η γενική τάση ότι όσο υψηλότερο είναι το εισόδημα του νοικοκυριού, τόσο μεγαλύτερη είναι η τάση να δοθεί χρηματική βοήθεια είτε ως δώρα είτε ως οικονομική υποστήριξη, στην πραγματικότητα στους μετανάστες από τις αναπτυσσόμενες χώρες δεν ισχύει. Συνεπώς, η έρευνα δείχνει ότι τα εμβάσματα που φεύγουν από τη Σουηδία στις αναπτυσσόμενες χώρες είναι πιθανότερο πολύ μικρότερα από τα εμβάσματα από άλλες συγκρίσιμες χώρες. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, η ροή των εμβασμάτων προς τις αναπτυσσόμενες χώρες από τη Σουηδία φαίνεται να είναι σχετικά μικρές σε σύγκριση με τις ροές εμβασμάτων από άλλες αναπτυγμένες χώρες.

Αντίστοιχα, τέσσερις έρευνες που πραγματοποιήθηκαν στην Αλβανία έδειξαν ότι, τα εμβάσματα αποτελούν σημαντική πηγή εισοδήματος για τις Αλβανικές οικογένειες, οι οποίοι τα χρησιμοποιούν για τις καθημερινές ανάγκες τους και επίσης, έχουν ιδιαίτερη σημασία για την κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη της χώρας. Συνεπώς, είναι πιθανόν τα εμβάσματα των μεταναστών να ασκούν αντίκτυπο στην τοπική οικονομία, για παράδειγμα, να ενισχύουν τις μικρές επιχειρήσεις. Έτσι, η Αλβανική κυβέρνηση θα πρέπει να εξετάσει και να διευκολύνει την αποστολή εμβασμάτων και τη διοχέτευση τους, δημιουργώντας τις προϋποθέσεις για ένα σταθερό επενδυτικό περιβάλλον στη χώρα (Gedeshi, 2002; Uruçi and Gedeshi, 2003; Labrianidis and Kazazi, 2006; Castaldo and Reilly, 2007).

Στην πρώτη μελέτη δόθηκε έμφαση στην αιτία μετανάστευσης και την πιθανότητα επιστροφής των μεταναστών στη χώρα καταγωγής τους και από την άλλη να

εξηγήσουν τους τρόπους που φθάνουν τα εμβάσματα τους και πώς αξιοποιούνται (Uruçi and Gedeshi, 2003). Η έρευνα έγινε μέσω 48 συνεντεύξεων στους μετανάστες και τις οικογένειες τους, στην Αλβανία. Όπου οι συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκαν από το κέντρο των οικονομικών και κοινωνικών μελετών (CESS), κατά το έτος 2001-2002, στην πόλη της Σκόδρα (Shkodra).

Τα αποτελέσματα, επίσης έδειξαν ότι αρκετοί κάτοικοι από τη Σκόδρα (Shkodra) μεταναστεύουν λόγω της υψηλής ανεργίας και για διάφορα κοινωνικά προβλήματα. Οι πλειοψηφία των Αλβανών μεταναστών είναι νέοι σε ηλικία, οι οποίοι δεν βλέπουν καμία βελτίωση της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης στη χώρα τους. Οι περισσότεροι μετανάστες συμβάλλουν στην ευημερία των γονέων και των οικογενειών τους στέλνοντας τακτικά εμβάσματα, όπου τα εμβάσματα που στέλνουν οι μετανάστες πίσω στη χώρα καταγωγής τους αποτελούν σημαντική πηγή εισοδήματος για την καθημερινότητα των οικογενειών τους.

Οι μετανάστες πρώτα στέλνουν χρήματα στη δικιά τους οικογένεια δηλαδή είτε στη σύζυγο και τα παιδιά τους είτε στους γονείς τους, και λιγότερα στέλνουν στα αδέρφια τους. Τα περισσότερα χρήματα που πηγαίνουν στην Αλβανία μεταφέρονται πρώτα είτε χέρι με χέρι (δηλαδή όταν ταξιδεύουν οι ίδιοι οι μετανάστες για διακοπές στην πατρίδα τους) και δεύτερον είτε τα στέλνουν με κάποιο συγγενικό πρόσωπο ή φίλο τους. Ενώ, από την άλλη μόνο το ένα τρίτο των εμβασμάτων μεταβιβάζονται με την Western Union. Τα εμβάσματα που φθάνουν στην Αλβανία χρησιμοποιούνται κυρίως, για καταναλωτικά αγαθά (όπως, είναι τα τρόφιμα και ρούχα) και έπειτα είναι για τα έξοδα του σπιτιού. Περίπου, το ένα τρίτο των οικογενειών ξοδεύουν τα εμβάσματα για την εκπαίδευση και την υγεία. Από την άλλη, εκείνοι που σκέπτονται να επενδύσουν κάπου τα χρήματα τους, είναι περισσότερα σε ακίνητα, και λίγες επενδύσεις κατευθύνονται προς το εμπόριο και τον τουρισμό. Τα λεφτά που στέλνουν οι μετανάστες πίσω στη χώρα τους ανά έτος αντιπροσωπεύουν περίπου 8 φορές το μηνιαίο μισθό ενός πανεπιστημιακού καθηγητή στην Αλβανία. Οι ελληνικές τράπεζες έχουν βελτιώσει ιδιαίτερα τις υπηρεσίες τους στους μετανάστες, προκειμένου να διαχειριστούν τις ροές των εμβασμάτων. Από την άλλη όμως, υπάρχουν αρκετοί μετανάστες που δεν εμπιστεύονται το τραπεζικό σύστημα. Τέλος, η μεγάλη πλειοψηφία των μεταναστών έχει την επιθυμία μελλοντικά να επιστρέψει πίσω στη χώρα τους.

Στη δεύτερη έρευνα που πραγματοποιήθηκε από καθηγητή του Πανεπιστημίου το Νοέμβριο έως Δεκέμβριο του 2000, μέσω συνεντεύξεων και ερωτηματολογίων, σε 350 Αλβανούς μετανάστες, οι οποίοι οι περισσότεροι από αυτούς ζουν πρώτα, στην Ελλάδα, την Ιταλία και έπειτα, τη Γαλλία, ΗΠΑ, Καναδά κλπ. Η έρευνα διεξήχθη στο λιμάνι του Δυρραχίου και στα σύνορα Ελλάδα Αλβανία (Kakavija). Ενώ οι Αλβανοί μετανάστες που ζουν στις ΗΠΑ και στο Καναδά συμπληρώσαν τα ερωτηματολόγια μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομίου (e-mail). Η συγκεκριμένη έρευνα αναλύει τη συμπεριφορά των μεταναστών σε σχέση με τα εμβάσματα και επίσης, παρατηρούν την καμπύλη των εμβασμάτων μακροπρόθεσμα (Gedeshi, 2002). Στην έρευνα απέκλεισαν τους παράνομους μετανάστες, ακόμα και τους μετανάστες όπου δουλεύουν μόνο εποχιακά είτε την περίοδο της συγκομιδής (το φθινόπωρο ή την άνοιξη) είτε κατά την περίοδο της τουριστικής περιόδου (καλοκαιρινούς μήνες), που συνήθως μεταναστεύουν για τις συγκεκριμένες δουλειές είτε στην Ελλάδα είτε στην Ιταλία.

Συνεπώς, τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των ερωτηθέντων δείχνουν ότι οι περισσότεροι από αυτούς είναι νεαρής ηλικίας (δηλαδή κάτω των 35 ετών). Φαίνεται ότι οι μετανάστες στην έρευνα είναι μορφωμένοι, πιο συγκεκριμένα το μεγαλύτερο μέρος είναι με μέση εκπαίδευση και μετά είναι με τριτοβάθμια εκπαίδευση. Τα άτομα που είναι με πανεπιστημιακή μόρφωση στη χώρα υποδοχής, οι περισσότεροι από αυτούς είναι νέοι σε ηλικία και σκέπτονται σοβαρά τη μακροπρόθεσμη ή και μόνιμη μετανάστευση στη χώρα υποδοχής. Επίσης, περισσότεροι είναι άνδρες και είναι παντρεμένοι όπου ζουν μαζί με την οικογένειά τους στη χώρα υποδοχής τους, είτε τους έφεραν από την αρχή μαζί τους είτε τους έφεραν αργότερα στη χώρα υποδοχής τους.

Στο δείγμα το μεγαλύτερο μέρος των μεταναστών ζουν στην Ελλάδα και μετά έρχεται η Ιταλία. Επιπλέον, οι περισσότεροι από αυτούς έχουν νομιμοποιηθεί στη χώρα υποδοχής τους και καταβάλλουν και εισφορές κοινωνικής ασφάλισης. Η πλειοψηφία των μεταναστών εργάζονται στον τομέα των υπηρεσιών, στη συνέχεια, στη βιομηχανία, των κατασκευών και τέλος, στη γεωργία και ζουν σε ενοικιαζόμενα διαμερίσματα στη χώρα υποδοχής τους, και μόνο ένα μικρό ποσοστό έχει καταφέρει να αγοράσει σπίτι. Η δύσκολη οικονομική και κοινωνική κατάσταση της χώρα καταγωγής τους είναι οι κύριοι παράγοντες που έχουν ωθήσει τους Αλβανούς να μεταναστεύσουν. Συγκεκριμένα, οι κυριότεροι λόγοι για τη μετανάστευση είναι

πρώτα η ανεργία, έπειτα η ανεπάρκεια εισοδήματος, και η επιθυμία για ένα καλύτερο μέλλον για τα παιδιά τους. Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων μετανάστευσαν πριν από το 1997 και η πλειοψηφία τους δεν έχει σκεφτεί ακόμα αν μελλοντικά θα επιστρέψουν ή όχι στη χώρα καταγωγής τους. Από άποψη της ποσότητας των εμβασμάτων είναι αρκετά δύσκολο να κάνει κανείς μια ακριβή και ρεαλιστική εκτίμηση της ροής των εμβασμάτων, δεδομένου ότι τα περισσότερα δεν μετακινούνται μέσω τραπεζικού συστήματος. Το μεγαλύτερο μέρος του δείγματος δηλώνει πώς φέρνει τα εμβάσματα στη χώρα καταγωγής τους χέρι με χέρι ή πρόσωπο με πρόσωπο, και μετά έρχεται με μικρότερο ποσοστό μέσω τραπεζικού συστήματος.

Αυτή η μέθοδο μεταφοράς χρημάτων στην Αλβανία εξηγείται από τις εξής κατηγορίες, η έλλειψη ενός ολοκληρωμένου τραπεζικού συστήματος σε όλη τη χώρα, οι υψηλότερες συναλλαγματικές ισοτιμίες στην άτυπη (μαύρη) αγορά και περιορισμένη γνώση σχετικά με τη λειτουργία του τραπεζικού συστήματος, τόσο μεταξύ των μεταναστών όσο και των οικογενειών τους ή συγγενείς που ζουν στη χώρα καταγωγής τους. Τα εμβάσματα που στέλνουν οι μετανάστες στην Αλβανία απευθύνονται πρώτα, στους γονείς τους ή για τη σύζυγό τους και τα παιδιά και μετά για τα αδέρφια και τους άλλους συγγενείς. Περίπου το 50% του δείγματος των μεταναστών αποστέλλουν τις αποταμιεύσεις τους στη χώρα καταγωγής τους, εξαιτίας των οικονομικών εμποδίων που προκύπτουν στις οικογένειές τους. Η πλειοψηφία των μεταναστών αποστέλλουν τα χρήματα τους στη χώρα καταγωγής τους, για να εκπληρώσουν τις άμεσες ανάγκες των οικογενειών τους, τα οποία χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για την κατανάλωση και έπειτα είναι για την ανακαίνιση του σπιτιού ή αγορά και μετά έρχονται οι επενδύσεις στη χώρα προέλευσης.

Οι μετανάστες που έχουν τις οικογένειές τους στη χώρα υποδοχής τους στέλνουν λιγότερα εμβάσματα αν και μερικές φορές μπορεί να μην στέλνουν καθόλου. Η έρευνα δείχνει πως οι μετανάστες που έχουν την οικογένειά (τους γονείς) τους πίσω στη χώρα καταγωγής τους στέλνουν κατά μέσο όρο περίπου 1.269 δολάρια ετησίως, ενώ οι μετανάστες που έχουν τις οικογένειές τους στη χώρα υποδοχής τους αποστέλλουν κατά μέσο όρο 883 δολάρια ετησίως. Ενώ από την άλλη, οι μετανάστες που έχουν τη σύζυγό με τα παιδιά στη χώρα καταγωγής τους αποστέλλουν τα περισσότερα χρήματα ετησίως, κατά μέσο όρο 2.128 δολάρια ετησίως. Το 1999, κατά μέσο όρο, το οικογενειακό εισόδημα του μετανάστη έφθανε περίπου 1.145 δολάρια το μήνα. Τέλος, η έρευνα έδειξε ότι από τα χρήματα που κρατάνε του εισοδήματός

τους στη χώρα υποδοχής τους, πρώτα τα αποταμίευαν στην τράπεζα και υπάρχουν και λίγοι οι οποίοι τα κρατάνε σε σπίτι ή συγγενείς.

Εν συνεχεία, η τρίτη έρευνα που πραγματοποιήθηκε στην Αλβανία επικεντρώθηκε στην παραλαβή των μεταναστευτικών εμβασμάτων κατά πόσο επηρεάζει τα καταναλωτικά πρότυπα των νοικοκυριών παραληπτών. Η έρευνα έγινε το 2002, μέσω του Εθνικού Ινστιτούτο Στατιστικής (INSTAT) και από τη Μέτρηση Βιοτικού Επιπέδου Ερευνών (ALSMS), όπου περιλάμβανε 3.599 νοικοκυριά και 16.521 άτομα, από τα οποία 2.931 νοικοκυριά πήραν μέρος στην έρευνα, στο συγκεκριμένο δείγμα οι 98 λαμβάνανε μόνο εσωτερικά εμβάσματα, 508 λαμβάνανε μόνο εξωτερικά εμβάσματα και 46 άτομα λαμβάνανε και των δύο τύπων εμβασμάτων, ενώ οι υπόλοιπες 2.279 νοικοκυριά δεν λαμβάνανε εμβάσματα. Στην έρευνα σχολιάζουν μόνο το δείγμα που περιλάμβανε εμβάσματα. Τη χώρα τη χώρισαν σε τέσσερις περιοχές: Τίρανα, παραλιακή, κεντρική και ορεινή Αλβανία, έτσι ώστε να έχουν καλύτερα αποτελέσματα (Castaldo and Reilly, 2007).

Η περιγραφή ανάλυση της μελέτης έδειξε τα ακόλουθα σχετικά με το δείγμα πληθυσμού. Τα εξωτερικά εμβάσματα που λαμβάνουν τα νοικοκυριά επηρεάζουν περισσότερο την καταναλωτική συμπεριφορά των αλβανικών νοικοκυριών σε σχέση με αυτούς που λαμβάνουν είτε εσωτερικά εμβάσματα (οι μετανάστες που μετακινούνται εντός της Αλβανίας έχουν ανεπαρκώς αμειβόμενες θέσεις εργασίας, όποτε δεν επηρεάζουν την καταναλωτική συμπεριφορά) είτε δεν λαμβάνουν καθόλου. Τα νοικοκυριά που λαμβάνουν εμβάσματα από το εξωτερικό αυξάνουν την κατανάλωση σε διαρκή αγαθά (όπου περιλαμβάνουν οικιακές συσκευές, τηλεοράσεις, ηλεκτρονικούς υπολογιστές, φορητά ή τρακτέρ). Επίσης, τα εμβάσματα που λαμβάνουν οι Αλβανοί από τους συγγενείς τους που ζουν στο εξωτερικό, συνδέεται άμεσα με τη δημιουργία επενδυτικών επιχειρήσεων στη χώρα καταγωγής τους, σε σχέση με αυτούς όπου δεν λαμβάνουν εμβάσματα. Αυτό δείχνει ότι στην Αλβανία το μερίδιο του προϋπολογισμού αυξάνεται. Συνοπτικά, τα εμβάσματα μεταναστών προς την Αλβανία επηρεάζουν τη συμπεριφορά των οικογενειακών δαπανών σε διάφορα καταναλωτικά αγαθά.

Επίσης, η τελευταία έρευνα έγινε σε ντόπιους που ήταν μετανάστες στο παρελθόν στην Ελλάδα και στην Ιταλία. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε μέσω ερωτηματολογίων στις αρχές του 2002. Το δείγμα αποτελείται από 324 άτομα άνω των 18 ετών οι

οποίοι είχαν μείνει για περισσότερο από ένα χρόνο στο εξωτερικό ως μετανάστες και είχαν επιστρέψει στην χώρα καταγωγής τους τουλάχιστον ένα χρόνο πριν τη διεξαγωγή της έρευνας (Labrianidis and Kazazi, 2006).

Από τους ερωτώμενους οι 239 ήταν μετανάστες στην Ελλάδα και 85 στην Ιταλία, εκ των οποίων τα 200 άτομα ήταν άνδρες και 124 ήταν γυναίκες. Τα ερωτηματολόγια δόθηκαν σε διαφορετικές περιοχές της Αλβανίας (όπως Τίρανα, άλλες αστικές περιοχές και χωριά) έτσι ώστε οι συμμετέχοντες να προέρχονται από διαφορετικές γεωγραφικές περιοχές. Το μορφωτικό επίπεδο του δείγματος ήταν υψηλό πριν την μετανάστευση τους από την Αλβανία, όπου το 48,8% των ανδρών και το 21,9% των γυναικών ήταν απόφοιτοι κολλεγίου ή πανεπιστημίου και μόνο 0,3% των ανδρών και 1% των γυναικών ήταν αναλφάβητοι. Όσο αφορά την απασχόληση τους πριν την μετανάστευση το 54,6% είχε πλήρη απασχόληση, το 25,9% είχαν εποχιακή απασχόληση, το 14,5% ήταν άνεργοι και το 4,6% μερικώς απασχολούμενοι. Συνεπώς, ένας στους τέσσερις άνδρες ήταν εργοδότης όπως ιδιοκτήτες επιχειρήσεων, επαγγελματίες ή αυτοαπασχολούμενοι, μόνο το 2,8% ήταν αγρότες ενώ το μεγαλύτερο ποσοστό (41,1%) ήταν υπάλληλοι σε βιομηχανία, σε κατασκευές, σε υπηρεσίες και σε γραφείο καθαρισμού.

Όσο αφορά τους Αλβανούς μετανάστες που έχουν επιστρέψει στη χώρα καταγωγής τους, τα στοιχεία της έρευνας δείχνουν ότι το 75,7% επέστρεφαν από την Ελλάδα και μετά από την Ιταλία. Η έρευνα δείχνει ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των μεταναστών (55%) είχαν περάσει τα σύνορα παράνομα εκ των οποίων το μεγαλύτερο ποσοστό (28%) είχε μεταναστεύσει πρώτα στην Ελλάδα και μετά στην Ιταλία. Αυτό δικαιολογείται λόγω της γεωγραφικής θέσης της Ελλάδος. Οι ερωτώμενοι ρωτήθηκαν παρόλο που έχουν επιστρέψει μόνιμα στην Αλβανία θα σκεφτόντουσαν να ξανά μεταναστεύσουν, εκ των οποίων αρκετοί απάντησαν ότι αν οι τοπικές συνθήκες στην Αλβανία χειροτερέψουν μπορεί να επανεμφανισθεί η προοπτική της μετανάστευσης. Οι λόγοι που επέστρεψαν μόνιμα στην Αλβανία ήταν οικογενειακές υποχρεώσεις (19,4%), έπειτα ψυχολογικοί λόγοι (13%) και τέλος, απλά υπήρχε η επιθυμία να γυρίσουν στην πατρίδα τους (7,7%). Εκ των οποίων αρκετοί από αυτούς είχαν ενθαρρυνθεί από φίλους ή συγγενείς να επιστρέψουν. Όσο ήταν μετανάστες είτε στην Ελλάδα είτε στην Ιταλία επισκέπτονταν τη χώρα καταγωγής τους μία φορά το χρόνο (39,5%), το 20,4% δύο φορές το χρόνο και 8,1% περισσότερες από τρεις φορές το χρόνο. Ωστόσο, υπήρχε και ένα πολύ σημαντικό ποσοστό που δεν είχε επισκεφτεί

καθόλου (32.1%) τη χώρα καταγωγής τους κατά τη διάρκεια της μετανάστευσης τους.

Είναι σημαντικό να επισημάνουμε ότι, οι Αλβανοί ακόμα και μετά την επιστροφή τους από την Ελλάδα πηγαίνανε και ερχόντουσαν τακτικά μεταξύ των δύο χωρών (Αλβανίας και Ελλάδας), αυτό δείχνει ότι οι μετανάστευση μεταξύ των δύο χωρών είναι ανοιχτή ακόμα και όταν επιστρέφουν πίσω ως μόνιμοι κάτοικοι.

Επίσης, στην Ελλάδα που από το 1990 και έπειτα σταδιακά αυξανόντουσαν οι μετανάστες λόγω της γεωγραφικής της θέσης έχει γίνει παρόμοια έρευνα. Η οποία πραγματοποιήθηκε στην Αττική, μέσω ερωτηματολογίων, όπου συμπληρώθηκαν 273. Από τα οποία οι 122 ήταν γυναίκες και 159 ήταν άνδρες, με μέσο όρο ηλικίας 34,9 από 19 έως 80 χρονών. Από το δείγμα το 48,3% ήταν Αλβανοί, 11% από Αραβικές χώρες, 7,7% από τη Ρουμανία, 7,4% από την Κίνα, 6.6% από τη Βουλγαρία, 4,7% από την Αφρική, 4,4% από τη Ρωσία και Ουκρανία, 4% από τις Φιλιππίνες, 3,7% από τη Γεωργία, 1,5% από την Πολωνία και 0,7% από τη Σερβία. Από τους οποίους οι 50.5% ζουν στο κέντρο της Αθήνας, 30,4% στα νότια προάστια, 7,7% στα βόρεια προάστια, 5,1% στα δυτικά προάστια και 6,2% στην υπόλοιπη Αττική. Το μορφωτικό επίπεδο των μεταναστών φαίνεται πρώτα να είναι σε μεγαλύτερο ποσοστό (50,6%) το Λύκειο ή κάποια τεχνική σχολή, έπειτα το 25,1% έχει Τριτοβάθμια Εκπαίδευση και το 16,8% Πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Οι περισσότεροι από το δείγμα δήλωσαν ότι δεν είναι παντρεμένοι (56,6%) και ότι ο αριθμός των παιδιών ήταν κατά μέσο όρο έως δύο παιδιά (με ποσοστό 27,5%), εκ των οποίων το ποσοστό 43,2% είχαν παιδιά που πηγαίνανε σχολείο. Συγκεκριμένα από το δείγμα που έστειλε τα παιδιά του σχολείο το 5,5% είχαν τα παιδιά τους σε Ιδιωτικά σχολεία, το 43,2% σε Δημόσια σχολεία και επιπλέον το 80% του πληθυσμού του δείγματος σε ελληνικά σχολεία και το 6% σε άλλα σχολεία της εθνικότητας τους.

Τα οικονομικά χαρακτηριστικά της έρευνας έδειξαν ότι το καθαρό ατομικό εισόδημα κατά μέσο όρο είναι 756,3 ευρώ το μήνα και το μηνιαίο οικογενειακό εισόδημα με μέσο όρο είναι 1.053 ευρώ, όπου το 55% υποστηρίζει ότι το εισόδημά τους δεν τους ικανοποιεί. Από τους οποίους το 80% αποταμιεύουν παραπάνω από 500 ευρώ το μήνα. Οι περισσότεροι (με ποσοστό 36.6%) από τους μετανάστες εργάζονται σε κατασκευαστικές εγκαταστάσεις (οικοδομής) και το 39,9% ως οικιακοί βοηθοί. Κατά μέσο όρο οι μετανάστες δουλεύουν 8,3 ώρες την ημέρα και 6 ημέρες την εβδομάδα.

Από τους οποίους οι περισσότεροι (84%) δηλώσαν ότι είναι στην ίδια δουλειά πάνω από 10 χρόνια. Όσο αφορά στην ερώτηση με την κατοικία τους, οι περισσότεροι δηλώσαν ότι μένουν σε ενοίκιο (75,8%) και έπειτα ακολουθούσαν οι μετανάστες που έχουν ιδιόκτητη κατοικία (13%) και ως φιλοξενούμενοι (11,4%) σε συγγενείς και φίλους. Από το δείγμα το 65% έχουν λογαριασμό καταθέσεων στην τράπεζα και το 8,8% έχουν δάνεια. Από αυτούς που έχουν δάνειο το μεγαλύτερο ποσοστό δήλωσε ότι έχουν καταναλωτικό δάνειο (54,2) και έπειτα στεγαστικό δάνειο (45,8%).

Υπάρχει και ένα ποσοστό των μεταναστών που δηλώνουν ότι επενδύουν (19,4%) τα χρήματά τους, από τους οποίους το 21,2% σε αγορά ομολόγων, το 11,6% σε χρηματιστήριο και το 92,3% επενδύουν σε ακίνητα. Από τις καταναλωτικές συνήθειες του δείγματος τα σημαντικότερα αποτελέσματα είναι ότι οι μετανάστες ξοδεύουν κατά μέσο όρο 228,5 ευρώ το μήνα για τρόφιμα από το οποίο είναι κατά μέσο όρο 21,71% του μηνιαίου οικογενειακού εισοδήματός τους. Πιο αναλυτικά, για εκπαίδευση ξοδεύουν κατά μέσο όρο 142,79 ευρώ με ποσοστό 13,56% του εισοδήματός τους, για ρούχα ξοδεύουν κατά μέσο όρο 92,03 ευρώ με ποσοστό 8,74% από το οικογενειακό τους εισόδημα, για τα μεταφορικά μέσα ξοδεύουν το μήνα 62,02 ευρώ με ποσοστό 5,89% του οικογενειακού εισοδήματος, για νέα τεχνολογία ξοδεύουν 76,13 ευρώ το μήνα και αντιπροσωπεύει το 7,23% του οικογενειακού εισοδήματός τους και τέλος, για ψυχαγωγία ξοδεύουν το μήνα 87,19 ευρώ που αντιπροσωπεύει το 8,28% του οικογενειακού εισοδήματος.

Τα συμπεράσματα της έρευνας όσο αφορά την παλινδρόμηση για τις δαπάνες των τροφίμων έδειξαν ότι το εισόδημα ασκεί θετική επίδραση στις δαπάνες τροφίμων. Με αποτέλεσμα όταν το εισόδημα αυξάνεται κατά 1% τότε οι δαπάνες διατροφής θα αυξάνονται κατά 37%. Οι οικογένειες με παιδιά ξοδεύουν περισσότερα χρήματα για τρόφιμα σε σχέση με τις οικογένειες χωρίς παιδιά. Επίσης, οι μετανάστες οι οποίοι προτιμούν προϊόντα υψηλής ποιότητας ή επιλέγουν να ψωνίζουν στα τοπικά καταστήματα τείνουν να δαπανούν περισσότερα χρήματα σε προϊόντα τροφίμων.

Τέλος, τα συμπεράσματα της παλινδρόμησης των δαπανών για την εκπαίδευση έδειξαν ότι, οι μετανάστες οι οποίοι έχουν υψηλό μορφωτικό επίπεδο ξοδεύουν περισσότερα χρήματα από αυτούς που δεν έχουν. Όταν το εισόδημα των μεταναστών μειωθεί κατά 1% τότε θα μειωθούν οι δαπάνες για την μόρφωση κατά 24%. Αν τα μέλη των παιδιών στην οικογένεια μειώνονται τότε και οι δαπάνες της εκπαίδευσης

μειώνονται. Επίσης, οι εργάτες μετανάστες ξοδεύουν λιγότερα χρήματα για την εκπαίδευση σε σχέση με τους άλλους εργαζόμενους (Theodoropoulou and Kosmas, 2007).

3.2 Εμπειρικές μελέτες που πραγματοποιήθηκαν για την οικονομική συμπεριφορά των οικονομικών μεταναστών στην Αμερική

Στη συγκεκριμένη υποενότητα αναφέρονται μελέτες που έγιναν σε χώρες της Αμερικής για τις καταναλωτικές συνήθειες των οικονομικών μεταναστών και για τις επενδυτικές και οικονομικές δραστηριότητες των μεταναστών. Οι χώρες στις οποίες πραγματοποιήθηκαν οι έρευνες είναι ο Καναδάς, το Μεξικό και οι Ηνωμένες Πολιτείες.

Έρευνες που πραγματοποιήθηκαν σε μετανάστες για την αποστολή χρημάτων στη χώρα καταγωγής τους έδειξαν ότι τα εμβάσματα διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο ως συσώρευση περιουσιακών στοιχείων και ως πηγή ασφάλισης. Όπου, η αποστολή χρημάτων είναι αλληλένδετες συμπεριφορές που αντιπροσωπεύουν διαφορετικούς τρόπους αλλά έχουν το ίδιο σκοπό να βγάζουν κέρδος από το μισθό τους στη χώρα υποδοχής τους. Ωστόσο, υπάρχουν διαφορετικές κατηγορίες μεταναστών που μπορεί να έχουν διαφορετικούς ουσιαστικούς λόγους για την αποστολή εμβασμάτων, αλλά οι κυριότεροι λόγοι είναι ότι τα εμβάσματα που λαμβάνουν τα νοικοκυριά λειτουργούν ως μέσο για τη συντήρηση της οικογένειας ή συμπληρωματικό του εισοδήματος με βάση τις ανάγκες που έχει ένα νοικοκυριό και για παραγωγικές επενδύσεις στη χώρα καταγωγής τους είτε ως επιχείρηση είτε ως αγορά ή ανακαίνιση σπιτιού. Οι έρευνες υποδηλώνουν ότι τα εμβάσματα μπορούν να συμβάλουν στην οικονομική ανάπτυξη με τη μείωση της φτώχειας και την παροχή εξοικονόμησης πόρων για τη συσώρευση κεφαλαίου στη χώρα καταγωγής των μεταναστών (Durand et al, 1996; Briere et al, 2002; Adams and Richard, 2005; Sana and Massey, 2005; Simmons, 2005; Massey and Basem, 2007; Osili, 2007; Davis and Lopez- Carr, 2010). Συγκεκριμένα παρακάτω αναλύονται τα συμπεράσματα της κάθε έρευνας ξεχωριστά.

Η μελέτη που πραγματοποιήθηκε στη Δομινικανή Σιέρα (Dominican Sierra) αναλύει τις κύριες πηγές των εμβασμάτων των μεταναστών όπου έγινε το καλοκαίρι του 1994 σε 379 αγροτικά νοικοκυριά και συμπληρώθηκαν πληροφορίες σχετικά με την παραγωγή, τα περιουσιακά στοιχεία, πηγές εισοδήματος, καθώς και τα προσωπικά χαρακτηριστικά των μελών των νοικοκυριών άνω των 12 ετών, συμπεριλαμβανομένων όλων των παιδιών των μεταναστών (Briere et al, 2002). Τα νοικοκυριά της Δημοκρατίας Σιέρα συνδέονται άμεσα με κάποιον μετανάστη, είτε επειδή λαμβάνουν εμβάσματα είτε έχουν παιδιά ή αδέρφια στο εξωτερικό, στις

Ηνωμένες Πολιτείες. Κατά την ανάλυση της έρευνας, περιορίζουν την προσοχή σε παιδιά μεταναστών του αρχηγού του νοικοκυριού, διότι είναι η κύρια πηγή των εμβασμάτων και οι πληροφορίες είναι διαθέσιμες από την έρευνα σχετικά με τα χαρακτηριστικά και τα εμβάσματά τους. Από αυτά τα παιδιά των μεταναστών, το 30% βρίσκονται στις Ηνωμένες Πολιτείες, κυρίως στη Νέα Υόρκη και τη Φλόριντα. Ο μέσος χρόνος παραμονής στη θέση της μετανάστευσης είναι 5,4 έτη. Αξιόλογα χαρακτηριστικά αυτού του προτύπου της μετανάστευσης είναι το υψηλό ποσοστό των μεταναστών που είναι γυναίκες (52%) και με εξαρτώμενα παιδιά (47%), γεγονός που υποδηλώνει ένα ώριμο πρότυπο μετανάστευσης με μια καλά εδραιωμένη μεταναστευτική κοινότητα στον τόπο προορισμού. Τα υψηλότερα επίπεδα των εμβασμάτων αποστέλλονται κατά μέσο όρο από τις γυναίκες σε σύγκριση με τους άνδρες μετανάστες.

Στο ίδιο ύφος κινείται και η έρευνα που πραγματοποιήθηκε στις πολιτείες του Μεξικού και τα στοιχεία συγκεντρώθηκαν κατά το 1982 έως 1983 και έπειτα από το 1987 έως 1992 σε 30 κοινότητες που βρίσκονται στους Jalisco, Michoacan, Guanajuato, Nayarit and Zacatecas, οι συγκεκριμένες περιοχές έχουν στείλει το μεγαλύτερο μέρος του Μεξικού σε μετανάστες προς τις Ηνωμένες Πολιτείες, όπου δώσανε 200 ερωτηματολόγια σε κάθε κοινότητα ξεχωριστά, από τα οποία απέφεραν συνολικό μέγεθος του δείγματος σε 5.653 νοικοκυριά. Τα ερωτηματολόγια δόθηκαν στους μετανάστες που ζουν στις ΗΠΑ στο εσωτερικό του Μεξικού, από το Δεκέμβριο μέχρι τον Ιανουάριο όπου είναι η καλύτερη εποχή να εντοπίσουν τους μετανάστες επειδή οι περισσότεροι επιστρέφουν να περάσουν τις διακοπές των Χριστουγέννων με τις οικογένειές τους, επίσης ερωτηματολόγια δόθηκαν και κατά την καλοκαιρινή περίοδο όπου έρχονται μετανάστες πάλι για διακοπές (Durand et al, 1996).

Η έρευνα αποδεικνύει ότι οι μετανάστες στις ΗΠΑ δεν συμμετέχουν σε ανεξέλεγκτες καταναλωτικές δαπάνες. Αντίθετα, από την άλλη κάνουν ότι μπορούν για να βελτιώσουν τη δική τους και της οικογένειάς τους την ευημερία, λαμβάνοντας υπόψη, τους περιορισμούς των κοινωνικών και οικονομικών συνθηκών τους. Οι μετανάστες των Ηνωμένων Πολιτειών στέλνουν μηνιαία εμβάσματα στη χώρα καταγωγής τους, στο Μεξικό και επίσης, επιστρέφουν οι ίδιοι με τις αποταμιεύσεις τους είτε κατά τους καλοκαιρινούς μήνες ή χειμερινούς μήνες (Δεκέμβριος έως Ιανουάριος, για τα Χριστούγεννα) για να κάνουν τις διακοπές με τις οικογένειές τους. Οι μετανάστες, οι

οποίοι έχουν σταθερή δουλειά στις Ηνωμένες Πολιτείες φαίνεται να έχουν υψηλά μηνιαία εμβάσματα και αποταμιεύσεις. Ωστόσο, οι αποταμιεύσεις μειώνονται όταν ο σύζυγος προσπαθεί να φέρει την οικογένεια του στη χώρα υποδοχής.

Οι μετανάστες άνδρες είναι πιθανόν να στέλνουν περισσότερα χρήματα όταν είναι είδη παντρεμένοι και σε μεγαλύτερες ηλικίες του εργατικού δυναμικού και επίσης, όταν προέρχονται από υψηλούς μισθούς, από σίγουρη και διαδεδομένη αυτοαπασχόληση. Ενώ οι γυναίκες μετανάστριες στέλνουν περισσότερα όταν οι ίδιες απασχολούνται στον τομέα της βιομηχανίας, ωστόσο η έρευνα των Briere et al (2002) έδειξαν το αντίθετο ότι, οι γυναίκες μετανάστριες στέλνουν περισσότερα εμβάσματα σε σχέση με τους άνδρες ανεξάρτητα με το τι επάγγελμα κάνουν στη χώρα υποδοχής τους.

Οι ερωτηθέντες είναι περισσότερο πιθανόν να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής τους με τις αποταμιεύσεις τους αν αυτοί προέρχονται από νοικοκυριά που έχουν πρόσβαση σε κύριους πόρους, όπως δική τους κατοικία και επίσης, αν ανήκουν σε κοινότητες με καλή οδική σύνδεση με τους κεντρικούς αυτοκινητόδρομους του Μεξικού. Επίσης, η πιθανότητα επιστροφής στη χώρα καταγωγής τους, με την αποταμίευση είναι επίσης, μεγαλύτερη σε περιόδους υψηλού πληθωρισμού.

Η ποσότητα αποστολής χρημάτων στο Μεξικό αυξάνεται άμεσα με την εκπαίδευση, την εμπειρία Αμερικάνικων αγορών εργασίας, τη διάρκεια του ταξιδιού (πόσο καιρό θα μείνουν με διακοπές στη χώρα καταγωγής τους) και τέλος, τις μηνιαίες Αμερικάνικες αποδοχές. Η αποστολή χρημάτων προς το Μεξικό αυξάνεται μέχρι την ηλικία των 40 ετών και στη συνέχεια μειώνεται. Οι μετανάστες οι οποίοι έχουν δικό τους σπίτι αποταμιεύουν περισσότερα χρήματα από εκείνους που δεν έχουν. Το ποσοστό των χρημάτων που επιστρέφουν στην πατρίδα τους οι μετανάστες, υπό μορφή αποταμίευσης μειώνεται με την ηλικία, το γάμο, με τη μονιμοποίηση τους στις Ηνωμένες Πολιτείες και τέλος, με την επίτευξη σταθερής εργασίας στη χώρα υποδοχής τους. Ενώ από την άλλη, το ποσοστό χρημάτων που επιστρέφουν στη χώρα καταγωγής τους αυξάνεται με την εκπαίδευση, με τη μετατόπιση της συζύγου στη χώρα υποδοχής και τέλος, με την επιχειρησιακή ιδιοκτησία τους.

Οι μετανάστες οι οποίοι έχουν πρόσβαση σε εκπαίδευση, να εργάζονται τα μέλη της οικογένειάς τους, να έχουν περιουσιακά στοιχεία όπως, γη, επιχειρήσεις και στέγαση είναι πιο πιθανόν να διοχετεύσουν παραγωγικές επενδύσεις σε σχέση με τα άτομα

που δεν έχουν πρόσβαση στις φυσικές ανάγκες, οι οποίοι τείνουν να αφιερώσουν το μισθό τους πιο πολύ στην τωρινή κατανάλωση τους. Ακόμα κι αν τα περισσότερα από τα κεφάλαιά τους ξοδεύονται για να βελτιώσουν την οικογενειακή ευημερία, οι μετανάστες προσέχουν γενικά τις ευκαιρίες επένδυσης, εκεί που θα εξασφαλίσουν το πρόσθετο οικογενειακό εισόδημά τους. Συνεπώς, κάτω από τις κατάλληλες συνθήκες, οι αποδόσεις των παραγωγικών επενδύσεών τους αυξάνονται σημαντικά.

Οι ερωτηθέντες που προέρχονται από κοινότητες με οικονομικές δυσχέρειες αλλά έχουν την εκπαίδευση και τις ισχυρές επαφές με τις Ηνωμένες Πολιτείες τείνουν να διοχετεύουν χρήματα στη χώρα καταγωγής τους έτσι ώστε, να αποκτήσουν δική τους κατοικία. Τα περισσότερα χρήματα που κερδίζουν οι μετανάστες από τις Ηνωμένες Πολιτείες πηγαίνουν πρώτα για κατανάλωση και αυτό φαίνεται με τη βελτίωση της διατροφής τους και έπειτα της ένδυσης και τέλος της στέγασης.

Εν συνεχεία, η συγκεκριμένη εργασία διερευνά το λόγο αποστολής εμβασμάτων στη χώρα καταγωγής τους και που απευθύνονται οι ροές αυτές. Εξετάζοντας τα δύο φύλα σε σχέση με τα εμβάσματα, τις ηλικίες σε σχέση με τα εμβάσματα όπου αναλύουν την αποστολή εμβασμάτων και τον τρόπο της αποστολής στη χώρα καταγωγής των μεταναστών. Η παρούσα έρευνα προέρχεται από 150 νοικοκυριά μεταναστών από την Αϊτή και 138 νοικοκυριά Τζαμαϊκανής προέλευσης, που ζουν στον Καναδά στις Πόλεις Μόντρεαλ και Τορόντο αντίστοιχα (Simmons, 2005). Η έρευνα έγινε μέσω ερωτηματολογίων και συνεντεύξεων όπου συνέλεξε πληροφορίες από ένα μέλος κάθε οικογένειας που γεννήθηκε στη χώρα καταγωγής τους, όπου το άτομο εκείνο έπρεπε να είναι τουλάχιστον 18 ετών και να συμμετέχει σε όλες τις αποφάσεις των νοικοκυριών και των εμβασμάτων. Η έρευνα έγινε από το 2004 έως το Μάρτιο του 2005. Οι μετανάστες από την Αϊτή στέλνανε μεγάλα ποσά εμβασμάτων πίσω στη χώρα καταγωγής τους για την αγορά ακινήτων ή την ανέγερση κατοικιών, όπου ήταν σε μεγάλο βαθμό για να βοηθήσουν τους ηλικιωμένους γονείς και συγγενείς που είχαν χάσει τα σπίτια στο τυφώνα, ενώ από την άλλη υπήρχαν και μερικοί όπου αγόραζαν γη και σπίτι για δική τους ενδεχόμενη μελλοντική χρήση σε περίπτωση που αποφασίσουν να επιστρέψουν.

Οι ροές εμβασμάτων απευθύνονται κυρίως κατά σειρά σε γονείς, αδέρφια, παππούδες και άλλους συγγενείς που παραμένουν στη χώρα καταγωγής τους. Οι άνδρες και οι γυναίκες στέλνουν εμβάσματα προς τη χώρα καταγωγής τους χωρίς κάποια διαφορά

μεταξύ τους. Μετανάστες όλων των ηλικιών στέλνουν εμβάσματα, αλλά κατά μέσο όρο το ποσό των χρημάτων αυξάνεται με την ηλικία. Συγκεκριμένα, οι μετανάστες των 50 ετών και άνω στέλνουν περισσότερα χρήματα από τους πιο νέους, στη χώρα καταγωγής τους. Σε πολλές περιπτώσεις οι ερωτηθέντες δεν μπορούσαν να αναγνωρίσουν έναν «μόνο αποδέκτη» επειδή τα εμβάσματά τους πάντα διανέμονται στα διάφορα μέλη της οικογένειας. Η έρευνα επιβεβαιώνει ότι τα περισσότερα εμβάσματα στέλνονται στη χώρα καταγωγής τους πρώτα, για τις βασικές ανάγκες όπως, τη διατροφή, στέγαση, εκπαίδευση και ιατρική περίθαλψη, λίγοι είναι εκείνοι που στέλνουν εμβάσματα για επενδύσεις.

Οι ερωτηθέντες ανέφεραν ότι είχαν χρησιμοποιήσει διάφορους διαύλους για την αποστολή χρημάτων. Μερικοί από τους τρόπους αυτούς είναι πρώτον, μέσω κάποιου οργανισμού που μεταφέρουν τα χρήματα την ίδια μέρα (όπως, είναι η Western Union, Unitransfer, CAM κλπ), ο δεύτερος πιο σημαντικός τρόπος μεταφοράς είναι χέρι με χέρι, δηλαδή είτε ο ίδιος όταν πάει να επισκεφτεί τη χώρα του είτε μέσω κάποιου συγγενή ή στενού φίλου. Ο τρίτος και ο τελευταίος τρόπος είναι μέσω των τραπεζών και των πιστωτικών ενώσεων, όπου χρησιμοποιούνται από μια μικρή μειοψηφία ερωτηθέντων επειδή οι τράπεζες κλείνουν σχετικά νωρίς και δεν δουλεύουν και τα σαββατοκύριακα.

Οι μετανάστες θεωρούν ότι οι δαπάνες μεταφοράς εμβασμάτων στη χώρα καταγωγής τους είναι πολύ ακριβές, όπου ένα μικρό ποσοστό του δείγματος απάντησε ότι έχουν ακυρώσει αποστολή λόγω ακρίβειας. Οι μεταφορές χρημάτων στη χώρα καταγωγής τους είναι συνήθως περίπου 200\$ κάθε μήνα ή 1.000\$ και πάνω ανά έτος. Η έρευνα από την άλλη, διαπίστωσε ότι οι μετανάστες αντιμετωπίζουν διάφορα εμπόδια στην αποστολή χρημάτων. Από την μία θέλουν τα εμβάσματα να φθάνουν στη χώρα καταγωγής τους γρήγορα, εύκολα και με ασφάλεια. Όπου, επίσης, το κόστος να είναι όσο το δυνατόν χαμηλότερο, αλλά από την άλλη, προκειμένου να φθάνουν τα κεφάλαιά τους με σιγουριά και γρήγορα είναι πρόθυμοι να πληρώσουν τα υψηλά τέλη μεταβίβασης. Οι μετανάστες που βρίσκονται σε ανώτατο κλιμάκιο οικογενειακού εισοδήματος στέλνουν περισσότερα χρήματα στη χώρα καταγωγής τους σε σχέση με τους μετανάστες που βρίσκονται σε κατώτερα στρώματα οικογενειακού εισοδήματος.

Οι ερωτηθέντες ανέφεραν ότι επικοινωνούν με τους συγγενείς τους στη χώρα καταγωγής τους μέσω τηλεφώνου. Οι Αϊτινοί και Τζαμαϊκανοί τηλεφωνούν τα μέλη

της οικογένειάς τους στη χώρα καταγωγής τους μία φορά την εβδομάδα ή τέσσερις φορές το μήνα. Οι Τζαμαϊκανοί μετανάστες επισκέπτονται τη χώρα τους μια φορά κάθε δύο ή τρία χρόνια, ενώ από την άλλη οι Αϊτινοί την επισκέπτονται συνήθως μία φορά κάθε πέντε χρόνια.

Αντίστοιχη έρευνα που πραγματοποιήθηκε στις Ηνωμένες Πολιτείες όπου, τα στοιχεία προέρχονται από αντιπροσωπευτικά δείγματα των τεσσάρων κοινοτήτων που βρίσκονται στις πολιτείες Michoach και Jalisco, σε κάθε κοινότητα ξεχωριστά, 200 τυχαία επιλεγμένα νοικοκυριά έδωσαν συνέντευξη μεταξύ το Νοέμβριο 1982 και το Φεβρουάριο 1983, είναι περίοδο κατά την οποία εποχιακοί μετανάστες (σε γεωργικές δουλειές) επέστρεφαν από τις Ηνωμένες Πολιτείες (Massey and Basem, 2007). Από τους μετανάστες 371 άτομα παρείχαν πληροφορίες για τις αποταμιεύσεις και τα εμβάσματά τους, καθώς και πως συμπεριφέρονται στις καταναλωτικές δαπάνες.

Κατά μέσο όρο, εκτιμάται ότι οι μετανάστες κάθε μήνα αποταμιεύουν περίπου 212 δολάρια και στέλνουν εμβάσματα πίσω στη χώρα καταγωγής τους περίπου 240 δολάρια, τα μεγάλα αυτά ποσά εμβασμάτων και αποταμιεύσεων αντιπροσωπεύουν μετανάστες που εργάζονται σε σύντομες και έντονες περιόδους συγκομιδής με απαιτητικές αλλά καλά αμειβόμενες γεωργικές εργασίες. Οι καλλιεργητές καλύπτουν το κόστος των τροφίμων, τη στέγαση όπου οι μετανάστες αποταμιεύουν σχεδόν όλα τα χρήματα που κερδίζουν.

Οι περισσότεροι μετανάστες είναι παντρεμένοι και έχουν μικρά παιδιά. Τόσο η εκπαίδευση τόσο και ο γάμος επέφεραν συνέπειες για το μέγεθος ή το ποσό των εμβασμάτων (δηλαδή στο τελευταίο ταξίδι μειωνόταν το ποσό των χρημάτων που στέλνανε στη χώρα καταγωγής τους). Το ποσό χρημάτων που στέλνουν στη χώρα καταγωγής τους επηρεάζεται έντονα από την εκπαίδευση, την οικογενειακή κατάσταση, τον αριθμό μικρών παιδιών και το καθαρό εισόδημά τους στη χώρα υποδοχής τους. Με λίγα λόγια, το ποσό που μεταφέρουν στο Μεξικό παίζει ρόλο η οικογενειακή κατάσταση του μετανάστη και επίσης, αν είναι ή όχι νόμιμος στις ΗΠΑ.

Όταν το εισόδημα των μεταναστών αυξάνεται στις ΗΠΑ, τότε τείνει να αυξάνεται και το ποσό που στέλνουν στο σπίτι τους κάθε μήνα. Οι μετανάστες που ζουν σε αγροτικές περιοχές στις ΗΠΑ έχουν μεγαλύτερη εξοικονόμηση χρημάτων σε σχέση με τους μετανάστες που ζουν σε αστικές περιοχές. Οι μετανάστες χρησιμοποιούν

περισσότερο τις αποταμιεύσεις τους στην παραγωγή και λιγότερο στην τρέχουσα κατανάλωση τους. Είναι σαφές ότι τα κοινωνικά κεφάλαια διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στις λήψεις αποφάσεων των μεταναστών. Οι αποφάσεις των μεταναστών για την αποταμίευση, την αποστολή ή τις επενδύσεις φαίνονται να επηρεάζονται έντονα από τη ρύθμιση της κοινότητας, αν και είναι αδύνατο να γνωρίζει κανείς ποιοι είναι οι παράγοντες της κοινότητας όπου ήταν υπεύθυνες για τις διαφορές που παρατηρήθηκαν.

Μια επιπρόσθετη μελέτη έδειξε ότι τα εμβάσματα που στέλνονται στη χώρα καταγωγής τους είναι η αφορμή για την κατασκευή του σπιτιού τους. Ενώ μετά, πιο κοινές χρήσεις των εμβασμάτων ήταν η αγορά προμηθειών συντήρησης νοικοκυριού ή από την άλλη να βοηθήσουν με την εκπαίδευση ενός παιδιού, όπως με την αγορά σχολικών ειδών, στολές, μεταφορά ή να πληρώσουν για ιδιαίτερα μαθήματα στη σχολή. Η διαπίστωση αυτή έρχεται σε αντίθεση με τα νοικοκυριά που επενδύουν τα εμβάσματα πρώτα στις βασικές ανάγκες, γεγονός που υποδηλώνει ότι οι οικονομικές συνθήκες των συγκεκριμένων ερωτούμενων μεταναστών νοικοκυριών είχαν φθάσει σε ένα ικανοποιητικό επίπεδο ευημερίας, όπου η ζήτηση για είδη πρώτης ανάγκης είχε επιτευχθεί (Davis and Lopez- Carr, 2010). Όπου η έρευνα έγινε σε 89 άτομα μέσω συνεντεύξεων, στις δυτικές κοινότητες της Γουατεμάλας, από το Φεβρουάριο έως τον Ιούλιο του 2008, με μετανάστες που ζουν στις ΗΠΑ. Οι συνεντεύξεις διαρκούσαν 15 έως 40 λεπτά μέσω ανοιχτών ερωτήσεων.

Τα εμβάσματα χρησιμοποιήθηκαν επίσης, για να βοηθήσουν με τις γεωργικές δραστηριότητες, συμπεριλαμβανόμενης λιπασμάτων, φυτοφαρμάκων σπόρων κλπ. Σχεδόν το ένα τέταρτο του συνόλου της έρευνας ανέφερε ότι οι μετανάστες στέλνουν τα εμβάσματα για την έναρξη μικρών επιχειρήσεων και για την αγορά αυτοκινήτων. Ενώ όσο αφορά την καταναλωτική τους συμπεριφορά έχουν αναφέρει μια σειρά αγορών οικιακών συσκευών και εξοπλισμό ψυχαγωγίας. Αρκετοί νέοι άνδρες μετανάστες μεταναστεύουν στις ΗΠΑ από τη Γουατεμάλα για δύο βασικούς σκοπούς. Πρώτον, η μετανάστευση ήταν για να πάνε να εξοικονομήσουν αρκετά χρήματα και μελλοντικά να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής τους και να αγοράσουν ένα δικό τους σπίτι και δεύτερον να προσελκύσουν υποψήφιες νύφες.

Μια άλλη μελέτη που έγινε σε Νιγηριανούς μετανάστες που ζουν στο Σικάγο και με χαρακτηριστικά των οικογενειών προέλευσής τους. Η συλλογή δεδομένων έγινε σε

δύο στάδια. Όπου η πρώτη φάση περιέλαβε την πραγματοποίηση των συνεντεύξεων μεταξύ ενός τυχαίου δείγματος των οικογενειών μεταναστών που ζουν στο Σικάγο, ενώ το δεύτερο στάδιο πραγματοποιήθηκαν συνεντεύξεις στη Νιγηρία μεταξύ των οικογενειών προέλευσης, χρησιμοποιώντας τα στοιχεία επαφής που είχαν από τους μετανάστες. Το δείγμα περιλαμβάνει 61 συνεντεύξεις και στα δύο στάδια (Osili, 2007).

Όπου η τοποθεσία του νοικοκυριού προέλευσης μπορεί να επηρεάσει την απόφαση μεταφοράς εμβασμάτων του μετανάστη από το αν το νοικοκυριό κατοικεί σε αστική ή αγροτική περιοχή όπου επηρεάζουν το κόστος αποστολής των μεταβιβάσεων, καθώς και τις οικονομικές δυνατότητες που διαθέτει η οικογένεια προέλευσης. Συγκεκριμένα, είναι περισσότερο δαπανηρή η αποστολή εμβασμάτων προς τις αγροτικές περιοχές παρά στις αστικές. Οι ανειδίκευτοι και οι λιγότεροι μορφωμένοι μετανάστες έχουν υψηλότερα ποσοστά αποταμίευσης στη χώρα καταγωγής τους, σε αντίθεση με τους ειδικευμένους μετανάστες όπου έχουν μεγαλύτερη αποταμίευση στη χώρα υποδοχής. Οι μετανάστες με τις αγροτικές οικογένειες προέλευσης διαθέτουν υψηλότερα ποσοστά αποταμίευσης σε σχέση με τις αστικές περιοχές. Η εργασία ερευνά τα εμβάσματα από τη διεθνή μετανάστευση, χρησιμοποιώντας δείγμα μεταναστών (που ζουν στις ΗΠΑ, στην πόλη Σικάγο) και των οικογενειών προέλευσης (από τη Νιγηρία). Όπου η χάραξη πολιτικής σε αναπτυσσόμενες και αναπτυσσόμενες χώρες έχουν δείξει αυξανόμενο ενδιαφέρον για το ρόλο των εμβασμάτων από τη διεθνή μετανάστευση μπορεί να διαδραματίσουν ως εξοικονόμηση πόρων στο περιβάλλον προέλευσης. Συνολικά, η τελική επίδραση των εμβασμάτων της ανάπτυξης της χώρας προέλευσης θα εξαρτηθεί από την τελική χρήση των ροών εμβασμάτων καθώς και το μέγεθος του έξω-μεταναστευτικού πληθυσμού.

Από την άλλη, στη συγκεκριμένη μελέτη στα ερωτήματα που επικεντρώνονται οι συγγραφείς είναι να απαντήσουν από την άποψη της οικονομικής ανάπτυξης: πώς χρησιμοποιούνται τα τεράστια ποσά χρημάτων, που έχουν στείλει στη χώρα καταγωγής τους μέσω εμβασμάτων, για καταναλωτικά αγαθά για τους ίδιους ή την οικογένειά τους, ή για την εκπαίδευση, ή για επένδυση σε κεφάλαια κλπ. (Adams and Richard, 2005).

Ωστόσο, οι ερωτώμενοι ρωτήθηκαν αν λαμβάνουν ή όχι κάποια εμβάσματα από κάποιον συγγενή τους όπου είναι μετανάστης είτε στην ίδια τη χώρα τους, είτε σε κάποια χώρα του εξωτερικού όπως είναι οι Ηνωμένες Πολιτείες, όπου στην έρευνα δεν συλλέγονται πληροφορίες για τα χαρακτηριστικά των μεταναστών που ζουν έξω από το νοικοκυριό δηλαδή δεν ρωτιούνται ούτε για τη ηλικία τους ούτε και για την εκπαίδευση τους και διάφορα αλλά για το μετανάστη, απλώς τους ενδιαφέρει αν λαμβάνουν ή όχι κάποια εμβάσματα και πώς αυτά τα χρηματικά ποσά χρησιμοποιούνται από τους ίδιους. Συνεπώς, εξετάζουν το αντίκτυπο των εμβασμάτων στις δαπάνες συμπεριφοράς των νοικοκυριών.

Η μελέτη χρησιμοποιεί δεδομένα νοικοκυριών από τη Γουατεμάλα και αναλύει τον τρόπο παραλαβής εμβασμάτων από το εσωτερικό της χώρας (δηλαδή από τη Γουατεμάλα) και από τα διεθνή εμβάσματα (από τις Ηνωμένες Πολιτείες). Η έρευνα έγινε σε οικογένειες της Γουατεμάλας, όπου τα αποτελέσματα της χρησιμοποιήθηκαν για τη σύγκριση της οριακής συμπεριφοράς των δαπανών, όπου χώρισαν το δείγμα σε τρεις ομάδες νοικοκυριών: αυτοί που δεν λαμβάνουν εμβάσματα, αυτοί που λαμβάνουν εσωτερικά εμβάσματα από τη Γουατεμάλα και τέλος, αυτοί που λαμβάνουν εξωτερικά εμβάσματα από τις Ηνωμένες Πολιτείες. Τα δεδομένα προέρχονται από το Ινστιτούτο Έρευνας της Γουατεμάλας το ENCOVI, όπου η έρευνα περιλαμβάνει 7.145 αστικά και αγροτικά νοικοκυριά, από τα οποία τα 5.665 νοικοκυριά δεν λαμβάνανε κάποιο έμβασμα ενώ 975 νοικοκυριά λαμβάνανε εσωτερικά εμβάσματα και 505 νοικοκυριά λαμβάνανε εξωτερικά εμβάσματα από τις Ηνωμένες Πολιτείες. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε από τον Ιούλιο μέχρι το Δεκέμβριο του 2000. Εν τούτοις, η έρευνα αποδεικνύει ότι οι μορφωμένοι άνθρωποι είναι πιο πιθανόν να μεταναστεύσουν σε άλλο σημείο επειδή απολαμβάνουν μεγαλύτερη δυνατότητα απασχόλησης αλλά και εισοδήματος. Ενώ τα χρήματα που λαμβάνουν από τους συγγενείς τους η πλειοψηφία των κερδών των εμβασμάτων δεν δαπανώνται για καταναλωτικά αγαθά.

Τα νοικοκυριά που λαμβάνουν εμβάσματα ξοδεύουν λιγότερα για τρόφιμα σε σχέση με τα νοικοκυριά που δεν λαμβάνουν εμβάσματα. Επίσης, τα νοικοκυριά που λαμβάνουν εσωτερική ή διεθνή εμβάσματα ξοδεύουν λιγότερα για τρόφιμα (όπως ανάφερα) και περισσότερα για τη στέγη και την εκπαίδευσή τους. Οι μεγάλες αυτές οριακές αυξήσεις στις δαπάνες για την εκπαίδευση που κάνουν οι ντόπιοι από τα εμβάσματα των μεταναστών που τους στέλνουν είναι πολύ σημαντική, διότι αυτή η

αύξηση δαπανών μπορεί να αυξήσει το επίπεδο του ανθρώπινου κεφαλαίου στη χώρα τους ως σύνολο. Όπως αναφέραμε, τα νοικοκυριά που λαμβάνουν εμβάσματα δαπανούν περισσότερα και για τη στέγη τους, αυτό δημιουργεί στη χώρα τους νέες ευκαιρίες εσόδων και απασχόλησης ειδικευμένων και ανειδίκευτων εργατών καθώς και νέες επιχειρηματικές ευκαιρίες για τους εμπόρους που πωλούν οικοδομικά υλικά.

Συνεπώς, η μελέτη αυτή διαπιστώνει ότι η συμπεριφορά των δαπανών των νοικοκυριών που λαμβάνουν εμβάσματα είναι ποιοτικά διαφορετική από εκείνη των νοικοκυριών που δεν λαμβάνουν εμβάσματα. Δηλαδή αντί να δαπανούν περισσότερα για την κατανάλωση, αντιθέτως τείνουν να βλέπουν τα κέρδη των εμβασμάτων προσωρινά και αβέβαια αν θα τα έχουν και στη συνέχεια οπότε προσπαθούν να τα επενδύσουν είτε σε εκπαίδευση είτε σε στέγαση. Τέλος, η παραλαβή των εσωτερικών ή διεθνών εμβασμάτων επηρεάζει τις συνήθειες των νοικοκυριών της Γουατεμάλας στις δαπάνες.

Στη συνέχεια, στην έρευνα των Sana and Massey (2005) απευθύνθηκαν μέσω ερωτηματολογίων σε μικρά αγροτικά χωριά και έπειτα προς τις πυκνοκατοικημένες γειτονίες πόλεις, μεταξύ του 1999 έως 2002. Απευθύνθηκαν σε τέσσερις κοινότητες: δέκα στο Μεξικό, επτά στη Δομινικανή Δημοκρατία, πέντε στη Νικαράγουα και τέσσερις στην Κόστα Ρίκα.

Στις τέσσερις αυτές χώρες τα εμβάσματα που λαμβάνουν είναι ως επί το πλείστον από τις Ηνωμένες Πολιτείες και μόνο στη Νικαράγουα, Κόστα Ρίκα και στη Δομινικανή Δημοκρατία λαμβάνουν εμβάσματα και από την Ισπανία. Η μετανάστευση απορρέει από την έλλειψη ευκαιριών στη χώρα προέλευσης και ως επί το πλείστον είναι σύμφωνο με μια στρατηγική επιβίωσης. Οι οικογένειες που δέχονται εμβάσματα από την κόρη (η οποία μπορεί να ζει είτε στις Ηνωμένες Πολιτείες είτε στην Ισπανία), η συμπεριφορά της είναι πιο προσανατολισμένη στη υποστήριξη των γονέων και των αδελφών τους, ενώ από την άλλη η συμπεριφορά του γιού είναι πιο στενά δεμένη με τις επενδύσεις. Τα εμβάσματα που λαμβάνουν από το εξωτερικό είναι πρώτα από άνδρες και μετά από γυναίκες. Συγκεκριμένα, στο Μεξικό οι ροές των εμβασμάτων από τα μέλη της οικογένειας που προέρχονται από το εξωτερικό είναι κυρίως μόνο από άνδρες.

Μια αντίστοιχη έρευνα που έγινε σε μετανάστες στον Καναδά από το 2000 έως το 2001 έδειξε ότι η συχνότητα εμφάνισης της αποστολής χρημάτων είναι υψηλότερη

μεταξύ αυτών που προέρχονται από χώρες με χαμηλότερο κατά κεφαλήν ΑΕΠ. Μια ερμηνεία του συγκεκριμένου αποτελέσματος είναι ότι επειδή οι οικογένειές τους έχουν μεγαλύτερη ανάγκη οικονομικής στήριξης, οι μετανάστες από φτωχότερες χώρες είναι πιο πιθανό να στέλνουν πιο συχνά εμβάσματα (από τους Houle and Schellenberg, 2008).

Κατά τα πρώτα τους χρόνια στον Καναδά, μια σημαντική μειονότητα των νέων μεταναστών που στέλνουν χρήματα στην οικογένεια ή τους φίλους στο εξωτερικό. Σε ετήσια βάση, το μέσο ποσό ήταν περίπου 1.450 δολάρια, δηλαδή περίπου το 6% του προσωπικού και το 3% του οικογενειακού εισοδήματος. Η έρευνα αυτή εστιάζει στους μετανάστες στη μεταφορά κεφαλαίων προς την οικογένειά τους ή τους φίλους προς το εξωτερικό, κατά τη διάρκεια της πρώτης τετραετίας τους στον Καναδά. Όπου εξετάζουν σχεδόν όλους τους μετανάστες από διαφορετικές χώρες προέλευσης (όπως την Αφρική, την Αμερική, την Ανατολική Ευρώπη και την Ασία κλπ εξετάζουν σχεδόν την καταγωγή μεταναστών από 9 διαφορετικές χώρες) που ζουν στο Καναδά, με δείγμα σχεδόν 800 ατόμων για την κάθε χώρα ξεχωριστά.

Τέλος, η έρευνα έδειξε ότι οι μετανάστες με χαμηλότερο μορφωτικό επίπεδο είχαν περισσότερες πιθανότητες μελλοντικά να επιστρέψουν όπου συμπίπτει και με τις απόψεις της έρευνας του Gedeshi (2002). Επίσης, οι μετανάστες με χαμηλότερο μορφωτικό επίπεδο στέλνανε λιγότερα χρήματα από ότι τα άτομα με πανεπιστημιακή εκπαίδευση, όπου αυτό έρχεται σε αντίθεση με την έρευνα του Ulku (2010) που απόδειξε το αντίθετο, ενώ η έρευνα των Bettin et al (2009) έδειξε ότι η πιθανότητα μεταφορών χρημάτων στη χώρα καταγωγής τους δεν σχετίζονται σημαντικά με το επίπεδο της εκπαίδευσης.

Μια επιπρόσθετη μελέτη που συνεχίζει να ασχολείται με την αποστολή χρημάτων των μεταναστών στη χώρα καταγωγής τους εξερευνούσε την εμπιστοσύνη στα μέσα μεταφοράς χρημάτων των μεταναστών που προτιμούν ορισμένους τρόπους μεταφοράς χρημάτων, είτε ως άτομα είτε και ως σύνολο της οργάνωσης. Όπου η μελέτη δείχνει ότι η αποστολή εμβασμάτων είναι πιο παραδοσιακός. Οι μετανάστες επιλέγουν να στέλνουν τα μετρητά τους μέσω συγγενών ή στενών φίλων. Οι μετανάστες των αποστολών χρημάτων μέσω φίλων υποστηρίζουν τα εξής πλεονεκτήματα είναι ασφαλείς, αξιόπιστοι, η αποστολή είναι δωρεάν και τέλος, οι συγγενείς μας εισπράττουν τα χρήματα σε μετρητά και λαμβάνουν υψηλότερη τιμή

ανταλλαγής για τα δολάρια στη χώρα καταγωγής (Lopez et al, 2001). Το αποτέλεσμα αυτό συμφωνεί και με την έρευνα του Gedeshi (2002) και τη μελέτη των Uruci and Gedeshi (2003) ενώ στην έρευνα του Simmons (2005) πρώτα μεταφέρονται τα χρήματά τους μέσω κάποιου οργανισμού και έπειτα μεταφέρονται μέσω συγγενών ή του ίδιου του ατόμου. Αυτό οφείλεται, ότι η έρευνα του Sammons (2005) έχει γίνει στον Καναδά και υπάρχει μεγάλη απόσταση για να πηγαίνουν τακτικά στη χώρα καταγωγής τους.

Συνεπώς, η έρευνα πραγματοποιήθηκε μέσω ερωτηματολογίων όπου συμπληρώθηκαν από τον Αύγουστο του 1999 έως το Μαΐου του 2000 και συμμετείχαν 45 μέλη από τον όμιλο HTA όπου κατάγονται από πέντε κοινότητες, πιο συγκεκριμένα 11 άτομα από την κοινότητα Abasolo, 10 από San Mateo Cajonos, 9 από Santa Ana del Valle και από Macuiltianguis και τέλος, 6 άτομα από το Tlacolula. Τα ερωτηματολόγια συμπληρώθηκαν στο Λος Άντζελες από μετανάστες που κατάγονται από την Οαχάκα (Oaxaca) του Μεξικό. Οι πληροφορίες που συλλέγονται από τα ερωτηματολόγια προέρχονται από ένα μικρό και μη τυχαίο δείγμα μεταναστών. Κατά τη διάρκεια της έρευνας, τα μέλη της HTA έστελναν κατά μέσο όρο 1.745 δολάρια ανά οικογένεια. Συνεπώς, η ομάδα συνολικά έστειλε 126 εμβάσματα στην Oaxaca (Lopez et al, 2001).

Σχεδόν όλα τα μέλη της οργάνωσης είχαν χρησιμοποιήσει και κάποιον άλλον τρόπο αποστολής χρημάτων. Συγκεκριμένα μέσω τράπεζας, όπου και ανέφεραν ότι οι τράπεζες είναι ασφαλές τους δίνουν και απόδειξη αλλά έχει πολύ μεγάλη χρεώση. Οι μετανάστες υποστηρίζουν ότι οι εταιρείες αποστολής χρημάτων από το Λος Άντζελες στο Μεξικό όπως είναι η Western Union, η Money Gram και Orlandi Valuta προσφέρουν γρήγορη εξυπηρέτηση αλλά και πολύ υψηλή τιμή αποστολής και περιλαμβάνει επίσης, δυσμενή συναλλαγματική ισοτιμία του δολαρίου. Δημιουργείται έτσι μια αρνητική στάση απέναντι στις εταιρείες αυτές. Οι συμμετέχοντες ανέφεραν ότι τα εμβάσματα που στέλνουν δαπανούνται για τις άμεσες ανάγκες των νοικοκυριών, όπως δαπάνες για τρόφιμα, ένδυση, τη γεωργία και την κτηνοτροφία και για τη στέγαση. Αυτή η διαθεσιμότητα των εμβασμάτων για βασικές ανάγκες έχει προφανώς οδηγήσει σε καλύτερο βιοτικό επίπεδο στις διάφορες κοινότητες του Μεξικού. Ο οργανισμός HTA στο Λος Άντζελες διοργανώνει κάθε χρόνο φιλανθρωπικές εκδηλώσεις, αυτές οι δραστηριότητες περιλαμβάνουν για παράδειγμα, χορούς, πικνίκ, λοταρίες, διαγωνισμούς ομορφιάς, καθώς και άλλες

πολιτιστικές εκδηλώσεις, αθλητικούς οργανισμούς κλπ έτσι ώστε να καταφέρουν να χρηματοδοτούν συγκεκριμένα έργα στις πόλεις καταγωγής τους. Από την άλλη, υπήρχαν κάποιοι μετανάστες οι οποίοι είχαν επενδύσει μικρές επιχειρήσεις στη χώρα καταγωγής τους είτε σκέφτονται μελλοντικά να γυρίσουν είτε για να μπορούν οι συγγενείς τους να έχουν απασχόληση αλλά και εισόδημα.

Μέσα από μια επιπρόσθετη έρευνα γίνεται συζήτηση για τη στάση των μεταναστών μέσω τριών θεμάτων πρώτον, για τα λεφτά που έστελναν στη χώρα καταγωγής τους πριν τη νομιμοποίηση τους και μετά τη νομιμοποίηση τους και δεύτερον, ποιός είναι ο τρόπος μεταφοράς χρημάτων στη χώρα καταγωγής τους και τέλος, εξετάζουν τη διαχείριση του εισοδήματος τους. Η έρευνα έγινε στις ΗΠΑ με προσωπικές συνεντεύξεις από τους μετανάστες που προέρχονται από τη Λατινική Αμερική. Τα αποτελέσματα του δείγματος προέρχονται από δύο δείγματα (Dorantes and Mazzolari, 2010).

Οι συνεντεύξεις και τα ερωτηματολόγια πραγματοποιήθηκαν το 1989 και συνέλεξαν τις πληροφορίες από 6.193 άτομα που είχαν υποβάλει αίτηση για προσωρινή διαμονή (temporary residence status) μέχρι τις 31 Ιανουαρίου 1989. Όπου οι συνεντεύξεις για το LPS1 πραγματοποιήθηκαν μεταξύ Φεβρουαρίου και Ιουνίου του 1989, καθώς και για το LPS2 μεταξύ του Απριλίου και Σεπτεμβρίου του 1992. Στη δεύτερη έρευνα το 1992 ρωτήθηκαν 4.012 άτομα όπου πλέον τους είχε χορηγηθεί μόνιμη διαμονή στα ΗΠΑ μέχρι το Ιανουάριο του 1992. Οι μετανάστες που είχαν γεννηθεί στο Μεξικό αντιπροσωπεύουν το 69% του πληθυσμού όπου και νομιμοποιήθηκαν από το πρόγραμμα LPS ενώ το ποσοστό 24% του πληθυσμού αντιπροσωπεύει το δείγμα όπου είχαν γεννηθεί στα ΗΠΑ (ενώ οι γονείς τους γεννήθηκαν στο Μεξικό ή και σε άλλες χώρες της Λατινικής Αμερικής). Η βασική ερώτηση που είχαν κάνει στους μετανάστες μέσω του ερωτηματολογίου είναι «Πόσα χρήματα στέλνουν σε φίλους ή στην οικογένειά τους ή σε φίλους σε άλλες χώρες κατά τη διάρκεια του 1987» όπου τους επανεξέτασαν και τους ρώτησαν πάλι στο επόμενο δείγμα «πόσα χρήματα είχαν στείλει σε φίλους ή συγγενείς τους στη χώρα τους, το έτος 1991», οπότε υπολογίζουν και τα πιθανά σφάλματα λόγω της μνήμης των ερωτηθέντων.

Όσο αφορά το ποσοστό των μεταναστών που ρωτήθηκαν που έχουν συζύγους στο εξωτερικό ενώ οι ίδιοι είναι στην Αμερική είναι πολύ χαμηλό και εξαιρετικά σταθερό διαχρονικά (και στα δύο δείγματα ερωτηθέντων). Ενώ το ποσοστό των ερωτηθέντων

μεταναστών με συζύγους στις Ηνωμένες Πολιτείες σταδιακά αυξανόταν. Το οποίο αυτό δείχνει τη σπουδαιότητα των οικογενειακών ευθυνών. Αρχικά στο δείγμα της έρευνας φαίνεται πως οι μετανάστες έστελναν μεγαλύτερο ποσό χρημάτων πίσω στη χώρα καταγωγής τους και αυτό οφειλόταν στο ότι προσπαθούσαν να φέρουν τη σύζυγό τους μαζί με τα παιδιά ή τη σύντροφό τους στη χώρα που διέμεναν (δηλαδή χρηματοδοτούσαν τη μεταφορά της οικογένειάς τους).

Και στα δύο δείγματα των ερωτηθέντων, οι μετανάστες που έστελναν χρήματα στην πατρίδα τους ρωτήθηκαν πώς το έκαναν. Στο ερωτηματολόγιο υπήρχαν οι ακόλουθες επιλογές: μετρητά, προσωπική επιταγή, ταχυδρομική επιταγή, τραπεζικό λογαριασμό ή ταξιδιωτικές επιταγές. Εκείνοι που δείχνουν ότι χρησιμοποίησαν άλλο τρόπο μεταφοράς χρημάτων, τους ζητήθηκε να προσδιορίσουν τον τρόπο της μεταφοράς, όπου μερικοί τρόποι ήταν είτε μέσω φίλων, είτε μέσω οικογένειας. Ένα μικρό ποσοστό μεταναστών που ζούσαν για μικρό χρονικό διάστημα (και δεν είχαν ανοίξει οικογένεια) στις Ηνωμένες Πολιτείες όπου προέρχονται από τη Λατινική Αμερική σχεδιάζουν να επιστρέψουν πίσω στη χώρα καταγωγής τους (είτε πριν είτε και μετά τη νομιμοποίηση τους) και όχι μόνο αλλά έχουν υπόψη να αγοράσουν μελλοντικά σπίτι στη χώρα καταγωγής τους ώστε να μπορέσουν εκεί να αποσυρθούν.

Μια επιπλέον μελέτη είχε ως πρωταρχικό σκοπό να αναλύσουν που καταναλώνουν οι μετανάστες το εισόδημά τους και έπειτα εξηγούν που πηγαίνουν τα χρήματα των μεταναστών. Η έρευνα περιλαμβάνει 22 μεξικάνικες κοινότητες μεταξύ του έτος 1982 έως 1992, με τυχαίο δείγμα. Οι συνεντεύξεις αυτές έγιναν κατά το Δεκέμβριο έως τον Ιανουάριο κατά τη διάρκεια όπου οι μετανάστες επιστρέφουν πίσω στη χώρα καταγωγής τους, το Μεξικό από τις ΗΠΑ. Το ερωτηματολόγιο περιλαμβάνει βασικά κοινωνικά, οικονομικά και δημογραφικά δεδομένα για το νοικοκυριό, αρχηγού της οικογένειας, τη σύζυγο, ύπαρξη τέκνων ή μη και για άλλα μέλη του νοικοκυριού (Massey and Parrado, 1994).

Οι 22 κοινότητες του δείγματος έδειξαν ότι τα δύο τρίτα των χρημάτων τους διατέθηκαν στην τωρινή κατανάλωσή τους. Ενώ στη συνέχεια, δαπάνησαν τα χρήματά τους για παραγωγικές επιχειρήσεις. Συγκεκριμένα, τα λεφτά που έστελναν πίσω στη χώρα τους (migradollars) ήταν πρώτα για συντήρηση της οικογένειάς τους, η οποία περιλαμβάνει δαπάνες για τρόφιμα, για ρουχισμό και για την υγεία. Σύμφωνα με τα στοιχεία της έρευνας, τα μισά λεφτά (migradollars) των μεταναστών

εισέρχονται στη χώρα καταγωγής τους, το Μεξικό, όπου δαπανούνται για τη συντήρηση της οικογένειας τους και στη συνέχεια η επόμενη μεγαλύτερη κατηγορία είναι για στέγαση. Τα λεφτά (migradollars) που απορρέουν από τους μετανάστες στη χώρα καταγωγής τους, έχουν δείξει ότι βοηθούν τη μεξικάνικη οικονομία. Όπου αντιπροσωπεύει μια από τις μεγαλύτερες πηγές της χώρας του ξένου συναλλάγματος, και επίσης, μια σημαντική πηγή επενδυτικών κεφαλαίων τους. Από την άλλη, τα χρήματα που δημιουργούνται από τις εξαγωγές αγροτικών προϊόντων, το πετρέλαιο, τον τουρισμό, το διεθνή δανεισμό ή και τις άμεσες ξένες επενδύσεις και η μεγάλη πλειοψηφία των χρημάτων των μεταναστών πηγαίνουν στα κατώτερα στρώματα του Μεξικού.

Επίσης και αυτή η έρευνα πραγματοποιήθηκε στο Μεξικό από το Δεκέμβριο μέχρι τον Ιανουάριο του 2004, όταν οι περισσότεροι μετανάστες επιστρέφουν πίσω στη χώρα καταγωγής τους. Συνεπώς, η έρευνα έγινε μέσω ερωτηματολογίων, στο Μεξικό, σε 107 κοινότητες, όπου οι συγκεκριμένες κοινότητες δεν επιλέχτηκαν τυχαία έτσι ώστε να αντιπροσωπεύουν μια ευρεία διάσταση του Μεξικού. Ο συγγραφέας αναλύει την επιλογή απασχόληση των μεταναστών είτε μέσω των επιχειρήσεων είτε μέσω των επενδύσεων τους, όπου δίνει έμφαση στον αρχηγό της οικογένειας και της συζύγου, η οποία καλύπτει το έργο, της εγχώριας και διεθνούς μετανάστευσης, όπως είναι η λειτουργία των επιχειρήσεων, την ιδιοκτησία ακινήτων και γης, το γάμο, τη γονιμότητα και την εκπαίδευση (Schnabl, 2007).

Η έρευνα επικεντρώνεται στον επικεφαλής του νοικοκυριού (δηλαδή τον άνδρα) που έχει γεννηθεί στο Μεξικό και είναι 16 έως 75 χρονών. Τα συμπεράσματα της έρευνας δείχνουν ότι οι επιχειρήσεις που ανοίγουν αρχικά οι μετανάστες είναι λιανικά καταστήματα και πώληση προϊόντων, είτε μικρά εργαστήρια χειροτεχνίας είτε κάποιον φορέα παροχής υπηρεσίας. Επίσης, στα επαγγέλματα γεωργίας στις Ηνωμένες Πολιτείες φαίνεται πως οι μετανάστες από το Μεξικό έχουν περισσότερη κλίση. Η μετανάστευση εμφανίζεται πιο τακτικά στις νέες ηλικίες παρά στους ηλικιωμένους. Συνεπώς, η μετανάστευση φαίνεται να είναι λιγότερη ελαστική σε μεγαλύτερες ηλικίες, το οποίο επηρεάζει το γεγονός ότι τα ηλικιωμένα άτομα με προηγούμενη εμπειρία της μετανάστευσης έχουν ήδη καθιερώσει την πρόσβαση στις αμερικανικές αγορές εργασίας και δεν εξαρτώνται πλέον από τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Όταν οι απαιτήσεις για μετανάστευση στις Ηνωμένες Πολιτείες είναι μεγαλύτερες και ισχυρές φαίνεται ότι οι εργαζόμενοι μετανάστες είναι σε θέση

να έχουν πρόσβαση και σε καλύτερες εργασίες όπως είναι οι εμπορικές εργασίες. Ενώ οι μετανάστες που μετακινούνται σε μια άλλη χώρα για να εργαστούν σε μια πλουσιότερη χώρα υπάρχει μια αύξηση του βιοτικού τους επίπεδο. Από την άλλη όμως, πάντα υπάρχουν ανησυχίες για τις επιπτώσεις των μεγάλων μετακινήσεων πληθυσμών σε άλλες ομάδες.

Μια διαφορετική μελέτη που έγινε επίσης, στο Μεξικό συγκρίνει τους νόμιμους μετανάστες με τους παράνομους σε σχέση με τη αποταμίευσή τους. Ο στόχος της έρευνας είναι να αναλύει τη διαφορά εξοικονόμησης χρημάτων μεταξύ τους. Συνεπώς, η έρευνα περιλαμβάνει 16.000 νοικοκυριά σε 93 κοινότητες και σε 17 πολιτείες του Μεξικού (Wahba and Schluter, 2009). Οι παράνομοι μετανάστες φαίνεται να αποταμιεύουν περισσότερα χρήματα σε σχέση με τους νόμιμους μετανάστες στις Ηνωμένες Πολιτείες και αυτό συμβαίνει λόγω της αβεβαιότητας για την κατάσταση τους. Η έρευνα αποσπά πληροφορίες για τον τρόπο εισόδου (με ή χωρίς έγγραφα) των μεταναστών και στη συνέχεια, καταγράφει τα μέτρα για την αγορά εργασίας και τη διαλείπουσα συμπεριφορά τους. Επίσης, περιλαμβάνονται πληροφορίες για το μετανάστη ως άτομο αλλά και ως το σύνολο του νοικοκυριού.

Τέλος, τέσσερις έρευνες που πραγματοποιήθηκαν σε διαφορετικές χώρες, στο Καναδά και στις Ηνωμένες Πολιτείες ασχολήθηκαν με την κατανάλωση των μεταναστών όπου αναλύουν τη διαδικασία προσαρμογής των μεταναστών στο καταναλωτικό περιβάλλον στη χώρα υποδοχής τους και πόσο κρατούν τις παραδόσεις τους. Οι ερευνητές συμπέραναν ότι οι καταναλωτικές συμπεριφορές των μεταναστών άρχισαν να αλλάζουν και να προσαρμόζονται στη χώρα υποδοχής, έτσι ώστε να γίνουν αποδεκτή στην κοινωνία (Lisa, 1994; Laroche et al, 1999; Mbugua et al, 2007; Cleveland et al, 2009). Παρακάτω αναφέρονται αναλυτικότερα τα αποτελέσματα της κάθε έρευνας ξεχωριστά.

Συγκεκριμένα οι δύο έρευνες που πραγματοποιήθηκαν στις Ηνωμένες Πολιτείες έγιναν μέσω των συγγραφέων Mbugua et al (2007) και Lisa (1994). Μέσω της έρευνας των Mbugua et al (2007) που πραγματοποιήθηκε σε Κενυάτες μετανάστες που ζουν στις Ηνωμένες Πολιτείες αναλύουν αν επηρεάστηκε η καταναλωτική συμπεριφορά των μεταναστών στη χώρα υποδοχής. Το δείγμα περιλαμβάνει 30 προσωπικές συνεντεύξεις, όπου οι μετανάστες έχουν ηλικία από 18 έως 51 ετών, οι

οποίοι ήρθαν στις Ηνωμένες Πολιτείες να σπουδάσουν και έπειτα μερικοί αποφάσισαν να παραμείνουν στις Ηνωμένες Πολιτείες.

Η συμπεριφορά των μεταναστών όταν φθάσανε για πρώτη φορά στις Ηνωμένες Πολιτείες για να σπουδάσουν δεν γνώριζαν ότι οι καταναλωτικές τους συμπεριφορές θα πρέπει να εξαρτώνται και να πηγαίνουν σε συγκεκριμένα μαγαζιά όπου δέχονται μαύρους. Όπως, για παράδειγμα έπρεπε να πάνε σε κουρέα που να δέχονται μαύρους, ή να αρχίσουν σιγά σιγά να μαθαίνουν και να ψάχνουν τη μουσική που τους άρεσε ή τις εκκλησίες που θα τους δέχονταν. Οι συνεντεύξεις έγιναν στα σπίτια των μεταναστών πρόσωπο με πρόσωπο, όπου οι ερωτήσεις ξεκίνησαν γενικά και έπειτα προχώρησαν σε συγκεκριμένες ερωτήσεις. Για την απόκτηση της εμπιστοσύνης των μεταναστών κρατήθηκε η ανωνυμία στους ερωτηθέντες.

Εν συνεχεία, η δεύτερη έρευνα που πραγματοποιήθηκε σε μετανάστες του Μεξικού που διαμένουν στις Ηνωμένες Πολιτείες από τη Lisa (1994) περιλαμβάνει 23 μαγνητοφωνημένες συνεντεύξεις (όπου δακτυλογράφησαν 141 σελίδες) το 1997. Επίσης, στην έρευνα χρησιμοποιείται συλλογή στοιχείων από χάρτες των περιοχών, 300 φωτογραφίες, φυλλάδια, τοπικές εφημερίδες και 839 σελίδες κειμένου. Όπου περιλαμβάνει μια σειρά από σημειώσεις πεδίου, με 311 χειρόγραφες σελίδες που καταρτίζονται από τις 223 ώρες παρατηρήσεων. Ο λόγος που έρχονται οι μετανάστες από το Μεξικό στην Αμερική είναι ότι υπάρχει μεγάλη μισθολογική διαφορά, δηλαδή για οικονομικούς λόγους.

Οι άλλες δύο έρευνες πραγματοποιήθηκαν στο Μόντρεαλ του Καναδά. Η μία μελέτη πραγματοποιήθηκε από τους Cleveland et al (2009), όπου δόθηκαν 250 και επέστρεψαν πίσω 166 ερωτηματολόγια, με τυχαία δειγματοληψία. Η έρευνα απευθύνθηκε σε γαλλόφωνη αστική περιοχή και σε μετανάστες όπου κατάγονται από το Λίβανο. Όπου περισσότεροι ερωτηθέντες ήταν άνδρες και το ήμισυ του δείγματος ανέφερε ότι είναι παντρεμένοι. Η πλειονότητα των ερωτηθέντων ήταν ηλικίας μεταξύ 20 και 39. Οι ερωτηθέντες ήταν σχετικά εύποροι όπου οι περισσότεροι ερωτηθέντες έχουν υψηλό μορφωτικό επίπεδο, δηλαδή κατέχουν τουλάχιστον ένα πτυχίο πανεπιστημίου. Στην έρευνα οι μετανάστες αναφέρουν την προσωπική και συχνότητα κατανάλωσης των προϊόντων διατροφής τους, επίσης, περιλαμβάνει και δημογραφικά στοιχεία, όπως χώρα γέννησης, χρόνια παραμονής στο Καναδά και θρησκεία.

Η άλλη έρευνα πραγματοποιήθηκε από τους Laroche et al (1999), όπου τα δεδομένα ελήφθησαν τυχαία από Ιταλούς που ζουν στον Καναδά. Το ερωτηματολόγιο εκδόθηκε σε δύο γλώσσες την ιταλική και την αγγλική. Συνολικά μαζεύτηκαν 469 ερωτηματολόγια. Οι περισσότεροι ερωτηθέντες ήταν γυναίκες. Μια μεγάλη κατηγορία ήταν ηλικίας 20 έως 29, μια ελαφρώς μικρότερη κατηγορία είναι 40 έως 49 ετών και έπειτα ακολουθούσε η κατηγορία 30 έως 39 ετών.

Οι μετανάστες όταν ρωτήθηκαν για τον τόπο γέννησης τους: οι περισσότεροι είχαν γεννηθεί στην Ευρώπη και το μικρότερο ποσοστό ανέφερε ότι είχε γεννηθεί στο Κεμπέκ του Καναδά. Στην ερώτηση ποιανής γενιάς μετανάστευσης είναι: οι περισσότεροι ανέφεραν ήταν της πρώτης γενιάς μετανάστευσης και έπειτα ήταν της δεύτερης γενιάς. Συγκεκριμένα, χώρισαν τα τρόφιμα σε διάφορες ομάδες όπου εύκολα τρόφιμα ονόμασαν τα καταψυγμένα γεύματα ενώ από την άλλη παραδοσιακά τρόφιμα ονόμασαν διάφορα τρόφιμα που χρησιμοποιούσαν στη χώρα καταγωγής τους. Όλα τα τρόφιμα αυτά τα συνέκριναν αντίστοιχα αν επηρεάζουν θετικά ή αρνητικά την εθνική ταυτότητα των μεταναστών. Στην έρευνα ορίζουν κάθε πτυχή της αλλαγής της κουλτούρας, δηλαδή εθνική ταυτότητα και εκπολιτισμό, θεωρείται διακριτή και πολυδιάστατο χαρακτήρα. Συνεπώς, η πολυπλοκότητα της διαδικασίας αυτής σε δύο επίπεδα γίνεται ακόμη πιο εμφανής από το πώς οι μεταβλητές των τροφίμων δημιουργεί επιπτώσεις στην κατανάλωση. Σαφώς, τα θέματα αυτά σχετίζονται με την κατανάλωση σε διαφορετικούς τρόπους.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, η κατανάλωση εμφανίζεται ως διαπολιτισμικό φαινόμενο, αυτό είναι ιδιαίτερο εμφανές στην περίπτωση των καταψυγμένων τροφίμων. Η εθνική ταυτότητα σχετίζεται θετικά με την κατανάλωση των παραδοσιακών τροφίμων. Υπάρχει αρνητική σχέση μεταξύ της εθνικής ταυτότητας και στην κατανάλωση εύκολων τροφίμων. Η παλινδρόμηση συντελεστών που συνδέεται με τη χρήση της ιταλικής γλώσσας με τα μέλη της οικογένειας είναι σημαντικές, διότι είναι πάντα αρνητική στην περίπτωση των τροφίμων ευκολίας και πάντα θετική στην περίπτωση των παραδοσιακών τροφίμων.

Παρ' όλα αυτά είναι αρκετά προφανές ότι ο εκπολιτισμός και η ταύτιση με την εθνικότητα σχετίζονται με την κατανάλωση. Στην πραγματικότητα, πτυχές και των δύο κατασκευών φαίνεται μερικές φορές να συγχέονται, κατά την κατανάλωση των συγκεκριμένων προϊόντων. Με άλλα λόγια αυτό που προτείνουν είναι ότι οι έμποροι

πρέπει να εξετάσουν και να προσπαθήσουν να διαπιστώσουν αν τα εν λόγω προϊόντα είναι σύμφωνα με τις παραδοσιακές τάσεις κατανάλωσης ή αν είναι στα εύκολα τρόφιμα. Μόλις γίνει αυτό πιο κατανοητό τότε, ο αντίκτυπος του εκπολιτισμού και της εθνικής ταυτότητας στην κατανάλωση μπορεί να εξηγηθεί καλύτερα.

Σε αυτές τις εναλλακτικές ερμηνείες των μελετών, ο τρόπος για τη χάραξη πολιτικής να ενθαρρύνουν τις παραγωγικές επενδύσεις δεν είναι να δημιουργήσουν στους μετανάστες υπερβολική κατανάλωση ή να προσπαθήσουν απλώς να αλλάξουν τη συμπεριφορά τους στη διατροφή. Αλλά ο καλύτερος τρόπος είναι να ακολουθήσουν μακροοικονομικές πολιτικές που να παράγουν ένα σταθερό και ευνοϊκό κλίμα επένδυσης, έτσι ώστε να κάνουν τις δαπάνες για την υποδομή των συγκεκριμένων κοινοτήτων που γίνεται η επένδυση να είναι πιο ελκυστική και κερδοφόρα πρόταση (Durand et al, 1996).

3.3 Εμπειρικές μελέτες που πραγματοποιήθηκαν για την οικονομική συμπεριφορά των οικονομικών μεταναστών στην Αφρική

Στην υποενότητα αναφέρονται έρευνες που πραγματοποιήθηκαν σε χώρες τις Αφρικής όπου κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι τα νοικοκυριά που λαμβάνουν διεθνείς εμβάσματα έχουν περισσότερο ανθρώπινο κεφάλαιο σε σχέση με τις οικογένειες που δεν λαμβάνουν εμβάσματα, ενώ από την άλλη οι οικογένειες που λαμβάνουν εσωτερικά εμβάσματα έχουν συνήθως λιγότερο (Adams et al, 2008). Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι η μετανάστευση δεν επηρεάζει σημαντικά τις συνολικές δαπάνες διατροφής ανά κάτοικο και έχει ελάχιστες επιπτώσεις στα πρότυπα των δαπανών τροφίμων. Το αποτέλεσμα αυτό μπορεί να οφείλεται είτε στο ότι τα εμβάσματα δεν είναι τόσο μεγάλα ώστε να υπάρχει συνολική επίδραση στην κατανάλωση τροφίμων, είτε από την άλλη τα εμβάσματα που λαμβάνουν τα νοικοκυριά να χρησιμοποιούνται κυρίως για διαρκή αγαθά ή ρούχα ή στέγαση κλπ όπου δεν έχουν καμία επίδραση στην κατανάλωση τροφίμων (Karamba et al, 2011).

Η έρευνα που έγινε στην Γκάνα ασχολήθηκε με τα εμβάσματα που λαμβάνουν οι ερωτηθέντες και αν εκείνα τα εμβάσματα επηρεάζουν την οικονομία της χώρας. Τα δεδομένα της έρευνας έγιναν από το Βιοτικό Επίπεδο Ερευνών της Γκάνα (Ghana), από το Σεπτέμβριο του 2005 έως το Σεπτέμβριο του 2006, όπου κατέληξε σε δείγμα 3.941 νοικοκυριά. Αναλύουν αν δέχονται εμβάσματα είτε εσωτερικά (Γκάνα) είτε διεθνής (από την Αφρική ή και άλλες χώρες πχ Ηνωμένες Πολιτείες) (Adams et al, 2008).

Τα εμβάσματα αποστέλλονται στην Γκάνα με τρεις τρόπους: πρώτον με χρήματα (μετρητά), δεύτερον με τρόφιμα και τρίτον με αγαθά ή υπηρεσίες. Στην Γκάνα επειδή οι οικογενειακοί δεσμοί είναι πολύ ισχυροί, ακόμα και τα νοικοκυριά που δεν έχουν κάποιο από το κοντινό τους άτομο στο εξωτερικό μπορεί να λαμβάνουν εμβάσματα μέσω πιο μακρινών συγγενών, όπως από θείους ή ξαδέρφια. Επίσης, η έρευνα δείχνει ότι οι οικογένειες που λαμβάνουν τις διεθνείς αποστολές έχουν τις υψηλότερες μέσες κατά κεφαλήν δαπάνες, ενώ οι οικογένειες που λαμβάνουν τις εσωτερικές αποστολές έχουν τις χαμηλότερες μέσες δαπάνες. Τα νοικοκυριά που περιλαμβάνουν περισσότερα αντρικά μέλη σε ηλικία εργασίας είναι λιγότερο πιθανόν να λαμβάνουν εμβάσματα είτε εσωτερικά είτε εξωτερικά. Τα νοικοκυριά που έχουν περισσότερα

ανήλικα παιδιά στην οικογένεια (πιο συγκεκριμένα παιδιά κάτω των 5 ετών) έχουν σημαντικά χαμηλότερα επίπεδα στη κατά κεφαλήν δαπάνη.

Εν συνεχεία, η επόμενη έρευνα που έγινε στην Γκάνα περιλαμβάνει στοιχεία σχετικά με το οικογενειακό εισόδημα, την κατανάλωση και τις δαπάνες, καθώς και πληροφορίες σχετικά με δημογραφικά χαρακτηριστικά των νοικοκυριών, στοιχεία του ενεργητικού, της υγείας και της εκπαίδευσης. Όπου, η εργασία εξετάζει τη σχέση μεταξύ των μεταναστών και των καταναλωτικών συνηθειών τροφίμων στην Γκάνα. Η έρευνα έγινε μέσω ερωτηματολογίων όπου οι πληροφορίες συγκεντρώθηκαν από το Σεπτέμβριο του 2005 έως το Σεπτέμβριο του 2006. Το δείγμα περιλαμβάνει 4.130 νοικοκυριά, όπου 1.572 του δείγματος στο νοικοκυριό ανέφεραν την παρουσία τουλάχιστον ενός μετανάστη στο εξωτερικό, ενώ 2.558 του νοικοκυριού ανέφεραν ότι δεν έχουν κανένα από τα μέλη της οικογένειά τους στο εξωτερικό (Karamba et al, 2011).

Η μετανάστευση στην Γκάνα εμφανίζεται να συμβαίνει κατά κύριο λόγο μεταξύ των νέων (η μέση ηλικία των μεταναστών είναι 30 ετών). Ένα μεγάλο ποσοστό των μεταναστών που ζουν στο εξωτερικό είναι πρώτα τα παιδιά δηλαδή γιοι και οι κόρες και δεύτερον τα αδέλφια δηλαδή ο αρχηγός της οικογένειας. Η κυβέρνηση της Γκάνα παρέχει πρόσβαση σε δωρεάν και υποχρεωτική εκπαίδευση. Όπου παρατηρήθηκε για μετανάστες πριν φύγουν από τη χώρα καταγωγής τους και μεταναστεύσουν στο εξωτερικό με το ζόρι είχαν τελειώσει το γυμνάσιο στη χώρα καταγωγής τους. Οι άνθρωποι μεταναστεύουν από την Γκάνα κυρίως για λόγους απασχόλησης. Συγκεκριμένα, πρώτα το μεγαλύτερο ποσοστό μεταναστεύουν για αναζήτηση εργασίας, δεύτερον για επανένωση της οικογένειας και τέλος, ένα μικρό μέρος για λόγους εκπαίδευσης.

Τα δεδομένα της έρευνας δείχνουν ότι οι μετανάστες που μετακινούνται στο εξωτερικό για αναζήτηση εργασίας είναι κυρίως άνδρες. Οι άνδρες μεταναστεύουν κυρίως για τη βελτίωση του ανθρώπινου κεφαλαίου και την αύξηση του εισοδήματός τους. Επίσης, το ένα τρίτο περίπου των μεταναστών που μεταναστεύουν για εκπαίδευση είναι άνδρες. Ενώ εκείνοι οι μετανάστες που μεταναστεύουν λόγω επανένωσης της οικογένειας είναι κυρίως γυναίκες. Η οικογενειακή κατάσταση των μεταναστών δείχνει ότι είναι κυρίως παντρεμένοι. Οι μισοί από τους μετανάστες του δείγματος αποστέλλουν χρήματα για το νοικοκυριό που έχουν αφήσει πίσω στη χώρα

καταγωγής τους. Η πιο συχνή λειτουργία αποστολής χρημάτων στη χώρα καταγωγής τους γίνεται άτυπα μέσω κάποιου φίλου ή συγγενή ή του ίδιου του μετανάστη όταν επιστρέφει για διακοπές σπίτι του. Έπειτα, αποστέλλουν χρήματα μέσω Western Union ή μέσω κάποιας τράπεζας.

Μια άλλη έρευνα πραγματοποιήθηκε σε μετανάστες στη Νέα Πόλη της Αφρικής και καλύπτει την πόλη Γιοχάνεσμπουργκ (Johannesburg) και όλους τους Δήμους της. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε από το Πανεπιστήμιο του Witwatersrand, από το European Association for Population Studies (2008), το 2006, όπου το μέγεθος του δείγματος αντιπροσωπεύεται από 847 νοικοκυριά και άτομα. Όπου στόχος της έρευνας ήταν υποθετικά, αν ανέβαινε το εισόδημα των μεταναστών πως θα αντιδρούσαν στα εμβάσματά τους.

Η περιγραφή ανάλυση του δείγματος έδειξε ότι αν για κάποιο λόγο υπάρχει αύξηση στο ποσοστό των εσόδων τους αυτό δεν οδηγεί απαραίτητως σε ίση ποσοστιαία αύξηση του ποσού που αποστέλλουν στη χώρα καταγωγής τους. Από την άλλη, οι πιο φτωχοί μετανάστες είναι πιο πρόθυμοι να καταβάλουν και να στέλνουν μεγαλύτερα ποσοστά του εισοδήματός τους σε εμβάσματα προς το σπίτι τους από το υπόλοιπο των εισοδηματικών ομάδων. Το μεγαλύτερο ποσοστό του εισοδήματός των φτωχών μεταναστών πηγαίνει σε δαπάνες διατροφής και στέγασης και αποστολής χρημάτων στη χώρα καταγωγής τους.

Επίσης, το Πανεπιστήμιο του Witwatersrand στο πλαίσιο του Union African Population Studies (2007) πραγματοποίησε έρευνα χρησιμοποιώντας μετανάστες από την πόλη Γιοχάνεσμπουργκ της Αφρικής (για τη χώρα της Τανζανίας της Αφρικής) το 2006, όπου το μέγεθος του δείγματος είναι 935 νοικοκυριά. Ο αντίκτυπος των εμβασμάτων χρειάζεται χρόνο για να είναι αποτελεσματικός. Η έρευνα αυτή δείχνει ότι τα εμβάσματα που πηγαίνουν προς τις χώρες προέλευσης αρχικά, τα πρώτα 8 χρόνια παραμονής τους στη χώρα υποδοχής αυξάνονται και στη συνέχεια αρχίζει και μειώνεται.

Συγκεκριμένα, οι μετανάστες δεν στέλνουν εμβάσματα τουλάχιστον τους πρώτους έξι μήνες, διότι θα χρειαστούν χρόνο για να βρουν απασχόληση και για να καλύψουν τις πρώτες ανάγκες και τη στέγαση τους στη χώρα υποδοχής. Οι φτωχότεροι μετανάστες έχουν περισσότερες πιθανότητες να στέλνουν χρήματα στη χώρα καταγωγής τους, αλλά το ποσό αποστολής αυξάνεται με το ατομικό εισόδημά τους. Όταν οι

περισσότεροι μετανάστες δεν έχουν υψηλό εισοδήμα στη χώρα υποδοχής, τότε το αποτέλεσμα της αποστολής εμβασμάτων στη χώρα καταγωγής τους θα συντελούσε σε μείωση του βιοτικού επιπέδου. Η έλλειψη ανταγωνισμού στις επιχειρήσεις μεταφοράς χρημάτων στη Νότια Αφρική κάνει τους φτωχούς μετανάστες πιο ευάλωτους. Δεδομένου ότι δεν υπάρχουν αξιόπιστες διασυνοριακές μεταφορές χρημάτων, οι μετανάστες έχουν περιορισμένες επιλογές και είναι αναγκασμένοι να χρησιμοποιήσουν τα ακριβά επίσημα κανάλια αποστολής.

Μια έρευνα που πραγματοποιήθηκε στη Νότια Αφρική έχει ως στόχο να αναλύσει τις επιπτώσεις των εμβασμάτων από την πόλη Ζιμπάμπουε (Zimbabwe). Η έρευνα έγινε σε 150 άτομα μέσω ερωτηματολογίων αλλά και κάποιων συνεντεύξεων, το 2004 (Maphosa, 2007).

Τα βασικά συμπεράσματα της έρευνας είναι τα ακόλουθα. Οι κυριότεροι λόγοι που ανέφεραν οι ερωτηθέντες είναι ότι μεταναστεύουν για οικονομικούς λόγους και για αναζήτηση εργασίας. Το ποσοστό των ατόμων που είπαν ότι λαμβάνουν εμβάσματα προτιμούν τη λήψη σε ξένο νόμισμα έτσι ώστε να μπορούν να κάνουν μια έρευνα επιτοκίων στην αγορά. Επειδή υπάρχει και η μαύρη αγορά συναλλάγματος πρέπει να υπάρχει εμπιστοσύνη στις συναλλαγές. Από την άλλη υπάρχουν άτομα που στέλνουν τα εμβάσματα μέσω αγαθών και προϊόντων όπως, σε τρόφιμα. Το μεγάλο πρόβλημα που αναφέρουν οι ερωτηθέντες στην αποστολή εμβασμάτων στη χώρα καταγωγής τους είναι οι υψηλές χρεώσεις, οπότε προτιμούν να στείλουν τα μετρητά μέσω συγγενών και στενών φίλων. Τα εμβάσματα που στέλνονται από τους μετανάστες συνεισφέρουν σημαντικά στην ευημερία των νοικοκυριών και στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου, καλύτερη πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη, την εκπαίδευση στις νότιες περιοχές της Ζιμπάμπουε. Ένας σημαντικός αριθμός των εμβασμάτων που λαμβάνουν τα νοικοκυριά τα επενδύουν στην κτηνοτροφία. Ενώ ένας άλλος αριθμός μεταναστών επενδύουν σε μικρές παραδοσιακές αγροτικές επιχειρήσεις ενώ από την άλλη, επενδύουν και σε οικοδομικές επιχειρήσεις. Αρκετοί μετανάστες έχουν φτιάξει το δικό τους σπίτι στη χώρα καταγωγής τους με χρήματα που έχουν συγκεντρώσει από τη χώρα υποδοχής.

Τέλος, άλλη μια έρευνα που πραγματοποιήθηκε στην KwaZulu στη βόρεια- κεντρική περιοχή της Νιγηρίας, από πρωτογενή στοιχεία, το 2004. Για την έρευνα δόθηκαν 240 ερωτηματολόγια ενώ χρησιμοποιήθηκαν για την ανάλυση 220 λόγω ελλειπών

στοιχείων των 20 νοικοκυριών. Επίσης, στην έρευνα γίνανε και προσωπικές συνεντεύξεις στους αρχηγούς των οικογενειών και συνήθως με την παρουσία άλλων μελών της οικογένειας. Ενώ από την άλλη χρησιμοποιήθηκε ένα τυποποιημένο ερωτηματολόγιο που καλύπτει πληροφορίες για τη μετανάστευση, τα εμβάσματα, την κατανάλωση τροφίμων, το εισόδημα, τα κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά και διάφορες μεταβλητές (Babatunde and Martinetti, 2010).

Τα εμβάσματα που δέχονται οι κάτοικοι της Kwara στη Νιγηρία ήταν από εσωτερική και διεθνή μετανάστευση. Η εθνική έρευνα μέτρησης που πραγματοποιήθηκε το 2004 για το βιοτικό επίπεδο έδειξε ότι το 83% των νοικοκυριών στη χώρα είναι φτωχοί. Όπου, στόχος της έρευνας είναι να εξετάσουν αν τα εμβάσματα ως έσοδα συμβάλλουν θετικά στην ασφάλεια τροφίμων και στη διατροφή. Τα εμβάσματα αποτελούν σημαντική συνιστώσα του εισοδήματος του νοικοκυριού, τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνής μετανάστευση στη Νιγηρία. Η αύξηση του ετήσιου εισοδήματος των εμβασμάτων έχει ως αποτέλεσμα μια μέση βελτίωση της κατανάλωσης. Συνεπώς, το αποτέλεσμα δείχνει ότι τα έσοδα εμβασμάτων συνήθως συνδέονται με καλύτερη διατροφή στα φτωχά νοικοκυριά.

Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι οι άνδρες ως επικεφαλής των νοικοκυριών καταναλώνουν περισσότερες θερμίδες από τις γυναίκες. Είναι γνωστό ότι οι γυναίκες δίνουν περισσότερη έμφαση στη διατροφή. Το μορφωτικό επίπεδο του επικεφαλής της οικογένειας έχει θετικό και σημαντικό αντίκτυπο στην παροχή σιδήρου. Αυτό είναι λογικό, δεδομένου ότι οι μορφωμένοι άνθρωποι έχουν μεγαλύτερη επίγνωση στις συνέπειες της διατροφικής και λαμβάνουν γνώση τα τρόφιμα που είναι πλούσια σε ιχνοστοιχεία. Στο ερώτημα κατά πόσον το εισόδημα εμβασμάτων δαπανάται για την κατανάλωση και την ποιότητα τροφίμων στο νοικοκυριό, η έρευνα έδειξε ότι τα εμβάσματα είναι σημαντικά για την κατανάλωση τροφίμων αλλά φαίνεται ότι δεν δαπανώνται για την ποιότητα τροφίμων. Τα νοικοκυριά που δέχονται εμβάσματα είναι σε καλύτερη και πιο πλεονεκτική θέση σε σχέση με τα νοικοκυριά που δεν δέχονται. Συγκεκριμένα, βρίσκονται σε καλύτερη θέση από την άποψη του μέσου συνολικού εισοδήματος, περιουσίας, θερμίδων, ιχνοστοιχείων. Οι οικονομετρικές αναλύσεις δείχνουν ότι τα έσοδα από τα εμβάσματα συμβάλλουν στη βελτιωμένη προσφορά θερμίδων σε επίπεδο νοικοκυριού.

3.4 Εμπειρικές μελέτες που πραγματοποιήθηκαν για την οικονομική συμπεριφορά των οικονομικών μεταναστών σε χώρες της Ασίας

Στο υποκεφάλαιο αυτό αναγράφονται παλιότερες μελέτες που πραγματοποιήθηκαν σε χώρες της Ασίας για την αποταμίευση, επένδυση και απασχόληση των μεταναστών. Οι χώρες από τις οποίες διεξήχθησαν τα παρακάτω αποτελέσματα είναι οι Φιλιππίνες και η Κίνα.

Η μελέτη που πραγματοποιήθηκε στις Φιλιππίνες εξέτασε τους προσδιοριστικούς παράγοντες που επηρεάζουν την αποταμίευση των μεταναστών. Η έρευνα έγινε σε 1.615 νοικοκυριά, από τον Ιούλιο του 1997 έως τον Οκτώβριο του 1998 (Yang, 2004). Το συμπέρασμα της έρευνας για την επένδυση ήταν ότι οι μετανάστες από τις Φιλιππίνες έχουν ως πρότυπο να συσσωρεύσουν και να αποταμιεύσουν χρήματα για μελλοντική επένδυση είτε στη χώρα υποδοχής ή χώρα καταγωγής τους.

Επίσης, μια άλλη έρευνα που πραγματοποιήθηκε στην Κίνα μέσω ερωτηματολογίων, σε 1.017 το καλοκαίρι του 1995. Η εργασία αυτή διερευνά τις αιτίες των μεταναστευτικών εμβασμάτων προς τα αγροτικά νοικοκυριά, πιο συγκεκριμένα η ανάλυση θα επικεντρωθεί αποκλειστικά από άνδρες, που προέρχονται από το Δήμο Τζινάν (Jinan) που είναι η πρωτεύουσα της επαρχίας Σαντόνγκ (Shandong), όπου βρίσκεται στην ανατολική ακτή της Κίνας. Τα άτομα που περιλαμβάνονται στην έρευνα είναι ηλικίας 15 ετών και άνω όπου είχαν μεταναστεύσει από αγροτικές περιοχές (Liu and Reilly, 2004).

Οι περισσότεροι άνδρες μετανάστες απασχολούνται ως εργάτες σε οικοδομές και ένα μικρό ποσοστό είναι αυτοαπασχολούμενοι. Τα αποτελέσματα της έρευνας δείχνουν ότι το επίπεδο εκπαίδευσης του μετανάστη ασκεί μικρή επιρροή είτε στην περίπτωση εμβασμάτων είτε στο επίπεδο του εμβάσματος. Τα εμβάσματα εξαρτώνται άμεσα με το βαθμό αβεβαιότητας που έχουν οι μετανάστες στη χώρα υποδοχής, για παράδειγμα οι μετανάστες που δεν έχουν κοινωνική ασφάλιση (όπου τα ονομάζουν κάρτες 'cards') στέλνουν υψηλότερα εμβάσματα.

Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από τέσσερα τμήματα. Όπου το πρώτο τμήμα είχε σκοπό να συγκεντρώσει πληροφορίες για τα ατομικά χαρακτηριστικά επίπεδα, όπως φύλο, ηλικία, μορφωτικό επίπεδο, οικογενειακή κατάσταση, επάγγελμα, εισόδημα και εργασία τόσο γεωργικών και μη γεωργικών πριν από τη μετανάστευση. Στο δεύτερο

μέρος επικεντρώθηκαν στα χαρακτηριστικά των νοικοκυριών και ερωτήσεις σχετικά με το εισόδημα του νοικοκυριού και της αγροτικής γης. Το τρίτο μέρος εξετάζεται η διαδικασία μετάβασης, το κόστος της κατάρτισης και τα έξοδα διαβίωσης. Και τέλος, το τέταρτο μέρος περιλαμβάνει την τωρινή κατάσταση των μεταναστών.

3.5 Εμπειρικές μελέτες που πραγματοποιήθηκαν για την οικονομική συμπεριφορά των οικονομικών μεταναστών στην Αυστραλία

Οι εργασίες που πραγματοποιήθηκαν στην Αυστραλία κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι τα χρήματα που στέλνανε στη χώρα καταγωγής τους μέσω εμβασμάτων, συμπέραναν ότι οι μετανάστες που προέρχονται από πλουσιότερες χώρες είναι λιγότερο πιθανόν να στέλνουν εμβάσματα σε σχέση με τις πιο φτωχότερες χώρες όπου συμβαίνει το αντίθετο. Αλλά με τη διαφορά ότι οι μετανάστες των πλουσιότερων χωρών αν κάποια στιγμή στείλουν χρήματα στέλνουν πολύ μεγαλύτερα ποσά σε σχέση με τις φτωχότερες χώρες (Bettin et al, 2009; Brown and Leeeve, 2007).

Η πρώτη μελέτη ασχολείται με την περίπτωση αύξησης του εισοδήματος των μεταναστών και την επίδραση της κατανάλωσης και της αποταμίευσης στη χώρα υποδοχής και από την άλλη και με τα χρήματα που στέλνουν στη χώρα καταγωγής τους. Επίσης, εξετάζουν τη γεωγραφική απόσταση με τα εμβάσματα (Bettin et al, 2009). Το σύνολο των μεταναστών που χρησιμοποίησαν στην έρευνα είναι από το LSIA Τμήμα Ερευνών των Διαχρονικών Μεταναστών στην Αυστραλία (Longitudinal Survey of Immigrants to Australia), όπου οι συγκεκριμένοι μετανάστες αναλαμβάνονταν από την Κοινοπολιτεία του Υπουργείου Μετανάστευσης και Πολυπολιτισμικών και Ιθαγενών Υποθέσεων (Commonwealth Department of Immigration and Multicultural and Indigenous Affairs). Το πρώτο δείγμα πήρε δεδομένα από το LSIA (όπου ονομάστηκαν LSIA1 και LSIA2 αντίστοιχα) επιλέχτηκαν μετανάστες ηλικίας 15 ετών και άνω, όπου είχαν φθάσει στην Αυστραλία από το Σεπτέμβριο του 1993 και μέχρι τον Αύγουστο του 1995. Όπου τα δύο αυτά δείγματα περιλάμβαναν 5.192 μετανάστες, ενώ στο τρίτο δείγμα ήταν 3.752 άτομα. Οι ερωτηθέντες προέρχονται από 125 χώρες, όπου στην Αυστραλία το μεγαλύτερο ποσοστό των εκπροσωπούμενων μεταναστών είναι από την Ασία, ακολουθούμενη από την Ευρώπη, την Αφρική και την Μέση Ανατολή, όπου όλοι μαζί αντιπροσωπεύουν το 90% των μεταναστών. Τα άτομα ρωτήθηκαν τρεις φορές μεταξύ έξι μηνών και τριών ετών από την άφιξή τους στην Αυστρία.

Τα ερωτηματολόγια που δόθηκαν στους μετανάστες καλύπτουν διάφορα θέματα: όπως, οικογενειακή κατάσταση του μετανάστη στην Αυστρία, η διαδικασία της μετανάστευσης, ο αρχικός οικισμός, χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και

μεταφορές χρημάτων στη χώρα καταγωγής τους (εμβάσματα) εργασιακό καθεστώς, το εισόδημά τους, οι καταναλωτικές τους δαπάνες, την εκπαίδευση και γνώσεις της αγγλικής γλώσσας, την υγεία, την ιθαγένεια και κάθε πότε επισκέπτονται τη χώρα καταγωγής τους. Όλες αυτές οι πληροφορίες δείχνουν την κοινωνικό-οικονομική εικόνα των μεταναστών, όπου βοηθάνε για την κατανόηση της συμπεριφοράς των εμβασμάτων τους. Αρκετοί ερωτηθέντες που ζουν στην Αυστραλία προέρχονται από τη Νοτιοανατολική Ασία, γεγονός που υποδηλώνει ότι η γεωγραφική απόσταση παίζει σημαντικό ρόλο στις επιλογές της μετανάστευσης. Τα αποτελέσματα τους έδειξαν πώς η απόσταση παίζει σημαντικό ρόλο τόσο στην κύρια εξίσωσή τους όσο και στη διαδικασία επιλογής της αποστολής. Επίσης, ο μεγαλύτερος αριθμός των μεταναστών του δείγματος που προέρχονται από το Ηνωμένο Βασίλειο δείχνουν ότι η πολιτισμική συγγένεια, η κοινή γλώσσα και οι προηγούμενες σχέσεις με τη χώρα υποδοχής επηρέασαν την επιλογή της χώρας σύμφωνα με τη γεωγραφική της θέση.

Η σειρά των μεταναστών του δείγματος όπου στέλνανε πιο συχνά χρήματα μέσω εμβασμάτων είναι οι εξής χώρες: πρώτοι είναι οι Ιρακινοί, ακολουθούν μετά οι Αφγανοί και οι Φιλιππινέζοι. Ενώ το μερίδιο των μεταναστών που έχουν υψηλό εισόδημα (για παράδειγμα από τις ΗΠΑ και το Ηνωμένο Βασίλειο) αποστέλλουν μικρότερο μερίδιο στη χώρα καταγωγής τους. Αντιθέτως, το μέσο ποσό που στέλνουν οι Ιάπωνες μετανάστες στη χώρα τους είναι το μεγαλύτερο στο δείγμα και όχι μόνο αυτό αλλά είναι πολύ πιο μεγαλύτερο το ποσό που στέλνουν και από τους μετανάστες που προέρχονται από χώρες με παρόμοια χαρακτηριστικά όσον αφορά το κατά κεφαλήν ΑΕΠ, όπως είναι οι χώρες: το Ηνωμένο Βασίλειο, τη Γερμανία ή και την Ιταλία. Συνεπώς, οι Ιάπωνες στέλνουν το μεγαλύτερο ποσό χρημάτων πίσω στη χώρα τους.

Όταν οι μετανάστες για κάποιο λόγο αυξήσουν την κατανάλωσή τους στη χώρα υποδοχής τότε αυτομάτως κόβουν από τα εμβάσματα και δεν κόβουν από την αποταμίευση της χώρας υποδοχής. Επίσης, όταν αυξάνεται το εισόδημα των μεταναστών ακολουθείτε από πανομοιότυπη αύξηση της κατανάλωσης στη χώρα διαμονής τους, όπου οδηγεί σε μείωση του ποσού των χρημάτων που οι μετανάστες μεταβιβάζουν προς τις οικογένειες προέλευσής τους.

Οι άνδρες μετανάστες τείνουν να στέλνουν μεγαλύτερες ποσότητες χρημάτων σε σχέση με τις γυναίκες. Στις ηλικίες των μεταναστών δεν υπάρχει κάποια συσχέτιση

με τη μεταφορά χρημάτων στη χώρα προέλευσής τους. Αν και η συγκεκριμένη έρευνα έδειξε ότι οι ηλικιωμένοι μετανάστες θα επιστρέψουν πίσω στη χώρα καταγωγής τους. Η παρουσία των παιδιών στην Αυστραλία μειώνει την πιθανότητα εμβασμάτων στη χώρα καταγωγής τους. Από την άλλη, οι μετανάστες των οποίων οι σύζυγοι είναι στην Αυστραλία είναι πιο πιθανό να στέλνουν εμβάσματα. Στις αποφάσεις των εμβασμάτων δεν υπάρχει σημαντική επίδραση στο χρόνο που μεσολαβεί από την άφιξη των μεταναστών στην Αυστραλία αν και στο δείγμα αυτό περιλαμβάνει πρόσφατούς αφιχθέντες μετανάστες. Η υπηκοότητα των μεταναστών μπορεί σχετικά να εξηγήσει τις αποφάσεις των εμβασμάτων, ακόμα και αν υπάρχουν ασαφή αποτελέσματα, για παράδειγμα ο βαθμός αίτησης για την απόκτηση της Αυστραλιανής υπηκοότητας υποδεικνύει την προθυμία των μεταναστών να διαμένουν μόνιμα ή για μεγάλο χρονικό διάστημα στη χώρα υποδοχής τους, όπου αναμένουν αρνητική σχέση στη μεταφορά χρημάτων στη χώρα καταγωγής τους.

Όμως, αν η απόκτηση της ιθαγένειας πηγαίνουν μαζί με μεγαλύτερη σταθερότητα και προστατευόμενα επαγγέλματα στη χώρα υποδοχής τους και να έχουν πρόσβαση σε ευρύτερες μορφές κοινωνικής προστασία, παρατηρήθηκε ότι ο υπήκοος (πολίτης) μετανάστης είναι περισσότερο διατεθειμένος να αναπέμψει, δηλαδή να στέλνει λιγότερα ποσά χρημάτων πίσω στη χώρα καταγωγής τους. Αυτό σημαίνει, ότι οι μετανάστες εξετάζουν την πιθανότητα ως μόνιμη χώρα διαμονής την Αυστραλία.

Στη σύγκριση αποστολή χρημάτων με την εκπαίδευση δείχνει ότι η πιθανότητα μεταφορών χρημάτων στη χώρα καταγωγής τους δεν σχετίζονται σημαντικά με το επίπεδο της εκπαίδευσης. Όπως, είναι αναμενόμενο διαπιστώθηκε ότι η παρουσία των στενών συγγενών (δηλαδή το να έχουν τους γονείς τους ή τη γυναίκα τους) πίσω στη χώρα καταγωγής τους επηρεάζουν τόσο τις αποφάσεις και το ποσό των χρημάτων που θα στέλνουν. Οι μετανάστες των οποίων η καλύτερη ομιλούμενη γλώσσα είναι τα αγγλικά μεταφέρουν λιγότερα χρήματα στην πατρίδα τους σε σχέση με τους άλλους. Δηλαδή, οι άνθρωποι οι οποίοι δεν θεωρούν την αγγλική γλώσσα ως πρώτη γλώσσα μετά από τρία χρόνια που έζησαν στην Αυστραλία, υπάρχει περισσότερη πιθανότητα να γυρίσουν μελλοντικά στη χώρα προέλευσης τους.

Η δεύτερη έρευνα έδωσε έμφαση στο να ελέγξουν αν η διάρκεια στη χώρα υποδοχής των μεταναστών και τα εμβάσματα επηρεάζουν τις επιχειρηματικές δραστηριότητες και επίσης, αναλύουν που βοηθούν τα εμβάσματα που στέλνουν οι μετανάστες στη

χώρα καταγωγής τους. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε μέσω ερωτηματολογίων το 2005 σε 918 νοικοκυριά εκ των οποίων τα 418 νοικοκυριά (Brown and Leever, 2007).

Οι μόνιμοι μετανάστες (ειδικά οι μετανάστες που έχουν πολύ καιρό στο εξωτερικό) που έχουν υψηλά επίπεδα εμβασμάτων είναι σε θέση να προσανατολίζονται περισσότερο προς τις επιχειρηματικές δραστηριότητες (κυρίως ως αυτοαπασχολούμενοι). Τα εμβάσματα φαίνονται να λειτουργούν ως ένας μηχανισμός μείωσης της φτώχειας στη χώρα καταγωγής τους και ως ένα συμπλήρωμα στα εγγώρια εισοδήματά τους. Οι μετανάστες συχνά μπορεί να υποστηρίξουν οικονομικά τους ηλικιωμένους συγγενείς ιδιαίτερα στις αγροτικές περιοχές, για να τους εξασφαλίσουν ταμείο σύνταξης.

B ΜΕΡΟΣ:

ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο: Μεθοδολογία και περιγραφή στατιστικών στοιχείων

4.1 Μεθοδολογία δειγματοληπτικής έρευνας

Σκοπός της παρούσας διπλωματικής μελέτης είναι να ερευνήσει τους οικονομικούς μετανάστες από την Αλβανία από άποψη της οικονομικής συμπεριφοράς στην Ελλάδα κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης. Προκειμένου να διεξαχθεί η μελέτη αυτή, δημιουργήθηκε ένα ερωτηματολόγιο με στόχο τον εντοπισμό της καταναλωτικής συμπεριφοράς των μεταναστών από την Αλβανία. Διερευνήθηκαν τα δημογραφικά χαρακτηριστικά, οι καταναλωτικές συνήθειες, οι επενδύσεις που έχουν κάνει οι μετανάστες, οι λόγοι που έχουν μεταναστεύσει, τα εμβάσματα που στέλνουν στη χώρα καταγωγής τους, ο τρόπος που στέλνουν τα εμβάσματα, που απευθύνονται τα εμβάσματα αυτά και τέλος, αν είναι λόγος η οικονομική κρίση για να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής τους.

Διανεμήθηκαν 460 ερωτηματολόγια σε νοικοκυριά του Νομού Αττικής, από τα οποία επεστράφησαν πλήρως συμπληρωμένα τα 371. Η έρευνα ξεκίνησε από τις 18 Απριλίου και πραγματοποιήθηκε στις 20 Δεκεμβρίου. Το δείγμα που επιλέχθηκε είναι τυχαίο και διανεμήθηκε από την ίδια την ερευνήτρια. Το ερωτηματολόγιο διανεμήθηκε σε πλατείες, σε σημεία όπου μαζεύονται μετανάστες, όπως Διεύθυνση Αλλοδαπών σε διάφορες περιοχές της Αττικής, σε Αστυνομικά Τμήματα που απευθύνονται σε Ομογενούς από την Αλβανία, στη Διεύθυνση Απασχόλησης Αλλοδαπών, στο Σχολείο των Αλβανών (Porta) και στη Πρεσβεία της Αλβανίας. Σε κάθε νοικοκυριό διανεμήθηκε μόνο ένα ερωτηματολόγιο, το οποίο συμπεριλάμβανε οποιοδήποτε ενεργό μέλος που είχε συμπληρώσει τα 18 έτη ηλικίας.

Το ερωτηματολόγιο της δειγματοληπτικής έρευνας αποτελείται από πέντε ενότητες. Στην πρώτη ενότητα συμπεριλαμβάνονται ερωτήσεις δημογραφικών χαρακτηριστικών προκειμένου να διερευνηθεί το προφίλ των ερωτηθέντων επίσης, στην ενότητα αυτή περιλαμβάνονται ερωτήσεις για το πόσο καιρό διαμένουν στην Ελλάδα, που βρίσκονται τα μέλη της οικογένειά τους και το αν έχει ο ερωτώμενος ή τα μέλη της οικογένειάς τους αποκτήσει την ελληνική υπηκοότητα. Περιλαμβάνει επίσης, τι είδος κατοικίας έχουν στην Ελλάδα και αν έχουν περιουσιακά στοιχεία στη χώρα καταγωγής τους και το λόγο μετανάστευσης τους στην Ελλάδα. Στη δεύτερη ενότητα αναγράφονται ερωτήσεις σχετικά με τα οικονομικά στοιχεία όπως, αν

συνηθίζουν να στέλνουν οικονομικό βοήθημα στη χώρα καταγωγής τους σε συγγενείς, με ποιόν τρόπο γίνεται η αποστολή χρημάτων, κάθε πότε γίνεται και που απευθύνονται τα εμβάσματα που στέλνουν. Στην τρίτη ενότητα περιλαμβάνονται ερωτήσεις για το πόσο των χρημάτων που ξοδεύουν για τις καταναλωτικές ανάγκες τους εδώ στην Ελλάδα. Στην τέταρτη ενότητα υπάρχουν ερωτήσεις για τις επενδυτικές τους δραστηριότητες στην Ελλάδα. Και στην πέμπτη ενότητα περιλαμβάνονται ερωτήσεις για τις καταναλωτικές συνήθειες των Αλβανών στην Ελλάδα.

Πιο αναλυτικά, η πρώτη ενότητα περιλαμβάνει ερωτήσεις που προσδιορίζουν το φύλο, την ηλικία, το μορφωτικό επίπεδο, την οικογενειακή κατάσταση, όσοι είναι παντρεμένοι αν έχουν τη/το σύζυγό τους στην Ελλάδα, το προάστιο που βρίσκεται το νοικοκυριό και η περιοχή που κατάγονται από την Αλβανία, στα παιδιά που έχουν, τις ηλικίες τους και αν ζουν στην Ελλάδα, τα μέλη που ζουν στην ίδια κατοικία, τα μέλη της οικογένειας αν βρίσκονται Αλβανία ή Ελλάδα, στον επικεφαλής της οικογένειας, πόσα χρόνια μένουν στην Ελλάδα, αν έχουν αποκτήσει οι ίδιοι ή κάποιο μέλος της οικογένειας την ελληνική υπηκοότητα και πότε, την απασχόληση που κάνανε στην Αλβανία και την απασχόληση που κάνουν στην Ελλάδα, το καθαρό ατομικό και οικογενειακό εισόδημα. Επίσης, ερωτήσεις που αφορούν για πρώτη φορά που ήλθαν στην Ελλάδα αν ήταν άνεργοι, σε τι τύπο κατοικίας μένουν στην Ελλάδα και τι περιουσιακά στοιχεία έχουν στην Αλβανία, αναφέροντας τα τετραγωνικά μέτρα και τον όροφο και τέλος, τους λόγους που μετανάστευσαν στην Ελλάδα.

Η δεύτερη ενότητα εξετάζει τους μετανάστες από οικονομικής άποψης. Ερωτήσεις, όπως αν συνηθίζουν να στέλνουν εμβάσματα και οικονομικό βοήθημα στη χώρα καταγωγή τους σε συγγενείς, το είδος μεταφοράς αν είναι με μετρητά ή καταναλωτικά αγαθά, τον τρόπο μεταφοράς, τον κόστος μεταφοράς, την ακύρωση μεταφοράς λόγω ακρίβειας, λόγω έλλειψης εμπιστοσύνης, τη συχνότητα μεταφοράς, την αποστολή χρημάτων για τα έτη 2008/ 2009/ 2010/ 2011 και αν τους έχει επηρεάσει η οικονομική κρίση στην αποστολή χρημάτων και τα χρήματα που στέλνονται στην Αλβανία που χρησιμοποιούνται και που απευθύνονται. Επίσης, περιλαμβάνονται ερωτήσεις όπως, αν χρησιμοποιούν τα μέσα μαζικής μεταφοράς και τι μέσο μεταφοράς κατέχουν και πόσα ξοδεύουν σε καύσιμα, που αποταμιεύουν τα χρήματά τους, σε ποια χώρα και πόσα.

Στην τρίτη ενότητα αναγράφονται ερωτήσεις που έχουν να κάνουν με καταναλωτικά έξοδα και ανάγκες στην Ελλάδα, αναλυτικότερα για την κατανάλωση τροφίμων, την ένδυση και υπόδηση, έξοδα και διατήρηση σπιτιού (ΕΥΔΑΠ, ΔΕΗ, σταθερό, κοινόχρηστα, θέρμανση), κινητό τηλέφωνο, οικιακές συσκευές, τεχνολογία, εκπαίδευση, φάρμακα, επισκέψεις γιατρών και διασκέδαση- ψυχαγωγία, η ίδια ερώτηση περιλαμβάνετε και προσδιορίζει τα χρήματα που ξοδεύουν αλλά και το ποσοστό του εισοδήματος που διαθέτουν για τις παραπάνω ανάγκες. Ωστόσο, υπάρχουν ερωτήσεις για τον τρόπο που επικοινωνούν με τους συγγενείς στην Αλβανία, πόσο συχνά επικοινωνούν και πόσα συχνά επισκέπτονται τη χώρα καταγωγής τους. Πόσα ξοδεύουν για τις διακοπές τους στην Αλβανία και στην Ελλάδα αντίστοιχα. Τέλος, υπάρχουν ερωτήσεις αν πιστεύουν ότι η αμοιβή τους ήταν μικρή όταν ήρθαν Ελλάδα και αν συνεχίζουν και αμείβονται λιγότερο σε σχέση με τους ντόπιους, αν λαμβάνουν μέρος σε φιλανθρωπικές εκδηλώσεις όπου μαζεύονται χρήματα για την οικονομική ενίσχυση της χώρας τους και αν θεωρούν ότι με το να στέλνουν εμβάσματα στη χώρα καταγωγής τους συμβάλλουν στην άνοδο του βιοτικού επιπέδου και στη μείωση της φτώχειας.

Στην τέταρτη ενότητα περιλαμβάνονται ερωτήσεις για τις επενδυτικές τους δραστηριότητες στην Ελλάδα, αν έχουν και τι είδος επιχείρηση, και που σκέφτονται μελλοντικά να επενδύσουν τα χρήματά τους. Επίσης, υπάρχουν ερωτήσεις όπως το αν έχουν λάβει κάποιο δάνειο στην Ελλάδα και στην Αλβανία αντίστοιχα και τι είδος δάνειο έχουν, αν έχουν πιστωτικές κάρτες, πόσες και πόσο συχνά τις χρησιμοποιούν.

Τέλος, η πέμπτη ενότητα περιλαμβάνει ερωτήσεις που εξετάζουν τις καταναλωτικές συνήθειες τους. Συγκεκριμένα, που αγοράζουν πιο συχνά τα τρόφιμά τους και αν κάνουν έρευνα αγοράς, πόσο συχνά παραγγέλνουν φαγητό εκτός σπιτιού καθώς και αν τρώνε εκτός σπιτιού, αν είναι πρόθυμοι να υιοθετήσουν στρατηγικές εξοικονόμησης ενέργειας στην κατοικία τους και πόσα χρήματα είναι διατεθειμένοι να διαθέσουν. Στο τέλος του ερωτηματολογίου υπάρχουν ερωτήσεις σχετικά με το αν η οικονομική κρίση είναι λόγος επιστροφής στη χώρα καταγωγής τους, αν έχει μειωθεί το εισόδημά τους και τι πιστεύουν ότι θα συμβεί στο εισόδημά τους μελλοντικά και αν η οικονομική κρίση είναι λόγος που έχουν περιορισθεί οι θέσεις εργασία, που έχουν περιορισθεί οι ώρες εργασίας και αδυνατούν να βρουν εργασία που να ανταποκρίνεται στα προσόντα τους.

4.2 Το προφίλ του δείγματος των μεταναστών

Δημογραφικά στοιχεία των ερωτηθέντων

Το δείγμα που εξετάστηκε στην παρούσα μελέτη, αποτελείται από 371 άτομα, εκ των οποίων το 62,8% ήταν άνδρες και 37,2% ήταν γυναίκες (βλ. Πίνακας 1, στο Παράρτημα), με ηλικίες από 18 ετών έως 78 ετών (βλ. Πίνακας 2, στο Παράρτημα). Το 51,5% είναι απόφοιτοι Λυκείου και ΙΕΚ και το 29,2% είναι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Πτυχιούχοι ΑΕΙ/ΤΕΙ με 23,2%, κάτοχος μεταπτυχιακού τίτλου 4,9% και κάτοχος διδακτορικού διπλώματος 1,1%), (βλ. Πίνακας 3, στο Παράρτημα). Όσο αφορά για τη περιοχή που διαμένουν στην Ελλάδα το μεγαλύτερο ποσοστό είναι 45% στο κέντρο και στη συνέχεια 23,2% στα δυτικά προάστεια και το 22,4% νότια προάστεια (βλ. Πίνακας 6, στο Παράρτημα). Το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος είναι παντρεμένοι με ποσοστό 66,8% και 26,7% ανύπαντροι (βλ. Πίνακας 4, στο Παράρτημα), από τους οποίους το 67,1% έχουν το/τη σύζυγό τους στην Ελλάδα και μόνο το 3% δεν την/τον έχουν (βλ. Πίνακας 5, στο Παράρτημα). Από το δείγμα το 67,7% έχουν 1 έως 4 παιδιά, με ηλικίες 1 χρόνου έως 53 χρονών (βλ. Πίνακας 7, 8, 9, 10, 11, στο Παράρτημα), εκ των οποίων μόνο 1,9% δεν μένουν τα παιδιά τους στην Ελλάδα το υπόλοιπο ποσοστό των παιδιών διαμένουν στην Ελλάδα (βλ. Πίνακας 12, στο Παράρτημα). Αξίζει να σημειωθεί ότι κατά μέσο όρο το 42,3% διαμένουν στην ίδια κατοικία με 4 άτομα στην οικογένεια (βλ. Πίνακας 13, στο Παράρτημα).

Στην ερώτηση αν συγκατοικούν με άτομα εκτός της οικογένειάς τους μόνο το 7,8% δήλωσε ότι διαμένει με ένα επιπλέον άτομο εκτός της οικογένειάς τους (με ποσοστό 6,2%), (βλ. Πίνακας 14 και 15, στο Παράρτημα). Στη συνέχεια, ρωτήθηκαν για τα μέλη της οικογένειάς τους που διαμένουν, με αποτέλεσμα το 67,4% ο/η σύζυγος διαμένει στην Ελλάδα και το μεγαλύτερο ποσοστό των παιδιών τους διαμένουν στην Ελλάδα (όπως, το 52% και το 53,1% για την κόρη και τον γιο αντίστοιχα), ενώ για τους γονείς, θείους, ξαδέρφια και παππούδες του δείγματος το μεγαλύτερο ποσοστό διαμένει στην Αλβανία (με ποσοστό 39,9% και 43,1% για τον πατέρα και τη μητέρα αντίστοιχα, ενώ με ποσοστό 58%, 42,9% και 35,6% στους θείους, παππούδες και ξαδέρφια αντίστοιχα), (βλ. Πίνακας 16 έως 33, στο Παράρτημα).

Στην ερώτηση ποιος είναι ο επικεφαλής της οικογένειας έρχεται με αύξουσα σειρά πρώτα το ποσοστό 36,7% όπου έχουν επιλέξει το εγώ- ο/η ίδιος/α, 31,8% μαζί με το/τη σύζυγο και το 19,4% οι γονείς και μόνο 12,1% έχουν επιλέξει το/τη σύζυγο (βλ. Πίνακας 34, στο Παράρτημα). Το μέσο όρο στην ερώτηση πόσα χρόνια μένουν στην Ελλάδα είναι 15,73 όπου η ελάχιστη τιμή είναι 2 χρόνια και η μέγιστη τιμή είναι 22 χρόνια και το μεγαλύτερο ποσοστό (19,9%) έχουν απαντήσει ότι διαμένουν τουλάχιστον 20 χρόνια στην Ελλάδα (βλ. Πίνακας 35, στο Παράρτημα). Στο δείγμα το 41% είναι ομογενείς από την Αλβανία και το 59% είναι από την Αλβανία (βλ. Πίνακας 36, στο Παράρτημα). Εκ των οποίων μόνο το 14,6% έχουν αποκτήσει την ελληνική υπηκοότητα, οι οποίοι έχουν ελάχιστη τιμή από ένα μήνα έως 16 χρόνια που έχουν αποκτήσει την ελληνική υπηκοότητα (βλ. Πίνακας 37 και 38, στο Παράρτημα). Ενώ από την άλλη, το ποσοστό 24,8% δηλώνουν ότι έχουν αποκτήσει την ελληνική υπηκοότητα τα εξής μέλη της οικογένειάς τους: σύζυγος-παιδιά, γονείς-αδέρφια, θεός/α, κουνιάδα και ένα μικρό ποσοστό 0,8% όλοι στην οικογένειά τους (βλ. Πίνακας 40 και 41, στο Παράρτημα). Όσοι ερωτώμενοι δεν την έχουν αποκτήσει την ελληνική υπηκοότητα ρωτήθηκαν αν είναι διατεθειμένοι να την πάρουν και το 62,8% απάντησαν ναι και το 22,8% όχι (βλ. Πίνακας 39, στο Παράρτημα).

Στην έρευνα αναφέρονται ερωτήσεις σχετικά με την απασχόληση τους που κάνανε στην Αλβανία και Ελλάδα αντίστοιχα όπου τα μεγαλύτερα ποσοστά είναι το 29,6% ήταν μαθητές στην Αλβανία και ακολουθούν με αύξουσα σειρά δεν εργαζόντουσαν (13,7%), οικοδόμοι- ηλεκτρολόγοι- υδραυλικοί- ξυλουργοί κλπ (12,1%), αγρότες (8,4%) και αξιωματικοί (6,5%) κλπ, ενώ από την άλλη στην Ελλάδα 23,5% άνδρες ερωτώμενοι εργάζονται ως οικοδόμοι- ηλεκτρολόγοι- υδραυλικοί- μογατζής και οι γυναίκες ως οικιακοί βοηθοί με ποσοστό 18,1%, ακολουθούν οι ιδιωτικοί υπάλληλοι με ποσοστό 28,3%, το ποσοστό 8,6% του δείγματος είναι επιχειρηματίες και το 5,7% ελεύθεροι επαγγελματίες και το 4,9% είναι άνεργοι. Αξίζει να σημειωθεί ότι το ποσοστό 3,5% δηλώνουν ότι είναι συνταξιούχοι στην Αλβανία, ενώ στην ερώτηση για την απασχόληση του/της συζύγου στην Ελλάδα το μεγαλύτερο ποσοστό εμφανίζεται ως οικιακή βοηθός (25,1%) (βλ. Πίνακας 42 και Πίνακας 46- 67, στο Παράρτημα). Εν συνεχεία, των ερωτώμενων που δηλώνουν άνεργοι ρωτήθηκαν να προσδιορίζουν το χρόνο που είναι άνεργοι με αποτέλεσμα η ελάχιστη τιμή να είναι ενός μήνα και η μέγιστη τιμή να είναι 8 χρόνια, όπου το μεγαλύτερο ποσοστό (1,1%) είναι στο 1 χρόνο (βλ. Πίνακας 68, στο Παράρτημα), επίσης προσδιορίζουν και το

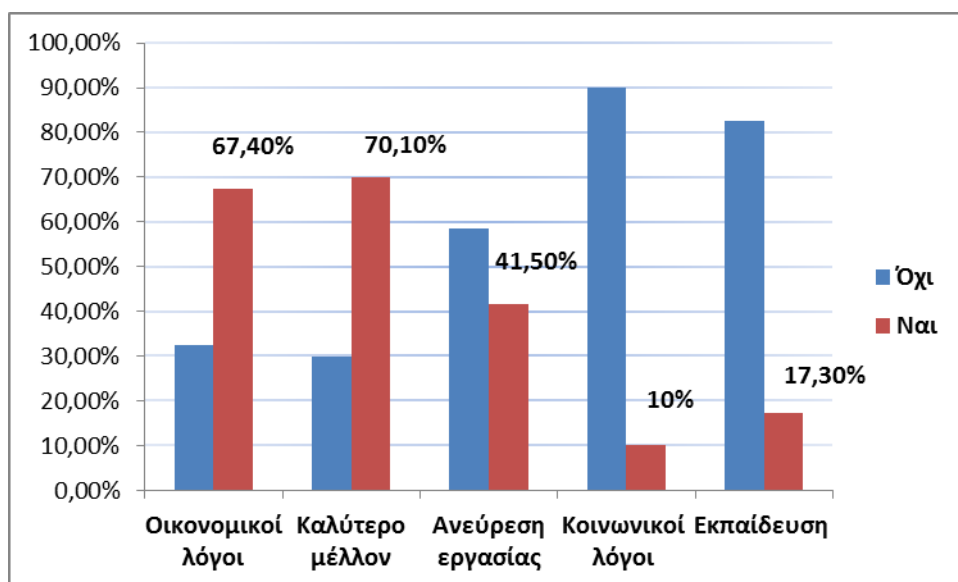
χρόνο του/της συζύγου που είναι άνεργοι όπου και εδώ το μέσο όρο είναι 1,5 χρόνια, από τους οποίους το 3,8% έχουν ταμείο ανεργίας (βλ. Πίνακας 69 και 70, στο Παράρτημα). Οι μετανάστες ρωτήθηκαν αν ήταν άνεργοι όταν ήρθαν για πρώτη φορά στην Ελλάδα και το 71,7% δήλωσε ότι δεν ήταν ενώ το 28,3% δήλωσαν άνεργοι, εκ των οποίων η ελάχιστη τιμή είναι από ένα μήνα και η μέγιστη τιμή έως 6 χρόνια και το μεγαλύτερο ποσοστό (5,4%) είναι στους 2 μήνες άνεργοι (βλ. Πίνακας 71 και 72, στο Παράρτημα). Όσο αναφορά στην ερώτηση σε ποιά περιοχή διαμένανε στην Αλβανία το μεγαλύτερο ποσοστό δηλώνει 65,5% σε αστική και το 34,5% σε αγροτική περιοχή (βλ. Πίνακας 43).

Παρατηρήθηκε ότι το 25,1% δήλωσε ότι έχει μέσο μηνιαίο ατομικό εισόδημα από 801€ έως 1000€, το 16,2% δήλωσε εισόδημα από 601 έως 800€, το 10,8% έως 400€ και το 10,5% στα 401-600€, ενώ το 9,4% δήλωσε εισόδημα από 1.201 έως 1.400€, το 5,9% 1.401-1.600€, το 3,5% 1.801-2.000€, το 1,6% 2.001-2.200€ και το 1,3% πάνω από 2.801€ το μήνα (βλ. Πίνακας 44, στο Παράρτημα). Αντίθετα, στο καθαρό ετήσιο οικογενειακό εισόδημα παρατηρούνται μεγαλύτερες διακυμάνσεις. Πιο αναλυτικά, το 20,2% έχει εισόδημα 12001-14000€, το 12,1% των ερωτηθέντων δήλωσαν εισόδημα 14.001 έως 16.000€, το 11,9% εισόδημα έως 8.000€, το 10% 10001 έως 12.000€, το 9,4% 1.8001 έως 2.000€, το 8.001 έως 1.000€, το ίδιο 6,5% για τα εισοδήματα 16.001-18.000€ και 20.801-30.000€ και 6,2% δηλώνουν πάνω από 30.000€ (βλ. Πίνακας 45, στο Παράρτημα). Εντύπωση δεν μας προκαλεί ότι το ποσοστό 67,7% κατοικούν σε ενοίκιο ενώ το ποσοστό 28,6% σε ιδιόκτητη κατοικία και το 3,8% σε φιλοξενία (βλ. Πίνακας 73, στο Παράρτημα). Το μέγεθος της κατοικίας του δείγματος εμφανίζει ως ελάχιστη τιμή τα 30 τετραγωνικά μέτρα και μέγιστη τα 300 τ.μ., με μέσο όρο τα 81,69 τ.μ. (βλ. Πίνακας 74, στο Παράρτημα) και ο όροφος του σπιτιού που εμφανίζει μεγαλύτερο ποσοστό (27,8%) είναι ο 1^{ος} ακολουθεί ο 2^{ος} όροφος (19,4%), το ισόγειο (18,3%) και ο 3^{ος} όροφος (17%), υπάρχει και ένα μικρό ποσοστό που δηλώνουν ότι διαμένουν σε μονοκατοικία (5,7%) (βλ. Πίνακας 75, στο Παράρτημα). Ωστόσο, οι μετανάστες ρωτήθηκαν αν έχουν περιουσιακά στοιχεία στη χώρα καταγωγής τους και να προσδιορίσουν τι έχουν, συνεπώς από το δείγμα 82,5% δήλωσαν ότι έχουν, εκ των οποίων το 66,6% δήλωσε ότι έχει ιδιόκτητη κατοικία, το 44,7% ότι έχουν γη και το 6,5% ότι έχουν κάποια επιχείρηση είτε δικιά τους είτε απλώς νοικιάζουν το χώρο (βλ. Πίνακας 76 έως 79, στο Παράρτημα). Όσοι ερωτώμενοι απάντησαν ότι έχουν σπίτι ρωτήθηκαν και για τα τετραγωνικά μέτρα,

όπου η ελάχιστη τιμή ξεκινάει από 40 τετραγωνικά μέτρα και η μέγιστη σε 5 στέμματα, μέσος όρος 141,70 τ.μ. (βλ. Πίνακας 80, στο Παράρτημα). Από την άλλη, οι ερωτώμενοι που δεν έχουν ιδιόκτητη κατοικία ρωτήθηκαν αν μελλοντικά θα αγοράσουν σπίτι στην Αλβανία όπου το 22,9% απάντησε θετικά και το 10,5% αρνήθηκε (βλ. Πίνακας 81, στο Παράρτημα).

Στη συνέχεια, δόθηκε έμφαση για τους λόγους που οι μετανάστες ήρθαν στην Ελλάδα, οι λόγοι είναι με αύξουσα σειρά για ένα καλύτερο μέλλον για την οικογένειά τους (με ποσοστό 70,1%), για οικονομικούς λόγους (67,4%), για ανεύρεση εργασίας (41,5%), για εκπαίδευση (17,3%) και για κοινωνικούς λόγους (11,1%), όπου εδώ ανέφεραν την κατάσταση (αναταραχή) που είχε συμβεί στην Αλβανία το 1997, εν συνεχεία οι ερωτώμενοι πρόσθεσαν και κάποιους επιπλέον λόγους, όπως δεν ήταν επιλογή τους απλώς ακολουθούσαν τους γονείς, λόγο επανένωσης της οικογένειας, λόγο υγείας και πολιτικοοικονομικοί λόγοι (βλ. Πίνακας 82 έως 87, στο Παράρτημα). Τα στοιχεία αυτά φαίνονται παρακάτω και στο Διάγραμμα 4.1.

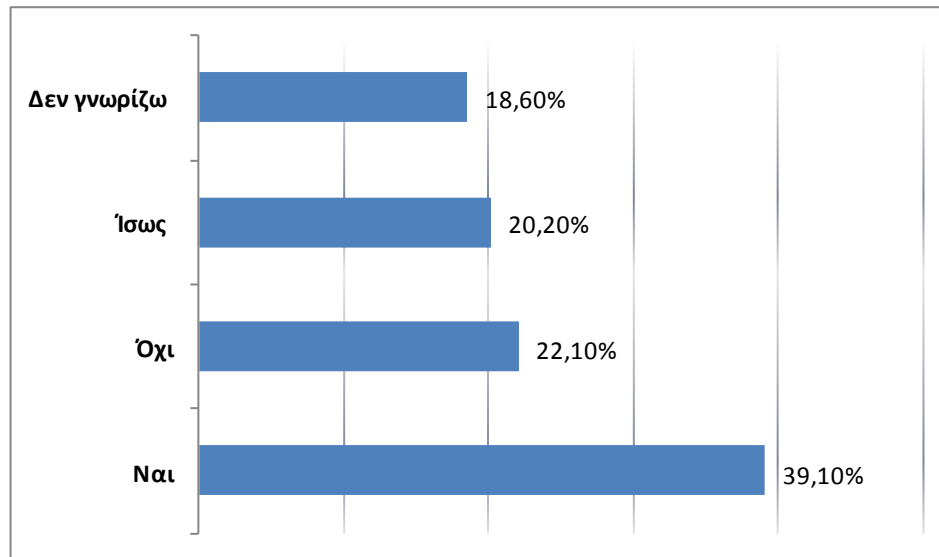
Διάγραμμα 4.1: Κατανομή συχνοτήτων για τους λόγους που μετανάστευσαν στην Ελλάδα

Όσο αφορά στο αν οι μετανάστες επιθυμούν να μείνουν μόνιμα στην Ελλάδα το 39,1% δήλωσε ότι θα μείνουν μόνιμα ενώ οι υπόλοιποι 22,1%, 20,2%, 18,6%

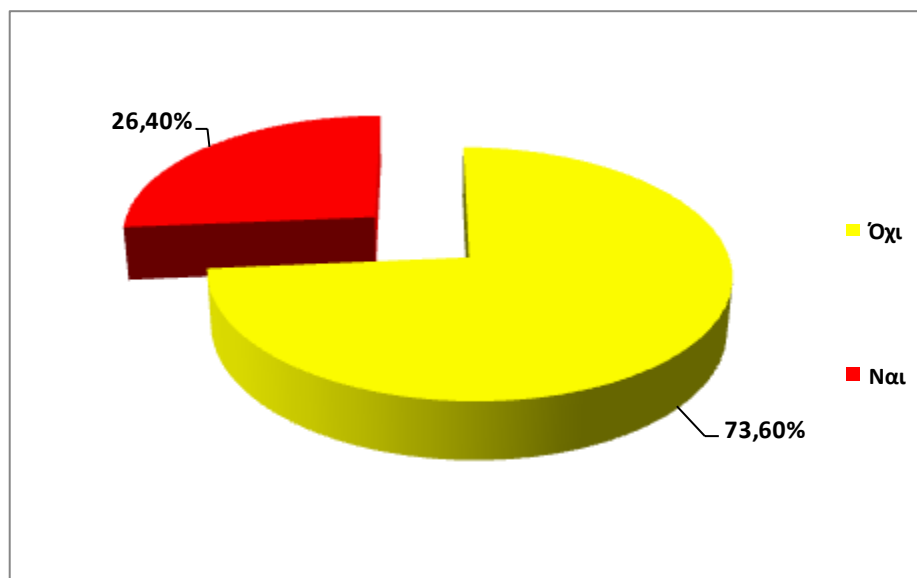
δήλωσαν ότι «όχι», «ίσως» και «δεν γνωρίζω» αντίστοιχα. Τα αποτελέσματα υπάρχουν στο Διάγραμμα 4.2 (βλ. Πίνακας 88, στο Παράρτημα).

Διάγραμμα 4.2: Κατανομή συχνοτήτων για τους μετανάστες αν σκέφτονται να μείνουν μόνιμα στην Ελλάδα

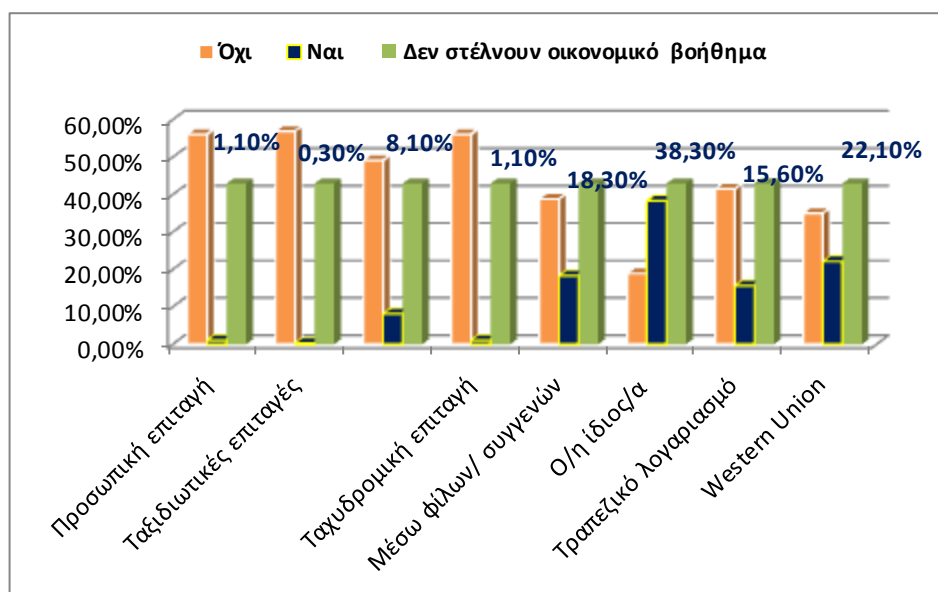
Στην επόμενη ενότητα του ερωτηματολογίου αναφερόμαστε στην οικονομική συμπεριφορά των μεταναστών από την Αλβανία. Όπου στην ερώτηση αν στέλνουν οικονομικό βοήθημα στην Αλβανία (2011) το 26,4% απάντησε ότι στέλνει ενώ το 73,6% απάντησε ότι δεν στέλνει, από τους οποίους οι 25,9% στέλνουν μετρητά ενώ το 7% στέλνει και καταναλωτικά αγαθά (βλ. Πίνακας 89, 90 και 91, στο Παράρτημα).

Διάγραμμα 4.3: Κατανομή συχνοτήτων το αν στέλνουν χρήματα (2011) στη χώρα καταγωγής τους σε συγγενείς

Οι ερωτώμενοι απαντούν ότι ο τρόπος μεταφοράς χρημάτων στη χώρα καταγωγής τους είναι σύμφωνα με αύξουσα σειρά, πρώτον ο/η ίδιος/α όταν επισκέπτονται τη χώρα καταγωγής τους (με ποσοστό 38,3%), δεύτερον μέσω Western Union με ποσοστό 22,1%, τρίτον μέσω συγγενών ή φίλων με ποσοστό 18,3%, τέταρτον μέσω τραπεζικού λογαριασμού με ποσοστό 15,6%, πέμπτον μέσω οδηγών λεωφορείων/ΚΤΕΛ με ποσοστό 8,1% και ακολουθεί η προσωπική επιταγή, η ταχυδρομική επιταγή και οι ταξιδιωτικές επιταγές με ποσοστά 1,1%, 1,1% και 0,3% αντίστοιχα (βλ. Πίνακας 92 έως 99, στο Παράρτημα). Τα στοιχεία αυτά φαίνονται και στα Διαγράμματα 4.3 και 4.4.

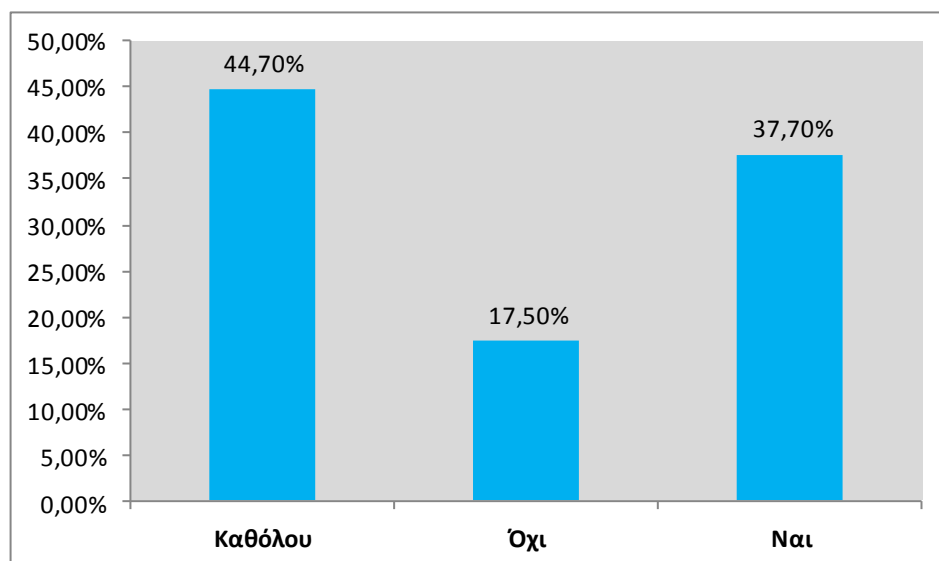
Διάγραμμα 4.4: Κατανομή συχνοτήτων για τον τρόπο μεταφοράς χρημάτων στην Αλβανία

Εν συνεχεία, οι ερωτώμενοι που στέλνουν εμβάσματα ρωτήθηκαν πόσο κοστίζει η μεταφορά τους από την Ελλάδα στην Αλβανία, οι περισσότεροι υποστήριξαν ότι εξαρτάται από το ποσό που στέλνουν και η μεγαλύτερη τιμή που επικράτησε ήταν 10-25 ευρώ (βλ. Πίνακας 100, στο Παράρτημα), εκ των οποίων οι 17,3% υποστήριξαν ότι έχουν ακυρώσει αποστολή χρημάτων λόγω ακρίβειας ενώ οι 18,3% όχι (βλ. Πίνακας 101, στο Παράρτημα). Μόνο το ποσοστό 5,4% έχουν ακυρώσει αποστολή χρημάτων λόγω έλλειψης εμπιστοσύνης (βλ. Πίνακας 102, στο Παράρτημα). Το ποσοστό 44,7% υποστηρίζει ότι δεν στέλνει καθόλου χρήματα στην Αλβανία και το 27% στέλνει κάθε χρόνο χρήματα (βλ. Πίνακας 103, στο Παράρτημα). Στο ερωτηματολόγιο υπάρχουν δύο είδη ερωτήσεων αν στέλνανε χρήματα στην Αλβανία πριν πάρουν άδεια παραμονής και εφόσον πήραν άδεια παραμονής (στις απαντήσεις δεν περιλαμβάνονται οι ομογενείς από την Αλβανία, επειδή οι ερωτώμενοι αυτοί έρχονται με Visa από την αρχή), όπου η ελάχιστη τιμή πριν πάρουν άδεια παραμονής είναι από 0 ευρώ και η μέγιστη τιμή έως 50.000 ευρώ, με μέσο όρο 4.242 ευρώ το χρόνο, ενώ η ελάχιστη τιμή όταν πήραν άδεια παραμονής είναι από 0 ευρώ και η μέγιστη 70.000 ευρώ (βλ. Πίνακας 104 και 105, στο Παράρτημα).

Στη συνέχεια, οι μετανάστες ρωτήθηκαν για τα τέσσερα τελευταία έτη πόσα χρήματα στέλνανε στην Αλβανία όπου παρατηρήθηκε μια μείωση της αποστολής χρημάτων το τελευταίο έτος (2011). Αναλυτικότερα, το έτος 2008 έχει ελάχιστη τιμή 0 ευρώ και μέγιστη τιμή 40.000 ευρώ, με μέσο όρο 4.578 ευρώ και το μεγαλύτερο ποσοστό το 5,1% που στέλνει 200 ευρώ, το έτος 2009 ελάχιστη τιμή 0 ευρώ και μέγιστη τιμή 20.000 ευρώ, μέσος όρος 3.863 ευρώ, το 2010 με ελάχιστη τιμή 0 ευρώ και μέγιστη τιμή 30.000 ευρώ, με μέσο όρο 3.960 ευρώ και το έτος 2011 με ελάχιστη τιμή 0 ευρώ και με μέγιστη τιμή 10.000 ευρώ, μέσος όρος 2.120 ευρώ (βλ. Πίνακας 106 έως 109, στο Παράρτημα). Τη μείωση αποστολής χρημάτων την επιβεβαιώνουν και οι ίδιοι οι μετανάστες στην επόμενη ερώτηση όπου δηλώνουν ότι το 37,7% έστειλε περισσότερα χρήματα πριν την οικονομική κρίση ενώ το 17,5% δεν έστειλε περισσότερα (βλ. Πίνακας 110, στο Παράρτημα).

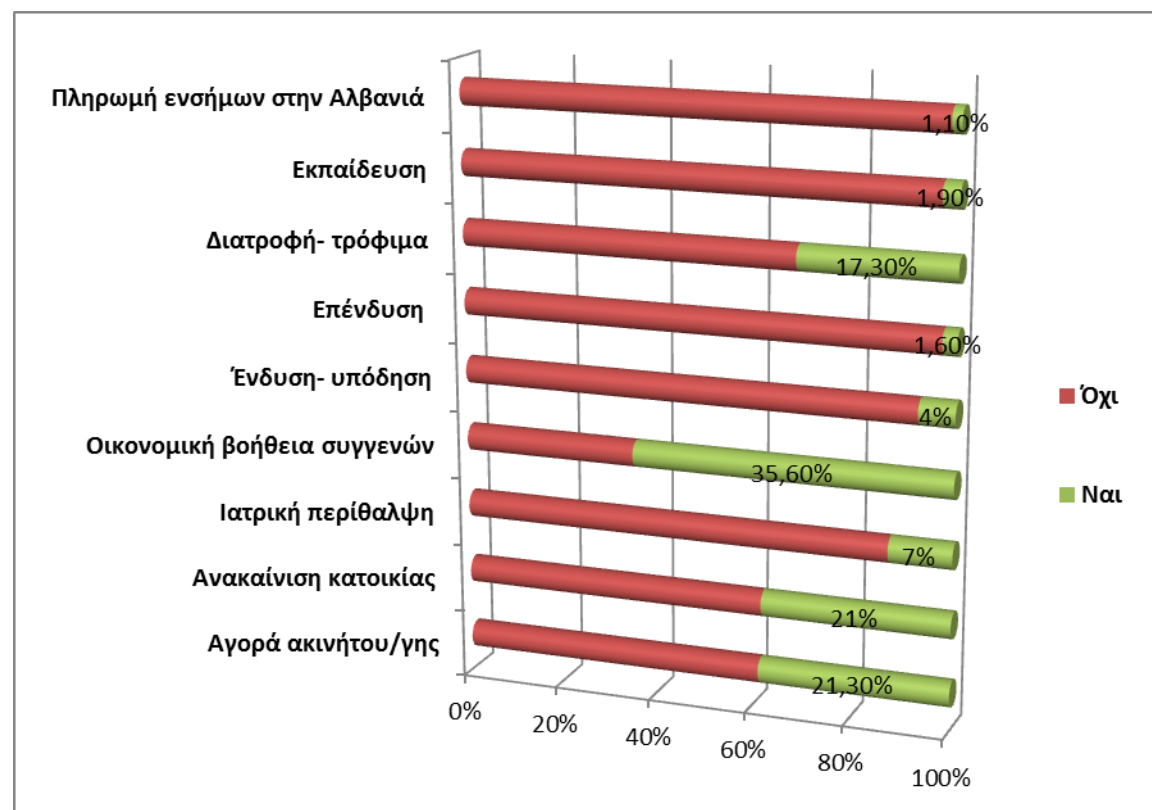
Διάγραμμα 4.5: Κατανομή συχνοτήτων αποστολής χρημάτων πριν την οικονομική κρίση

Τα χρήματα που στέλνουν στη χώρα καταγωγής τους χρησιμοποιούνται κυρίως για οικονομική βοήθεια συγγενών (με ποσοστό 35,6%) και ακολουθεί αγορά ακινήτου γης και ανακαίνιση κατοικίας (21,3% και 21% αντίστοιχα), ωστόσο υπάρχει και ένα μικρό ποσοστό 1,1% που στέλνει χρήματα για την αγορά ενσήμων για τη

συνταξιοδότηση τους μελλοντικά (βλ. Πίνακας 111 έως 119, στο Παράρτημα). Επίσης, τα χρήματα απευθύνονται κυρίως στους γονείς (32,6%) που υπάρχουν στην Αλβανία και για ανακαίνιση σπιτιού (15,9%) και ακολουθούν τα αδέρφια και οι παππούδες (11,9% 5,9% αντίστοιχα). Φαίνονται και στο παρακάτω διάγραμμα (βλ. Πίνακας 120- 123, στο Παράρτημα).

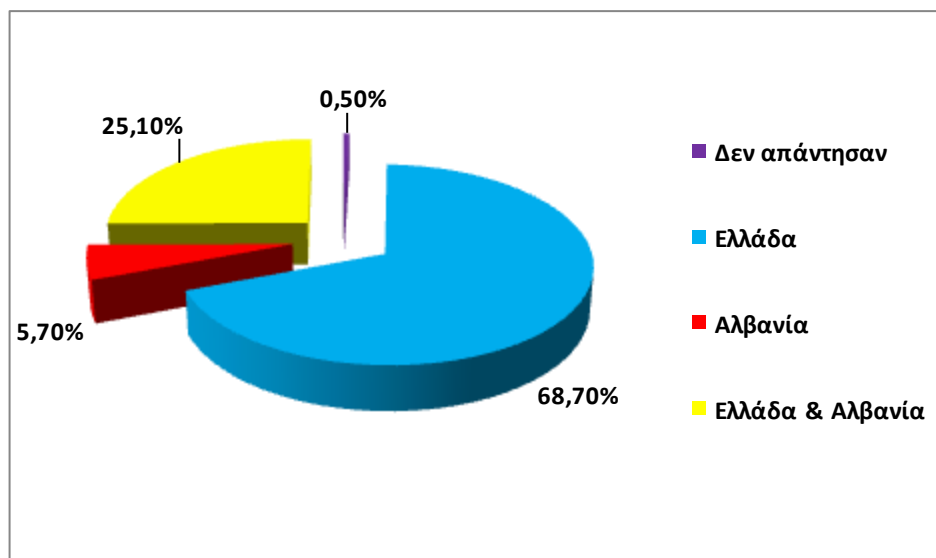
Διάγραμμα 4.6: Κατανομή συχνοτήτων για το που απευθύνονται τα χρήματα που στέλνονται στη χώρα καταγωγής τους

Επίσης, διερευνούνται ερωτήσεις όπως που αποταμιεύουν τα χρήματά τους, σε ποια χώρα και πόσα, όπου έχουμε το 68,7% αποταμιεύουν στην Ελλάδα τα χρήματά τους και το 25,1% Ελλάδα και Αλβανία μαζί, οι οποίοι προτιμούν να αποταμιεύσουν τα χρήματά τους πρώτων στην τράπεζα (με ποσοστό 94,1%), έπειτα στο σπίτι και στους συγγενείς (15,1% και 0,5% αντίστοιχα). Τα χρήματα που αποταμιεύουν περίπου είναι κατά μέσο όρο 438 ευρώ το μήνα, όπου έχει ελάχιστη τιμή 0 ευρώ και μέγιστη τιμή

1.800 ευρώ (βλ. Πίνακας 131 έως 135, στο Παράρτημα). Τα στοιχεία αυτά φαίνονται και στο Διάγραμμα 4.7 παρακάτω.

Διάγραμμα 4.7: Κατανομή συχνοτήτων στη χώρα που αποταμιεύουν τα χρήματα

Στην ερώτηση αν χρησιμοποιούν τα μέσα μαζικής μεταφοράς το 70,1% ήταν θετικό και μόνο το 29,9% δεν τα χρησιμοποιεί καθόλου (βλ. Πίνακας 124, στο Παράρτημα). Όπου το 57,4% δήλωσε ότι κατέχει αυτοκίνητο 38,8% δεν κατέχει κανένα μέσο μεταφοράς, οι ερωτώμενοι που κατέχουν αυτοκίνητο ή μηχανάκι δηλώνουν και τα καύσιμα που ξοδεύουν το μήνα, με ελάχιστη τιμή των 20 ευρώ και μέγιστη τιμή των 650 ευρώ, με μέσο όρο 174 ευρώ (βλ. Πίνακας 125 έως 130, στο Παράρτημα).

Η τρίτη ενότητα του ερωτηματολογίου αναφέρει ερωτήσεις για την καθημερινή τους κατανάλωση στην Ελλάδα. Ξεκινώντας με την κατανάλωση τροφίμων όπου έχει μέσο όρο 325 ευρώ το μήνα, με ελάχιστη τιμή 0 ευρώ και μέγιστη τιμή 800 ευρώ, την ένδυση και υπόδηση με μέσο όρο 80 ευρώ το μήνα, τη διατήρηση και έξοδα σπιτιού σε ΕΥΔΑΠ, ΔΕΗ, σταθερό, κοινόχρηστα, θέρμανση με μέσο όρο 29 ευρώ, 75 ευρώ, 45 ευρώ, 25 ευρώ, 72 ευρώ αντίστοιχα, για το κινητό τηλέφωνο έχει ελάχιστη τιμή 0 ευρώ και μέγιστη τιμή 300 ευρώ το μήνα (όπου στις μεγάλες τιμές έχουν αναφέρει ότι έχουν κάποιο οικογενειακό πακέτο στο κινητό τους ή είναι ο λογαριασμός της επιχείρησης που έχουν), με μέσο όρο 68 ευρώ το μήνα (βλ. Πίνακας 136 έως 143, στο

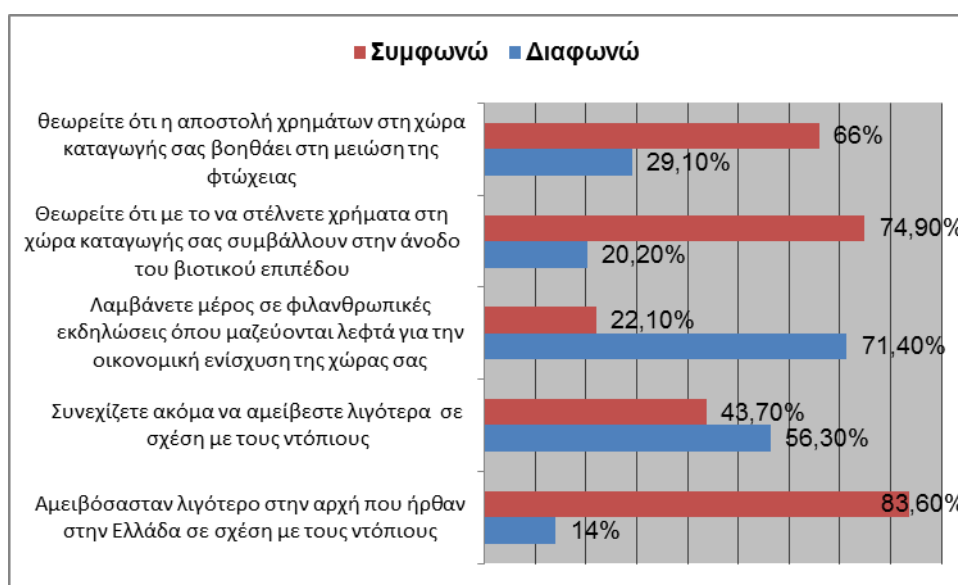
Παράρτημα). Στις οικιακές συσκευές και στην τεχνολογία δεν υπάρχει μεγάλη κατανάλωση παρόλα αυτά έχουν μέσο όρο 59 ευρώ και 86 ευρώ το μήνα αντίστοιχα (βλ. Πίνακας 144 και 145, στο Παράρτημα). Στην κατανάλωση της εκπαίδευσης έχει ελάχιστη τιμή 0 ευρώ και μέγιστη τιμή 600 ευρώ με μέσο όρο 162 ευρώ το μήνα (βλ. Πίνακας 146, στο Παράρτημα). Στην κατανάλωση των φαρμάκων και των επισκέψεων σε γιατρούς οι ερωτώμενοι που πληρώνουν έχουν μέσο όρο 33 ευρώ και 54 ευρώ το μήνα αντίστοιχα για το καθένα (βλ. Πίνακας 147 και 148, στο Παράρτημα). Στη διασκέδαση και στην ψυχαγωγία το 19,7% δεν ξοδεύουν καθόλου χρήματα και οι υπόλοιποι που ξοδεύουν έχουν ελάχιστη τιμή το 10 ευρώ και μέγιστη 450 ευρώ το μήνα (βλ. Πίνακας 149, στο Παράρτημα).

Στην ερώτηση πώς επικοινωνούν οι μετανάστες με τους συγγενείς τους έρχεται πρώτα η επιλογή 92,2% μέσω τηλεφώνου, από τους οποίους το 4,6% δηλώνει ότι επικοινωνούν με what's up της εταιρείας Cosmote επειδή αρκετοί συγγενείς τους μου μένουν κοντά στα σύνορα ή απέναντι από την Κέρκυρα πιάνει το ελληνικό σήμα, εν συνεχεία επικοινωνούν μέσω διαδικτύου με ποσοστό 38,5% και όπως ήταν αυτονόητο μέσω γραμμάτων (ταχυδρομείου) δεν επικοινωνεί κανείς λόγω έλλειψης μη καλής οργάνωσης των πόλεων με ονομασίες δρόμων- διευθύνσεων και ταχυδρομικού κώδικα (βλ. Πίνακας 150 έως 153, στο Παράρτημα). Το 24,5% επικοινωνεί με τους συγγενείς τους στην Αλβανία 2 έως 3 φορές την εβδομάδα (βλ. Πίνακας 154, στο Παράρτημα) και το 58,8% επισκέπτεται τη χώρα καταγωγής τους μία φορά το χρόνο (βλ. Πίνακας 155, στο Παράρτημα).

Στην ερώτηση πόσα χρήματα ξοδεύουν το χρόνο στις διακοπές τους στην Αλβανία και στην Ελλάδα. Το 15,9% δεν ξοδεύουν τίποτα και το 13,2% ξοδεύουν 500 ευρώ το χρόνο ή 1000 ευρώ στις διακοπές τους στην Αλβανία ενώ στην Ελλάδα το 41,2% δεν ξοδεύουν καθόλου χρήματα για διακοπές και το 10,2% ξοδεύει 500 ευρώ το χρόνο, εκ των οποίων οι ερωτώμενοι που ξοδεύουν χρήματα στην Αλβανία έχουν μέσο όρο 786 ευρώ το χρόνο και στην Ελλάδα 914,58 ευρώ το χρόνο, αυτό που ανέφεραν ως σχόλιο στην ερώτηση αυτή είναι ότι η διάρκεια των διακοπών από τη μια χώρα στην άλλη διαφέρει (βλ. Πίνακας 156 και 157, στο Παράρτημα). Δηλαδή, η αναλογία χρήματα που ξοδεύονται με τη διάρκεια διακοπών είναι διαφορετική από τη μια χώρα στην άλλη επειδή αρκετοί μετανάστες έχουν δική τους κατοικία ή φιλοξενούνται στην Αλβανία και το κόστος των καταναλωτικών αγαθών είναι φθηνότερο σε σχέση με την Ελλάδα.

Οι μετανάστες ρωτήθηκαν να διατυπώσουν την άποψη τους: αν θεωρούν ότι αμειβόντουσαν λιγότερα στην αρχή που ήρθαν στην Ελλάδα και το 83,6% συμφωνεί, ενώ το 56,3% διαφωνεί ότι συνεχίζει και αμείβονται λιγότερα ακόμα και τώρα σε σχέση με τους ντόπιους, μόνο το 22,1% λαμβάνουν μέρος σε φιλανθρωπικές εκδηλώσεις που στοχεύουν στην οικονομική ενίσχυση της χώρας τους (βλ. Πίνακας 158 έως 160, στο Παράρτημα). Το 74,9% θεωρούν με το να στέλνουν χρήματα στη χώρα καταγωγής τους συμβάλλουν στην άνοδο του βιοτικού επιπέδου και το 66% βοηθάει στη μείωση της φτώχειας της χώρας τους (βλ. Πίνακας 161, 162 και Διάγραμμα 4.8, στο Παράρτημα).

Διάγραμμα 4.8: Σημειώνουν τη γνώμη τους για τη κάθε μια από τις παρακάτω προτάσεις

Οι μετανάστες εκφράζουν το ποσοστό του εισοδήματος που διαθέτουν για την κάλυψη των καθημερινών αναγκών τους. Αυτό που θα αξίζει να δοθεί έμφαση είναι ότι 80 άτομα αποταμιεύουν 10% του εισοδήματός τους το μήνα και 76 άτομα αποταμιεύουν 20% του εισοδήματός τους το μήνα. Στη ερώτηση τι ποσοστό του εισοδήματός τους ξοδεύουν απαντούσαν πιο εύκολα και πιο ειλικρινής σε σχέση με το να εκφράσουν τα χρήματα που αποταμίευαν σε ευρώ (βλ. Πίνακας 163 έως 174, στο Παράρτημα).

Όσο αφορά τις επενδυτικές τους δραστηριότητες μόνο το 14,6% έχει κάποια δική τους επιχείρηση στην Ελλάδα, από τους οποίους το 4,6% έχουν παροχές υπηρεσιών και ακολουθεί το 4,3% που έχουν οικοδομικές κατασκευές (εργολάβος) και το 4% έχουν κάποιο λιανικό κατάστημα (βλ. Πίνακας 175 και 176, στο Παράρτημα). Στην ερώτηση που σκέφτονται να επενδύσουν μελλοντικά τα χρήματά τους οι 41% δηλώνουν στην Αλβανία, οι 32,1% πουθενά και το 27% Ελλάδα (βλ. Πίνακας 177, στο Παράρτημα).

Οι συμμετέχοντες στην έρευνα ρωτήθηκαν αν έχουν λάβει κάποιο δάνειο στην Ελλάδα και στην Αλβανία αντίστοιχα και τι είδους δάνειο. Από τους οποίους το 16,7% ανέφεραν ότι έχουν πάρει δάνειο στην Ελλάδα και μόνο το 1,1% στην Αλβανία, μεγαλύτερο ποσοστό έχει το επισκευαστικό δάνειο 15,9% και το στεγαστικό δάνειο 8,4% στην Ελλάδα (βλ. Πίνακας 178 έως 189, στο Παράρτημα). Στη συνέχεια ρωτήθηκαν αν έχουν πιστωτική κάρτα και μόνο το 20,2% δηλώνει ότι έχει από μία έως 5 κάρτες στην κατοχή τους αλλά μόνο το 3,5% και το 11,6% δηλώνουν ότι τη χρησιμοποιούν τακτικά ή σπάνια-λίγο αντίστοιχα, ενώ από την άλλη το 84,9% δεν τη χρησιμοποιούν καθόλου (βλ. Πίνακας 190 έως 192, στο Παράρτημα).

Σχετικά με τις καταναλωτικές συνήθειες των μεταναστών το 83% αγοράζει τα τρόφιμά τους στην υπεραγορά και το 73,3% στη λαϊκή αγορά και ακολουθεί το 12,1% στο μανάβικο (βλ. Πίνακας 193 έως 195, στο Παράρτημα). Το μεγαλύτερο ποσοστό δηλώνει ότι κάνει έρευνα αγοράς είτε στη λαϊκή αγορά είτε στην υπεραγορά (83,8% και 85,4% αντίστοιχα, βλ. Πίνακας 196 και 197, στο Παράρτημα), ωστόσο υπήρχαν κάποιοι ερωτώμενοι που δηλώσαν ότι δεν πηγαίνουν καθόλου για ψώνια επειδή μένουν με τους γονείς τους.

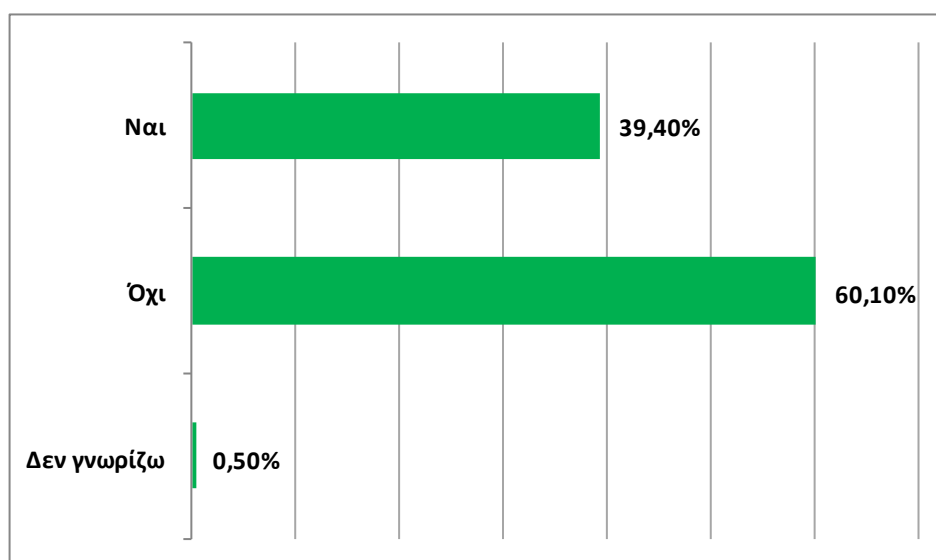
Στην ερώτηση αν παραγγέλνουν φαγητό εκτός σπιτιού το μεγαλύτερο ποσοστό (50,4%) δηλώνει σπάνια (βλ. Πίνακας 198, στο Παράρτημα) και το 53,6% δηλώνει ότι τρώνε φαγητό εκτός σπιτιού σε εστιατόρια ή ταβέρνες λιγότερα από μια φορά το μήνα (βλ. Πίνακας 199, στο Παράρτημα).

Μόνο το ποσοστό 29,9% δηλώνει ότι είναι πρόθυμο να υιοθετήσει στρατηγικές εξοικονόμησης ενέργειας της κατοικίας τους, εκ των οποίων η ελάχιστη τιμή που είναι πρόθυμοι να πληρώσουν οι καταναλωτές ξεκινάει από 3 ευρώ και η μέγιστη

τιμή 300 ευρώ, με μέσο όρο 80 ευρώ το μήνα (βλ. Πίνακας 200 και 201, στο Παράρτημα).

Στην ερώτηση αν είναι η οικονομική κρίση λόγος επιστροφής στη χώρα καταγωγής τους το 60,1% απάντησε όχι ακόμα, με σχόλια όπως έχουν παντρευτεί με Έλληνα, αν υπάρχει δουλειά δεν υπάρχει λόγος επιστροφής ακόμα και αρκετοί μετανάστες επειδή έχουν ιδιόκτητη κατοικία δεν πιέζονται άμεσα, από την άλλη υπήρχαν απαντήσεις ότι αν δεν τα καταφέρω και δεν έχω απασχόληση στην Ελλάδα δεν θα επιστρέψω στην Αλβανία αλλά ίσως σε κάποια άλλη χώρα με περισσότερες δυνατότητες.

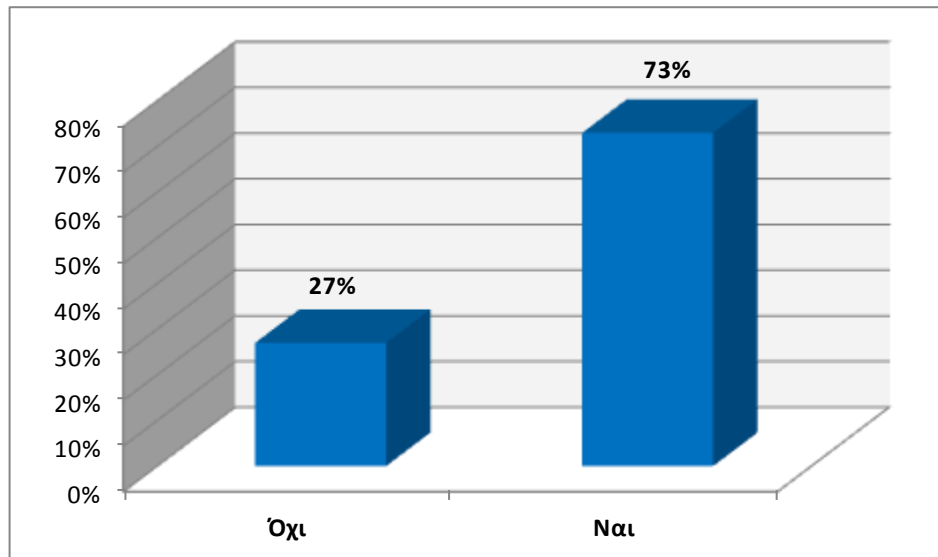
Διάγραμμα 4.9: Κατανομή συχνοτήτων για το αν η οικονομική κρίση είναι λόγος να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής τους

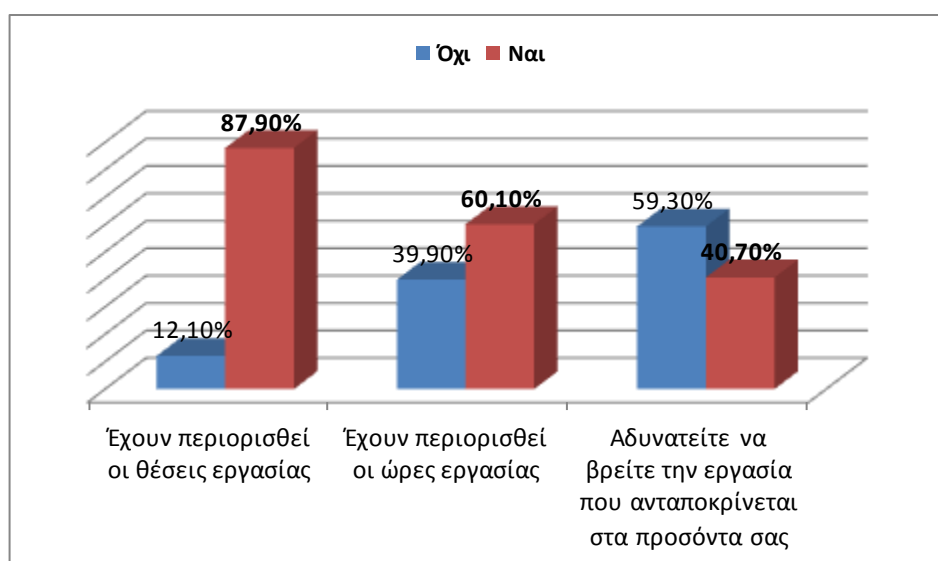
Το 39,4% δηλώνουν ότι η κρίση τους έχει επηρεάσει και αν δεν βρουν δουλειά ίσως επιστρέψουν ακόμα και άμεσα στην Αλβανία (βλ. Πίνακας 202 και 203, στο Παράρτημα). Το 73% δηλώνει ότι το εισόδημά τους έχει μειωθεί από την κρίση (βλ. Πίνακας 204) και πιστεύουν ότι θα συνεχίσει μελλοντικά να μειωθεί και άλλο το εισόδημά τους (65%) λόγω της κρίσης (βλ. Πίνακας 205, στο Παράρτημα και Διάγραμμα 4.10). Τέλος, οι μετανάστες ρωτήθηκαν αν λόγω της οικονομικής κρίσης έχουν περιορισθεί οι θέσεις εργασίας οι οποίοι υποστηρίζουν ότι το 87,9% ναι, έχουν περιορισθεί οι ώρες εργασίας το 60,1% και αδυνατούν να βρουν εργασία που

ανταποκρίνεται στα προσόντα τους με ποσοστό 40,7% (βλ. Πίνακας 206 έως 208, στο Παράρτημα και Διάγραμμα 4.11).

Διάγραμμα 4.10: Κατανομή συχνοτήτων αν έχει μειωθεί το εισόδημά τους λόγω της οικονομικής κρίσης

Διάγραμμα 4.11: Κατανομή συχνοτήτων για να εκφράσουν τη γνώμη τους στις παρακάτω προτάσεις. Πιστεύετε ότι λόγω της οικονομικής κρίσης:

Κεφάλαιο 5^ο: Εκτίμηση των υποδειγμάτων παλινδρόμησης

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο πραγματοποιείται η ανάλυση των αποτελεσμάτων της εκτίμησης των παλινδρομήσεων για τους προσδιοριστικούς παράγοντες των μεταναστών σε περίοδο οικονομικής κρίσης. Οι εκτιμήσεις γίνονται με λογιστική και πολλαπλή παλινδρόμηση. Πιο αναλυτικά, παρακάτω παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της εκτίμησης υποδειγμάτων παλινδρόμησης για τους προσδιοριστικούς παράγοντες: i) το ποσό του ατομικού μηνιαίου εισοδήματος, ii) το ποσοστό της αποταμίευσης του ερωτώμενου, iii) το μελλοντικό προσδοκώμενο εισόδημα, iv) αποστολή χρημάτων στη χώρα καταγωγής σε ευρώ για το έτος 2008, v) αποστολή χρημάτων στη χώρα καταγωγής σε ευρώ για το έτος 2009, vi) αποστολή χρημάτων στη χώρα καταγωγής σε ευρώ για το έτος 2010, vii) αποστολή χρημάτων στη χώρα καταγωγής για το έτος 2011 και viii) τους προσδιοριστικούς παράγοντες της πιθανότητας να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής τους λόγω της οικονομικής κρίσης στη χώρα υποδοχής.

5.1 Εκτίμηση υποδείγματος πολλαπλής γραμμικής παλινδρόμησης για τους προσδιοριστικούς παράγοντες που επηρεάζουν το ποσό του ατομικού μηνιαίου εισοδήματός τους

Στην παρούσα υποενότητα παρουσιάζονται τα αποτελέσματα εκτίμησης του υποδείγματος πολλαπλής γραμμικής παλινδρόμησης για τους προσδιοριστικούς παράγοντες που επηρεάζουν το ποσό του εισοδήματός τους. Αναλυτικότερα, σκοπός της εκτίμησης της συγκεκριμένης παλινδρόμησης αποτελεί ο προσδιορισμός της επίδρασης ορισμένων παραμέτρων, όπως το φύλο, τη μόρφωση, την κατανάλωση τροφίμων και καταναλωτικές συνήθειες, ιδιόκτητη κατοικία στη χώρα υποδοχής, το ποσό που ξοδεύουν για τη διασκέδασή τους στη χώρα υποδοχής.

Οι συγκεκριμένες ανεξάρτητες μεταβλητές επελέχθησαν σύμφωνα με προηγούμενες εμπειρικές μελέτες οι οποίες πραγματοποιήθηκαν σε χώρες της Ευρώπης και σε χώρες της Αμερικής (Durand et al., 1996; Barrett and McCarthy, 2007; Theodoropoulou and Kosmas, 2007; Bettin et al., 2009; Ulku, 2010; Karamba et al., 2011).

Προκειμένου να εκτιμηθούν οι προσδιοριστικοί παράγοντες του ποσού του μηνιαίου ατομικού εισοδήματός τους εκτιμήθηκε η εξίσωση 5.1, στην οποία εφαρμόζεται η μέθοδο της πολλαπλής γραμμικής παλινδρόμησης (OLS). Συγκεκριμένα, η εξαρτημένη μεταβλητή «lnincome» είναι ποσοτική μεταβλητή και εκφράζει το ποσό σε ευρώ από το μηνιαίο ατομικό τους εισόδημα.

Η εξίσωση της παλινδρόμησης ορίζεται ως εξής:

$$\ln income = b_0 + b_1 \text{ gender}_i + b_2 \text{ aei}_i + b_3 \text{ age}_i + b_4 \text{ age}_i^2 + b_5 \text{ married}_i + b_6 \ln fun_i + b_7 \text{ business}_i + b_8 \text{ GrSq}_i + b_9 \ln food_i + \varepsilon_i \quad (5.1)$$

Όπου:

- gender: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος είναι άνδρας και την τιμή 0 όταν ο ερωτώμενος είναι γυναίκα.
- aei: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος είναι απόφοιτος Πανεπιστημίου και την τιμή 0 άλλου.
- age: είναι ποσοτική μεταβλητή που εκφράζει την ηλικία του ερωτώμενου.
- age2: το τετράγωνο της ηλικίας του ερωτώμενου.
- married: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος είναι παντρεμένος και την τιμή 0 αλλού.
- lnfun: είναι ποσοτική μεταβλητή που εκφράζει το ποσό σε ευρώ που ξοδεύει το μήνα ο ερωτώμενος για διασκέδαση και ψυχαγωγία.
- business: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος κατέχει δική του επιχείρηση στη χώρα υποδοχής και την τιμή 0 αλλού.
- GrSq: είναι ποσοτική μεταβλητή που εκφράζει τα τετραγωνικά μέτρα της οικίας.
- lnfood: είναι ποσοτική μεταβλητή που εκφράζει το ποσό σε ευρώ που ξοδεύει ο ερωτώμενος το μήνα για κατανάλωση τροφίμων.

- εἰ: Τα σφάλματα εκτίμησης της παλινδρόμησης.

Στον Πίνακα 5.1 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της εξίσωσης 5.1 για τους προσδιοριστικούς παράγοντες που επηρεάζουν το ποσό του ατομικού εισοδήματος του ερωτώμενου (με αριθμό του δείγματος $n = 371$). Στην 1 στήλη καταγράφονται όλες οι ανεξάρτητες μεταβλητές της εξίσωσης 5.1. Το πρώτο υπόδειγμα περιλαμβάνει το σύνολο των μεταβλητών, οι οποίες σταδιακά αφαιρούνται, μέχρι να έχουμε τη δημιουργία του τρίτου υποδείγματος, στο οποίο βρίσκονται μόνο οι στατιστικές μεταβλητές.

Στη δεύτερη στήλη του Πίνακα 5.1 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της εξίσωσης για το σύνολο των ανεξάρτητων μεταβλητών της εξίσωσης 5.1 (Υπόδειγμα 1). Όπως προκύπτει από τα αποτελέσματα του Πίνακα 5.1 και συγκεκριμένα στο Υπόδειγμα 1, οι μεταβλητές (“aei” και “married”) δεν είναι στατιστικά σημαντικές.

Τα αποτελέσματα της εκτίμησης σύμφωνα με το δεύτερο υπόδειγμα υποδηλώνουν ότι η μεταβλητή “gender” είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 1%. Ο εκτιμώμενος συντελεστής έχει θετικό πρόσημο, δηλαδή θετική επίδραση, άρα οι άνδρες σε σχέση με τις γυναίκες έχουν υψηλότερο εισόδημα. Σε ανάλογο συμπέρασμα κατέληξαν οι Karamba et al (2011) και Barrett and McCarthy (2007) στην έρευνα για την Γκάνα και την Ιρλανδία αντίστοιχα.

Συγκεκριμένα, η μεταβλητή ηλικία “age” είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 5%. Ο εκτιμώμενος συντελεστής της ηλικίας έχει θετικό πρόσημο, γεγονός που υποδηλώνει ότι υπάρχει θετική επίδραση. Όπου, όσο αυξάνεται η ηλικία των μεταναστών τόσο αυξάνεται και το ατομικό μηνιαίο εισόδημά τους.

Σχετικά με τη μεταβλητή “age²”, ο εκτιμώμενος συντελεστής υποδηλώνει ότι όσο αυξάνεται η ηλικία των ερωτώμενων, τόσο αυξάνεται και το ατομικό εισόδημά τους. Η επίδραση αυτή λαμβάνει χώρα με φθίνοντα ρυθμό γιατί το πρόσημο του εκτιμώμενου συντελεστή είναι αρνητικό, φθάνοντας στο μέγιστο, δηλαδή υψώνοντας την ηλικία εις το τετράγωνο παρατηρούμε ότι η αύξηση του εισοδήματος σε σχέση με την ηλικία ισχύει μέχρι τα 38 έτη, το οποίο προκύπτει από την παρακάτω εξίσωση:

$$\Theta (b_1 \text{ “age”} + b_2 \text{ “age”}^2) = b_1 + 2b_2 \text{ “age”} = 0,075 + 2 * (0,001) * \text{“age”} = 0$$

$$\Theta \text{ “age”}$$

Πίνακας 5.1: Εκτίμηση υποδείγματος πολλαπλής γραμμικής παλινδρόμησης για τους προσδιοριστικούς παράγοντες που επηρεάζουν το πόσο του ατομικού εισοδήματος

Μεταβλητές (1)	Υπόδειγμα 1 (2)	Υπόδειγμα 2 (3)	Υπόδειγμα 3 (4)
Σταθερά	3,912*** (8,59)	3,802*** (9,07)	3,802*** (9,07)
gender	0,190*** (2,67)	0,178** (2,53)	0,178** (2,53)
Aei	0,210 (1,52)	-	-
age	0,071*** (3,97)	0,075*** (4,50)	0,075*** (4,50)
Age ²	-0,001*** (-4,37)	-0,001*** (-4,70)	-0,001*** (-4,70)
Married	0,127 (1,37)	-	-
lnfun	0,118*** (2,63)	0,108** (2,42)	0,108** (2,42)
lnfood	0,102 (1,55)	0,128** (2,01)	0,128** (2,01)
business	0,388*** (4,24)	0,416*** (4,58)	0,416*** (4,58)
Grsq	0,003* (1,85)	0,002* (1,68)	0,002* (1,68)
R ² adj	0,249	0,244	0,244
F statistic	11,187***	13,698***	13,698***

Σημείωση: οι ενδείξεις ***,** και * υποδηλώνουν τη στατιστική σημαντικότητα σε ποσοστό 1%, 5% και 10% αντίστοιχα. Στις παρενθέσεις παρουσιάζεται η στατιστική t.

Όταν οι ερωτώμενοι ξοδεύουν περισσότερα χρήματα για διασκέδαση και ψυχαγωγία τότε έχουν υψηλότερο ατομικό εισόδημα. Αυτή η μεταβλητή “Infun” βρέθηκε στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 1% και έχει θετικό πρόσημο.

Η μεταβλητή “Infood” είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 5% και ο εκτιμώμενος συντελεστής έχει θετικό πρόσημο. Άρα, όταν οι ερωτώμενοι ξοδεύουν περισσότερα χρήματα για κατανάλωση τροφίμων το μήνα στη χώρα υποδοχής τότε έχουν υψηλότερο ατομικό εισόδημα. Με αυτό το συμπέρασμα φαίνεται να συμφωνεί και η έρευνα των Theodoropoulou and Kosmas (2009) για μετανάστες που διαμένουν στη Ελλάδα και η έρευνα του Ulku (2010) για μετανάστες που διαμένουν στη Γερμανία.

Ο εκτιμώμενος συντελεστής για τη μεταβλητή “business” έχει θετικό πρόσημο και είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 1%, άρα εκτιμάται ότι οι ερωτώμενοι που κατέχουν δική τους επιχείρηση στη χώρα υποδοχής έχουν υψηλότερο ατομικό εισόδημα.

Αναφορικά με την επίδραση του μεγέθους της κατοικίας “GrSq” παρατηρούμε ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική σχέση, σε επίπεδο σημαντικότητας 10%. Ο εκτιμώμενος συντελεστής έχει θετικό πρόσημο άρα, οι ερωτώμενοι που διαμένουν σε μεγαλύτερο μέγεθος (σε τετραγωνικά μέτρα) της κατοικίας έχουν υψηλότερο ατομικό εισόδημα.

Η στατιστική F, είναι μια κριτική, η οποία εκφράζει τη συνολική ερμηνευτικότητα της παλινδρόμησης. Συγκεκριμένα, γίνεται ο ακόλουθος έλεγχος υπόθεσης $H_0: b_1 = b_2 = b_3 = \dots = b_k = 0$, έναντι της H_1 : έστω ότι ένας από τους παραπάνω εκτιμώμενος συντελεστής είναι διάφορος του μηδενός. Συνεπώς, βάση των αποτελεσμάτων στο τρίτο υπόδειγμα εκτιμάται ότι η παλινδρόμηση είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 1%. Επομένως, απορρίπτω την H_0 και δέχομαι ότι οι συγκεκριμένες ανεξάρτητες μεταβλητές ερμηνεύουν την εξαρτημένη σε επίπεδο σημαντικότητας 1%.

Όπως προκύπτει και από το διορθωμένο συντελεστή προσδιορισμού το 27% της διακύμανσης της εξαρτημένης ερμηνεύεται από τις συγκεκριμένες ανεξάρτητες μεταβλητές.

Από τη συγκεκριμένη εκτίμηση παλινδρόμησης, που έχει ως στόχο να διερευνήσει τους προσδιοριστικούς παράγοντες που επηρεάζουν το ατομικό εισόδημα των ερωτώμενων σε περίοδο οικονομικής κρίσης, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι οι παράγοντες που επιδρούν, κυρίως θετικά και μια μόνο μεταβλητή αρνητικά και σχετίζονται τόσο με τα δημογραφικά χαρακτηριστικά (φύλο, ηλικία, μέγεθος κατοικίας) όσο και με χαρακτηριστικά που έχουν να κάνουν με την οικονομική συμπεριφορά των ερωτώμενων (διασκέδαση και ψυχαγωγία, κατανάλωση τροφίμων, επιχειρηματίας).

Συμπεραίνουμε ότι, οι άνδρες και οι μεγαλύτερες ηλικίες έχουν υψηλότερο ατομικό εισόδημα. Αναλυτικότερα, υψώνοντας την ηλικία εις το τετράγωνο παρατηρούμε ότι η αύξηση του εισοδήματος σε σχέση με την ηλικία ισχύει μέχρι τα 38 έτη, όπου η επίδραση αυτή λαμβάνει χώρα με φθίνοντα ρυθμό γιατί το πρόσημο του εκτιμώμενου συντελεστή είναι αρνητικό. Επίσης, οι ερωτώμενοι που έχουν δική τους επιχείρηση στη χώρα υποδοχής τους, μεγάλο σπίτι (σε τετραγωνικά μέτρα), ξοδεύουν περισσότερα για διασκέδαση και για κατανάλωση τροφίμων έχουν υψηλότερο ατομικό εισόδημα.

5.2 Εκτίμηση υποδείγματος πολλαπλής γραμμικής παλινδρόμησης για τους προσδιοριστικούς παράγοντες που επηρεάζουν το ποσοστό της αποταμίευσης του ερωτώμενου το μήνα

Στην παρούσα υποενότητα παρουσιάζονται τα αποτελέσματα εκτίμησης του υποδείγματος πολλαπλής γραμμικής παλινδρόμησης για τους προσδιοριστικούς παράγοντες που επηρεάζουν το ποσό της αποταμίευσης σε ευρώ το μήνα για τους μετανάστες στη χώρα υποδοχής τους. Αναλυτικότερα, σκοπός της εκτίμησης της παλινδρόμησης αποτελεί ο προσδιορισμός της επίδρασης ορισμένων παραμέτρων, όπως ηλικία, φύλο, μορφωτικό επίπεδο, ατομικό εισόδημα, περιουσιακά στοιχεία στη χώρα καταγωγής τους, χρόνια παραμονής στη χώρα υποδοχής, υπηκοότητα, το ποσοστό του εισοδήματος που ξοδεύουν για το ενοίκιο του σπιτιού, το ποσοστό του εισοδήματος που ξοδεύουν για την κατανάλωση τροφίμων, ποσοστό του εισοδήματος για αποπληρωμή δανείων, ποσοστό του εισοδήματος για ένδυση και ποσοστό του εισοδήματος για διασκέδαση.

Οι συγκεκριμένες ανεξάρτητες μεταβλητές επιλέγηκαν σύμφωνα με τις εμπειρικές μελέτες που έχουν πραγματοποιηθεί σε διάφορες χώρες από τους Merkle and Zimmermann (1992), Durand et al. (1996), Yang (2004), Osili (2007), Massey and Basem (2007). Το συμπέρασμα όλων των ερευνητών είναι ότι οι μετανάστες αποταμιεύουν περισσότερο από τους ντόπιους.

Προκειμένου να εκτιμηθούν οι προσδιοριστικοί παράγοντες του ποσού της αποταμίευσης στο μήνα για τους μετανάστες εκτιμήθηκε η εξίσωση 5.2, η οποία στηρίζεται στη μέθοδο της πολλαπλής γραμμικής παλινδρόμησης (OLS). Συγκεκριμένα, η εξαρτημένη μεταβλητή «Ratesave» είναι ποσοτική μεταβλητή και εκφράζει το ποσοστό που αποταμιεύουν οι μετανάστες το μήνα στη χώρα υποδοχής τους.

Η εξίσωση παλινδρόμησης ορίζεται ως εξής:

$$\text{Ratesave} = b_0 + b_1 \text{gender}_i + b_2 \text{age}_i + b_3 \text{age}_i^2 + b_4 \text{aei}_i + b_5 \text{assets}_i + b_6 \text{lnincome}_i + b_7 \text{yearsGr}_i + b_8 \text{origin}_i + b_9 \text{citizenship}_i + b_{10} \text{ratehome}_i + b_{11} \text{ratefood}_i + b_{12} \text{rateloans}_i + b_{13} \text{ratecf}_i + b_{14} \text{ratefun} + \varepsilon_i \quad (5.2)$$

Όπου:

- gender: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος είναι άνδρας και την τιμή 0 όταν ο ερωτώμενος είναι γυναίκα.
- age: είναι ποσοτική μεταβλητή που εκφράζει την ηλικία του ερωτώμενου.
- age2: το τετράγωνο της ηλικίας του ερωτώμενου.
- aei: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος είναι απόφοιτος Πανεπιστημίου και την τιμή 0 άλλου.
- assetsA: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος έχει περιουσιακά στοιχεία στη χώρα καταγωγής τους και την τιμή 0 αλλού.
- lnincome: είναι ποσοτική μεταβλητή η οποία εκφράζει το καθαρό μηνιαίο ατομικό εισόδημα του ερωτώμενου σε ευρώ.
- yearsGr: είναι ποσοτική μεταβλητή η οποία εκφράζει τα χρόνια παραμονής των μεταναστών στη χώρα υποδοχής.
- origin: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος είναι Αλβανός και την τιμή 0 όταν ο ερωτώμενος είναι Ομογενείς από την Αλβανία.
- citizenship: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος έχει αποκτήσει ελληνική υπηκοότητα και την τιμή 0 όταν δεν την έχει αποκτήσει.
- ratehome: είναι ποσοτική μεταβλητή που εκφράζει το ποσοστό του εισοδήματος που ξοδεύουν το μήνα για το ενοίκιο του σπιτιού.
- ratefood: είναι ποσοτική μεταβλητή που εκφράζει το ποσοστό του εισοδήματος που ξοδεύουν το μήνα για την κατανάλωση τροφίμων.
- rateloans: είναι ποσοτική μεταβλητή που εκφράζει το ποσοστό του εισοδήματος που ξοδεύουν το μήνα για αποπληρωμή δανείων.
- ratecf: είναι ποσοτική μεταβλητή που εκφράζει το ποσοστό του εισοδήματος που ξοδεύουν το μήνα για ένδυση και υπόδηση.

- ratefun: είναι ποσοτική μεταβλητή που εκφράζει το ποσοστό του εισοδήματος που ξοδεύουν το μήνα για διασκέδαση και ψυχαγωγία.
- ei: Τα σφάλματα εκτίμησης της παλινδρόμησης.

Στον πίνακα 5.2 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της παλινδρόμησης για τους προσδιοριστικούς παράγοντες που επηρεάζουν την αποταμίευση. Το πρώτο υπόδειγμα περιλαμβάνει το σύνολο των μεταβλητών, οι οποίες σταδιακά αφαιρούνται, μέχρι να έχουμε τη δημιουργία του τρίτου υποδείγματος, στο οποίο βρίσκονται μόνο οι στατιστικά σημαντικές μεταβλητές.

Όπως προκύπτει, από τα αποτελέσματα του Πίνακα 5.2 και συγκεκριμένα από το Υπόδειγμα 1, όσο αφορά τα δημογραφικά χαρακτηριστικά όπως, το φύλο, ηλικία, η ηλικία στο τετράγωνο, η υπηκοότητα και τα περιουσιακά στοιχεία (“gender”, “age”, “age²”, “assetsA”, “citizenship”) στη χώρα καταγωγής τους δεν αποτελούν στατιστικά σημαντικές μεταβλητές του ποσοστού της αποταμίευσης. Ανάλογο συμπέρασμα διαπίστωσαν οι Merkle and Zimmermann (1992) και ο Merkle (1992) για μετανάστες που ζουν στη Γερμανία ότι τα δημογραφικά δεν είναι στατιστικά σημαντικά.

Τα αποτελέσματα της εκτίμησης σύμφωνα με το τρίτο υπόδειγμα υποδηλώνουν ότι η μεταβλητή “aei” είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 10% και έχει θετική επίδραση. Συνεπώς, οι ερωτώμενοι που κατέχουν ανώτατη εκπαίδευση (Πτυχίου Πανεπιστημίου) αποταμιεύουν περισσότερο ποσοστό του εισοδήματός τους το μήνα στη χώρα υποδοχής.

Η επόμενη στατιστικά σημαντική μεταβλητή, που παρουσιάζεται στο υπόδειγμα είναι το μηνιαίο εισόδημα του ερωτώμενου, όπου η μεταβλητή “lnincome” είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 1% και ο εκτιμώμενος συντελεστής έχει θετικό πρόσημο. Από αυτό προκύπτει ότι οι ερωτώμενοι που έχουν υψηλότερο ατομικό εισόδημα αποταμιεύουν περισσότερο ποσοστό του εισοδήματός τους το μήνα στη χώρα υποδοχής. Ανάλογο συμπέρασμα διαπίστωσε ο Merkle (1992) για μετανάστες από τη Γερμανία.

Επιπρόσθετο, επαληθεύεται η αρνητική σχέση για τα χρόνια παραμονής των μεταναστών στη χώρα υποδοχής, όπου αρχικά στο πρώτο υπόδειγμα δεν ήταν στατιστικά σημαντικό έπειτα με την αφαίρεση μεταβλητών έγινε στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 10%. Συμπεραίνουμε, ότι οι ερωτώμενοι που διαμένουν περισσότερα χρόνια στη χώρα υποδοχής αποταμιεύουν λιγότερο ποσοστό του εισοδήματός τους.

Όσο αφορά τη μεταβλητή “origin”, προκύπτει ότι είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 1%, ενώ παρατηρείται, ότι ο εκτιμώμενος συντελεστής έχει θετικό πρόσημο. Συνεπώς, εκτιμάται ότι οι Αλβανοί αποταμιεύουν περισσότερο του ποσοστό του εισοδήματός τους σε σχέση με τους ομογενείς από την Αλβανία. Αυτό μπορεί να οφείλετε στο ότι οι Ομογενείς από την Αλβανία έχουν αποκτήσει την ελληνική υπηκοότητα ή έχουν καταθέσει τα χαρτιά για να την αποκτήσουν οπότε αισθάνονται και πιο ασφαλή. Ανάλογο συμπέρασμα διαπίστωσε ο Merkle (1992) αλλά σε σύγκριση που είχε κάνει μεταξύ των ντόπιων και των μεταναστών.

Υπάρχει αρνητική σχέση ανάμεσα στο ποσοστό του εισοδήματος που διαθέτουν για το ενοίκιο του σπιτιού και στο ποσοστό του εισοδήματος που διαθέτουν για αποταμίευση. Όπου η μεταβλητή αυτή “ratehome” εμφανίζεται στατιστικά σημαντικός παράγοντας σε επίπεδο σημαντικότητας 1%, ενώ ο εκτιμώμενος συντελεστής έχει αρνητικό πρόσημο. Από αυτό συμπεραίνουμε ότι οι ερωτώμενοι που ξοδεύουν περισσότερο ποσοστό του εισοδήματός τους για το ενοίκιο του σπιτιού τους αποταμιεύουν λιγότερο ποσοστό του εισοδήματος στη χώρα υποδοχής. Σε ανάλογο συμπέρασμα κατέληξαν οι Durand et al (1996) για μετανάστες από το Μεξικό που διαμένουν στις ΗΠΑ.

Ο εκτιμώμενος συντελεστής για τη μεταβλητή “ratefood” έχει αρνητικό πρόσημο και είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 1%. Παρατηρούμε ότι, οι ερωτώμενοι που ξοδεύουν περισσότερο ποσοστό του εισοδήματος για κατανάλωση τροφίμων αποταμιεύουν λιγότερο ποσοστό του εισοδήματος. Ανάλογο συμπέρασμα διαπίστωσαν οι Bettin et al (2009) για μετανάστες στην Αυστραλία.

Όταν οι ερωτώμενοι ξοδεύουν περισσότερο ποσοστό του εισοδήματος σε αποπληρωμή δανείων “rateloans” στη χώρα υποδοχής αποταμιεύουν λιγότερο ποσοστό του εισοδήματος. Σχετικά με αυτή την μεταβλητή βρέθηκε στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 1% και έχει αρνητική επίδραση.

Πίνακας 5.2: Εκτίμηση υποδείγματος πολλαπλής γραμμικής παλινδρόμησης για τους προσδιοριστικούς παράγοντες που επηρεάζουν το ποσό της αποταμίευσης το μήνα

Μεταβλητές (1)	Υπόδειγμα 1 (2)	Υπόδειγμα 2 (3)	Υπόδειγμα 3 (4)
Σταθερά	17,211** (2,24)	16,358*** (2,60)	16,358*** (2,60)
gender	-0,033 (-0,03)	-	-
age	0,034 (0,121)	-	-
Age ²	-0,001 (-0,271)	-	-
Aei	1,972* (1,66)	1,871* (1,66)	1,871* (1,66)
AssetsA	-0,031 (-0,02)	-	-
Lnincome	3,985*** (4,59)	4,095*** (5,08)	4,095*** (5,08)
YearsG	-0,217 (-1,41)	-0,252* (-1,76)	-0,252* (-1,76)
Origin	3,321*** (2,67)	3,368*** (2,87)	3,368*** (2,87)
Citizenship	0,094 (0,05)	-	-
RateHome	-0,461*** (-9,97)	-0,457*** (-10,10)	-0,457*** (-10,10)
RateFood	-0,562*** (-10,23)	-0,562*** (-10,48)	-0,562*** (-10,48)

RateLoans	-0,537*** (-9,57)	-0,527*** (-9,71)	-0,527*** (-9,71)
RateCF	-0,254*** (-2,90)	-0,240*** (-2,81)	-0,240*** (-2,81)
RateFun	-0,251*** (-3,36)	-0,227*** (-3,58)	-0,227*** (-3,58)
R ² adj	0,425	0,432	0,432
F statistic	20,370***	31,978***	31,978***

Σημείωση: οι ενδείξεις ***,** και * υποδηλώνουν τη στατιστική σημαντικότητα σε ποσοστό 1%, 5% και 10% αντίστοιχα. Στις παρενθέσεις παρουσιάζεται η στατιστική t.

Επιπρόσθετα, η μεταβλητή “ratecf” εκτιμάται να είναι εξίσου στατιστικά σημαντικός παράγοντας σε επίπεδο σημαντικότητας 1%, με αρνητικό πρόσημο του εκτιμώμενου συντελεστή. Παρατηρούμε ότι, οι ερωτώμενοι που ξοδεύουν περισσότερο ποσοστό του εισοδήματος για ένδυση και υπόδηση αποταμιεύουν λιγότερο ποσοστό του εισοδήματός τους στη χώρα υποδοχής.

Η μεταβλητή “ratefun” είναι εξίσου στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 1% και ο εκτιμώμενος συντελεστής έχει αρνητικό πρόσημο. Καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι, οι ερωτώμενοι που ξοδεύουν περισσότερο ποσοστό του εισοδήματος για διασκέδαση και ψυχαγωγία αποταμιεύουν λιγότερο ποσοστό του εισοδήματος στη χώρα υποδοχής.

Το R² βρέθηκε να έχει συντελεστή 0,432 το οποίο δηλώνει ότι οι συγκεκριμένες ανεξάρτητες μεταβλητές ερμηνεύουν το 43,2% της διακύμανσης της εξαρτημένης μεταβλητής. Όπως, προκύπτει από τη στατιστική F που εκφράζει τη συνολική ερμηνευτικότητα της παλινδρόμησης και είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 1%, απορρίπτω την υπόθεση H₀ (όπου $b_0 = b_1 = b_2 = b_3 = b_4 = b_5 = b_6 = b_7 = b_8 = b_9 = b_{10} = b_{11} = b_{12} = b_{13} = b_{14}$) έναντι της H₁ (όπου, έστω μία από τις b_0 έως b_{14} είναι διάφορη από το 0), οπότε έχω ένδειξη καλής προσαρμογής του δείγματος.

Συνοψίζοντας, η συγκεκριμένη εκτίμηση παλινδρόμησης, που είχε ως στόχο να διερευνήσει τους παράγοντες που επηρεάζουν το ποσοστό του εισοδήματος που αποταμιεύουν το μήνα οι ερωτώμενοι, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι, οι ερωτώμενοι με υψηλό μορφωτικό επίπεδο, με υψηλό ατομικό εισόδημα και οι Αλβανοί σε σχέση με τους ομογενείς από την Αλβανία αποταμιεύουν περισσότερο ποσοστό του εισοδήματος το μήνα στη χώρα υποδοχής. Από την άλλη, οι παράγοντες που επηρεάζουν το ποσοστό του εισοδήματος αρνητικά είναι τα χρόνια παραμονής στη χώρα υποδοχής, είναι το ποσοστό του εισοδήματος για το ενοίκιο του σπιτιού, το ποσοστό του εισοδήματος για την κατανάλωση τροφίμων, το ποσοστό του εισοδήματος για αποπληρωμή δανείων, το ποσοστό του εισοδήματος για την ένδυση και υπόδησης και το ποσοστό του εισοδήματος για διασκέδαση και ψυχαγωγία όπου αποταμιεύουν λιγότερο ποσοστό του εισοδήματος το μήνα στη χώρα υποδοχής.

5.3 Εκτίμηση υποδείγματος λογιστικής παλινδρόμησης για τους προσδιοριστικούς παράγοντες της πιθανότητας να αυξηθεί το εισόδημά τους μελλοντικά

Στη παρούσα υποενότητα παρουσιάζονται τα αποτελέσματα εκτίμησης του υποδείγματος λογιστικής παλινδρόμησης για τους προσδιοριστικούς παράγοντες που επηρεάζουν τους ερωτώμενους για το μελλοντικό προσδοκώμενο εισόδημα τους την πιθανότητα να αυξηθεί. Συγκεκριμένα σκοπός της εκτίμησης της συγκεκριμένης παλινδρόμησης αποτελεί ο προσδιορισμός της επίδρασης ορισμένων παραμέτρων, όπως φύλο, μορφωτικό επίπεδο, παντρεμένοι, χρόνια παραμονής στη χώρα υποδοχής, υπηκοότητα, ιδιόκτητη κατοικία, οικονομικά ενεργοί ερωτώμενοι, επιχειρηματίας, αν θεωρούν ότι συνεχίζουν ακόμα και αμείβονται λιγότερα σε σχέση με τους ντόπιους και καταναλωτικές συνήθειες.

Στην παλινδρόμηση αυτή, εφαρμόστηκε η μέθοδος της λογιστικής παλινδρόμησης (Binary Logistic Regression), γιατί η εξαρτημένη μεταβλητή “futureincome” είναι ψευδομεταβλητή, η οποία εκφράζει την τιμή 1 ότι θα αυξηθεί το προσδοκώμενο εισόδημα και την τιμή 0 αλλού. Η εκτίμηση της λογιστικής παλινδρόμησης γίνεται λαμβάνοντας υπόψη το λόγο των πιθανοτήτων και η εκτίμηση των παραμέτρων b_i γίνεται με τη μέθοδο της μέγιστης πιθανοφάνειας.

Η εξίσωση της παλινδρόμησης ορίζεται ως εξής:

$$\text{Futureincome}_i = b_0 + b_1 \text{gender}_i + b_2 \text{aei}_i + b_3 \text{married}_i + b_4 \text{yearsGr}_i + b_5 \text{citizenship}_i + b_6 \text{ownhomeGr}_i + b_7 \text{jods}_i + b_8 \text{unpaidless}_i + b_9 \text{business}_i + b_{10} \text{eatout}_i + b_{11} \text{permGr}_i + b_{12} \text{order}_i + \varepsilon_i \quad (5.3)$$

Όπου:

- gender: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος είναι άνδρας και την τιμή 0 όταν ο ερωτώμενος είναι γυναίκα.
- aei: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος είναι απόφοιτος Πανεπιστημίου και την τιμή 0 άλλου.

- married: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος είναι παντρεμένος και την τιμή 0 αλλού.
- yearsGr: είναι ποσοτική μεταβλητή η οποία εκφράζει τα χρόνια παραμονής των μεταναστών στη χώρα υποδοχής.
- citizenship: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος έχει αποκτήσει ελληνική υπηκοότητα και την τιμή 0 όταν δεν την έχει αποκτήσει.
- ownhomeGr: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος έχει ιδιόκτητη κατοικία στη χώρα υποδοχής του και την τιμή 0 αλλού.
- jods: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος είναι οικονομικά ενεργός και την τιμή 0 αλλού.
- unpaidless: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος συμφωνεί ότι συνεχίζετε ακόμα να αμείβετε λιγότερο σε σχέση με τους ντόπιους και την τιμή 0 όταν διαφωνεί.
- business: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος έχει δική του επιχείρηση και την τιμή 0 αλλού.
- eatout: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος γευματίζει εκτός σπιτιού λιγότερο από μια φορά το μήνα και την τιμή 0 αλλού.
- permGr: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος σκέφτεται να μείνει μόνιμα στη χώρα υποδοχής και την τιμή 0 αλλού.
- order: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος δεν παραγγέλλει καθόλου φαγητό εκτός σπιτιού και την τιμή 0 αλλού.

Στον Πίνακα 5.3 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της εκτίμησης της εξίσωσης 5.3 για την πιθανότητα να αυξηθεί μελλοντικά το προσδοκώμενο εισόδημα σε περίοδο οικονομικής κρίσης (n=371). Στη 2 στήλη, είναι το Υπόδειγμα 1 όπου παρουσιάζεται

το αρχικό υπόδειγμα για το σύνολο των ανεξάρτητων μεταβλητών. Οι μη στατιστικά σημαντικές μεταβλητές αφαιρέθηκαν από το αρχικό υπόδειγμα και τα αποτελέσματα της τελικής εξίσωσης παρουσιάζονται στη στήλη 3, Υπόδειγμα 2.

Όπως προκύπτουν, από τα αποτελέσματα του Πίνακα 5.3 και συγκεκριμένα από το Υπόδειγμα 1, το φύλο, το μορφωτικό επίπεδο και αν σκέφτονται να μείνουν μόνιμα στη χώρα υποδοχής (“gender”, “aei”, “remGr”) δεν αποτελούν στατιστικά σημαντικές μεταβλητές του προσδοκώμενου εισοδήματος.

Τα αποτελέσματα της εκτίμησης σύμφωνα με το δεύτερο υπόδειγμα υποδηλώνουν ότι η μεταβλητή “married” είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 5%. Ο εκτιμώμενος συντελεστής έχει θετικό πρόσημο, δηλαδή θετική επίδραση, άρα ότι οι παντρεμένοι ερωτώμενοι είναι πιθανότερο μελλοντικά το προσδοκώμενο εισόδημα να αυξηθεί στη χώρα υποδοχής.

Εξίσου στατιστικά σημαντικός εκτιμάται να είναι και ο συντελεστής “yaersGr”, σε επίπεδο σημαντικότητας 1% και έχει θετικό πρόσημο. Όσο λοιπόν, αυξάνονται τα χρόνια παραμονής στη χώρα υποδοχής, είναι πιθανότερο να αυξηθεί το προσδοκώμενο εισόδημα.

Ο εκτιμώμενος συντελεστής για τη μεταβλητή “citizenship” έχει θετικό πρόσημο και είναι στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο σημαντικότητας 1%. Αυτό υποδηλώνει ότι οι ερωτώμενοι που έχουν ελληνική υπηκοότητα είναι πιθανότερο να αυξηθεί το προσδοκώμενο εισόδημα.

Η μεταβλητή “ownhomeGr” είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 1% και ο εκτιμώμενος συντελεστής έχει αρνητικό πρόσημο. Όπου οι ερωτώμενοι που έχουν ιδιόκτητη κατοικία στη χώρα υποδοχής είναι λιγότερο πιθανό να αυξηθεί το προσδοκώμενο εισόδημά τους.

Όταν οι ερωτώμενοι είναι οικονομικά ενεργοί (απασχολούνται) είναι λιγότερο πιθανό να αυξηθεί μελλοντικά το προσδοκώμενο εισόδημά τους. Όπου αυτή η μεταβλητή “jobs” βρέθηκε στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 1% και έχει αρνητικό πρόσημο.

Η μεταβλητή “unpaidless” είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 1%. Ο εκτιμώμενος συντελεστής έχει αρνητικό πρόσημο. Όπου οι ερωτώμενοι που

Πίνακας 5.3: Εκτίμηση υποδείγματος λογιστικής παλινδρόμησης για τους προσδιοριστικούς παράγοντες της πιθανότητας να αυξηθεί το εισόδημά τους μελλοντικά

Μεταβλητές (1)	Υπόδειγμα 1 (2)	Υπόδειγμα 2 (3)
Σταθερά	-1,690 (2,61)	-1,657 (2,68)
gender	0,057 (0,02)	-
aei	0,523 (0,53)	-
married	0,831** (4,67)	0,807** (4,62)
yearsGr	0,145** (6,53)	0,156*** (7,87)
citizenship	1,470*** (10,78)	1,483*** (11,35)
ownhomeGr	-1,280*** (7,55)	-1,197*** (6,93)
jobs	-2,042*** (11,17)	-1,980*** (10,65)
unpaidless	-1,039*** (6,93)	-1,077*** (7,586)
business	-1,205** (4,33)	-1,187** (4,42)
eatout	-1,413*** (12,31)	-1,477*** (13,90)
permGr	0,396 (1,31)	-

order	-0,837*	-0,859*
	(3,44)	(3,67)
R ² Nagelkerke	0,271	0,263
2 Log likelihood	246,411	248,284

Σημείωση: οι ενδείξεις ***,** και * υποδηλώνουν τη στατιστική σημαντικότητα σε ποσοστό 1%, 5% και 10% αντίστοιχα. Στις παρενθέσεις παρουσιάζεται η στατιστική Wald.

συμφωνούν ότι συνεχίζουν ακόμα να αμείβονται λιγότερα σε σχέση με τους ντόπιους είναι λιγότερο πιθανό να αυξηθεί το προσδοκώμενο εισόδημα.

Ο εκτιμώμενος συντελεστής για τη μεταβλητή “business” έχει αρνητικό πρόσημο και είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 5%. Συνεπώς, οι ερωτώμενοι που έχουν δική τους επιχείρηση στη χώρα υποδοχής είναι λιγότερο πιθανό να αυξηθεί το προσδοκώμενο εισόδημα.

Επίσης, η μεταβλητή “eatout” είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 1% και ο εκτιμώμενος συντελεστής έχει αρνητικό πρόσημο. Οι ερωτώμενοι που γευματίζουν εκτός σπιτιού λιγότερο από μια φορά το μήνα σε σχέση με τους άλλους είναι λιγότερο πιθανό να αυξηθεί το προσδοκώμενο εισόδημα.

Ένας άλλος παράγοντας που επηρεάζει το προσδοκώμενο εισόδημα είναι η μεταβλητή “order”. Οι ερωτώμενοι που δήλωσαν ότι δεν παραγγέλλουν καθόλου φαγητό εκτός σπιτιού είναι λιγότερο πιθανό να αυξηθεί το προσδοκώμενο εισόδημα. Ο εκτιμώμενος συντελεστής για τη συγκεκριμένη μεταβλητή έχει αρνητικό πρόσημο και είναι στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο σημαντικότητας 10%.

Το R² Nagelkerke, είναι ο συντελεστής προσδιορισμού κατά Nagelkerke, αναφέρεται στο σύνολο των ανεξάρτητων μεταβλητών και δείχνει πόσο καλά προσαρμόζονται τα δεδομένα. Στη συγκεκριμένη παλινδρόμηση, ο συντελεστής αυτός ισούται με 0,271, που σημαίνει ότι οι ανεξάρτητες μεταβλητές ερμηνεύουν το 27,1% της διακύμανσης της εξαρτημένης μεταβλητής.

Συμπεραίνουμε ότι, οι μεταβλητές παντρεμένοι, χρόνια παραμονής στη χώρα υποδοχής και η ελληνική υπηκοότητα έχουν θετική επίδραση και είναι πιθανότερο να αυξηθεί μελλοντικά το προσδοκώμενο εισόδημα. Ενώ οι μεταβλητές οικονομικοί ενεργοί, οι ερωτώμενοι που έχουν δική τους επιχείρηση, οι ερωτώμενοι που συμφωνούν ότι συνεχίζουν να αμείβονται λιγότερα σε σχέση με τους ντόπιους, οι ερωτώμενοι που έχουν δηλώσει ότι γευματίζουν εκτός σπιτιού λιγότερο από μια φορά το μήνα και δεν παραγγέλλουν καθόλου φαγητό εκτός σπιτιού έχουν αρνητική επίδραση στο προσδοκώμενο εισόδημα και αυτό υποδηλώνει ότι είναι λιγότερο πιθανό να αυξηθεί το προσδοκώμενο εισόδημα.

5.4 Εκτίμηση υποδείγματος πολλαπλής γραμμικής παλινδρόμησης για τους προσδιοριστικούς παράγοντες αποστολής χρημάτων στη χώρα καταγωγής σε πόσο για το έτος 2008

Η αποστολή χρημάτων εξαρτάται από πολλούς παράγοντες όπου ερευνήθηκαν από προηγούμενες εμπειρικές έρευνες. Αυτοί οι παράγοντες είναι: το φύλο, η ηλικία, το μορφωτικό επίπεδο, το ατομικό εισόδημα, η μελλοντική επένδυση, ο επικεφαλής της οικογένειας, τα περιουσιακά στοιχεία στη χώρα υποδοχής, το ενοίκιο, η αποστολή χρημάτων μέσω φίλων, η αποστολή χρημάτων μέσω Western Union, η αποστολή χρημάτων για οικονομική βοήθεια συγγενών, αποστολή χρημάτων για αγορά ακινήτου, αποστολή χρημάτων για ανακαίνιση κατοικίας.

Οι ανεξάρτητες μεταβλητές επιλέχθηκαν σύμφωνα με τις προηγούμενες μελέτες που πραγματοποιήθηκαν έως σήμερα σε διάφορες χώρες, όπου εξετάζουν τους προσδιοριστικούς παράγοντες των εμβασμάτων (Durand et al., 1996; Liu and Reilly, 2004; Simmons, 2005; Sana and Massey, 2007; UAPS, 2007; Houle and Schellenberg, 2008; Ulku, 2010).

Προκειμένου να εκτιμηθούν οι προσδιοριστικοί παράγοντες του ποσού που στέλνουν στη χώρα καταγωγής τους για το έτος 2008, εκτιμήθηκε η εξίσωση 5.4, η οποία στηρίζεται στην εφαρμογή της μεθόδου της πολλαπλής γραμμικής παλινδρόμησης (OLS). Συγκεκριμένα, η εξαρτημένη μεταβλητή “ln2008” είναι ποσοτική μεταβλητή και εκφράζει το ποσό σε ευρώ που στέλνανε οι ερωτώμενοι στη χώρα καταγωγής τους.

Η εξίσωση της παλινδρόμησης ορίζεται ως εξής:

$$\text{Ln2008} = b_0 + b_1 \text{gender}_i + b_2 \text{aei}_i + b_3 \text{age}_i + b_4 \text{age}_i^2 + b_5 \text{lnincome}_i + b_6 \text{futmoney}_i + b_7 \text{man}_i + b_8 \text{assetsA}_i + b_9 \text{renthome}_i + b_{10} \text{friends}_i + b_{11} \text{WE}_i + b_{12} \text{helpfam}_i + b_{13} \text{buyhome}_i + b_{14} \text{homerent}_i + \varepsilon_i \quad (5.4)$$

Όπου:

- gender: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος είναι άνδρας και την τιμή 0 όταν ο ερωτώμενος είναι γυναίκα.

- ae1: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος είναι απόφοιτος Πανεπιστημίου και την τιμή 0 άλλου.
- age: είναι ποσοτική μεταβλητή που εκφράζει την ηλικία του ερωτώμενου.
- age2: το τετράγωνο της ηλικίας του ερωτώμενου.
- lnincome: είναι ποσοτική μεταβλητή η οποία εκφράζει το καθαρό μηνιαίο ατομικό εισόδημα του ερωτώμενου σε ευρώ.
- futmoney: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος σκέφτεται να επένδυση τα χρήματά του στην Ελλάδα και την τιμή 0 στο εξωτερικό.
- man: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο επικεφαλής της οικογένειας είναι άνδρας και την τιμή 0 αλλού.
- assetsA: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος έχει περιουσιακά στοιχεία στη χώρα καταγωγής τους και την τιμή 0 αλλού.
- renthome: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος κατοικεί σε ενοίκιο και την τιμή 0 αλλού.
- friends: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος στέλνει χρήματα στη χώρα καταγωγής του μέσω συγγενών ή φίλων και την τιμή 0 αλλού.
- WE: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος στέλνει χρήματα στη χώρα καταγωγής του μέσω του οργανισμού Western Union και την τιμή 0 αλλού.
- helpfam: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν οι ερωτώμενοι στέλνουν χρήματα στη χώρα καταγωγής τους για οικονομική βοήθεια συγγενών και την τιμή 0 αλλού.
- buyhome: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν οι ερωτώμενοι στέλνουν χρήματα στη χώρα καταγωγής τους για αγορά ακινήτου ή γης και την τιμή 0 αλλού.

- homeren: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν οι ερωτώμενοι στέλνουν χρήματα στη χώρα καταγωγής τους για ανακαίνιση κατοικίας και την τιμή 0 αλλού.
- ei: τα σφάλματα εκτίμησης της παλινδρόμησης.

Στον Πίνακα 5.4 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της εκτίμησης της εξίσωσης για το ποσό που έστειλαν οι ερωτώμενοι στο εσωτερικό για το έτος 2008. Στην πρώτη στήλη καταγράφονται όλες οι ανεξάρτητες μεταβλητές της εξίσωσης 5.5, ενώ στη δεύτερη στήλη, το Υπόδειγμα 1, παρουσιάζεται το αρχικό υπόδειγμα για το σύνολο των ανεξάρτητων μεταβλητών, ενώ οι μη στατιστικά σημαντικές μεταβλητές αφαιρέθηκαν από το αρχικό υπόδειγμα και τα αποτελέσματα της τελικής εξίσωσης παρουσιάζονται στη στήλη 3, στο Υπόδειγμα 2.

Όπως προκύπτει, από τα αποτελέσματα του Πίνακα 5.4 και συγκεκριμένα από το Υπόδειγμα 1 όσο αφορά τις μεταβλητές (“man”, “assetsA” και “friends”) δεν αποτελούν στατιστικά σημαντικές μεταβλητές και δεν επηρεάζουν την αποστολή χρημάτων για το έτος 2008.

Τα αποτελέσματα της εκτίμησης σύμφωνα με το δεύτερο υπόδειγμα υποδηλώνουν ότι η μεταβλητή “gender” είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 1% και ο εκτιμώμενος συντελεστής έχει θετικό πρόσημο. Συνεπώς, οι άνδρες σε σχέση με τις γυναίκες στέλνανε περισσότερα χρήματα στη χώρα καταγωγής τους για το έτος 2008. Με αυτό το συμπέρασμα φαίνεται να συμφωνούν και οι Bettin et al (2009), Ulku (2010) για μετανάστες που διαμένουν στην Αυστραλία και στη Γερμανία αντίστοιχα. Επίσης, στο ίδιο συμπέρασμα κατέληξαν και οι Sana and Massey (2005) και ο Merkle (1992).

Η επόμενη στατιστική σημαντική μεταβλητή, που παρουσιάζεται στο υπόδειγμα είναι η ηλικία. Η μεταβλητή “age” είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 10% και ο εκτιμώμενος συντελεστής έχει θετικό πρόσημο. Από αυτό προκύπτει ότι οι μεγαλύτερες ηλικίες στέλνανε περισσότερα χρήματα στη χώρα καταγωγής για το έτος 2008. Ανάλογο συμπέρασμα διαπίστωσε ο Simmons (2005) για μετανάστες από την Αϊτή που διαμένουν στο Καναδά και ο Ulku (2010) για μετανάστες που διαμένουν στη Γερμανία. Επίσης, στο συμπέρασμα αυτό συμφωνούν και οι Durand et al (1996)

Πίνακας 5.4: Εκτίμηση υποδείγματος πολλαπλής γραμμικής παλινδρόμησης για τους προσδιοριστικούς παράγοντες της αποστολής χρημάτων για το έτος 2008

Μεταβλητές (1)	Υπόδειγμα 1 (2)	Υπόδειγμα 2 (3)
Σταθερά	2,610 (1,55)	2,335 (1,41)
gender	0,563** (2,41)	0,627*** (2,85)
age	0,116* (1,79)	0,116* (1,82)
Age ²	-0,001* (-1,93)	-0,001* (-1,94)
aei	1,042** (1,97)	1,099** (2,138)
LnIncome	0,322* (1,67)	0,357* (1,90)
FutMoney	-0,569** (-2,24)	-0,526** (-2,12)
man	0,136 (0,591)	-
AssetsA	0,063 (0,18)	-
renthome	-0,529** (-1,98)	-0,559** (-2,12)
Friends	-0,275 (-1,082)	-
WE	0,532* (1,76)	0,737*** (2,92)

HelpFam	-0,502** (-2,06)	-0,602*** (-2,73)
Buyhome	0,924*** (3,84)	0,929*** (4,14)
homeRen	0,672*** (3,09)	0,661*** (3,07)
R ² adj	0,405	0,411
F statistic	7,552***	9,569***

Σημείωση: οι ενδείξεις ***,** και * υποδηλώνουν τη στατιστική σημαντικότητα σε ποσοστό 1%, 5% και 10% αντίστοιχα. Στις παρενθέσεις παρουσιάζεται η στατιστική t.

και ο Merkle (1992) για μετανάστες που διαμένουν στις ΗΠΑ και στη Γερμανία αντίστοιχα.

Σχετικά με τη μεταβλητή “age²”, ο εκτιμώμενος συντελεστής υποδηλώνει ότι όσο αυξάνεται η ηλικία των ερωτώμενων, τόσο αυξάνεται και το ποσό χρημάτων που στέλνανε για το έτος 2008. Η επίδραση αυτή λαμβάνει χώρα με φθίνοντα ρυθμό γιατί το πρόσημο του εκτιμώμενου συντελεστή είναι αρνητικό, δηλαδή υψώνοντας την ηλικία εις το τετράγωνο παρατηρούμε ότι το ποσοστό αποστολής χρημάτων στη χώρα καταγωγής τους σε σχέση με την ηλικία ισχύει μέχρι τα 58 έτη, το οποίο προκύπτει από την παρακάτω εξίσωση:

$$\frac{\Theta(b_1 \text{ “age”} + b_2 \text{ “age”}^2)}{\Theta \text{ “age”}} = b_1 + 2b_2 \text{ “age”} = 0,116 + 2 * (0,001) * \text{“age”} = 0$$

Έρευνα που πραγματοποιήθηκε στις ΗΠΑ για μετανάστες του Μεξικού διαπίστωσαν ότι η αποστολή χρημάτων προς τη χώρα καταγωγής τους αυξάνεται μέχρι την ηλικία 40 ετών και στη συνέχεια μειώνεται (Durand et al, 1996).

Επιπρόσθετο, και η επόμενη μεταβλητή “aei” έχει θετικό πρόσημο και είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 5%. Όπου συμπεραίνουμε, ότι οι ερωτώμενοι που έχουν τριτοβάθμια εκπαίδευση στέλνουν περισσότερα χρήματα στη χώρα καταγωγής για το έτος 2008. Ο ερευνητής Ulku (2010) που πραγματοποίησε έρευνα στη Γερμανία κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, η εκπαίδευση έχει θετικό πρόσημο και το μερίδιο του εισοδήματος των εμβασμάτων τείνει να αυξάνεται με την εκπαίδευση. Επίσης και οι Durand et al (1996) και οι Liu and Reilly (2004) και Houle and Schellenberg (2008) κατέληξαν στο ίδιο συμπέρασμα για μετανάστες από τις ΗΠΑ, τη Κίνα και από το Καναδά αντίστοιχα.

Όσο αφορά τη μεταβλητή “lnincome”, προκύπτει ότι είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 10%, ενώ παρατηρείται ότι, ο εκτιμώμενος συντελεστής έχει θετικό πρόσημο. Συνεπώς, στην εκτίμηση του υποδείγματος, εκτιμάται ότι οι ερωτώμενοι που έχουν υψηλό ατομικό εισόδημα στέλνουν περισσότερα χρήματα στη χώρα καταγωγής για το έτος 2008. Σε ανάλογο συμπέρασμα κατέληξε ο Ulku (2010) για μετανάστες που διαμένουν στη Γερμανία και οι Durand et al (1996) για μετανάστες της ΗΠΑ και οι Massey and Basem (2007) για μετανάστες του Μεξικού που διαμένουν στις ΗΠΑ και ο Merkle (1992) για μετανάστες που διαμένουν στη Γερμανία και το Union African Population Studies (2007) για μετανάστες από την Αφρική.

Υπάρχει μια αρνητική σχέση μεταξύ των μεταβλητών (“futmoney”, “renthome”, “helpfam”) και το ποσό που στέλνανε στη χώρα καταγωγής τους για το έτος 2008. Η μεταβλητή “futmoney” εμφανίζεται στατιστικά σημαντικός παράγοντας σε επίπεδο σημαντικότητας 5%, ενώ ο εκτιμώμενος συντελεστής έχει αρνητικό πρόσημο. Από αυτό συμπεραίνουμε ότι, οι ερωτώμενοι οι ερωτώμενοι που σκέφτονται να επενδύουν τα χρήματα τους μελλοντικά στη χώρα υποδοχής στέλνανε λιγότερα χρήματα στο εξωτερικό για το έτος 2008.

Η μεταβλητή “renthome” είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 5%. Όπου αυτό υποδηλώνει ότι, οι ερωτώμενοι που κατοικούν σε ενοίκιο στέλνανε λιγότερα χρήματα στο εξωτερικό για το έτος 2008.

Η μεταβλητή “helpfam” είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 1%. Αυτό υποδηλώνει ότι, οι ερωτώμενοι οι οποίοι στέλνανε χρήματα για οικονομική βοήθεια συγγενών στέλνανε λιγότερο ποσό χρημάτων για το έτος 2008.

Ο εκτιμώμενος συντελεστής για τη μεταβλητή “WE” έχει θετικό πρόσημο και είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 1%. Όταν οι ερωτώμενοι στέλνανε χρήματα μέσω του οργανισμού Western Union στέλνανε περισσότερα χρήματα.

Σχετικά με την μεταβλητή “buyhome” βρέθηκε στατιστικά σε επίπεδο σημαντικότητας 1% και ο εκτιμώμενος συντελεστής έχει θετικό πρόσημο. Τότε όταν στέλνανε χρήματα στο εξωτερικό για αγορά ακίνητου ή γης στέλνανε μεγαλύτερα ποσά χρημάτων για το έτος 2008. Σε ανάλογο συμπέρασμα κατέληξαν και ο Simmons (2005) για μετανάστες στο Καναδά και οι Durand et al (1996) για μετανάστες στις ΗΠΑ και οι Uruci and Gedeshi (2003) για μετανάστες από την Αλβανία που διαμένουν είτε στην Ελλάδα είτε στην Ιταλία.

Η μεταβλητή “homerent” βρέθηκε στατιστικά σε επίπεδο σημαντικότητας 1% και ο εκτιμώμενος συντελεστής έχει θετικό πρόσημο. Τότε όταν στέλνανε χρήματα στο εξωτερικό για ανακαίνιση κατοικίας στέλνανε μεγαλύτερα ποσά χρημάτων για το έτος 2008. Επίσης, ξανά ο Simmons (2005) κατέληξε στο ίδιο συμπέρασμα.

Όπως προκύπτει από το διορθωμένο συντελεστή (R^2) προσδιορισμού το 41,1% της διακύμανσης της εξαρτημένης ερμηνεύεται από τις συγκεκριμένες ανεξάρτητες μεταβλητές. Η στατιστική F είναι μια κριτική, η οποία εκφράζει τη συνολική ερμηνευτικότητα της παλινδρόμησης. Επειδή η F είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 1%, απορρίπτω την υπόθεση H_0 (όπου $b_0 = b_1 = b_2 = b_3 = b_4 = b_5 = b_6 = b_7 = b_8 = b_9 = b_{10} = b_{11} = b_{12} = b_{13} = b_{14}$) έναντι της H_1 (όπου, έστω μία από τις b_0 έως b_{14} είναι διάφορη από το 0), οπότε έχω ένδειξη καλής προσαρμογής του δείγματος.

Συνοψίζοντας, για το ποσό της αποστολής χρημάτων το έτος 2008 δεν φαίνεται να έχει επηρεαστεί από τα περιουσιακά στοιχεία που έχουν στη χώρα καταγωγής. Επίσης, παρατηρείται ότι το μορφωτικό επίπεδο, οι μεγαλύτερες ηλικίες, οι άνδρες, το ατομικό εισόδημα αυξάνουν το ποσό της αποστολής χρημάτων για το έτος 2008. Ενώ από την άλλη, υπάρχει μείωση του ποσού αποστολής χρημάτων για το έτος 2008 από τους παράγοντες όταν οι ερωτώμενοι σκέπτονται να επενδύσουν τα χρήματά τους μελλοντικά στη χώρα υποδοχής, όταν οι ερωτώμενοι διαμένουν σε ενοίκιο και όταν οι ερωτώμενοι στέλνανε χρήματα για οικονομική βοήθεια συγγενών. Ωστόσο, όταν οι ερωτώμενοι στέλνουν χρήματα για αγορά κατοικίας ή γης και για

ανακαίνιση κατοικίας τότε στέλνανε περισσότερο ποσό χρημάτων στη χώρα καταγωγής για το έτος 2008.

5.5 Εκτίμηση υποδείγματος πολλαπλής γραμμικής παλινδρόμησης για τους προσδιοριστικούς παράγοντες αποστολής χρημάτων στη χώρα καταγωγής σε πόσο για το έτος 2009

Η αποστολή χρημάτων εξαρτάται από πολλούς παράγοντες όπου ερευνήθηκαν από προηγούμενες εμπειρικές έρευνες. Αυτοί οι παράγοντες είναι: το φύλο, η ηλικία, το μορφωτικό επίπεδο, το ατομικό εισόδημα, η μελλοντική επένδυση, ο επικεφαλής της οικογένειας, τα περιουσιακά στοιχεία στη χώρα υποδοχής, το ενοίκιο, η αποστολή χρημάτων μέσω φίλων, η αποστολή χρημάτων μέσω Western Union, η αποστολή χρημάτων για οικονομική βοήθεια συγγενών, αποστολή χρημάτων για αγορά ακινήτου, αποστολή χρημάτων για ανακαίνιση κατοικίας. Οι συγκεκριμένες ανεξάρτητες μεταβλητές επιλέχθηκαν σύμφωνα με τις προηγούμενες εμπειρικές μελέτες και ως κοινό συμπέρασμα έχουν ότι τα εμβάσματα που αποστέλλουν οι μετανάστες στη χώρα καταγωγής τους επηρεάζονται απόλυτα από το φύλο του ερωτώμενου (Merkle, 1992; Sana and Massey, 2005; Simmons, 2005; Samuel, 2008; Bettin et al., 2009; Ulku, 2010).

Στο πίνακα 5.5 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της παλινδρόμησης. Στη δεύτερη στήλη του πίνακα φαίνεται το σύνολο των παραμέτρων που εξετάστηκαν ενώ στην τρίτη στήλη παρουσιάζουν μόνο οι στατιστικά σημαντικές μεταβλητές.

Προκειμένου να εκτιμηθούν οι προσδιοριστικοί παράγοντες του ποσού που στέλνουν στη χώρα καταγωγής τους για το έτος 2009, εκτιμήθηκε η εξίσωση 5.5, η οποία στηρίζεται στην εφαρμογή της μεθόδου της πολλαπλής γραμμικής παλινδρόμησης (OLS). Συγκεκριμένα, η εξαρτημένη μεταβλητή “ln2009” είναι ποσοτική μεταβλητή και εκφράζει το ποσό σε ευρώ που στέλνανε οι ερωτώμενοι στη χώρα καταγωγής τους.

Η εξίσωση της παλινδρόμησης ορίζεται ως εξής:

$$\text{Ln2009} = b_0 + b_1 \text{gender}_i + b_2 \text{aei}_i + b_3 \text{age}_i + b_4 \text{age}_i^2 + b_5 \text{lnincome}_i + b_6 \text{futmoney}_i + b_7 \text{assets}_i + b_8 \text{renthome}_i + b_9 \text{friends}_i + b_{10} \text{WE}_i + b_{11} \text{helpfam}_i + b_{12} \text{buyhome}_i + b_{13} \text{homerent}_i + \varepsilon_i \quad (5.5)$$

Όπου:

- gender: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος είναι άνδρας και την τιμή 0 όταν ο ερωτώμενος είναι γυναίκα.
- aei: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος είναι απόφοιτος Πανεπιστημίου και την τιμή 0 άλλου.
- age: είναι ποσοτική μεταβλητή που εκφράζει την ηλικία του ερωτώμενου.
- age2: το τετράγωνο της ηλικίας του ερωτώμενου.
- lnincome: είναι ποσοτική μεταβλητή η οποία εκφράζει το καθαρό μηνιαίο ατομικό εισόδημα του ερωτώμενου σε ευρώ.
- futmoney: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος σκέφτεται να επένδυση τα χρήματά του στην Ελλάδα και την τιμή 0 στο εξωτερικό.
- assetsA: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος έχει περιουσιακά στοιχεία στη χώρα καταγωγής τους και την τιμή 0 αλλού.
- renthome: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος κατοικεί σε ενοίκιο και την τιμή 0 αλλού.
- friends: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος στέλνει χρήματα στη χώρα καταγωγής του μέσω συγγενών ή φίλων και την τιμή 0 αλλού.
- WE: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος στέλνει χρήματα στη χώρα καταγωγής του μέσω του οργανισμού Western Union και την τιμή 0 αλλού.
- helpfam: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν οι ερωτώμενοι στέλνουν χρήματα στη χώρα καταγωγής τους για οικονομική βοήθεια συγγενών και την τιμή 0 αλλού.
- buyhome: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν οι ερωτώμενοι στέλνουν χρήματα στη χώρα καταγωγής τους για αγορά ακινήτου ή γης και την τιμή 0 αλλού.

- homeren: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν οι ερωτώμενοι στέλνουν χρήματα στη χώρα καταγωγής τους για ανακαίνιση κατοικίας και την τιμή 0 αλλού.
- ei: τα σφάλματα εκτίμησης της παλινδρόμησης.

Στον Πίνακα 5.5 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της εκτίμησης της εξίσωσης για το ποσό που έστειλαν οι ερωτώμενοι στο εσωτερικό για το έτος 2009. Στην πρώτη στήλη καταγράφονται όλες οι ανεξάρτητες μεταβλητές της εξίσωσης 5.5, ενώ στη δεύτερη στήλη, το Υπόδειγμα 1, παρουσιάζεται το αρχικό υπόδειγμα για το σύνολο των ανεξάρτητων μεταβλητών, ενώ οι μη στατιστικά σημαντικές μεταβλητές αφαιρέθηκαν από το αρχικό υπόδειγμα και τα αποτελέσματα της τελικής εξίσωσης παρουσιάζονται στη στήλη 3, στο Υπόδειγμα 2.

Όπως προκύπτει από τα αποτελέσματα του Πίνακα 5.5 και συγκεκριμένα από το Υπόδειγμα 1 όσον αφορά τις μεταβλητές (“aei”, “assetsA”, “friends”, “lnincome”, “helpfam”, “renthome”) δεν αποτελούν στατιστικά σημαντικές μεταβλητές και δεν επηρεάζουν την αποστολή χρημάτων για το έτος 2009. Οι ερευνητές στις μελέτες των Bettin et al (2009) και ο Merkle (1992) κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι η πιθανότητα μεταφοράς χρημάτων στη χώρα καταγωγής τους δεν σχετίζεται με το επίπεδο σημαντικότητας της εκπαίδευσης. Και ο Samuel (2008) διαπίστωσε ότι αν για κάποιο λόγο υπάρξει αύξηση στο ποσοστό του εισοδήματός τους αυτό δεν οδηγεί απαραίτητα σε ίση ποσοστιαία αύξηση του ποσού που στέλνουν στη χώρα καταγωγής τους.

Τα αποτελέσματα της εκτίμησης σύμφωνα με το δεύτερο υπόδειγμα υποδηλώνουν ότι η μεταβλητή “gender” είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 5% και ο εκτιμώμενος συντελεστής έχει θετικά πρόσημο. Συνεπώς, οι άνδρες σε σχέση με τις γυναίκες στέλνανε περισσότερα χρήματα στη χώρα καταγωγής τους για το έτος 2009. Το ίδιο προκύπτει από τις έρευνες που πραγματοποίησαν οι Bettin et al (2009) και ο Ulku (2010) για την Αυστραλία και τη Γερμανία αντίστοιχα. Επίσης, στο ίδιο συμπέρασμα κατέληξαν και οι Sana and Massey (2005) και ο Merkle (1992).

Πίνακας 5.5: Εκτίμηση υποδείγματος πολλαπλής γραμμικής παλινδρόμησης για τους προσδιοριστικούς παράγοντες της αποστολής χρημάτων για το έτος 2009

Μεταβλητές (1)	Υπόδειγμα 1 (2)	Υπόδειγμα 2 (3)
Σταθερά	3,344** (2,13)	3,569*** (2,95)
gender	0,483** (2,27)	0,443** (2,22)
age	0,140** (2,35)	0,147** (2,584)
Age ²	-0,002** (-2,57)	-0,002*** (-2,78)
aei	-0,013 (-0,02)	-
Lnincome	0,106 (0,59)	-
FutMoney	-0,592** (-2,43)	-0,463** (-2,09)
Friends	-0,331 (-1,39)	-
WE	0,465* (1,72)	0,612*** (2,65)
HelpFam	-0,268 (-1,212)	-
Buyhome	0,735*** (3,29)	0,796*** (3,77)
homeRen	0,561*** (2,74)	0,621*** (3,09)

AssetsA	0,247 (0,76)	-
renthome	-0,157 (-0,62)	-
R ² adj	0,399	0,400
F statistic	7,598***	13,267***

Σημείωση: οι ενδείξεις ***,** και * υποδηλώνουν τη στατιστική σημαντικότητα σε ποσοστό 1%, 5% και 10% αντίστοιχα. Στις παρενθέσεις παρουσιάζεται η στατιστική t.

Η επόμενη στατιστική σημαντική μεταβλητή, που παρουσιάζεται στο υπόδειγμα είναι η ηλικία. Η μεταβλητή “age” είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 5% και ο εκτιμώμενος συντελεστής έχει θετικό πρόσημο. Από αυτό προκύπτει ότι οι μεγαλύτερες ηλικίες στέλνανε περισσότερα χρήματα στη χώρα καταγωγής για το έτος 2009. Ο Merkle (1992), κατέληξε επίσης, στο ίδιο συμπέρασμα για μετανάστες που διαμένουν στη Γερμανία και οι Durand et al (1996) για μετανάστες του Μεξικού που διαμένουν στις ΗΠΑ και για μετανάστες από την Αϊτή και διαμένουν στο Καναδά ο Simmons (2005).

Σχετικά με τη μεταβλητή “age²”, ο εκτιμώμενος συντελεστής υποδηλώνει ότι όσο αυξάνεται η ηλικία των ερωτώμενων, τόσο αυξάνεται και το ποσό χρημάτων που στέλνανε για το έτος 2009. Η επίδραση αυτή λαμβάνει χώρα με φθίνοντα ρυθμό γιατί το πρόσημο του εκτιμώμενου συντελεστή είναι αρνητικό, δηλαδή υψώνοντας την ηλικία εις το τετράγωνο παρατηρούμε ότι το ποσοστό αποστολής χρημάτων στη χώρα καταγωγής τους σε σχέση με την ηλικία ισχύει μέχρι τα 37 έτη, το οποίο προκύπτει από την παρακάτω εξίσωση:

$$\Theta (b_1 \text{ “age”} + b_2 \text{ “age”}^2) = b_1 + 2b_2 \text{ “age”} = 0,147 + 2 * (0,002) * \text{ “age”} = 0$$

$$\Theta \text{ “age”}$$

Ανάλογο συμπέρασμα διαπίστωσαν οι ερευνητές Durand et al (1996) για μετανάστες που κατάγονται από το Μεξικό και διαμένουν στις ΗΠΑ.

Η μεταβλητή “buyhome” βρέθηκε στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 1% και ο εκτιμώμενος συντελεστής έχει θετικό πρόσημο. Τότε όταν στέλνανε χρήματα στο εξωτερικό για αγορά ακίνητου ή γης στέλνανε μεγαλύτερα ποσά χρημάτων για το έτος 2009. Σε ανάλογο συμπέρασμα κατέληξαν και ο Simmons (2005) για μετανάστες στο Καναδά και οι Durand et al (1996) για μετανάστες στις ΗΠΑ και οι Uruci and Gedeshi (2003) για μετανάστες από την Αλβανία που διαμένουν είτε στην Ελλάδα είτε στην Ιταλία.

Η μεταβλητή “homerent” βρέθηκε στατιστικά σε επίπεδο σημαντικότητας 1% και ο εκτιμώμενος συντελεστής έχει θετικό πρόσημο. Τότε όταν στέλνανε χρήματα στο εξωτερικό για ανακαίνιση κατοικίας στέλνανε μεγαλύτερα ποσά χρημάτων για το έτος 2009.

Ενώ, ο εκτιμώμενος συντελεστής για τη μεταβλητή “futmoney” έχει αρνητικό πρόσημο και είναι στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο σημαντικότητας 5%. Όπου υποδηλώνει ότι, οι ερωτώμενοι που σκέφτονται μελλοντικά να επενδύσουν τα χρήματά τους στη χώρα υποδοχής στέλνανε λιγότερα χρήματα στο εξωτερικό για το έτος 2009.

Όπως προκύπτει, από το διορθωμένο συντελεστή προσδιορισμού το 40% της διακύμανσης της εξαρτημένης ερμηνεύεται από τις συγκεκριμένες ανεξάρτητες μεταβλητές. Η στατιστική F είναι μια κριτική, η οποία εκφράζει τη συνολική ερμηνευτικότητα της παλινδρόμησης. Επειδή η F είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 1%, απορρίπτω την υπόθεση H_0 (όπου $b_0 = b_1 = b_2 = b_3 = b_4 = b_5 = b_6 = b_7 = b_8 = b_9 = b_{10} = b_{11} = b_{12} = b_{13}$) έναντι της H_1 (όπου, έστω μία από τις b_0 έως b_{13} είναι διάφορη από το 0), οπότε έχω ένδειξη καλής προσαρμογής του δείγματος.

Συμπεραίνουμε ότι, οι άνδρες, οι μεγαλύτερες ηλικίες, η αποστολή χρημάτων μέσω του Western Union, η αποστολή χρημάτων όταν απευθύνεται για αγορά κατοικίας ή γης και ανακαίνιση κατοικίας επηρεάζουν θετικά το ποσό των χρημάτων έτσι αυτές οι μεταβλητές υποδηλώνουν ότι στέλνανε περισσότερα χρήματα στο εξωτερικό για το έτος 2009. Ενώ μόνο η μεταβλητή που οι μετανάστες σκέφτονται να επενδύουν τα

χρήματά τους μελλοντικά έχει αρνητική επίδραση και αυτό υποδηλώνει ότι στέλνανε λιγότερο ποσό χρημάτων για το έτος 2009.

5.6 Εκτίμηση υποδείγματος πολλαπλής γραμμικής παλινδρόμησης για τους προσδιοριστικούς παράγοντες αποστολής χρημάτων στη χώρα καταγωγής σε πόσο για το έτος 2010

Η αποστολή χρημάτων εξαρτάται από πολλούς παράγοντες όπου ερευνήθηκαν από προηγούμενες εμπειρικές έρευνες. Αυτοί οι παράγοντες είναι: το φύλο, η ηλικία, το μορφωτικό επίπεδο, το ατομικό εισόδημα, η μελλοντική επένδυση, ο επικεφαλής της οικογένειας, τα περιουσιακά στοιχεία στη χώρα υποδοχής, το ενοίκιο, η αποστολή χρημάτων μέσω φίλων, η αποστολή χρημάτων μέσω Western Union, η αποστολή χρημάτων για οικονομική βοήθεια συγγενών, αποστολή χρημάτων για αγορά ακινήτου, αποστολή χρημάτων για ανακαίνιση κατοικίας. Οι ανεξάρτητες μεταβλητές επιλέχθηκαν σύμφωνα με τις προηγούμενες εμπειρικές μελέτες (Merkle, 1992; Sana and Massey, 2005; Simmons, 2005; Samuel, 2008; Bettin et al., 2009; Ulku, 2010) που πραγματοποιήθηκαν στην Αμερική, στην Αυστραλία και στην Ευρώπη.

Στο πίνακα 5.6 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της παλινδρόμησης. Στη δεύτερη στήλη του πίνακα φαίνεται το σύνολο των παραμέτρων που εξετάστηκαν ενώ στην τρίτη στήλη παρουσιάζουν μόνο οι στατιστικά σημαντικές μεταβλητές.

Προκειμένου να εκτιμηθούν οι προσδιοριστικοί παράγοντες του ποσού που στέλνουν στη χώρα καταγωγής τους για το έτος 2010, εκτιμήθηκε η εξίσωση 5.6, η οποία στηρίζεται στην εφαρμογή της μεθόδου της πολλαπλής γραμμικής παλινδρόμησης (OLS). Συγκεκριμένα, η εξαρτημένη μεταβλητή “ln2010” είναι ποσοτική μεταβλητή και εκφράζει το ποσό σε ευρώ που στέλνανε οι ερωτώμενοι στη χώρα καταγωγής τους.

Η εξίσωση της παλινδρόμησης ορίζεται ως εξής:

$$\ln 2010 = b_0 + b_1 \text{ gender}_i + b_2 \text{ age}_i + b_3 \text{ age}_i^2 + b_5 \text{ futmoney}_i + b_6 \ln \text{famincome} + b_7 \text{ assetsA}_i + b_8 \text{ renthome}_i + b_9 \text{ friends}_i + b_{10} \text{ WE}_i + b_{11} \text{ helpfam}_i + b_{12} \text{ buyhome}_i + b_{13} \text{ homeren}_i + \varepsilon_i \quad (5.6)$$

Όπου:

- gender: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος είναι άνδρας και την τιμή 0 όταν ο ερωτώμενος είναι γυναίκα.
- age: είναι ποσοτική μεταβλητή που εκφράζει την ηλικία του ερωτώμενου.
- age2: το τετράγωνο της ηλικίας του ερωτώμενου.
- futmoney: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος σκέφτεται να επένδυση τα χρήματά του στην Ελλάδα και την τιμή 0 στο εξωτερικό.
- Infamincome: είναι ποσοτική μεταβλητή η οποία εκφράζει το καθαρό ετήσιο οικογενειακό εισόδημα του ερωτώμενου σε ευρώ.
- assetsA: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος έχει περιουσιακά στοιχεία στη χώρα καταγωγής τους και την τιμή 0 αλλού.
- renthome: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος κατοικεί σε ενοίκιο και την τιμή 0 αλλού.
- friends: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος στέλνει χρήματα στη χώρα καταγωγής του μέσω συγγενών ή φίλων και την τιμή 0 αλλού.
- WE: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος στέλνει χρήματα στη χώρα καταγωγής του μέσω του οργανισμού Western Union και την τιμή 0 αλλού.
- helpfam: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν οι ερωτώμενοι στέλνουν χρήματα στη χώρα καταγωγής τους για οικονομική βοήθεια συγγενών και την τιμή 0 αλλού.
- buyhome: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν οι ερωτώμενοι στέλνουν χρήματα στη χώρα καταγωγής τους για αγορά ακινήτου ή γης και την τιμή 0 αλλού.
- homeren: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν οι ερωτώμενοι στέλνουν χρήματα στη χώρα καταγωγής τους για ανακαίνιση κατοικίας και την τιμή 0 αλλού.

- ϵ_i : τα σφάλματα εκτίμησης της παλινδρόμησης.

Στον Πίνακα 5.6 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της εκτίμησης της εξίσωσης για το ποσό που έστειλαν οι ερωτώμενοι στο εσωτερικό για το έτος 2010. Στην πρώτη στήλη καταγράφονται όλες οι ανεξάρτητες μεταβλητές της εξίσωσης 5.6, ενώ στη δεύτερη στήλη, το Υπόδειγμα 1, παρουσιάζεται το αρχικό υπόδειγμα για το σύνολο των ανεξάρτητων μεταβλητών, ενώ οι μη στατιστικά σημαντικές μεταβλητές αφαιρέθηκαν από το αρχικό υπόδειγμα και τα αποτελέσματα της τελικής εξίσωσης παρουσιάζονται στη στήλη 3, στο Υπόδειγμα 2.

Όπως προκύπτει, από τα αποτελέσματα του Πίνακα 5.6 και συγκεκριμένα από το Υπόδειγμα 1 όσο αφορά τις μεταβλητές (“age”, “age²”, “assetsA”, “friends”, “helpfam”) δεν αποτελούν στατιστικά σημαντικές μεταβλητές και δεν επηρεάζουν την αποστολή χρημάτων για το έτος 2010. Για την ηλικία των μεταναστών ότι δεν είναι στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο σημαντικότητας συμφωνούν και οι Bettin et al (2009) για την Αυστραλία.

Τα αποτελέσματα της εκτίμησης σύμφωνα με το δεύτερο υπόδειγμα υποδηλώνουν ότι, η μεταβλητή “gender” είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 5% και ο εκτιμώμενος συντελεστής έχει θετικό πρόσημο. Συνεπώς, οι άνδρες σε σχέση με τις γυναίκες στέλνανε περισσότερα χρήματα στη χώρα καταγωγής τους για το έτος 2010. Στο ίδιο συμπέρασμα κατέληξαν ο Merkle (1992) και οι Sana and Massey (2005). Επίσης και οι Bettin et al (2009) και ο Ulku (2010) για μετανάστες που διαμένουν στην Αυστραλία και στη Γερμανία αντίστοιχα.

Ο εκτιμώμενος συντελεστής για τη μεταβλητή “WE” έχει θετικό πρόσημο και είναι στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο σημαντικότητας 1%. Όταν οι ερωτώμενοι στέλνανε χρήματα μέσω του οργανισμού Western Union στέλνανε περισσότερο ποσοστό χρημάτων για το έτος 2010.

Σχετικά με την μεταβλητή “buyhome” βρέθηκε στατιστικά σε επίπεδο σημαντικότητας 1% και ο εκτιμώμενος συντελεστής έχει θετικό πρόσημο. Τότε όταν στέλνανε χρήματα στο εξωτερικό για αγορά ακίνητου ή γης στέλνανε μεγαλύτερα ποσά χρημάτων για το έτος 2010. Σε ανάλογο συμπέρασμα κατέληξαν και ο Simmons (2005) για μετανάστες στο Καναδά και οι Durand et al (1996) για

Πίνακας 5.6: Εκτίμηση υποδείγματος πολλαπλής γραμμικής παλινδρόμησης για τους προσδιοριστικούς παράγοντες της αποστολής χρημάτων για το έτος 2010

Μεταβλητές (1)	Υπόδειγμα 1 (2)	Υπόδειγμα 2 (3)
Σταθερά	-0,017 (-0,00)	0,658 (0,24)
gender	0,638*** (2,76)	0,577** (2,57)
age	0,079 (1,16)	-
Age ²	-0,001 (-1,33)	-
FutMoney	-0,702*** (-2,76)	-0,718*** (-2,85)
WE	0,480* (1,67)	0,700*** (2,88)
Buyhome	0,630** (2,49)	0,731*** (3,12)
homeRen	0,603*** (2,63)	0,581** (2,57)
Friends	-0,368 (-1,43)	-
HelpFam	-0,286 (-1,14)	-
AssetsA	0,213 (0,68)	-
renhome	-0,513* (-1,92)	-0,465* (-1,76)

Infamincome	0,550*	0,591**
	(1,95)	(2,12)
R ² adj	0,381	0,368
F statistic	7,298***	11,219***

Σημείωση: οι ενδείξεις ***,** και * υποδηλώνουν τη στατιστική σημαντικότητα σε ποσοστό 1%, 5% και 10% αντίστοιχα. Στις παρενθέσεις παρουσιάζεται η στατιστική t.

μετανάστες στις ΗΠΑ και οι Uruci and Gedeshi (2003) για μετανάστες από την Αλβανία που διαμένουν είτε στην Ελλάδα είτε στην Ιταλία.

Η μεταβλητή “homepen” βρέθηκε στατιστικά σε επίπεδο σημαντικότητας 5% και ο εκτιμώμενος συντελεστής έχει θετικό πρόσημο. Τότε όταν στέλνανε χρήματα στο εξωτερικό για ανακαίνιση κατοικίας στέλνανε μεγαλύτερα ποσά χρημάτων για το έτος 2010.

Επίσης, θετική επίδραση έχει η μεταβλητή “Infamincome” και είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 5%, όπου υποδηλώνει ότι οι ερωτώμενοι με υψηλότερο ετήσιο οικογενειακό εισόδημα στέλνανε περισσότερα χρήματα στο εξωτερικό για το έτος 2010. Σε ανάλογο συμπέρασμα κατέληξε ο Simmons (2005) για μετανάστες από την Αϊτή στο Καναδά και οι Massey and Basem (2007) για μετανάστες του Μεξικού στις ΗΠΑ.

Ενώ, ο εκτιμώμενος συντελεστής για τη μεταβλητή “futmoney” έχει αρνητικό πρόσημο και είναι στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο σημαντικότητας 1%. Όπου υποδηλώνει ότι οι ερωτώμενοι που σκέφτονται μελλοντικά να επενδύσουν τα χρήματά τους στη χώρα υποδοχής στέλνανε λιγότερα χρήματα στο εξωτερικό για το έτος 2010.

Όπως προκύπτει από το διορθωμένο συντελεστή προσδιορισμού το 40% της διακύμανσης της εξαρτημένης ερμηνεύεται από τις συγκεκριμένες ανεξάρτητες μεταβλητές. Η στατιστική F είναι μια κριτική, η οποία εκφράζει τη συνολική ερμηνευτικότητα της παλινδρόμησης. Επειδή η F είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 1%, απορρίπτω την υπόθεση H_0 (όπου $b_0 = b_1 = b_2 = b_3 = b_4$

$= b_5 = b_6 = b_7 = b_8 = b_9 = b_{10} = b_{11} = b_{12} = b_{13}$) έναντι της H_1 (όπου, έστω μία από τις b_0 έως b_{13} είναι διάφορη από το 0), οπότε έχω ένδειξη καλής προσαρμογής του δείγματος.

Από τη συγκεκριμένη εκτίμηση παλινδρόμησης, που είχε ως στόχο να διερευνήσει τους προσδιοριστικούς παράγοντες που προσδιορίζουν το ποσό των χρημάτων που στέλνανε στη χώρα καταγωγής τους για το έτος 2010. Καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι, οι άνδρες και οι ερωτώμενοι που έχουν υψηλό ετήσιο οικογενειακό εισόδημα στέλνανε περισσότερα χρήματα στο εξωτερικό για το έτος 2010. Η αποστολή χρημάτων μέσω του Western Union, η αποστολή χρημάτων για αγορά ακινήτου ή γης και ανακαίνιση σπιτιού, στέλνανε περισσότερα χρήματα στο εξωτερικό για το έτος 2010. Ενώ από την άλλη οι ερωτώμενοι που σκέφτονται να επενδύσουν τα χρήματά τους στη χώρα υποδοχής τους και οι ερωτώμενοι που διαμένουν σε ενοίκιο στέλνανε λιγότερα χρήματα στο εξωτερικό για το έτος 2010.

5.7 Εκτίμηση υποδείγματος λογιστικής παλινδρόμησης για τους προσδιοριστικούς παράγοντες της πιθανότητας αν στέλνουν ή όχι χρήματα στη χώρα καταγωγής για το έτος 2011

Όσο αφορά το έτος 2011, εξετάστηκαν οι ίδιοι παράγοντες που διερευνήθηκαν και στις προηγούμενες υποενότητες για τα έτη 2008 έως 2010 αλλά προστέθηκαν και άλλοι μεταβλητές.

Στον Πίνακα 5.7 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της λογιστικής παλινδρόμησης για τους παράγοντες που επηρεάζουν την πιθανότητα να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής. Το πρώτο υπόδειγμα περιλαμβάνει το σύνολο των μεταβλητών, οι οποίες σταδιακά αφαιρούνται, μέχρι να έχουμε τη δημιουργία του τρίτου υποδείγματος, στο οποίο βρίσκονται μόνο οι στατιστικά σημαντικές μεταβλητές.

Στην παλινδρόμηση αυτή, εφαρμόστηκε η μέθοδος της λογιστικής παλινδρόμησης (Binary Logistic Regression), γιατί η εξαρτημένη μεταβλητή “remittances2011” είναι ψευδομεταβλητή, η οποία εκφράζει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος στέλνει χρήματα στο εξωτερικό και την τιμή 0 αλλιώς. Η εκτίμηση της λογιστικής παλινδρόμησης γίνεται λαμβάνοντας υπόψη το λόγο των πιθανοτήτων και η εκτίμηση των παραμέτρων b_i γίνεται με τη μέθοδο της μέγιστης πιθανοφάνειας.

Η εξίσωση της παλινδρόμησης ορίζεται ως εξής:

$$\text{remittances2011}_i = b_0 + b_1 \text{gender}_i + b_2 \text{age}_i + b_3 \text{age}_i^2 + b_4 \text{lukio}_i + b_5 \text{yearsGr}_i + b_6 \text{jobs}_i + b_7 \text{Awife}_i + b_8 \text{Amother}_i + b_9 \text{comeGER}_i + b_{10} \text{visitA}_i + b_{11} \text{ratehelpFam}_i + b_{12} \text{ratefood}_i + b_{13} \text{rateloans}_i + b_{14} \text{ratehome}_i + \varepsilon_i \quad (5.7)$$

Όπου:

- gender: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος είναι άνδρας και την τιμή 0 όταν ο ερωτώμενος είναι γυναίκα.
- age: είναι ποσοτική μεταβλητή που εκφράζει την ηλικία του ερωτώμενου.
- age2: το τετράγωνο της ηλικίας του ερωτώμενου.

- Lukeio: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος έχει τελειώσει έως δευτεροβάθμια εκπαίδευση (Λύκειο) και την τιμή 0 αλλού.
- yearsGr: είναι ποσοτική μεταβλητή η οποία εκφράζει τα χρόνια παραμονής των μεταναστών στη χώρα υποδοχής.
- jods: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος είναι οικονομικά ενεργός και την τιμή 0 αλλού.
- Awife: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος έχει τη σύζυγό του στη χώρας καταγωγής και την τιμή 0 αλλού.
- Amother: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος έχει τη μητέρα του στη χώρας καταγωγής και την τιμή 0 αλλού.
- comeGER: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος έχει έρθει για οικονομικούς λόγους στη χώρα υποδοχής και την τιμή 0 αλλού.
- visitA: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος επισκέπτεται τη χώρα καταγωγής του περισσότερες από τρεις φορές το χρόνο και την τιμή 0 αλλού.
- ratehelpFam: είναι ποσοτική μεταβλητή και εκφράζει το ποσοστό του εισοδήματος που στέλνουν οι ερωτώμενοι για οικονομικοί βοήθεια στη χώρα καταγωγής τους.
- Ratefood: είναι ποσοτική μεταβλητή και εκφράζει το ποσοστό του εισοδήματος που ξοδεύουν το μήνα οι ερωτώμενοι για κατανάλωση τροφίμων στη χώρα υποδοχής τους.
- Rateloans: είναι ποσοτική μεταβλητή και εκφράζει το ποσοστό του εισοδήματος που ξοδεύουν για αποπληρωμή δανείων στη χώρα υποδοχής τους.
- Ratehome: είναι ποσοτική μεταβλητή και εκφράζει το ποσοστό του εισοδήματος που ξοδεύουν για το ενοίκιο του σπιτιού στη χώρα υποδοχής τους.

Στη δεύτερη στήλη του Πίνακα 5.7 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της εξίσωσης για το σύνολο των ανεξάρτητων μεταβλητών της εξίσωσης 5.7. Όπως προκύπτει από τα αποτελέσματα του δεύτερου Υποδείγματος, στη τρίτη στήλη, οι ανεξάρτητες μεταβλητές (“gender”, “age”, “age²”, “lukeio”, “jobs”, “Awife”) που δεν επηρεάζουν την εξαρτημένη μεταβλητή όσο αφορά τα δημογραφικά στοιχεία είναι το φύλο, η ηλικία, η ηλικία στο τετράγωνο, το μορφωτικό επίπεδο, η απασχόληση του ερωτώμενου στη χώρα υποδοχής και αν υπάρχει ο/η σύζυγος στη χώρα καταγωγής. Ο Merkle (1996) κατέληξε ότι η εκπαίδευση δεν είναι στατιστικά σημαντικό για μετανάστες από τη Γερμανία ενώ η έρευνα των Bettin et al (2009) για την Αυστραλία κατέληξαν επίσης, στο συμπέρασμα ότι η ηλικία και η εκπαίδευση των ερωτώμενων δεν είναι στατιστικά σημαντικό για μετανάστες που διαμένουν στην Αυστραλία.

Τα αποτελέσματα της εκτίμησης σύμφωνα με το τρίτο υπόδειγμα υποδηλώνουν ότι η μεταβλητή “yearsGr” είναι θετικά στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 10%. Ο εκτιμώμενος συντελεστής έχει θετική επίδραση, άρα όσοι ερωτώμενοι διαμένουν για μεγάλο χρονικό διάστημα στη χώρα υποδοχής τους είναι πιθανότερο να στέλνανε χρήματα στη χώρα καταγωγής τους για το έτος 2011. Το αποτέλεσμα αυτό είναι σύμφωνο με την έρευνα των Bettin et al (2009) και κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι ο βαθμός αίτησης για την απόκτηση της Αυστραλιανής υπηκοότητας υποδεικνύει την προθυμία των μεταναστών να διαμένουν μόνιμα ή για μεγάλο χρονικό διάστημα στη χώρα υποδοχής τους, όπου υπάρχει αρνητική σχέση στη μεταφορά χρημάτων στη χώρα καταγωγής τους. Στο ίδιο συμπέρασμα καταλήγει και η έρευνα του Ulku (2010) για μετανάστες που διαμένουν στη Γερμανία.

Στατιστικά σημαντική μεταβλητή είναι το “Amother” σε επίπεδο σημαντικότητας 10% όπου το πρόσημο του εκτιμώμενου συντελεστή είναι θετικό, οπότε οι ερωτώμενοι που έχουν τη μητέρα τους στη χώρα καταγωγής τους είναι πιθανότερο να στέλνανε χρήματα στη χώρα καταγωγής τους για το έτος 2011. Όπως ήταν αναμενόμενο διαπιστώθηκε ότι η παρουσία των στενών συγγενών για τους γονείς τους στη χώρα καταγωγής τους επηρεάζουν τόσο τις αποφάσεις και το ποσό των χρημάτων που θα στείλουν. Αυτό το συμπέρασμα διαπίστωσαν οι Bettin et al (2009) για την έρευνα τους που κάνανε στην Αυστραλία.

Πίνακας 5.7: Εκτίμηση υποδείγματος λογιστικής παλινδρόμησης για την πιθανότητα να στέλνουν χρήματα στη χώρα καταγωγής για το έτος 2011

Μεταβλητές (1)	Υπόδειγμα 1 (2)	Υπόδειγμα 2 (3)	Υπόδειγμα 3 (4)
Σταθερά	3,25 (0,66)	1,48 (1,29)	1,48 (1,29)
gender	0,12 (0,08)	-	-
age	-0,17 (1,08)	-	-
age ²	0,00 (0,91)	-	-
yearsGr	-0,08 (1,81)	-0,08* (2,80)	-0,08* (2,80)
lukeio	-0,44 (0,72)	-	-
jobs	0,83 (0,44)	-	-
Awife	0,50 (0,09)	-	-
Amother	0,85** (3,83)	0,79* (3,77)	0,79* (3,77)
comeGER	0,88* (3,25)	0,71* (2,74)	0,71* (2,74)
VisitA	0,76 (2,17)	0,86* (3,04)	0,86* (3,04)
RateHelpFam	0,26*** (11,95)	0,26*** (12,77)	0,26*** (12,77)

RateFood	-0,05** (5,35)	-0,05** (5,36)	-0,05** (5,36)
RateLoans	-0,06** (5,05)	-0,05** (4,626)	-0,05** (4,626)
RateHome	-0,03** (4,08)	-0,03** (4,44)	-0,03** (4,44)
R ² Nagelkerke	0,370	0,353	0,353
2 Log likelihood	194,630	199,648	199,648

Σημείωση: οι ενδείξεις ***,** και * υποδηλώνουν τη στατιστική σημαντικότητα σε ποσοστό 1%, 5% και 10% αντίστοιχα. Στις παρενθέσεις παρουσιάζεται η στατιστική Wald.

Η μεταβλητή “comeGER” εκτιμάται, επίσης, στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 10%. Το πρόσημο του εκτιμώμενου συντελεστή είναι θετικό, άρα οι ερωτώμενοι που είχαν έρθει για οικονομικούς λόγους στη χώρα υποδοχής είναι πιθανότερο να στέλνανε χρήματα στη χώρα καταγωγής τους.

Σχετικά με τη μεταβλητή “visitA” βρέθηκε στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 10%. Ο εκτιμώμενος συντελεστής για τη μεταβλητή έχει θετικό πρόσημο. Όπου αυτό υποδηλώνει ότι, οι ερωτώμενοι που επισκέπτονται περισσότερες από τρεις φορές το χρόνο τη χώρα καταγωγής τους είναι πιθανότερο να στέλνουν χρήματα στη χώρα καταγωγής τους.

Ο εκτιμώμενος συντελεστής για τη μεταβλητή “ratehelpFam” έχει θετικό πρόσημο και είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 1%. Αυτό υποδηλώνει ότι, οι ερωτώμενοι που στέλνουν μεγαλύτερο ποσοστό του εισοδήματός τους το μήνα στη χώρα καταγωγής είναι πιθανότερο να στέλνανε χρήματα στη χώρα καταγωγής για το έτος 2011.

Οι ερωτώμενοι που ξοδεύουν περισσότερα χρήματα από το ποσοστό του εισοδήματός τους σε κατανάλωση τροφίμων στη χώρα υποδοχής τους είναι λιγότερο πιθανό να στέλνανε χρήματα στη χώρα καταγωγής τους για το έτος 2011. Όπου η μεταβλητή αυτή “ratefood” βρέθηκε στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 5% και ο

εκτιμώμενος συντελεστής έχει αρνητικό πρόσημο. Ανάλογο συμπέρασμα διαπίστωσαν οι Bettin et al (2009) και ο Ulku (2010) για μετανάστες που διαμένουν στην Αυστραλία και στη Γερμανία αντίστοιχα.

Επίσης, αρνητικό πρόσημο έχει και ο εκτιμώμενος συντελεστής για τη μεταβλητή “rateloans” και είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 5%. Αυτό υποδηλώνει ότι οι ερωτώμενοι που ξοδεύουν περισσότερο από το ποσοστό του εισοδήματός τους σε αποπληρωμή δανείων στη χώρα υποδοχής τους είναι λιγότερο πιθανό να στέλνουν χρήματα στη χώρα καταγωγής τους για το έτος 2011.

Ο εκτιμώμενος συντελεστής για τη μεταβλητή “ratehome” έχει αρνητικό πρόσημο και είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 5%. Άρα, οι ερωτώμενοι που ξοδεύουν περισσότερα χρήματα από το ποσοστό του εισοδήματός τους στο ενοίκιο του σπιτιού στη χώρα υποδοχής είναι λιγότερο πιθανό να στέλνουν χρήματα για το έτος 2011 στη χώρα καταγωγής.

Το R^2 Nagelkerke, είναι ο συντελεστής προσδιορισμού κατά Nagelkerke, αναφέρεται στο σύνολο των ανεξάρτητων μεταβλητών και δείχνει πόσο καλά προσαρμόζονται τα δεδομένα. Στη συγκεκριμένη παλινδρόμηση, ο συντελεστής αυτός ισούται με 0,353, όπου οι ανεξάρτητες μεταβλητές ερμηνεύουν το 35,3% της διακύμανσης της εξαρτημένης μεταβλητής.

Συνοπτικά από τη συγκεκριμένη παλινδρόμηση προκύπτει ότι, οι παράγοντες που επηρεάζουν θετικά την εξίσωση είναι όταν οι ερωτώμενοι έχουν τη μητέρα τους στη χώρα καταγωγής, όταν επισκέπτονται τη χώρα καταγωγής περισσότερες από τρεις φορές το χρόνο και όταν ξοδεύουν περισσότερο από το ποσοστό του εισοδήματός τους για οικονομική βοήθεια των συγγενών το μήνα τότε είναι πιθανότερο να στέλνανε χρήματα στη χώρα καταγωγής για το έτος 2011. Από την άλλη προκύπτει ότι, οι παράγοντες που επηρεάζουν αρνητικά την εξίσωση είναι όταν ξοδεύουν περισσότερο ποσοστό του εισοδήματός τους για κατανάλωση τροφίμων στη χώρα υποδοχής, όταν οι ερωτώμενοι ξοδεύουν περισσότερο από το εισόδημά τους για αποπληρωμή δανείων στη χώρα υποδοχής τους και τέλος, όταν οι ερωτώμενοι ξοδεύουν περισσότερο από το εισόδημά τους για το ενοίκιο του σπιτιού τους στη χώρα υποδοχής τότε είναι λιγότερο πιθανό να στέλνανε χρήματα για το έτος 2011 στη χώρα καταγωγής τους.

5.8 Εκτίμηση υποδείγματος λογιστικής παλινδρόμησης για τους προσδιοριστικούς παράγοντες της πιθανότητας να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής λόγω της οικονομικής κρίσης στη χώρα υποδοχής

Η επιστροφή ή όχι των ερωτώμενων στη χώρα καταγωγής τους λόγω της οικονομικής κρίσης επηρεάζονται σύμφωνα με προηγούμενες έρευνες, όπως είναι το φύλο, η ηλικία, το μορφωτικό επίπεδο, αν είναι παντρεμένος, από τον επικεφαλής της οικογένειας, από το ατομικό εισόδημα, από την ιδιόκτητη κατοικία, τις καταναλωτικές συνήθειες, αν θεωρούν ακόμα ότι συνεχίζουν και αμείβονται λιγότερα σε σχέση με τους ντόπιους, οι ερωτώμενοι που δηλώνουν ότι έχει μειωθεί το εισόδημά τους λόγω της οικονομικής κρίσης, η καταγωγή, τα χρόνια παραμονής στη χώρα υποδοχής, οι ερωτώμενοι που στέλνουν χρήματα στο εξωτερικό και τα περιουσιακά στοιχεία που έχουν στη χώρα καταγωγής τους. Οι συγκεκριμένες ανεξάρτητες μεταβλητές πάρθηκαν από προηγούμενες εμπειρικές μελέτες (Gedeshi, 2002; Houle and Schellenberg, 2008; Ulku, 2010). Όπου η έρευνα του Ulku (2010) για τη Γερμανία κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι ερωτώμενοι που έχουν περιουσιακά στοιχεία και σκοπεύουν να γυρίσουν μελλοντικά στη χώρα καταγωγής τους στέλνουν εμβάσματα στο εξωτερικό.

Στην παλινδρόμηση αυτή, εφαρμόστηκε η μέθοδος της λογιστικής παλινδρόμησης (Binary Logistic Regression), γιατί η εξαρτημένη μεταβλητή “origincrisis” είναι ψευδομεταβλητή, η οποία εκφράζει την τιμή 1 εάν οι ερωτώμενοι σκέπτονται να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής λόγω της οικονομικής κρίσης και την τιμή 0 αλλιώς. Η εκτίμηση της λογιστικής παλινδρόμησης γίνεται λαμβάνοντας υπόψη το λόγο των πιθανοτήτων και η εκτίμηση των παραμέτρων b_i γίνεται με τη μέθοδο της μέγιστης πιθανοφάνειας.

Η εξίσωση παλινδρόμησης ορίζεται ως εξής:

$$\text{Origincrisis}_i = b_0 + b_1 \text{gender}_i + b_2 \text{age}_i + b_3 \text{age}_i^2 + b_4 \text{lukeio}_i + b_5 \text{married}_i + b_6 \text{man}_i + b_7 \text{order}_i + b_8 \ln \text{income}_i + b_9 \text{ownhomeGr}_i + b_{10} \text{upaidless}_i + b_{11} \text{redincome}_i + b_{12} \text{origin}_i + b_{13} \text{moneyan}_i + b_{14} \text{eatout}_i + b_{15} \text{yearsGr}_i + b_{16} \text{assetsA}_i + \varepsilon_i \quad (5.8)$$

Όπου:

- gender: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος είναι άνδρας και την τιμή 0 όταν ο ερωτώμενος είναι γυναίκα.
- age: είναι ποσοτική μεταβλητή που εκφράζει την ηλικία του ερωτώμενου.
- age2: το τετράγωνο της ηλικίας του ερωτώμενου.
- Lukeio: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος έχει τελειώσει έως δευτεροβάθμια εκπαίδευση (Λύκειο) και την τιμή 0 αλλού.
- married: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος είναι παντρεμένος και την τιμή 0 αλλού.
- man: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο επικεφαλής της οικογένειας είναι άνδρας και την τιμή 0 αλλού.
- order: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος δεν παραγγέλλει καθόλου φαγητό εκτός σπιτιού και την τιμή 0 αλλού.
- lnincome: είναι ποσοτική μεταβλητή η οποία εκφράζει το καθαρό μηνιαίο ατομικό εισόδημα του ερωτώμενου σε ευρώ.
- ownhomeGr: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος έχει ιδιόκτητη κατοικία και την τιμή 0 αλλού.
- redincome: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος δηλώνει ότι έχει μειωθεί το εισόδημα λόγω της οικονομικής κρίσης και την τιμή 0 αλλού.
- origin: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος είναι από την Αλβανία και την τιμή 0 είναι ομογενείς από την Αλβανία.
- moneyan: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος στέλνει χρήματα στο εξωτερικό και την τιμή 0 αλλού.
- unpaidless: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος συμφωνεί ότι συνεχίζετε ακόμα να αμείβετε λιγότερο σε σχέση με τους ντόπιους και την τιμή 0 όταν διαφωνεί.

- eatout: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος γευματίζει εκτός σπιτιού λιγότερο από μια φορά το μήνα και την τιμή 0 αλλού.
- yearsGr: είναι ποσοτική μεταβλητή η οποία εκφράζει τα χρόνια παραμονής των μεταναστών στη χώρα υποδοχής.
- assetsA: είναι ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος έχει περιουσιακά στοιχεία στη χώρα καταγωγής τους και την τιμή 0 αλλού.
- ei: Τα σφάλματα εκτίμησης της παλινδρόμησης.

Στον Πίνακα 5.8 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της εκτίμησης της εξίσωσης (5.8) για τους παράγοντες που επηρεάζουν την απόφαση να επιστρέψουν ή όχι στη χώρα καταγωγής τους. Όπου στη πρώτη στήλη καταγράφονται όλες οι ανεξάρτητες μεταβλητές της εξίσωσης 5.8 και στη δεύτερη στήλη του Υποδείγματος 1, παρουσιάζεται το αρχικό υπόδειγμα για το σύνολο των ανεξάρτητων μεταβλητών. Που στη συνέχεια, οι μη στατιστικά σημαντικές μεταβλητές αφαιρέθηκαν από το αρχικό υπόδειγμα και τα αποτελέσματα της τελικής εξίσωσης παρουσιάζονται στη στήλη 3.

Όπως προκύπτει, από τα αποτελέσματα του Πίνακα 5.8 και συγκεκριμένα από το Υπόδειγμα 1, οι ανεξάρτητες μεταβλητές που δεν επηρεάζουν την εξαρτημένη μεταβλητή όσο αφορά τα δημογραφικά χαρακτηριστικά είναι το φύλο, η ηλικία, η ηλικία στο τετράγωνο, το μορφωτικό επίπεδο, παντρεμένοι επίσης και οι ερωτώμενοι που δεν παραγγέλνουν καθόλου φαγητό εκτός σπιτιού (“gender”, “age”, “age2”, “lukeio”, “married”, “order”).

Τα αποτελέσματα της εκτίμησης σύμφωνα με το δεύτερο υπόδειγμα υποδηλώνουν ότι οι μεταβλητές (“man”, “lnincome”, “ownhomeGr”, “yearsGr”) που έχουν αρνητικό πρόσημο είναι ο επικεφαλής της οικογένειας όταν είναι άνδρας, το ατομικό εισόδημα, η ιδιόκτητη κατοικία στη χώρα υποδοχής και χρόνια παραμονής στη χώρα υποδοχής.

Συνεπώς, αναλυτικότερα για τη μεταβλητή “man” είναι στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο σημαντικότητας 5% και υποδηλώνει ότι όταν είναι άνδρας ο επικεφαλής της οικογένειας είναι λιγότερο πιθανό να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής τους.

Εν συνεχεία, για τη μεταβλητή “lnincome” είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 1% και υποδηλώνει ότι, όταν οι ερωτώμενοι έχουν υψηλό ατομικό εισόδημα είναι λιγότερο πιθανό να επιστρέψουν στη χώρα υποδοχής τους.

Επίσης, η μεταβλητή “ownhomeGr” είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 1% και υποδηλώνει ότι, οι ερωτώμενοι που κατέχουν ιδιόκτητη κατοικία στη χώρα υποδοχής είναι λιγότερο πιθανό να μην επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής τους.

Αρνητικό πρόσημο δηλαδή αρνητική επίδραση έχουν και τα χρόνια παραμονής στη χώρα υποδοχής και είναι στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο σημαντικότητας 5%. Όπου αυτό υποδηλώνει ότι, οι ερωτώμενοι που διαμένουν για μεγάλο χρονικό διάστημα στη χώρα υποδοχής είναι λιγότερο πιθανό να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής.

Ο εκτιμώμενος συντελεστής για τη μεταβλητή “unpaidless” έχει θετικό πρόσημο και είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 1%. Όπου η μεταβλητή υποδηλώνει ότι, οι ερωτώμενοι που συνεχίζουν και πιστεύουν ότι αμείβονται λιγότερα από τους ντόπιους είναι πιθανότερο να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής τους λόγω της οικονομικής κρίσης.

Σχετικά με την μεταβλητή “redincome” τα αποτελέσματα δείχνουν ότι είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 1% και ο εκτιμώμενος συντελεστής έχει θετικό πρόσημο. Όπου υποδηλώνει ότι, οι ερωτώμενοι που έχουν δηλώσει ότι έχει μειωθεί το ατομικό τους εισόδημα είναι πιθανότερο να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής τους λόγω της οικονομικής κρίσης.

Η μεταβλητή “origin” βρέθηκε στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 5% και ο εκτιμώμενος συντελεστής έχει θετικό πρόσημο. Αυτό υποδηλώνει ότι, οι Αλβανοί σε σχέση με του ομογενείς από την Αλβανία είναι πιθανότερο να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής τους λόγω της οικονομικής κρίσης.

Πίνακας 5.8: Εκτίμηση λογιστικής παλινδρόμησης για τους προσδιοριστικούς παράγοντες της πιθανότητας να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής

Μεταβλητές (1)	Υπόδειγμα 1 (2)	Υπόδειγμα 2 (3)
Σταθερά	1,194 (0,40)	2,432 (2,29)
gender	0,423 (2,132)	-
age	0,117 (2,45)	-
age ²	-0,001 (2,30)	-
lukeio	0,028 (0,00)	-
married	-0,267 (0,551)	-
man	-0,658** (5,16)	-0,610** (4,85)
order	-0,112 (0,11)	-
lnincome	-0,811*** (11,48)	-0,647*** (9,18)
ownhomeGr	-1,072*** (10,02)	-1,069*** (10,41)
unpaidless	0,794*** (7,69)	0,802*** (8,91)
redincome	1,857*** (22,30)	1,899*** (24,79)
origin	0,530*	0,580**

	(3,11)	(4,00)
moneyAn	0,658**	0,621**
	(4,45)	(4,21)
eatout	0,562*	0,548*
	(2,94)	(3,49)
yearsGr	-0,091**	-0,081**
	(5,24)	(4,53)
assetsA	0,655*	0,594*
	(3,13)	(2,80)
R ² Nagelkerke	0,408	0,395
2 Log likelihood	360,734	365,658

Σημείωση: οι ενδείξεις ***,** και * υποδηλώνουν τη στατιστική σημαντικότητα σε ποσοστό 1%, 5% και 10% αντίστοιχα. Στις παρενθέσεις παρουσιάζεται η στατιστική Wald.

Όσο αφορά τη μεταβλητή “moneyan”, προκύπτει ότι είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 5% ενώ παρατηρείται, ότι ο εκτιμώμενος συντελεστής έχει θετικό πρόσημο. Συνεπώς, στην εκτίμηση του υποδείγματος, πιθανολογείται ότι οι ερωτώμενοι που στέλνουν χρήματα στη χώρα καταγωγής τους θα επιστρέψουν λόγω της οικονομικής κρίσης. Ο Ulku (2010) για τη Γερμανία κατέληξε στο ίδιο συμπέρασμα ότι, οι ερωτώμενοι που σκοπεύουν να γυρίσουν μελλοντικά στη χώρα καταγωγής τους στέλνουν περισσότερα εμβάσματα.

Οι ερωτώμενοι που γευματίζουν εκτός σπιτιού λιγότερο από μια φορά το μήνα είναι πιθανότερο να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής τους, αυτό φαίνεται από τον εκτιμώμενο συντελεστή που έχει θετικό πρόσημο και είναι στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο σημαντικότητας 10%.

Επίσης, οι ερωτώμενοι που έχουν δηλώσει ότι κατέχουν περιουσιακά στοιχεία στη χώρα καταγωγής τους είναι πιθανότερο να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής τους λόγω της οικονομικής κρίσης. Η μεταβλητή αυτή “assetsA” είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 10% και ο εκτιμώμενος συντελεστής έχει

θετικό πρόσημο. Ανάλογο συμπέρασμα διαπίστωσε ο Ulku (2010) για μετανάστες που διαμένουν στη Γερμανία.

Το R² Nagelkerke, είναι ο συντελεστής προσδιορισμού κατά Nagelkerke, αναφέρεται στο σύνολο των ανεξάρτητων μεταβλητών και δείχνει πόσο καλά προσαρμόζονται τα δεδομένα. Στη συγκεκριμένη παλινδρόμησης, ο συντελεστής ισούται με 0,395 δηλαδή το 39,5% της διακύμανσης της εξαρτημένης ερμηνεύεται από τις συγκεκριμένες ανεξάρτητες μεταβλητές.

Από τη συγκεκριμένη παλινδρόμηση προκύπτει ότι, οι παράγοντες που επηρεάζουν αρνητικά την απόφαση των ερωτώμενων αν θα επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής λόγω της οικονομικής κρίσης είναι ο επικεφαλής της οικογένειας που είναι άνδρας, το υψηλό ατομικό εισόδημα, η ιδιόκτητη κατοικία που έχουν στη χώρα υποδοχής και τα χρόνια παραμονής στη χώρα υποδοχής. Από την άλλη οι παράγοντες που επηρεάζουν θετικά την απόφαση και είναι πιθανότερο να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής τους λόγω της οικονομικής κρίσης είναι οι ερωτώμενοι που θεωρούν ότι συνεχίζουν να αμείβονται λιγότερα από τους ντόπιους, οι ερωτώμενοι που έχουν δηλώσει ότι έχει μειωθεί το εισόδημά τους στη χώρα υποδοχής λόγω της κρίσης, οι Αλβανοί σε σχέση με τους ομογενείς από την Αλβανία, οι ερωτώμενοι που στέλνουν χρήματα στη χώρα καταγωγής τους, οι ερωτώμενοι που έχουν δηλώσει ότι γευματίζουν εκτός σπιτιού λιγότερο από μια φορά το μήνα και τέλος, οι ερωτώμενοι που έχουν περιουσιακά στοιχεία στη χώρα καταγωγής τους.

Κεφάλαιο 6^ο: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από το 1990 και έπειτα άρχισε να αναπτύσσεται ραγδαία η μετανάστευση στη Ελλάδα συνεπώς, λόγο της ανάπτυξης του πληθυσμού των μεταναστών κρίνεται ιδιαίτερα σημαντική η επίτευξη της εργασίας αυτής. Σκοπός λοιπόν, της παρούσας μελέτης είναι να προσδιορίσει τους παράγοντες που επηρεάζουν τη συμπεριφορά των οικονομικών μεταναστών. Για αυτό το λόγο, πραγματοποιήθηκε εμπειρική ανάλυση με σκοπό να διερευνηθούν οι προσδιοριστικοί παράγοντες για την οικονομική και την καταναλωτική συμπεριφορά των μεταναστών από την Αλβανία που διαμένουν στην Ελλάδα κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης.

Όπως προκύπτει, από τη στατιστική ανάλυση που πραγματοποιήθηκε σε δείγμα 371 ατόμων, η μέση τιμή του μηνιαίο ατομικό εισόδημα του καταναλωτή είναι 974,66 ευρώ. Συνεπώς, το εισόδημα των μεταναστών εκτιμάται ότι σχετίζεται τόσο με τα δημογραφικά (όπως φύλο, ηλικία, μέγεθος κατοικίας) όσο και με χαρακτηριστικά που έχουν να κάνουν με την οικονομική συμπεριφορά των ερωτώμενων (όπως διασκέδαση και ψυχαγωγία, κατανάλωση τροφίμων, οι ερωτώμενοι που έχουν δική τους επιχείρηση).

Προκύπτει λοιπόν ότι, οι άνδρες σε μεγαλύτερες ηλικίες έχουν υψηλότερο ατομικό εισόδημα. Συγκεκριμένα, αυξάνεται το ατομικό μηνιαίο εισόδημά τους μέχρι τα 38 έτη. Επίσης, σημαντικοί παράγοντες είναι οι μετανάστες που έχουν δική τους επιχείρηση και διαμένουν σε μεγάλο σπίτι στη χώρα υποδοχής τους. Δηλαδή, οι επιχειρηματίες και οι μετανάστες που έχουν ιδιόκτητη κατοικία έχουν υψηλότερο ατομικό εισόδημα. Τέλος, όσοι μετανάστες έχουν αυξημένες δαπάνες για διασκέδαση- ψυχαγωγία και για κατανάλωση τροφίμων επηρεάζουν θετικά το μηνιαίο ατομικό εισόδημα. Γεγονός που δηλώνει ότι, οι μετανάστες που ξοδεύουν περισσότερα χρήματα για κατανάλωση τροφίμων και για διασκέδαση στη χώρα υποδοχής, έχουν υψηλότερο ατομικό εισόδημα.

Το ελάχιστο ποσοστό της αποταμίευσης το μήνα είναι από 0% ενώ το μέγιστο ποσοστό φθάνει έως το 80% του εισοδήματός τους. Δηλαδή, οι μετανάστες αποταμιεύουν περίπου 212,99 ευρώ το μήνα. Από τη συγκεκριμένη εκτίμηση παλινδρόμησης, που είχε ως στόχο να διερευνήσει τους παράγοντες που επηρεάζουν το ποσοστό του εισοδήματος που αποταμιεύουν το μήνα οι ερωτώμενοι, καταλήγουμε

στο συμπέρασμα ότι, οι μετανάστες με υψηλό μορφωτικό επίπεδο και με υψηλό ατομικό εισόδημα αποταμιεύουν περισσότερο ποσοστό του εισοδήματός τους στη χώρα υποδοχής. Αντίστοιχα, οι ερωτώμενοι που έχουν καταγωγή από την Αλβανία σε σχέση με τους ομογενείς από την Αλβανία φαίνεται ότι αποταμιεύουν περισσότερο ποσοστό του εισοδήματος το μήνα στη χώρα υποδοχής. Από την άλλη, οι μετανάστες που καταναλώνουν περισσότερο ποσοστό του εισοδήματός τους για το ενοίκιο του σπιτιού τους, για κατανάλωση τροφίμων, για αποπληρωμή δανείων, για δαπάνες ένδυσης- υπόδησης και ψυχαγωγίας αποταμιεύουν λιγότερο ποσοστό του εισοδήματός τους, το μήνα στη χώρα υποδοχής.

Οι συμμετέχοντες ερωτήθηκαν να εκφράσουν την άποψή τους για το μελλοντικό προσδοκώμενο εισόδημά τους, όπου το 65% του δείγματος απάντησε ότι θα μειωθεί μελλοντικά το εισόδημά τους, το 20,5% δήλωσε ότι θα παραμείνει σταθερό και μόνο το 14,5% ότι θα αυξηθεί. Στην περίπτωση αυτή εκτιμήθηκε ότι, το προσδοκώμενο εισόδημα εξαρτάται από την οικογενειακή κατάσταση, τα χρόνια παραμονής και την υπηκοότητα. Δηλαδή, οι παντρεμένοι οι οποίοι διαμένουν για μεγάλο χρονικό διάστημα στη χώρα υποδοχής και έχουν αποκτήσει και την ελληνική υπηκοότητα είναι πιθανότερο να αυξηθεί το προσδοκώμενο εισόδημά τους. Ενώ, οι μετανάστες που υποστηρίζουν ότι αμείβονται λιγότερα σε σχέση με τους ντόπιους είναι λιγότερο πιθανό να αυξηθεί το προσδοκώμενο εισόδημά τους. Επίσης, οι επιχειρηματίες μετανάστες πιστεύουν ότι είναι λιγότερο πιθανό να αυξηθεί το προσδοκώμενο εισόδημά τους. Οι ερωτώμενοι που έχουν χαμηλές καταναλωτικές προτιμήσεις (όπως στην παραγγελία φαγητό ή να γευματίζουν εκτός σπιτιού) είναι λιγότερο πιθανό να αυξηθεί το προσδοκώμενο εισόδημά τους.

Επίσης, παρουσιάζονται τα έτη 2008 έως 2010 όπου καταγράφεται το ποσό των χρημάτων που στέλνανε οι ερωτώμενοι στη χώρα καταγωγής τους ενώ, για το έτος 2011 εκφράζουν την πιθανότητα αν στέλνανε χρήματα. Συγκεκριμένα, τα υποδείγματα παλινδρομήσεων για την αποστολή χρημάτων είχαν ως στόχο να διερευνήσουν τους προσδιοριστικούς παράγοντες που επηρεάζουν το ποσό των χρημάτων που στέλνανε στη χώρα καταγωγής τους.

Συγκεκριμένα, όσο αφορά στην αποστολή χρημάτων στη χώρα καταγωγής τους για το έτος 2008, έχουν δηλώσει ότι έχουν αποστείλει χρήματα από 0 ευρώ έως 40.000 ευρώ, με μέσο όρο 1.497,95 ευρώ. Τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των

ερωτώμενων που έχουν στείλει χρήματα στη χώρα καταγωγής τους και οι προσδιοριστικοί παράγοντες που επηρεάζουν το ποσό των χρημάτων είναι το φύλο, το μορφωτικό επίπεδο, η ηλικία και το ατομικό εισόδημα. Συγκεκριμένα, οι άνδρες με υψηλό μορφωτικό επίπεδο και με αυξημένο ατομικό εισόδημα έχουν στείλει περισσότερο ποσό χρημάτων για το έτος 2008. Επίσης, μέχρι την ηλικία των 58 ετών η αποστολή χρημάτων αυξανόταν και στη συνέχεια μειωνόταν. Ωστόσο, όσοι θέλανε να αγοράσουν κατοικία ή γη και να ανακαινίσουν την κατοικία τους στη χώρα καταγωγής τους στέλνανε περισσότερο ποσό χρημάτων για το έτος 2008. Ενώ από την άλλη, όσοι σκεφτόντουσαν να επενδύσουν τα χρήματά τους και διαμένανε σε ενοίκιο στη χώρα υποδοχής υπήρχε μείωση του ποσού αποστολής χρημάτων για το έτος 2008.

Για το έτος 2009, οι μετανάστες που έχουν δηλώσει ότι είχαν στείλει χρήματα στη χώρα καταγωγής τους, έχουν ελάχιστη τιμή 0 ευρώ και μέγιστη τιμή 20.000 ευρώ, με μέσο όρο τα 1.232,37 ευρώ. Στην παλινδρόμηση αυτή συμπεραίνουμε ότι, το φύλο, η ηλικία, η αποστολή χρημάτων μέσω Western Union, η αποστολή χρημάτων για αγορά και ανακαίνισης κατοικίας επηρεάζουν το ποσό των χρημάτων. Συγκεκριμένα, οι άνδρες μέχρι την ηλικία των 37 ετών στέλνανε μεγαλύτερο ποσό χρημάτων στη χώρα καταγωγής τους. Επίσης, όταν στέλνανε χρήματα μέσω του οργανισμού Western Union για αγορά κατοικίας ή γης και για ανακαίνιση κατοικίας στέλνανε υψηλότερο ποσό χρημάτων, για το έτος 2009. Ενώ, όσοι μετανάστες σκεφτόντουσαν να επενδύσουν τα χρήματά τους στη χώρα υποδοχής στέλνανε μικρότερο ποσό χρημάτων.

Επίσης, για το έτος 2010, οι μετανάστες που έχουν δηλώσει ότι στέλνανε χρήματα στη χώρα καταγωγής τους έχουν ελάχιστη τιμή 0 ευρώ και μέγιστη τιμή 30.000 ευρώ, με μέσο όρο τα 1.066,66 ευρώ. Στην παλινδρόμηση αυτή, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι, οι άνδρες με υψηλό ετήσιο οικογενειακό εισόδημα στέλνανε περισσότερο ποσό χρημάτων στο εξωτερικό για το έτος 2010. Επίσης, οι ερωτώμενοι που στέλνανε χρήματα μέσω του οργανισμού Western Union για αγορά ακινήτου ή γης και ανακαίνιση σπιτιού στέλνανε περισσότερο ποσό χρημάτων στο εξωτερικό για το έτος 2010. Ενώ από την άλλη, όσοι μετανάστες σκεφτόντουσαν να επενδύσουν τα χρήματά τους στην Ελλάδα και διαμένουν σε ενοίκιο, στέλνανε μικρότερο ποσό χρημάτων στη χώρα καταγωγής τους.

Εν συνεχεία, εξετάζουμε την πιθανότητα αποστολής χρημάτων για το έτος 2011. Από τη συγκεκριμένη παλινδρόμηση προκύπτει ότι, οι μετανάστες οι οποίοι έχουν τη μητέρα τους στη χώρα καταγωγής επισκέπτονται περισσότερο από τρεις φορές το χρόνο τη χώρα και ξοδεύουν περισσότερο από το ποσοστό του εισοδήματός τους για την οικονομική βοήθεια των συγγενών τους. Ενώ, είναι λιγότερο πιθανό να στέλνανε χρήματα για το έτος 2011 στη χώρα καταγωγής τους, όταν ξοδεύουν περισσότερο ποσοστό του εισοδήματός τους για κατανάλωση τροφίμων, για αποπληρωμή δανείων και για το ενοίκιο του σπιτιού τους στη χώρα υποδοχής.

Στην τελευταία παλινδρόμηση, εξετάζουμε την πιθανότητα επιστροφής των μεταναστών προς τη χώρα καταγωγής τους λόγω της οικονομικής κρίσης στη Ελλάδα. Όπου το 60,4% δήλωσε ότι είναι λόγος επιστροφής η οικονομική κρίση και το 39,6% ότι δεν είναι η οικονομική κρίση λόγος επιστροφής στη χώρα καταγωγής τους. Αυτό που δήλωσαν μέσα από τα σχόλιά τους είναι ότι «όσο θα έχουν απασχόληση δεν υπάρχει λόγος επιστροφής στη χώρα καταγωγής τους».

Συνεπώς, από τη συγκεκριμένη παλινδρόμηση προκύπτει ότι όταν είναι ο άνδρας επικεφαλής της οικογένειας και με υψηλό ατομικό εισόδημα είναι λιγότερο πιθανό να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής τους λόγω της οικονομικής κρίσης. Επίσης, οι μετανάστες που έχουν ιδιόκτητη κατοικία και διαμένουν για μεγάλο χρονικό διάστημα στη χώρα υποδοχής είναι λιγότερο πιθανό να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής τους λόγω της οικονομικής κρίσης.

Ωστόσο, τα χαρακτηριστικά αυτών, που είναι πρόθυμοι να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής τους λόγω της οικονομικής κρίσης είναι η οικονομική και καταναλωτική συμπεριφορά των μεταναστών. Συγκεκριμένα, οι παράγοντες που επηρεάζουν θετικά την απόφαση να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής τους λόγω της οικονομικής κρίσης είναι οι μετανάστες που θεωρούν ότι συνεχίζουν να αμείβονται λιγότερα από τους ντόπιους και έχει μειωθεί το εισόδημά τους. Επίσης, οι ερωτώμενοι που στέλνουν χρήματα και έχουν περιουσιακά στοιχεία στη χώρα καταγωγής τους. Τέλος, οι Αλβανοί σε σχέση με τους ομογενείς από την Αλβανία και οι ερωτώμενοι που έχουν δηλώσει ότι γευματίζουν εκτός σπιτιού λιγότερο από μια φορά το μήνα.

Η συγκεκριμένη έρευνα συμβάλλει στη διαμόρφωση του καταναλωτικού και οικονομικού προφίλ των μεταναστών από την Αλβανία και εκφράζει την πιθανότητα επιστροφής στη χώρα καταγωγής τους λόγω της οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ξένη βιβλιογραφία

1. Adams, J. Richard, H. Cuececuecha, A. and J. Page (2008), “The Impact of Remittances on Poverty and Inequality in Ghana”, *The World Bank, Development Prospects Group, Development Economics Department*, Policy Research Working Paper 4732.
2. Adams, J. and H. Richard (2005), “Remittances, Household Expenditure and Investment in Guatemala” *World Development*, Vol. 38 (11), pp. 1626- 1641, November.
3. Babatunde, R. and E. Martinetti (2010), “Impact of remmitances on food security and nutrition in rural Nigeria”, *Food Policy*, Vol. 35 (4), pp. 303- 311.
4. Barrett, A. and Y. McCarthy (2006), “Immigrants in a Booming Economy: Analysing their Earnings and Welfare Dependence”, *CEIS, Fondazione Giancome Brodolini and Wiley Blackwell Ltd*, Vol. 21 (4-5), pp. 789- 808.
5. Barrett, A. and Y. McCarthy (2007), “The Earnings of Immigrants in Ireland: Results from the 2005 EU Survey of Income and Living Conditions”, *Economic and Social Research Institute (ESRI)*, Working Paper 206.
6. Bettin, G. Lucchetti, R. and A. Zazzaro (2009), “Income, Consumption and Remittances: Evidence from immigrants to Australia”, *MO.FI.R, Money and Finance Research Group*, Worker Paper 34, Univ. Politecnica Marche - Dept. Economics.
7. Briere, D.B. Sadoulet, E. Janvry, A. and S. Lambert (2002), “The roles of destination, gender, and household composition in explaining remittances: an analysis for the Dominican Sierra”, *Journal of Development Economics*, Vol. 68 (2), pp. 309–328.

8. Brown, R. and G. Leeves (2007), “Impacts of International Migration and Remittances on Source Country Household Incomes in Small Island States: Fiji and Tonga”, *Discussion Paper ESA*, The Food and Agriculture Organization of the United Nations, Agricultural Development Economics Division, Working Paper No. 07-13, pp. 1- 28.

9. Castaldo, A. and B. Reilly (2007), “Do migrant remittances affect the consumption of Albanian households?”, *Working Paper, South- Eastern Europe Journal of Economics SEEJE*, Vol. 1 pp. 25- 54.

10. Cleveland, M. Laroche, M. Pons, F. and R. Kastoun (2009), “Acculturation and consumption: Textures of cultural adaptation”, *International Journal of Intercultural Relations*, Vol. 33 (3), pp. 196- 212.

11. Davis, J. and D. Lopez- Carr (2010), “The effects of migrant remittances on population- environment dynamics in migrant origin areas: international migration, fertility, and consumption in highland Guatemala”, *Population and Environment*, Vol. 32 (3), pp. 216-237.

12. Dorantes, C. A. and F. Mazzolari (2010), “Remittances to Latin America from migrants in the United States: Assessing the impact of amnesty programs”, *Journal of Development Economics*, Vol. 91 (2), pp. 323- 335.

13. Durand, J. Kandel, W. Parrado, E.A. and D.S. Massey (1996), “International Migration and Development in Mexican Communities”, *Demography J-STOR*, Vol. 33 (2), pp. 249- 264, May.

14. Dustmann, C. Glitz, A. and T. Vogel (2010), “Employment, wages, and the economic cycle: Differences between immigrants and natives”, *European Economic Review*, Vol. 54 (1), pp. 1-17.

15. EAPS European Association for Population Studies, (2008), “Remittance Transfer Behaviour of Low- Income Immigrants”, *Autumn Meeting on Demographic Aspects of Migration*.

16. Gedeshi, I. (2002), "Role of Remittances from Albanian Emigrants and their Influence in the Country's Economy", *Eastern European Economics*, Vol. 48 (5), pp. 49-72, September- October.
17. Houle, R. and G. Schellenberg (2008), "Remittances by recent immigrants", *Statistics Canada*, Vol. 75 (1), pp. 5- 16.
18. Karamba, R. W. Quinones, E. J. and Winters P. (2011), "Migration and food consumption patterns in Ghana", *Food Policy by Science Direct*, Vol. 36 (1), pp. 41- 53.
19. Labrianidis L. and B. Kazazi (2006), "Albanian Return- Migrants from Greece and Italy, Their impact upon spatial disparities within Albanian", *European Urban and Regional Studies*, Sage Publications, Vol 13 (1), pp. 59-74.
20. Laroche, M. Kim, C. and M.A. Tomiuk (1999), "Italian ethnic identity and its relative impact on the consumption of convenience and traditional foods", *British Food Journal*, MCB University Press, Vol. 101 (3), pp. 201- 228.
21. Lopez, F.H. Escala-Rabadan, L. and R. Hinojosa-Ojeda (2001), "Migrant Associations, Remittances and Regional Development Between Los Angeles and Oaxaca, Mexico", *North American Integration & Development Center*, University of California, Research Report Series No 10, Los Angeles.
22. Lisa, P. (1994), "Atravesando Fronteras/ Border Crossings: A Critical Ethnographic Exploration of the Consumer Acculturation of Mexican Immigrants", *Journal of Consumer Research: An Interdisciplinary Quarterly*, Vol. 21 (1), pp. 32- 54.
23. Lisa, P. Charlotta, H. and B. Malmberg (2011), "Remittances from Sweden: an Exploration of Swedish Survey Data", *Institute for Futures Studies*, Working Paper No.1, pp.0-22.
24. Liu, Q. and B. Reilly (2004), "Income transfers of Chinese rural migrants: some empirical evidence from Jinan", *Applied Economics*, Vol. 36 (12), pp. 1295- 1313.

25. Maphosa, F. (2007), "The Impact of Remittances from Zimbabweans Working in South Africa on Rural Livelihoods in the Southern districts of Zimbabwe", *Development Southern Africa*, Vol. 24 (1), pp. 123- 136.
26. Massey D.S. and E. Parrado (1994), "Migradollars: The remittances and savings of Mexican migrants to the USA", *Population Research and Policy Review*. Vol. 13 (1), pp. 3-30.
27. Massey, D.S. and L. Basem (2007), "Determinants of savings, Remittances, and Spending Patterns among U.S. Migrants in Four Mexican Communities", *Sociological Inquiry, Wiley Online Library*, Vol.62 (2), January.
28. Merkle, L. and K.F. Zimmermann (1992), "Savings, remittances and return migration", *Economics Letters*, Vol. 38 (1), pp. 77-81, January.
29. Mbugua, W.L. Cornwell T.B. and G. Boller (2007), "Triple acculturation: The role of African Americans in the consumer acculturation of Kenyan immigrants", *Journal Business Research, Science Direct*, Vol. 61 (2), pp. 83-90.
30. Osili, U. O. (2007) "Remittances and savings from international migration: Theory and evidence using a matched sample," July, *Journal of Development Economics*, Indiana University, Purdue University Indianapolis N. 83(2), pp.446-465.
31. Sana, M. and D.S. Massey (2005), "Household Composition, Family Migration and Community Context: Migrant Remittances in Four Countries", *Social Science Quarterly*, Vol. 86 (2), pp. 509- 528, June.
32. Schanbl, P. (2007), "Migration and Development in Mexican Communities: Evidence from US Labor Demand Shocks", *Massachusetts Institute of Technology, Department of Economics MIT*, University of Manitoba, September.
33. Schluter, C. and J. Wahba (2009), "Illegal Migration, Wages and Remittances Semi- parametric Estimation of Illegality Effects", *Economics and*

- Econometrics*, University of Southampton School of Social Sciences, N. 913, pp. 38.
34. Simmons, A. Plaza, D. and V. Piche (2005), “The Remittance sending practices Haitians and Jamaicans in Canada”, *United Nations Secretariat*, Department of Economic and Social Affairs, Mexico City, 30 November- 2 December.
 35. Theodoropoulou, H. and P. Kosmas (2007), “The Socio-Economic Characteristics, Consumer behavior and Social Integration of Economics Immigrants in Athens, Greece”, *Consumer Citizenship*, Vol. 3, pp. 81-94.
 36. Ulku, H. and T. Arun (2010), “Determinants of remittances: The case of the South Asian community in Manchester”, *Development Economic and Public Policy, Working Paper Series*, No. 25, pp. 1-36, The University of Manchester.
 37. Ulku, H. (2010), “Remitting Behaviour of Turkish Migrants: Evidence from Household Data in Germany”, *Social Science Research Network*, Brooks World Poverty Institute (ISBN), Manchester, The University of Manchester , BWPI Working Paper No. 115.
 38. Union African Population Studies (2007), “Impact of Remittance on Socioeconomic Livelihood of Low-Income Migrants”, *UAPS*.
 39. Uruci, E. and I. Gedeshi (2003), “Remittances management in Albania”, *Centro Studi di Politica Internazionale (CESPI)*, Working Papers N. 5.
 40. Yang, D. (2004), “Why Do Migrants Return to Poor Countries? Evidence from Philippine Migrants’ Responses to Exchange Rate Shocks”, *The Review of Economics and Statistics*, MIT Press, Vol. 88 (4), pp. 715- 735, December.

Ελληνική Βιβλιογραφία

1. Γενική Γραμματεία Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδος (2009), «Ειδική έρευνα για τη θέση στην αγορά εργασίας των μεταναστών και των αμέσων απογόνων τους», *Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, Δελτίο Τύπου* (Πειραιάς –Αύγουστος 2009), Αρμόδιος: Σ. Ζαχαρίου
2. Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος (ΕΣΥΕ)
3. Λαμπριανίδης Λ., και Λαμπεράκη Α., (2005), «Αλβανοί μετανάστες στη Θεσσαλονίκη», *Εκδόσεις: Πατάκη*, Αθήνα, Αύγουστος 2005.
4. Νόμος 1975/1991, ΦΕΚ 184, τ. Α΄, Εφημερίς της Κυβερνήσεως, Εθνικό τυπογραφείο, Αθήνα.
5. Νόμος 2901/2001, ΦΕΚ 91, τ. Α΄, Εφημερίς της Κυβερνήσεως, Εθνικό τυπογραφείο, Αθήνα.
6. Νόμος 3386/2005, ΦΕΚ 212, τ. Α΄, Εφημερίς της Κυβερνήσεως, Εθνικό τυπογραφείο, Αθήνα.
7. Νόμος 3731/2008, ΦΕΚ αριθμό 39, παράγραφος 1, τ. Α΄, Εφημερίς της Κυβερνήσεως, Εθνικό τυπογραφείο, Αθήνα.
8. Τριανταφυλλίδου Α., Θ. Μαρούκης (2010), «Η μετανάστευση στην Ελλάδα του 21^{ου} αιώνα», *Εκδόσεις Κριτική*, Αθήνα.
9. Υπουργείο Δημόσιας Τάξης
10. Υπουργείο Εσωτερικών

Βιβλιογραφία διαδικτύου

www.statistics.gr

http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/PAGE-themes?p_param=A1605

http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/BUCKET/A1605/Other/A1605_SP_O15_TB_AN_00_1990_01_F_GR.pdf

http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/BUCKET/A1605/Other/A1605_SP_O15_TB_AN_00_1991_01_F_GR.pdf

http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/BUCKET/A1605/Other/A1605_SP_O15_TB_AN_00_1992_01_F_GR.pdf

http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/BUCKET/A1605/Other/A1605_SP_O15_TB_AN_00_1993_01_F_GR.pdf

http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/BUCKET/A1605/Other/A1605_SP_O15_TB_AN_00_1994_01_F_GR.pdf

http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/BUCKET/A1605/Other/A1605_SP_O15_TB_AN_00_1995_01_F_GR.pdf

http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/BUCKET/A1605/Other/A1605_SP_O15_TB_AN_00_1996_01_F_GR.pdf

http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/BUCKET/A1605/Other/A1605_SP_O15_TB_AN_00_1997_01_F_GR.pdf

http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/BUCKET/A1605/Other/A1605_SP_O15_TB_AN_00_1998_01_F_GR.pdf

http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/BUCKET/A1605/Other/A1605_SP_O15_TB_AN_00_2004_01_F_GR.pdf

http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/BUCKET/A1605/Other/A1605_SP_O15_TB_AN_00_2005_01_F_GR.pdf

http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/BUCKET/A1605/Other/A1605_SP_O15_TB_AN_00_2006_07_F_GR.pdf

http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/PAGE-themes?p_param=A1605&r_param=SPO15&y_param=2007_00&mytabs=0

http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/PAGE-themes?p_param=A1605&r_param=SPO15&y_param=2008_00&mytabs=0

http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/PAGE-themes?p_param=A1605&r_param=SPO15&y_param=2009_00&mytabs=0

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Παράρτημα 1: Το ερωτηματολόγιο της έρευνας στα Ελληνικά

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΟΙΚΟΛΟΓΙΑΣ

Π.Μ.Σ. ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ

Το παρόν ερωτηματολόγιο διανέμεται στο πλαίσιο εκπόνησης της διπλωματικής μου εργασίας για το Π.Μ.Σ. «Βιώσιμη Ανάπτυξη» στο Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο με **θέμα «Οικονομική Συμπεριφορά των οικονομικών μεταναστών από την Αλβανία στην Ελλάδα κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης»**. Το εν λόγω ερωτηματολόγιο απευθύνεται σε κατοίκους της Αττικής με στόχο τη διερεύνηση της καταναλωτικής συμπεριφοράς των μεταναστών.

Το ερωτηματολόγιο είναι ανώνυμο και απολύτως εμπιστευτικό. Τα αποτελέσματα της έρευνας θα χρησιμοποιηθούν για την ολοκλήρωση της διπλωματικής μου εργασίας. Παρακαλείσθε να διαθέσετε μερικά λεπτά για τη συμπλήρωση του.

Σας ευχαριστώ πολύ εκ των προτέρων για τη συνεργασία σας.

Μεταπτυχιακή φοιτήτρια

Καλέμη Ντορίνα

Αρ. Ερωτηματολογίου: _____

Ημερομηνία: _____

Πόλη: _____

Δημογραφικά Χαρακτηριστικά (Σημειώστε με ένα X σε όποια απάντηση συμφωνείτε)

1. Ποιο είναι το Φύλο σας: Άνδρας ☐ Γυναίκα ☐

2. Ποιά είναι η ηλικία σας; _____

3. Ποιο είναι το Μορφωτικό Επίπεδό σας;

Δεν έχω πάει σχολείο ☐ Πτυχιούχος ΑΕΙ/ ΤΕΙ ☐

Απόφοιτος/η Δημοτικού ☐ Κάτοχος Μεταπτυχιακού Τίτλου ☐

Απόφοιτος/η Γυμνασίου ☐ Κάτοχος Διδακτορικού Διπλώματος ☐

Απόφοιτος/η Λυκείου ☐

4. Ποια είναι η οικογενειακή σας Κατάσταση:

Παντρεμένος/η ☐ Διαζευγμένος-η ☐

Ανύπαντρος/η ☐ Χήρος- α ☐

Συμβίωση ☐

5. Αν είσαστε παντρεμένος/η έχετε τον/την σύζυγό σας στην Ελλάδα;

Ναι ☐ Όχι ☐

6. Σε ποια περιοχή ή Δήμο ζείτε στην Ελλάδα; _____

7. Έχετε παιδιά: Ναι ☐ Όχι ☐

8. Ποια είναι η ηλικία των παιδιών σας;

Η ηλικία του 1^{ου} Παιδιού: _____ Η ηλικία του 2^{ου} παιδιού: _____

Η ηλικία του 3^{ου} παιδιού: _____ Η ηλικία του 4^{ου} παιδιού: _____

9. Ποιος είναι ο αριθμός των παιδιών που ζουν στην Ελλάδα: _____

10. Ποιός είναι ο αριθμός των μελών της οικογένειας που διαμένουν στην ίδια κατοικία; _____

11. Συγκατοικείτε με άλλα άτομα εκτός της οικογένειάς σας; Ναι ☐ Όχι ☐

12. Αν Ναι, με πόσα άτομα συγκατοικείτε; _____

13. Ποια άτομα από την οικογένειά σας ζουν στη χώρα καταγωγής σας και στην Ελλάδα αντίστοιχα;

	Σύζυγος	Κόρη	Γιος	Πατέρας	Μητέρα	Θείος/α	Παππούς	Γιαγιά	Άλλο (Προσδι ορίστε)
Αλβανία									
Ελλάδα									

14. Ποιος είναι ο επικεφαλής της οικογένειας (Ποιος παίρνει τις οικονομικές αποφάσεις της οικογένειας;)

Εγώ ☐

Ο/η σύζυγος ☐

Μαζί (και η/ ο σύζυγος) ☐

Οι γονείς μου ☐

15. Πόσα χρόνια μένετε στην Ελλάδα; _____

16. Ποιά είναι η καταγωγή σας;

Αλβανική ☐

Ομογενείς από την Αλβανία ☐

17. Έχετε την ελληνική υπηκοότητα; Ναι ☐ Όχι ☐

18. Αν Ναι, Πότε την αποκτήσατε; _____ χρόνια, _____ μήνες

19. Αν Όχι, θα θέλατε να την αποκτήσετε; Ναι ☐ Όχι ☐

20. Έχει αποκτήσει την ελληνική υπηκοότητα κάποιο μέλος της οικογένειάς σας;

Ναι ☐

Όχι ☐

21. Αν Ναι, ποιο μέλος της οικογένειας προσδιορίζετε; _____

22. Τι επάγγελμα κάνατε στη χώρα καταγωγής σας; _____

23. Στη χώρα καταγωγή σας διαμένετε σε:

Αστική Περιοχή ☐ Αγροτική Περιοχή ☐

24. Ποιο είναι το καθαρό μηνιαίο ατομικό εισόδημά σας;

Δεν έχω εισόδημα ☐	1.001 – 1.200€ ☐	2.001- 2.200€ ☐
1-400€ ☐	1.201- 1.400€ ☐	2.201- 2.400€ ☐
401- 600€ ☐	1.401- 1.600€ ☐	2.401- 2.600€ ☐
601- 800€ ☐	1.601- 1.800€ ☐	2.601- 2.800€ ☐
801- 1.000€ ☐	1.801- 2.000€ ☐	Πάνω από 2.801€ ☐

25. Ποιο είναι το καθαρό ετήσιο οικογενειακό σας εισόδημα;

Έως 8.000€ ☐	14.001- 16.000€ ☐	22.001- 24.000€ ☐
8.001- 10.000€ ☐	16.001-18.000€ ☐	24.001- 26.000€ ☐
10.001- 12.000€ ☐	18.001- 20.000€ ☐	26.001- 28.000€ ☐
12.001- 14.000€ ☐	20.001- 22.000€ ☐	28.001- 30.000€ ☐
		Πάνω από 30.000€ ☐

26. Ποια είναι η τωρινή εργασιακή σας κατάσταση και ποια του/της συζύγου/συντρόφου σας (αν υπάρχει) στην Ελλάδα:

	Δική σας	του/της συζύγου/ συντρόφου
Άνεργος-η		
Οικιακά		
Εργάτης σε εργοστάσια		
Οικοδόμος- Ηλεκτρολόγος- Υδραυλικός- Μπογιατζής		
Οικιακή Βοηθός (Καθαρισμός Σπιτιών, φύλαξη γιαγιάς ή μωρού)		
Ιδιωτικός Υπάλληλος		
Δημόσιος Υπάλληλος		
Ελεύθερος Επαγγελματίας		
Επιχειρηματίας		
Συνταξιούχος		
Άλλο (Παρακαλώ Σημειώστε)		

27. Αν στην προηγούμενη ερώτηση, απαντήσατε ότι είστε άνεργος/η, ποιο είναι το χρονικό διάστημα, κατά το οποίο δεν εργάζεστε;

Εσείς, _____ χρόνια, _____ μήνες Ο/η σύζυγος _____ χρόνια, _____ μήνες

28. Εφόσον, δεν εργάζεστε είσαστε σε Ταμείο Ανεργίας; Ναι ☐ Όχι ☐

29. Ήσασταν Άνεργος/η όταν ήρθατε για πρώτη φορά στην Ελλάδα;

Ναι ☐ Όχι ☐

30. Αν Ναι, για πόσο καιρό ήσασταν άνεργος/η μέχρι να βρείτε δουλειά (για πρώτη φορά στην Ελλάδα):

_____ χρόνια, _____ μήνες

31. Σε τι τύπο κατοικίας μένετε στην Ελλάδα;

Ιδιόκτητη ☐ Ενοίκιο ☐ Φιλοξενία ☐

32. Πόσα τετραγωνικά μέτρα (τ.μ.) είναι το σπίτι; _____ τ.μ. και σε ποιόν όροφο; _____

33. Έχετε Περιουσιακά Στοιχεία στη χώρα καταγωγής σας;

Ναι ☐ Όχι ☐

34. Αν Ναι, τι από τα παρακάτω έχετε (Μπορείτε να επιλέξετε πάνω από μια απάντηση):

Σπίτι ☐ Γη ☐ Επιχείρηση (Μαγαζί) ☐

35. Εφόσον έχετε, πόσα τετραγωνικά μέτρα (τ.μ.) είναι το σπίτι: _____ τ.μ.

36. Αν Όχι, σκέφτεστε να αγοράσετε μελλοντικά; Ναι ☐ Όχι ☐

37. Για ποιο λόγο μεταναστεύσατε (ήρθατε) στην Ελλάδα (Μπορείτε να επιλέξετε πάνω από μια απάντηση);

Οικονομικοί λόγοι ☐ Κοινωνικοί λόγοι ☐

Καλύτερο Μέλλον ☐ Εκπαίδευση ☐

Ανεύρεση εργασίας ☐ Άλλο (παρακαλώ σημειώστε) _____

38. Σκέφτεστε να μείνετε μόνιμα στην Ελλάδα;

Ναι ☐ Όχι ☐ Ίσως ☐ Δεν γνωρίζω ☐

Οικονομικά

39. Συνηθίζετε να στέλνετε αυτήν την στιγμή (2011) οικονομικό βοήθημα στη χώρα καταγωγής σας σε συγγενείς;

Ναι ☐ Όχι ☐

40. Αν Ναι, τι; Μετρητά ☐ Καταναλωτικά Αγαθά ☐

41. Ποιος είναι ο τρόπος μεταφοράς χρημάτων στη χώρα καταγωγής σας (έστω και σε έκτακτη ανάγκη που κάποιος έχει χρειαστεί χρήματα) Μπορείτε να επιλέξετε πάνω από μια απάντηση;

Προσωπική Επιταγή ☐ Ταχυδρομική Επιταγή ☐ Τραπεζικό Λογαριασμό ☐

Ταξιδιωτικές Επιταγές ☐ Μέσω Φίλων/ Συγγενών ☐ Western Union (οι αντίστοιχες εταιρείες) ☐

Μέσω ΚΤΕΛ/Οδηγών Λεωφορείων ☐ Ο/η ίδιος/α όταν επισκέπτομαι τη χώρα καταγωγής μου για διακοπές ☐

42. Πόσο κοστίζει η μεταφορά χρημάτων στη χώρα καταγωγής σας μέσω κάποιου οργανισμού; _____ €

43. Έχετε ακυρώσει την αποστολή χρημάτων στη χώρα καταγωγή σας λόγω ακρίβειας; Ναι ☐ Όχι ☐

44. Έχετε ακυρώσει την αποστολή χρημάτων στη χώρα καταγωγή σας επειδή δεν εμπιστεύεστε τα μέσα μεταφοράς; Ναι ☐ Όχι ☐

45. Κάθε πότε στέλνατε ή στέλνετε χρήματα στη χώρα καταγωγής σας;

Κάθε μήνα ☐

Κάθε εξάμηνο ☐

Κάθε χρόνο ☐

Κάθε 2 χρόνια ☐

Περισσότερα από 2 χρόνια ☐

46. Πόσα χρήματα στέλνατε περίπου το χρόνο στη χώρα καταγωγής σας πριν πάρετε άδεια παραμονής; _____ €

47. Πόσα χρήματα στέλνατε περίπου το χρόνο στη χώρα καταγωγής σας, εφόσον πήρατε άδεια παραμονής; _____ €

48. Πόσα χρήματα στείλατε στη χώρα καταγωγής σας, για κάθε ένα για τα παρακάτω έτη (παρακαλώ σημειώστε);

2008	€	2009	€	2010	€	2011	€
------	---	------	---	------	---	------	---

49. Στέλνατε περισσότερα χρήματα στη χώρα καταγωγής σας πριν την οικονομική κρίση; Ναι ☐ Όχι ☐

50. Τα χρήματα που στέλνετε ή αποταμιεύετε στη χώρα καταγωγής σας χρησιμοποιούνται συνήθως για: (Μπορείτε να επιλέξετε πάνω από μια απάντηση):

Αγορά Ακινήτου/ Γης ☐ Οικονομική Βοήθεια Συγγενών ☐

Ανακαίνιση Κατοικίας □ Διατροφή- Τρόφιμα □

Ένδυση- Υπόδηση □ Εκπαίδευση □

Ιατρική περίθαλψη □ Επένδυση □

51. Τα χρήματα που στέλνετε στη χώρα σας απευθύνονται (Μπορείτε να επιλέξετε πάνω από μια απάντηση);

Μητέρα/Πατέρα □ Αδερφός-η □ Παππούδες □

Άλλο (παρακαλώ σημειώστε): _____

52. Χρησιμοποιείται τα MMM (λεωφορεία, τρόλεϊ κλπ) για να μεταβείτε στο χώρο εργασίας σας εδώ στην Ελλάδα; Ναι ☐ Όχι ☐

53. Τι μέσα μεταφοράς έχετε στη κατοχή σας (Μπορείτε να επιλέξετε πάνω από μια απάντηση);

Αυτοκίνητο □ Μηχανάκι □

Ποδήλατο ☐ Τίποτα από τα παραπάνω ☐ Φορτηγό ☐

54. Εάν έχετε αυτοκίνητο πόσα χρήματα κατά μέσο όρο ξοδεύετε το μήνα για καύσιμα κίνησης σε €; _____ €

55. Αποταμιεύετε τα χρήματά σας στην Ελλάδα ή στη χώρα καταγωγής σας;

Ελλάδα ☐ Αλβανία ☐ Ελλάδα και Αλβανία ☐

56. Πόσα χρήματα αποταμιεύετε περίπου το μήνα στην Ελλάδα; _____ €

57. Που προτιμάτε να αποταμιεύετε τα χρήματά σας;

Τράπεζα ☐ Σε συγγενείς ☐ Σπίτι ☐

Κατανάλωση

58. Πόσα Χρήματα κατά μέσο όρο ξοδεύετε το Μήνα για κάθε μια από τις παρακάτω ανάγκες στην Ελλάδα;

Κατανάλωση Τροφίμων: _____ €

Ένδυση- Υπόδηση: _____ €

Διατήρηση (Εξοδα) Σπιτιού σε ΕΥΔΑΠ: _____ €

Σε ΔΕΗ: _____ €

Σε σταθερό: _____ €

Κοινόχρηστα: _____ €

Θέρμανσης: _____ €

Κινητό: _____ €

Οικιακές Συσκευές (ψυγείο, πλυντήριο κλπ): _____ €

Τεχνολογία (Computer/TV, Στερεοφωνικό): _____ €

Εκπαίδευση: _____ €

Φάρμακα: _____ €

Επισκέψεις γιατρών: _____ €

Διασκέδαση/ Ψυχαγωγία: _____ €

59. Με τους συγγενείς σας στη χώρα καταγωγής σας επικοινωνείτε πιο συχνά μέσω:

Τηλεφώνου ☐

Internet- Computer (Skype, MSN) ☐

Ταχυδρομείο (μέσω γραμμάτων) ☐

60. Κάθε πότε επικοινωνείτε είτε τηλεφωνικά είτε μέσω του υπολογιστή με τους συγγενείς σας στη χώρα καταγωγής σας;

Πάνω από 4 φορές την εβδομάδα ☐

2-3 φορές την εβδομάδα ☐

Μια φορά την εβδομάδα ☐

1 φορά το μήνα ☐

Σπάνια (Λίγο) ☐

61. Κάθε πότε επισκέπτεστε τη χώρα καταγωγής σας;

Μια φορά το χρόνο ☐

Δύο φορές το χρόνο ☐

Περισσότερες από 3 φορές το χρόνο ☐

Κάθε 2 χρόνια ☐

Πάνω από 2 χρόνια ☐

62. Πόσα χρήματα ξοδεύετε το χρόνο για τις διακοπές σας;

Αλβανία _____ €, Ελλάδα _____ €

63. Σημειώστε με (X) εάν συμφωνείτε ή όχι με τις παρακάτω προτάσεις:

	ΣΥΜΦΩΝΩ	ΔΙΑΦΩΝΩ
Θεωρείτε ότι αμειβόσασταν λιγότερο στην αρχή που ήρθατε στην Ελλάδα σε σχέση με τους ντόπιους;		
Θεωρείτε ότι συνεχίζετε ακόμα να αμειβεστε λιγότερο σε σχέση με τους ντόπιους;		
Λαμβάνετε μέρος σε φιλανθρωπικές εκδηλώσεις όπου μαζεύονται λεφτά για την οικονομική ενίσχυση της χώρας σας;		
Θεωρείτε ότι με το να στέλνετε χρήματα στη χώρα καταγωγής σας συμβάλλουν στη άνοδο του βιοτικού επιπέδου;		
Θεωρείτε ότι η αποστολή χρημάτων στη χώρα καταγωγής σας βοηθάει στη μείωση της φτώχειας;		

64. Τι ποσοστό (%) του εισοδήματός σας διαθέτετε για την κάλυψη των παρακάτω αναγκών σας κάθε μήνα: (π.χ. για Τρόφιμα: 40% Δηλαδή 40 από το 100, εάν σε κάποια κατηγορία δεν έχετε κάνει έξοδα παρακαλώ σημειώστε 0):

	Ποσοστό (σε 100%)
Ενοίκιο Σπιτιού	
Οικονομικές υποχρεώσεις (π.χ. αποπληρωμή δανείων)	
Διατροφή- Τρόφιμα	
Ένδυση- υπόδηση	
Φάρμακα	
Επισκέψεις γιατρών	
Εκπαίδευση	
Ψυχαγωγία, διασκέδαση	
Αποταμίευση	
Οικονομική Ενίσχυση της οικογένειας που διαμένει στον τόπο καταγωγής σας;	
Διάφορα άλλα έξοδα (προσδιορίστε):	
ΣΥΝΟΛΟ	100

Επένδυση

65. Έχετε δική σας επιχείρηση στην Ελλάδα; Ναι ☐ Όχι ☐

66. Αν Ναι, τι επιχείρηση είναι:

Λιανικό Κατάστημα ☐

Παροχή Υπηρεσιών ☐

Ταξιδιωτικό Γραφείο ☐

Εργολάβος (Οικοδομικές Κατασκευές, όπως ηλεκτρολόγος, υδραυλικός) ☐

Άλλο _____

67. Σκέφτεστε μελλοντικά να επενδύσετε τα χρήματά σας; Ελλάδα ☐ Αλβανία ☐

68. Έχετε λάβει κάποιο Δάνειο στην Ελλάδα; Ναι ☐ Όχι ☐

69. Αν Ναι, ποιο από τα παρακάτω έχετε; (Μπορείτε να επιλέξετε πάνω από μια απάντηση)

Καταναλωτικό Δάνειο ☐

Στεγαστικό Δάνειο ☐

Επισκευαστικό Δάνειο ☐

Δάνειο Αγοράς Αυτοκινήτου ☐

Άλλο (παρακαλώ σημειώστε) _____

70. Έχετε λάβει κάποιο Δάνειο στη χώρα καταγωγής σας; Ναι ☐ Όχι ☐

71. Αν Ναι, ποιο από τα παρακάτω έχετε; (Μπορείτε να επιλέξετε πάνω από μια απάντηση)

Καταναλωτικό Δάνειο ☐

Στεγαστικό Δάνειο ☐

Επισκευαστικό Δάνειο ☐

Δάνειο Αγοράς Αυτοκινήτου ☐

Άλλο (παρακαλώ σημειώστε) _____

72. Έχετε Πιστωτική Κάρτα; Ναι ☐ Όχι ☐

73. Ένα Ναι, Πόσες; _____

74. Τις Πιστωτικές Κάρτες τις χρησιμοποιείται;

Τακτικά ☐ Σπάνια/ Λίγο ☐ Καθόλου ☐

Καταναλωτικές Συνήθειες

75. Αγοράζετε πιο συχνά τα τρόφιμά σας (όπως, λαχανικά, φρούτα, όσπρια κλπ);

Από την Λαϊκή ☐ Super Market ☐ Μανάβικο ☐

76. Εξετάζετε τις τιμές στο Super Market; Ναι ☐ Όχι ☐

77. Εξετάζετε τις τιμές στην Λαϊκή; Ναι ☐ Όχι ☐

78. Παραγγέλνετε φαγητό εκτός σπιτιού;

Πάρα Πολύ Συχνά	☐
Αρκετά Συχνά	☐
Συχνά	☐
Σπάνια	☐
Καθόλου	☐

79. Πόσο συχνά τρώτε εκτός σπιτιού (π.χ. εστιατόρια, ταβέρνες);

Λιγότερο από μια φορά το μήνα ☐

2-3 φορές το μήνα ☐

1-2 φορές την εβδομάδα ☐

3-4 φορές την εβδομάδα ☐

Σχεδόν κάθε μέρα ☐

80. Είσαστε πρόθυμοι να πληρώσετε για να υιοθετήσετε στρατηγικές πρακτικών εξοικονόμησης ενέργειας της κατοικίας σας; Ναι ☐ Όχι ☐

81. Εάν Ναι, Πόσα χρήματα είστε διατεθειμένοι να πληρώσετε το μήνα;
_____€

82. Είναι η οικονομική κρίση λόγος για να επιστρέψετε στον τόπο καταγωγής σας; Ναι ☐ Όχι ☐

83. Έχει μειωθεί το εισόδημά σας μέχρι στιγμής λόγω της οικονομικής κρίσης;

Ναι ☐ Όχι ☐

84. Πιστεύετε ότι το εισόδημά σας από την εργασία στο μέλλον θα

Αυξηθεί ☐

Μειωθεί ☐

Παραμένει Σταθερό ☐

85. Πιστεύετε ότι λόγω της οικονομικής κρίσης (απαντήστε περισσότερες από μια απάντηση):

Έχουν περιορισθεί οι θέσεις εργασίας (δεν έχει δουλεία): ☐

Έχουν περιορισθεί οι ώρες εργασίας: ☐

Αδυνατείτε να βρείτε την εργασία που ανταποκρίνεται στα προσόντα σας: ☐

Παράρτημα 2^ο: Το ερωτηματολόγιο της έρευνας στα Αλβανικά

Universiteti Harokopio

Numri: _____

Ikikaki Ikonomia & Ikologia

Data: _____

Master

Qyteti: _____

Ky pyetesor shperndahet per realizimin e temes diplomatike te Programit Studimor Master “Per Zhvillim te qendrueshem” te Universitetit Harokopio me titull “Sjellja ekonomike e emigranteve ekonomik ne Greqi gjate periudhes se krizes ekonomike”. Pyetesori ne fjale u referohet rezidenteve te Attikes me qellim anketimi te sjelljes konsumatore te emigranteve.

Pyetësori është anonim dhe plotësisht konfidencial. Rezultatet e anketës do të përdoren vetëm për përfundimin e temes sime diplomatike.

Ju falenderoj paapakisht per kontributin tuaj.

Studentja,

Dorina Kalemi.

Karakteristika demografike (Plotesoni me X çdo përgjigje për të cilën jeni dakort)

1. Gjinia juaj? mashkull ☐ femer ☐

2. Mosha juaj? _____

3. Niveli juaj arsimor?

Nuk kam ndjekur arsim shkollor	☐	Kam baruar universitet / institut	☐
Kam mbaruar filloren	☐	Kam mbaruar Master	☐
Kam mbaruar tetevjecaren	☐	Kam mbaruar Doktorature	☐
Kam mbaruar gjimnazin	☐		

4. Gjendja juaj civile

i/e martuar	☐	I/e ndare	☐
i/e pamartuar	☐	I/e ve	☐
bashkëjetesë	☐		

5. Nëse jeni i/e martuar, a e keni bashkeshorten/in tuaj në Greqi?

- Po ☐ Jo ☐

6. Në cilën zonë të Greqise jetoni? _____

7. Keni fëmijë? Po ☐ Jo ☐

8. Mosha e femijeve tuaj;

Mosha e fëmijës se pare: _____ Mosha e fëmijës se dyte _____

Mosha e fëmijës se trete _____ Mosha e fëmijës se katert _____

9. Numri i fëmijëve që jetojnë në Greqi? _____

10. Numri i pjestarëve të familjes që jetojnë në te njejten banese? _____

11. Jetoni me njerëz të tjerë jashtë familjes suaj? Po ☐ Jo ☐

12. Nëse Po, me sa njerëz jetoni së bashku? _____

13. Cilet nga pjestaret e familjes suaj jetojne në vendin tuaj dhe cilet në Greqi?

	Bash/tja	Vajza	Djali	Babai	Mamaja	Daja/ Halla	Gjysher	Gjyshe	Të tjere(specifiko)
Shiperi									
Greqi									

14. Kush është kreu i familjes (Kush merr vendimet ekonomike të familjes?)

Unë ☐

Burri / gruaja ☐

Së bashku (dhe bashkëshorti/tja) ☐

Prindërit e mi ☐

15. Sa vjet jetoni në Greqi? _____

16. Cila është origjina juaj?

Shqiptare ☐

Minoritar nga Shqipëria ☐

17. Keni nënshtetësi greke? Po ☐ Jo ☐

18. Nëse Po, kur e perfituar? _____ vjet, _____ muaj

19. Nëse Jo, do të donit t'a perfitoni? Po ☐ Jo ☐

20. Ka perfituar nënshtetësi greke ndonjë nga pjesëtarët e familjes suaj?

Po ☐ Jo ☐

21. Nëse Po, përcaktoni pjesëtarin e familjes? _____

22. Ç' punë keni bërë në vendin tuaj? _____

23. Në vendin tuaj keni jetuar në zone urbane apo rurale?:

Zone urbane ☐ Zone rurale ☐

24. Cilat jane të ardhurat mujore individuale tua?

nuk kam të ardhura ☐	1.001 – 1.200€ ☐	2.001- 2.200€ ☐
1-400€ ☐	1.201- 1.400€ ☐	2.201- 2.400€ ☐
401- 600€ ☐	1.401- 1.600€ ☐	2.401- 2.600€ ☐
601- 800€ ☐	1.601- 1.800€ ☐	2.601- 2.800€ ☐
801- 1.000€ ☐	1.801- 2.000€ ☐	Me shume se 2.801€ ☐

25. Cilat jane të ardhurat vjetore të familjes suaj?

Deri ne 8.000€ ☐	14.001- 16.000€ ☐	22.001- 24.000€ ☐
8.001- 10.000€ ☐	16.001-18.000€ ☐	24.001- 26.000€ ☐
10.001- 12.000€ ☐	18.001- 20.000€ ☐	26.001- 28.000€ ☐
12.001- 14.000€ ☐	20.001- 22.000€ ☐	28.001- 30.000€ ☐
		Me shume se 30.000€ ☐

26. Gjendja juaj aktuale e punës dhe e bashkëshortit/tes suaj (nëse jeton) në Greqi:

	Juaja	e bashkëshortit/tes / e partnerit/es
I papunë		
Në shtëpi		
Punëtor në fabrike		
Punëtor ndertimi – Elektricitist –Hidraulik - Bojaxhi		
Ndihmes-shtëpiak/e (Ne pastrim shtëpishe, perkujdesjeje te moshuari apo femije)		
Nenpunes privat		
Nenpunes administrate		
Profesionist i pavarur		
Biznesmen		
Pensionist		
Tjeter (Ju lutem shënoni)		

27. Nëse ne pyetjen e mësipërme u përgjigjet se jeni i/e papunë, sa kohe keni qe nuk punoni?

Ju _____ vjet, _____ muaj

Bashkeshorti / tja _____ vjet, _____ muaj

28. Nëse nuk punoni, a jeni regjistruar ne zyren e asistences?

Po ☐ Jo ☐

29. Ishit i/e papune kur erdhet per here te pare ne Greqi?

Po ☐ Jo ☐

30. Nëse Po, për sa kohë keni qenë i papunësuar deri sa gjetet punë (për herë të parë në Greqi): _____ vjet, _____ muaj

31. Në c'lloj banese jetoni në Greqi?

Pronësi e juaj ☐ Me qera ☐ Mysafir/i mbajtur (φιλοξενία) ☐

32. Sa metra katror është banesa? _____ m². **dhe ne c'kat ndoshtet?** _____

33. Keni pasuri në vendin tuaj? Po ☐ Jo ☐

34. Nëse Po, çfarë pasurie keni si më poshte (Mund të zgjidhni me shume se një përgjigje)?

banese ☐ tokë ☐ biznes (dyqan) ☐

35. Nëse keni, sa metra katror është banesa juaj: _____ m²

36. Nëse Jo, mendoni të blini në të ardhmen? Po ☐ Jo ☐

37. Për c'arsye keni emigruar (keni ardhur) në Greqi? (Mund të zgjidhni më shumë se një përgjigje)?

për arsye ekonomike ☐ për arsye sociale ☐

për një të ardhme më të mirë ☐ për arsimim ☐

për të kërkuar punë ☐ tjetër (ju lutemi shënoni) _____

38. Mendoni të qëndroni përgjithmonë në Greqi?

Po ☐ Jo ☐ Ndoshta ☐ Nuk e di ☐

Te dhena financiare.

39. Dërgoni ne këtë kohë (2011) ndihmë financiare për të afërmit në Shqipëri?

Po ☐ Jo ☐

40. Nese Po, cfare ? Para ☐ Mallra konsumi ☐

41. Cila eshte menyra e transfertes së parave në vendin tuaj (qofte edhe per raste te jashtzakonshme kur dikush ka patur nevojë për te ardhura? (Mund të zgjidhni më shumë se një përgjigje)

me çek personal ☐ me cek postar ☐ me llogari bankare ☐

me çek udhëtimi ☐ nëpërmjet miqve ☐ me Western Union ☐

nepermjet shoferëve te autobusëve ☐ personalisht kur vete për pushime ☐

42. Sa kushton transferta e parave në vendin tuaj me anë të ndonjë organizmi?_____€

43. Keni anuluar dërgimin e parave në vendin tuaj, për shkak të shtenjtësise?

Po ☐ Jo ☐

44. Keni anuluar dërgimin e parave në vendin tuaj, për shkak të mosbesimit në menyrat e transfertave?

Po ☐ Jo ☐

45. Sa shpesh dërgoni para në vendin tuaj?

çdo muaj ☐ çdo 6 muaj ☐ çdo vit ☐ çdo 2 vjet ☐ më shpesh se cdo 2 vjet ☐

46. Sa para në vit keni dërguar në vendin tuaj para se të merrni leje qëndrimi në Greqi?_____€

47. Sa para në vit keni dërguar në vendin tuaj pasi keni marr leje qëndrimi në Greqi?_____€_____€

48. Sa para ne vit keni dërguar në vendin tuaj, gjate viteve te meposhtem:

2008 _____ € **2009** _____ € **2010** _____ € **2011** _____ €

49. Keni derguar më shumë para në vendin tuaj para krizes ekonomike?

Po ☐ Jo ☐

50. Paratë që dërgoni apo depozitoni në vendin tuaj përdoren zakonisht per:

(Mund të zgjidhni më shumë se një përgjigje):

blerje prone / toke ☐ ndihmë financiare e te afermve ☐ konsum - ushqim ☐

restaurim banese ☐ veshje dhe këpucë ☐ arsimim ☐

kurim mjeksor ☐ investime ☐

51. Paratë qe dërgoni në vendin tuaj adresohen per: (Mund të zgjidhni më shumë se një përgjigje)

prinderit ☐ motra/vëllezer ☐ gjyshërit ☐ të tjere (ju lutemi shënoni)_____

52. Përdorni transport publik (urbane etj) për të shkuar ne pune ketu në Greqi;

Po ☐ Jo ☐

53. Ç' mjet transporti dispononi (Mund të zgjidhni më shumë se një përgjigje)?

makinë ☐ motor ☐

biçikletë ☐ Asnjë nga sa më lartë ☐ Kamion ☐

54. Nëse keni makinë, sa te ardhura harxhoni mesatarisht ne muaj për karburante transporti, në euro;_____ €

55. Kurseni paratë tuaja në Greqi apo në vendin tuaj?

Greqi ☐ Shqipëri ☐ Greqi dhe Shqipëri ☐

56. Sa te ardhura depozitoni në muaj në Greqi?_____ €

57. Ku preferoni të depozitoni paratë tuaja?

Ne banka ☐ Në te aferm ☐ Ne shtëpi ☐

Konsumi

58. Sa te ardhura shpenzoni mesatarisht në muaj për cdonje nga nevojat e mëposhtme:

Konsum ushqimi _____ €

Veshje dhe këpucë: _____ €

Shpenzime / mirëmbajtje banese per Ujin: _____ €

Dritat: _____ €

Telefonin: _____ €

Detyrime pallati _____ €

Ngrohje: _____ €

Cellular: _____ €

Pajisje shtëpiake (frigorifer, pjatlarëse, etj): _____ €

Teknologji (Kompjuter / TV, Stereo): _____ €

Arsimim: _____ €

Illace _____ €

Konsulta mjeksore _____ €

Argëtim / Zbavitje: _____ €

59. Me të afërmit në vendin tuaj, komunikoni më shpesh me:

Celular ☐

Internet- Kompjuter (Skype, MSN) ☐

Poste (nepermjet letrave) ☐

60. Sa here kontaktoni me të afërmit në vendin tuaj me telefon apo nëpërmjet kompjuterit?

Më shumë se 4 herë në javë ☐

2-3 herë në javë ☐

Një herë në javë ☐

Nje herë në muaj ☐

Rrallë (pak) ☐

61. Sa here shkonit ne vendin tuaj?

Një herë në vit ☐

Dy herë në vit ☐

Më shumë se 3 herë në vit ☐

Çdo 2 vjet ☐

Mbi 2 vjet ☐

62 Sa te ardhura shpenzoni ne vit per pushimet tuaja?

Shqipëri _____€, Greqi _____€

63 Shënoni me (X), nëse jeni dakord apo jo me pohimet e mëposhtme:

	Dakort	Kundër
Konsideroni që jeni paguar më pak sesa vendasit në fillim që sapo erdhet në Greqi ?		
Konsideroni që akoma paguheni më pak se vendasit (tani)?		
Merrni pjesë në evenimente bamiresie, ku mbledhen para për mbështetje financiare të vendit tuaj?		
Mendoni se duke dërguar para në vendin tuaj kontriboni në ngritjen e standartit të jetesës atje?		
Mendoni se duke dërguar para në vendin tuaj ndihmoni në uljen e varfërisë?		

64 Ç'përqindje (%) të të ardhurave tuaja dispononi për te përmbushur nevojat mujore te mëposhtme (p.sh, për ushqimqe 40% domethene 40 nga 100. Në rast se në ndonjë kategori nuk bëni harxhime ju lutem shënoni 0):

	Perqindje (100%)
Qera banese	
Detyrime financiare (p.sh. pagese kredie)	
Konsum - Ushqime	
Veshje dhe këpucë	
Illace	
Konsulta mjeksore	
Arsimim	
Argëtim / Zbavitje	
Depozita / Kursime	
Mbështetje financiare për familjaret që banojnë në Shqipëri?	
Të tjera harxhime (ju lutemi shënoni)	

TOTALI	100
---------------	------------

Investi me

65. Keni biznes tuajin në Greqi? Po ☐ Jo ☐

66. Nëse Po, çfarë biznesi keni:

dyqan me pakicë ☐

shërbime ☐

agjenci udhëtimi ☐

kontraktor (në fushen e ndërtimit, si psh. Hidraulik, elektrikist, etj) ☐

Tjeter (ju lutemi shënoni) _____

67. Mendoni qe ne të ardhmen, te investoni paratë tuaja në:

Greqi ☐

Shqipëri ☐

68. Keni marrë ndonjë kredi në Greqi? Po ☐ Jo ☐

69. Nëse Po, c'kredi si me mëposhtme keni marre? (Mund të zgjidhni më shumë se një përgjigje)

Kredi konsumuese ☐

kredi banese ☐

kredi rikonsrtuksioni ☐

kredi automjeti ☐

Tjeter (ju lutemi shënoni) _____

70. Keni marrë kredi në Shqipëri? Po ☐ Jo ☐

71. Nëse Po, c'kredi si me mëposhtme keni marre? (Mund të zgjidhni më shumë se një përgjigje)

Kredi konsumuese	☐	Kredi konsumuese	☐
kredi banese	☐	kredi rikonsrtuksioni	☐
kredi automjeti	☐	Tjeter (ju lutemi shënoni)	_____

72. Keni karta krediti ? Po ☐ Jo ☐

73. Nëse Po, sa? _____

74. Kartat e kreditit, i përdorni ?

Rregullisht ☐ Rralle / pak ☐ Fare ☐

Zakone te konsumatorit.

75. I blini më shpesh ushqimet tuaja (psh. perime, fruta, etj)?

Në treg ☐ Në Super Market ☐ Ne dyqane ushqimore ☐

76. I shikoni cmimet ne Supër Market? Po ☐ Jo ☐

77. I shikoni cmimet në treg? Po ☐ Jo ☐

78. Porosisni ushqime jashtë shtëpisë?

Shumë shpesh ☐

Mjaft shpesh ☐

Shpesh ☐

Rrallë ☐

Fare ☐

79. Sa here hani jashtë shtëpisë (p.sh. ne restorante, ne taverna)?

Më pak se një herë në muaj ☐

2-3 herë në muaj ☐

1-2 herë në javë ☐

3-4 herë në javë ☐

Pothuajse çdo ditë ☐

80. Jeni të gatshëm të paguani për adoptimin e strategjive praktike te kursimit te energjisë per banesen tuaj?

Po ☐ Jo ☐

81. Nëse Po, sa para jeni te gatshëm të paguani në muaj? _____€

82. Perben kriza ekonomike arsye per tu kthyer në vendin tuaj?

Po ☐ Jo ☐

83. Jane ulur të ardhurat tuaja deri tani per shkak te krizës ekonomike?

Po ☐ Jo ☐

84. Mendoni se të ardhurat tuaja nga puna në të ardhmen do te:

Ngrihen ☐ Ulen ☐ Qendrojne stabel ☐

85. Mendoni se per shkak te krizes ekonomike: (Mund të zgjidhni më shumë se një përgjigje)

Janë kufizuar vendet e punës ☐

Janë kufizuar oret e punës: ☐

Eshte krijuar pamundesi për të gjetur punë qe pershtatet ne kualifikimet tuaja: ☐

Παράρτημα 3: Κωδικοποίηση των μεταβλητών του ερωτηματολογίου

Κωδικοποίηση	Ερμηνεία μεταβλητής
Sex	Φύλο.
Age	Ηλικία.
Education	Μορφωτικό Επίπεδο.
Family	Οικογενειακή Κατάσταση.
Married	Οι παντρεμένοι έχουν ή όχι το/τη σύζυγο στην Ελλάδα.
CityA	Προάστειο.
Child	Παιδιά.
Achild1	Ηλικία 1 ^{ου} παιδιού.
Achild2	Ηλικία 2 ^{ου} παιδιού.
Achild3	Ηλικία 3 ^{ου} παιδιού.
Achild4	Ηλικία 4 ^{ου} παιδιού.
ChildInGc	Αριθμός παιδιών στην Ελλάδα.
SameFam	Αριθμός μελών που διαμένουν στην ίδια κατοικία.
OutOfFam	Συγκατοίκηση εκτός των μελών της οικογένειας.
HowmanyP	Αριθμός συγκατοίκησης εκτός των μελών της οικογένειας.
Awife	Ο/η σύζυγος στην Αλβανία.
Adaughter	Κόρη στην Αλβανία.
Ason	Γιος στην Αλβανία.
Afather	Πατέρας στην Αλβανία.
Amother	Μητέρα στην Αλβανία.
Auncle	Θείος/α στην Αλβανία.
Agrandpa	Παππούς στην Αλβανία.
Agrandma	Γιαγιά στην Αλβανία.
AOther	Άλλα μέλη που μένουν στην Αλβανία.
Gwife	Ο/η σύζυγος στην Ελλάδα.
Gdaughter	Κόρη στην Ελλάδα.
Gson	Γιος στην Ελλάδα.
Gfather	Πατέρας στην Ελλάδα.
Gmother	Μητέρα στην Ελλάδα.
Guncle	Θείος/α στην Ελλάδα.
Ggrandpa	Παππούς στην Ελλάδα.
Ggrandma	Γιαγιά στην Ελλάδα.
GOther	Άλλα μέλη που μένουν στην Ελλάδα.
HeadFam	Επικεφαλής της οικογένειας.
YearsG	Χρόνια στην Ελλάδα.
Origin	Καταγωγή.
Citizenship	Ελληνική υπηκοότητα.
WhenC	Πότε αποκτήσαν την ελληνική υπηκοότητα.
IfNowantIt	Αν θα θέλανε να αποκτήσουν την ελληνική υπηκοότητα.
GCFam	Απόκτηση την ελληνική υπηκοότητα κάποιο μέλος της οικογένειας.

WhoFamM	Μέλη της οικογένειας που έχουν αποκτήσει την ελληνική υπηκοότητα.
jobA	Επάγγελμα στην Αλβανία.
AccomA	Διαμονή στην Αλβανία.
PIncome	Μηνιαίο Ατομικό Εισόδημα.
FamIncome	Καθαρό ετήσιο οικογενειακό εισόδημα.
YjobGun	Άνεργος/η ο/η ερωτώμενος.
YjobGhouse	Οικιακά ο/η ερωτώμενος.
YjobGfact	Εργάτης/τρια σε εργοστάσιο ο/η ερωτώμενος.
YjobGbuild	Οικοδόμος-Ηλεκτρολόγος-Υδραυλικός-Μπογιατζής ο/η ερωτώμενος.
YjobGdomes	Οικιακή Βοηθός ο/η ερωτώμενος.
YjobGprivate	Ιδιωτικός Υπάλληλος ο/η ερωτώμενος.
YjobGpublic	Δημόσιος Υπάλληλος ο/η ερωτώμενος.
YjobGfree	Ελεύθερος Επαγγελματίας ο/η ερωτώμενος.
YjobGbusines	Επιχειρηματίας ο/η ερωτώμενος.
YjobGretired	Συνταξιούχος ο/η ερωτώμενος.
OtherY	Άλλο επάγγελμα του ερωτώμενου.
WjobGun	Άνεργος/η του/της συζύγου.
WjobGhouse	Οικιακά του/της συζύγου.
WjobGfact	Εργάτης/τρια σε εργοστάσιο του/της συζύγου.
WjobGbuild	Οικοδόμος-Ηλεκτρολόγος-Υδραυλικός-Μπογιατζής του συζύγου.
WjobGdomes	Οικιακή Βοηθός του/ της συζύγου.
WjobGprivate	Ιδιωτικός Υπάλληλος του/της συζύγου.
WjobGpublic	Δημόσιος Υπάλληλος του/της συζύγου.
WjobGfree	Ελεύθερος Επαγγελματίας του/της συζύγου.
WjobGbusines	Επιχειρηματίας του/της συζύγου.
WjobGretired	Συνταξιούχος του/της συζύγου.
OtherW	Άλλο επάγγελμα του/της συζύγου.
Yunemp	Χρονικό διάστημα που είναι άνεργος/η ο ερωτώμενος.
Wunemp	Χρονικό διάστημα που είναι άνεργος/η ο/η σύζυγος.
Unempfund	Ο/η άνεργος/η που είναι στο ταμείο ανεργίας.
Funemp	Άνεργος/η όταν ήρθαν για πρώτη φορά στην Ελλάδα.
HowLFunemp	Χρονικό διάστημα που ήταν άνεργος/η όταν ήρθαν για πρώτη φορά στην Ελλάδα.
HomeG	Τύπος κατοικίας στην Ελλάδα.
HomeGSq	Τετραγωνικά μέτρα οικίας στην Ελλάδα.
HomeGfloor	Όροφος της οικίας στην Ελλάδα.
AssetsA	Περιουσιακά στοιχεία στην Αλβανία.
HomeA	Σπίτι στην Αλβανία.
LandA	Γη στην Αλβανία.
CompanyA	Επιχείρηση στην Αλβανία.
HomeASq	Τετραγωνικά μέτρα οικίας στην Αλβανία.
BuyHomeA	Μελλοντική αγορά σπιτιού στην Αλβανία.
ComeGER	Οικονομικοί λόγοι μετανάστευσης.

ComeGBF	Για καλύτερο μέλλον.
ComeGW	Ανεύρεση εργασίας.
ComeGSR	Κοινωνικοί λόγοι μετανάστευσης.
ComeGEduc	Εκπαίδευση.
OtherCome	Άλλοι λόγοι μετανάστευσης.
PermG	Μονιμότητα στην Ελλάδα.
MoneyAN	Αποστολή οικονομικής βοήθειας στην Αλβανία (το έτος 2011).
Cash	Τρόπος αποστολής με μετρητά.
Goods	Τρόπος αποστολής με καταναλωτικά αγαθά.
PE	Τρόπος μεταφοράς με προσωπική επιταγή.
TE	Τρόπος μεταφοράς με ταξιδιωτικές επιταγές.
Bus	Τρόπος μεταφοράς μέσω οδηγών λεωφορείων/ΚΤΕΛ.
TahE	Τρόπος μεταφοράς με ταχυδρομική επιταγή.
Friends	Τρόπος μεταφοράς μέσω φίλων/ συγγενών.
Me	Τρόπος μεταφοράς ο/η ίδιος/α όταν επισκέπτεται τη χώρα καταγωγής του για διακοπές.
TL	Τρόπος μεταφοράς με τραπεζικό λογαριασμό.
WE	Τρόπος μεταφοράς με western union (οι αντίστοιχες εταιρείες).
CostTran	Κόστος μεταφοράς χρημάτων μέσω κάποιου οργανισμού.
ExCostTran	Ακύρωση αποστολής χρημάτων λόγω ακρίβειας.
Confidence	Ακύρωση αποστολής χρημάτων λόγω εμπιστοσύνης.
SMoney	Χρόνος αποστολής χρημάτων στην Αλβανία.
NoPermit	Αποστολή χρημάτων πριν την άδεια παραμονής.
Permit	Αποστολή χρημάτων εφόσον αποκτήσαν την άδεια παραμονής.
Year2008	Αποστολή χρημάτων το έτος 2008.
Year2009	Αποστολή χρημάτων το έτος 2009.
Year2010	Αποστολή χρημάτων το έτος 2010.
Year2011	Αποστολή χρημάτων το έτος 2011.
SMoneybCr	Αποστολή χρημάτων στην Αλβανία πριν την οικονομική κρίση.
Buyhome	Τα χρήματα χρησιμοποιούνται στην Αλβανία για αγορά ακίνητου και γης.
homeRen	Τα χρήματα χρησιμοποιούνται στην Αλβανία για ανακαίνιση κατοικίας.
MC	Τα χρήματα χρησιμοποιούνται στην Αλβανία για ιατρική περίθαλψη.
HelpFam	Τα χρήματα χρησιμοποιούνται στην Αλβανία για οικονομική βοήθεια συγγενών
CF	Τα χρήματα χρησιμοποιούνται στην Αλβανία για ένδυση και υπόδηση.
Invest	Τα χρήματα χρησιμοποιούνται στην Αλβανία για επένδυση.
Food	Τα χρήματα χρησιμοποιούνται στην Αλβανία για

	διατροφή/ τρόφιμα.
EducA	Τα χρήματα χρησιμοποιούνται στην Αλβανία για εκπαίδευση.
Allo	Προσδιορίζουν άλλους λόγους που χρησιμοποιούνται τα χρήματα στην Αλβανία.
Parents	Τα χρήματα απευθύνονται στους γονείς.
Siblings	Τα χρήματα απευθύνονται στα αδέρφια.
grandpa/ma	Τα χρήματα απευθύνονται στους παππούδες.
OtherRel	Τα χρήματα απευθύνονται σε άλλα μέλη της οικογένειας.
MMM	Χρησιμοποιούν τα μέσα μαζικής μεταφοράς.
Car	Κατοχή αυτοκινήτου.
Bike	Κατοχή ποδηλάτου.
Motor	Κατοχή μηχανής.
Nothing	Τίποτα από τα παραπάνω.
Truck	Κατοχή φορτηγού.
CarCost	Έξοδα του μήνα για καύσιμα κίνησης του αυτοκινήτου ή της μηχανής.
SMoneyAG	Χώρα αποταμίευσης των χρημάτων.
SMoneyG	Ποσότητα αποταμίευσης χρημάτων το μήνα.
Bank	Αποταμίευση στην τράπεζα.
relatives	Αποταμίευση σε συγγενείς.
Home	Αποταμίευση στο σπίτι.
Foodm	Χρήματα που ξοδεύουν το μήνα για κατανάλωση τροφίμων.
CFm	Χρήματα που ξοδεύουν το μήνα για ένδυση και υπόδηση.
EYDAP	Χρήματα που ξοδεύουν το μήνα για ΕΥΔΑΠ.
DEI	Χρήματα που ξοδεύουν το μήνα για ΔΕΗ.
Fixed	Χρήματα που ξοδεύουν το μήνα για σταθερό τηλέφωνο.
Shared	Χρήματα που ξοδεύουν το μήνα για κοινόχρηστα.
Heating	Χρήματα που ξοδεύουν το μήνα για θέρμανση.
Mobile	Χρήματα που ξοδεύουν το μήνα για κινητό τηλέφωνο.
OS	Χρήματα που ξοδεύουν το μήνα για οικιακές συσκευές.
Technology	Χρήματα που ξοδεύουν το μήνα για τεχνολογία.
Educn	Χρήματα που ξοδεύουν το μήνα για εκπαίδευση.
drugs	Χρήματα που ξοδεύουν το μήνα για φάρμακα.
doctors	Χρήματα που ξοδεύουν το μήνα για επισκέψεις γιατρών.
fun	Χρήματα που ξοδεύουν το μήνα για διασκέδαση και ψυχαγωγία.
ComTelephone	Επικοινωνία με την Αλβανία μέσω τηλεφώνου.
Sholio	Σχολιάζουν τον τρόπο που επικοινωνούν με την Αλβανία.
ComInternet	Επικοινωνία με την Αλβανία μέσω διαδικτύου.
ComLetters	Επικοινωνία με την Αλβανία μέσω γραμμάτων.

WhenCom	Κάθε πότε γίνεται επικοινωνία με τους συγγενείς τους στην Αλβανία.
VisitA	Κάθε πότε επισκέπτονται την Αλβανία.
SpendA	Χρήματα που ξοδεύουν για διακοπές στην Αλβανία.
SpendG	Χρήματα που ξοδεύουν για διακοπές στην Ελλάδα.
PaidLess	Αμείβονταν λιγότερα στην αρχή που ήρθαν στην Ελλάδα σε σχέση με τους ντόπιους.
UPaidLess	Αμείβονται ακόμα και τώρα λιγότερα από τους ντόπιους.
Cevents	Λαμβάνουν μέρος σε φιλανθρωπικές εκδηλώσεις όπου μαζεύονται λεφτά για την οικονομική ενίσχυση της Αλβανίας.
Living	Μέσω αποστολής χρημάτων στη Αλβανία συμβάλλουν στην άνοδο του βιοτικού επιπέδου.
Poverty	Μέσω αποστολής χρημάτων στην Αλβανία συμβάλλουν στην μείωση της φτώχειας.
RateHome	Ποσοστό (%) του εισοδήματος που διαθέτουν κάθε μήνα για την ενοίκιο σπιτιού.
RateLoans	Ποσοστό (%) του εισοδήματος που διαθέτουν κάθε μήνα για οικονομικές υποχρεώσεις.
RateFood	Ποσοστό (%) του εισοδήματος που διαθέτουν κάθε μήνα για διατροφή και τρόφιμα.
RateCF	Ποσοστό (%) του εισοδήματος που διαθέτουν κάθε μήνα για ένδυση και υπόδηση.
RateDrugs	Ποσοστό (%) του εισοδήματος που διαθέτουν κάθε μήνα για φάρμακα.
RateDoctor	Ποσοστό (%) του εισοδήματος που διαθέτουν κάθε μήνα για επισκέψεις γιατρών.
RateEduc	Ποσοστό (%) του εισοδήματος που διαθέτουν κάθε μήνα για εκπαίδευση.
RateFun	Ποσοστό (%) του εισοδήματος που διαθέτουν κάθε μήνα για ψυχαγωγία και διασκέδαση.
RateSave	Ποσοστό (%) του εισοδήματος που διαθέτουν κάθε μήνα για αποταμίευση.
RateHelpFam	Ποσοστό (%) του εισοδήματος που διαθέτουν κάθε μήνα για οικονομική ενίσχυση της οικογένειας που διαμένει στην Αλβανία.
OtherRate	Ποσοστό (%) του εισοδήματος που διαθέτουν κάθε μήνα για άλλες ανάγκες.
ProsOther	Προσδιορίζουν ποιές είναι οι ανάγκες αυτές.
YCompany	Υπάρχει δική τους επιχείρηση.
Whatkind	Είδος επιχείρησης.
FutMoney	Μελλοντικά σκέφτονται να επενδύσουν τα χρήματά τους.
LoanG	Έχουν λάβει κάποιο δάνειο στην Ελλάδα.
ConsLoanG	Έχουν λάβει καταναλωτικό δάνειο στην Ελλάδα.
HousingLoanG	Έχουν λάβει στεγαστικό δάνειο στην Ελλάδα.

RepairLoanG	Έχουν λάβει επισκευαστικό δάνειο στην Ελλάδα.
CarLoanG	Έχουν λάβει δάνειο αγοράς αυτοκινήτου στην Ελλάδα.
OtherLG	Έχουν λάβει κάποιο άλλο δάνειο στην Ελλάδα.
LoanA	Έχουν λάβει κάποιο δάνειο στην Αλβανία.
ConsLoanA	Έχουν λάβει στεγαστικό δάνειο στην Αλβανία.
HousingLoanA	Έχουν λάβει στεγαστικό δάνειο στην Αλβανία.
RepairLoanA	Έχουν λάβει στεγαστικό δάνειο στην Αλβανία.
CarLoanA	Έχουν λάβει στεγαστικό δάνειο στην Αλβανία.
OtherLA	Έχουν λάβει στεγαστικό δάνειο στην Αλβανία.
CreditCard	Κατέχουν πιστωτική κάρτα.
HowMuchCC	Ποσότητα των πιστωτικών καρτών.
UseCC	Χρησιμοποίηση των πιστωτικών καρτών.
BuyFoodL	Αγοράζουν τα τρόφιμα από λαϊκή αγορά.
BuyFoodSM	Αγοράζουν τα τρόφιμα από υπεραγορά.
BuyFoodM	Αγοράζουν τα τρόφιμα από μανάβικο.
Research SM	Εξετάζουν τις τιμές από την λαϊκή αγορά.
ResearchL	Εξετάζουν τις τιμές από την υπεραγορά.
Order	Παραγγέλνουν φαγητό εκτός σπιτιού.
EatOut	Γευματίζουν εκτός σπιτιού.
PayEner	Πρόθυμοι να πληρώσουν για να υιοθετήσουν στρατηγικές εξοικονόμησης ενέργειας της κατοικίας τους.
HowPayEner	Τα χρήματα που είναι διατεθειμένοι να πληρώσουν το μήνα για να υιοθετήσουν τις στρατηγικές εξοικονόμησης ενέργειας.
OriginCrisis	Λόγος επιστροφής στην Αλβανία η οικονομική κρίση.
OtherOrig	Σχολιάζουν αν είναι ή όχι λόγος επιστροφής η οικονομική κρίση.
RedIncome	Μείωση του εισοδήματος λόγω της οικονομικής κρίσης.
YIncome	Πρόβλεψη για το εισόδημα μελλοντικά.
RedWork	Λόγω της οικονομικής κρίσης έχουν περιορισθεί οι θέσεις εργασίας.
RedTimWork	Λόγω της οικονομικής κρίσης έχουν περιορισθεί οι ώρες εργασίας.
Qualif	Λόγω της οικονομικής κρίσης αδυνατείτε να βρείτε την εργασία που ανταποκρίνεται στα προσόντα σας.
gender	Ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος είναι άνδρας και την τιμή 0 όταν ο ερωτώμενος είναι γυναίκα.
aei	Ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος είναι απόφοιτος Πανεπιστημίου και την τιμή 0 άλλου.

age	Ποσοτική μεταβλητή που εκφράζει την ηλικία του ερωτώμενου.
age ²	Το τετράγωνο της ηλικίας του ερωτώμενου.
married	Ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος είναι παντρεμένος και την τιμή 0 αλλού.
lnfun	Ποσοτική μεταβλητή που εκφράζει το ποσό σε ευρώ που ξοδεύει το μήνα ο ερωτώμενος για διασκέδαση και ψυχαγωγία.
business	Ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος κατέχει δικιά του επιχείρηση στη χώρα υποδοχής και την τιμή 0 αλλού.
GrSq	Ποσοτική μεταβλητή που εκφράζει τα τετραγωνικά μέτρα της οικίας.
lnfood	Ποσοτική μεταβλητή που εκφράζει το ποσό σε ευρώ που ξοδεύει ο ερωτώμενος το μήνα για κατανάλωση τροφίμων.
assetsA	Ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος έχει περιουσιακά στοιχεία στη χώρα καταγωγής τους και την τιμή 0 αλλού.
lnincome	Ποσοτική μεταβλητή η οποία εκφράζει το καθαρό μηνιαίο ατομικό εισόδημα του ερωτώμενου σε ευρώ.
origin	Ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος είναι Αλβανός και την τιμή 0 όταν ο ερωτώμενος είναι Ομογενείς από την Αλβανία.
citizenship	Ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος έχει αποκτήσει ελληνική υπηκοότητα και την τιμή 0 όταν δεν την έχει αποκτήσει.
ratehome	Ποσοτική μεταβλητή που εκφράζει το ποσοστό του εισοδήματος που ξοδεύουν το μήνα για το ενοίκιο του σπιτιού.
ratefood	Ποσοτική μεταβλητή που εκφράζει το ποσοστό του εισοδήματος που ξοδεύουν το μήνα για την κατανάλωση τροφίμων.
rateloans	Ποσοτική μεταβλητή που εκφράζει το ποσοστό του εισοδήματος που ξοδεύουν το μήνα για αποπληρωμή δανείων.
ratecf	Ποσοτική μεταβλητή που εκφράζει το ποσοστό

	του εισοδήματος που ξοδεύουν το μήνα για ένδυση και υπόδηση.
ratefun	Ποσοτική μεταβλητή που εκφράζει το ποσοστό του εισοδήματος που ξοδεύουν το μήνα για διασκέδαση και ψυχαγωγία.
yearsGr	Ποσοτική μεταβλητή η οποία εκφράζει τα χρόνια παραμονής των μεταναστών στη χώρα υποδοχής.
ownhomeGr	Ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος έχει ιδιόκτητη κατοικία και την τιμή 0 αλλού.
jods	Ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος είναι οικονομικά ενεργός και την τιμή 0 αλλού.
unpaidless	Ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος συμφωνεί ότι συνεχίζετε ακόμα να αμείβετε λιγότερο σε σχέση με τους ντόπιους και την τιμή 0 όταν διαφωνεί.
eatout	Ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος τρώει εκτός σπιτιού λιγότερο από μια φορά το μήνα και την τιμή 0 αλλού.
permGr	Ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος σκέφτεται να μείνει μόνιμα στη χώρα υποδοχής και την τιμή 0 αλλού.
order	Ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος δεν παραγγέλλει καθόλου φαγητό εκτός σπιτιού και την τιμή 0 αλλού.
futmoney	Ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος σκέφτεται να επένδυση τα χρήματά του στην Ελλάδα και την τιμή 0 στο εξωτερικό.
man	Ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο επικεφαλής της οικογένειας είναι άνδρας και την τιμή 0 αλλού.
renthome	Ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος κατοικεί σε ενοίκιο και την τιμή 0 αλλού.
friends	Ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος στέλνει χρήματα στη χώρα καταγωγής του μέσω συγγενών ή φίλων και την τιμή 0 αλλού.
WE	Ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο

	ερωτώμενος στέλνει χρήματα στη χώρα καταγωγής του μέσω του οργανισμού Western Union και την τιμή 0 αλλού.
helpfam	Ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν οι ερωτώμενοι στέλνουν χρήματα στη χώρα καταγωγής τους για οικονομική βοήθεια συγγενών και την τιμή 0 αλλού.
buyhome	Ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν οι ερωτώμενοι στέλνουν χρήματα στη χώρα καταγωγής τους για αγορά ακινήτου ή γης και την τιμή 0 αλλού.
homeren	Ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν οι ερωτώμενοι στέλνουν χρήματα στη χώρα καταγωγής τους για ανακαίνιση κατοικίας και την τιμή 0 αλλού.
Infamincome	Ποσοτική μεταβλητή η οποία εκφράζει το καθαρό ετήσιο οικογενειακό εισόδημα του ερωτώμενου σε ευρώ.
Lukeio	Ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος έχει τελειώσει έως δευτεροβάθμια εκπαίδευση (Λύκειο) και την τιμή 0 αλλού.
Awife	Ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος έχει τη σύζυγό του στη χώρας καταγωγής και την τιμή 0 αλλού.
Amother	Ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος έχει τη μητέρα του στη χώρας καταγωγής και την τιμή 0 αλλού.
comeGER	Ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος έχει έρθει για οικονομικούς λόγους στη χώρα υποδοχής και την τιμή 0 αλλού.
visitA	Ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος επισκέπτεται τη χώρα καταγωγής του περισσότερες από τρεις φορές το χρόνο και την τιμή 0 αλλού.
ratehelpFam	Ποσοτική μεταβλητή και εκφράζει το ποσοστό του εισοδήματος που στέλνουν οι ερωτώμενοι για οικονομικοί βοήθεια στη χώρα καταγωγής τους.
redincome	Ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος δηλώνει ότι έχει μειωθεί το εισόδημα λόγω της οικονομικής κρίσης και την τιμή 0 αλλού.

moneyan	Ψευδομεταβλητή και λαμβάνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος στέλνει χρήματα στο εξωτερικό και την τιμή 0 αλλού.
---------	--

Παράρτημα 4: Πίνακας Περιγραφικών Συχνοτήτων

Descriptive Statistics					
	N	Ελάχιστο	Μέγιστο	Mean	Std. Deviation
Sex	371	0	1	0,63	0,484
Age	371	18	78	40,69	13,049
Education	371	1	6	3,13	0,908
Family	371	0	4	0,44	0,756
Married	371	0	1	0,96	0,202
CityA	371	0	4	1,96	1,386
Child	371	0	1	0,68	0,468
Achild1	371	1	53	19,97	10,656
Achild2	371	0	50	14,88	11,968
Achild3	371	0	46	4,35	9,766
Achild4	371	0	42	0,47	4,080
ChildInGc	371	0	4	1,84	0,761
SameFam	371	1	7	3,42	1,040
OutofFam	371	0	1	0,08	0,269
HowmanyP	371	1	5	1,45	1,055
Awife	371	0	1	0,04	0,193
Adaughter	371	0	1	0,03	0,171
Ason	371	0	1	0,04	0,205
Afather	371	0	1	0,53	0,500
Amother	371	0	1	0,50	0,501
Auncle	371	0	1	0,70	0,461
Agrandpa	371	0	1	0,87	0,339
Agrandma	371	0	1	0,81	0,391
AOther	371	0	3	0,84	0,956
Gwife	371	0	1	0,96	0,193

Gdaughter	371	0	1	0,97	0,184
Gson	371	0	1	0,96	0,194
Gfather	371	0	1	0,46	0,500
Gmother	371	0	1	0,49	0,501
Guncle	371	0	1	0,47	0,500
Ggrandpa	371	0	1	0,13	0,340
Ggrandma	371	0	1	0,18	0,382
GOther	371	0	4	0,64	0,792
HeadFam	371	0	3	1,34	1,162
YearsG	371	2	22	15,73	3,833
Origin	371	0	1	0,59	0,492
Citizenship	371	0	1	0,15	0,353
WhenC	371	0	16	3,53	2,977
IfNowantIt	371	0	1	0,74	0,442
GCFam	371	0	1	0,25	0,432
WhoFamM	371	0	4	1,70	1,517
jobA	371	0	28	11,54	7,942
AccomA	371	0	1	0,65	0,476
PIncome	371	0	14	4,35	2,590
FamIncome	371	0	12	4,39	3,471
YjobGun	371	0	1	0,05	0,215
YjobGhouse	371	0	1	0,01	0,073
YjobGfact	371	0	1	0,02	0,126
YjobGbuild	371	0	1	0,23	0,424
YjobGdomes	371	0	1	0,18	0,385
YjobGprivate	371	0	1	0,28	0,451
YjobGpublic	371	0	1	0,01	0,073
YjobGfree	371	0	1	0,06	0,231

YjobGbusines	371	0	1	0,09	0,281
YjobGretired	371	0	1	0,03	0,162
OtherY	371	0	13	0,73	2,554
WjobGun	371	0	1	0,13	0,332
WjobGhouse	371	0	1	0,11	0,318
WjobGfact	371	0	1	0,02	0,125
WjobGbuild	371	0	1	0,13	0,341
WjobGdomes	371	0	1	0,36	0,482
WjobGprivate	371	0	1	0,13	0,341
WjobGpublic	371	0	1	0,01	0,088
WjobGfree	371	0	1	0,03	0,164
WjobGbusines	371	0	1	0,04	0,194
WjobGretired	371	0	1	0,03	0,175
OtherW	371	0	5	0,08	0,556
Yunemp	371	0	8	1,42	1,925
Wunemp	371	0	3	1,28	0,713
Unempfund	371	0	1	0,78	0,428
Funemp	371	0	1	0,28	0,451
HowLFunemp	371	0	6	0,75	0,929
HomeG	371	0	2	0,75	0,513
HomeGSq	371	30	300	73,20	22,908
HomeGfloor	371	0	8	2,16	2,003
AssetsA	371	0	1	0,82	0,381
HomeA	371	0	1	0,81	0,395
LandA	371	0	1	0,54	0,499
CompanyA	371	0	1	0,08	0,269
HomeASq	371	2	800	98,50	77,689
BuyHomeA	371	0	1	0,69	0,466

ComeGER	371	0	1	0,67	0,469
ComeGBF	371	0	1	0,70	0,459
ComeGW	371	0	1	0,42	0,493
ComeGSR	371	0	1	0,10	0,300
ComeGEduc	371	0	1	0,17	0,378
OtherCome	371	0	7	0,23	1,038
PermG	371	0	3	1,18	1,143
MoneyAN	371	0	1	0,26	0,441
Cash	371	0	1	0,98	0,142
Goods	371	0	1	0,27	0,444
PE	371	0	1	0,02	0,136
TE	371	0	1	0,00	0,069
Bus	371	0	1	0,14	0,349
TahE	371	0	1	0,02	0,136
Friends	371	0	1	0,32	0,468
Me	371	0	1	0,67	0,471
TL	371	0	1	0,27	0,447
WE	371	0	1	0,39	0,488
CostTran	371	0	11	3,79	3,757
ExCostTran	371	0	1	0,48	0,502
Confidence	371	0	1	0,15	0,360
SMoney	371	0	4	2,18	1,084
NoPermit	371	0	50000	2559,28	5933,077
Permit	371	0	70000	3047,80	8123,091
Year2008	371	0	40000	1497,95	3291,506
Year2009	371	0	20000	1232,37	2525,122
Year2010	371	0	30000	1066,66	2868,209
Year2011	371	0	10000	357,63	1090,875

SMoneybCr	371	0	1	0,68	0,466
Buyhome	371	0	1	0,39	0,488
homeRen	371	0	1	0,38	0,487
MC	371	0	1	0,13	0,334
HelpFam	371	0	1	0,65	0,479
CF	371	0	1	0,07	0,262
Invest	371	0	1	0,03	0,169
Food	371	0	1	0,31	0,465
EducA	371	0	1	0,03	0,182
Allo	371	0	1	0,02	0,139
Parents	371	0	1	0,59	0,492
Siblings	371	0	1	0,22	0,412
GrandpaMa	371	0	1	0,11	0,311
OtherRel	371	0	8	1,72	2,194
MMM	371	0	1	0,70	0,459
Car	371	0	1	0,57	0,495
Bike	371	0	1	0,05	0,209
Motor	371	0	1	0,08	0,265
Nothing	371	0	1	0,39	0,488
Truck	371	0	1	0,02	0,126
CarCost	371	0	650	157,00	98,912
SMoneyAG	371	0	2	0,56	0,867
SMoneyG	371	0	1800	213,00	233,839
Bank	371	0	1	0,94	0,237
relatives	371	0	1	0,01	0,073
Home	371	0	1	0,15	0,358
Foodm	371	0	800	316,28	174,346
CFm	371	0	300	59,09	59,280

EYDAP	371	0	100	23,39	14,556
DEI	371	0	200	66,62	34,475
Fixed	371	0	150	22,30	23,426
Shared	371	0	70	15,12	16,091
Heating	371	0	240	40,49	38,420
Mobile	371	0	300	26,59	28,285
OS	371	0	200	3,75	19,756
Technology	371	0	600	7,88	37,391
Educum	371	0	600	40,18	90,781
drugs	371	0	100	9,05	20,952
doctors	371	0	150	5,15	19,660
fun	371	0	450	81,85	82,368
ComTelephone	371	0	1	0,92	0,269
Sholio	371	0	4	0,21	0,862
ComInternet	371	0	1	0,39	0,487
ComLetters	371	0	0	0,00	0,000
WhenCom	371	0	4	1,87	1,343
VisitA	371	0	4	0,84	1,209
SpendA	371	0	3000	668,99	620,952
SpendG	371	0	3000	444,05	516,993
PaidLess	371	0	1	0,86	0,351
UPaidLess	371	0	1	0,44	0,497
Cevents	371	0	1	0,24	0,425
Living	371	0	1	0,79	0,410
Poverty	371	0	1	0,69	0,461
RateHome	371	0	50	16,37	13,016
RateLoans	371	0	60	3,48	10,107
RateFood	371	0	60	26,30	10,604

RateCF	371	0	50	6,29	6,464
RateDrugs	371	0	20	1,31	3,028
RateDoctor	371	0	20	0,58	2,180
RateEduc	371	0	30	3,84	7,079
RateFun	371	0	60	9,11	9,706
RateSave	371	0	80	14,79	12,662
RateHelpFam	371	0	50	1,53	4,695
OtherRate	371	0	85	16,38	12,930
ProsOther	371	0	5	3,38	1,676
YCompany	371	0	1	0,15	0,353
Whatkind	371	0	5	1,65	1,481
FutMoney	371	0	1	0,40	0,490
Sxolio	371	0	1	0,32	0,467
LoanG	371	0	1	0,17	0,374
ConsLoanG	371	0	1	0,21	0,410
HousingLoanG	371	0	1	0,50	0,504
RepairLoanG	371	0	1	0,05	0,216
CarLoanG	371	0	1	0,24	0,432
OtherLG	371	0	1	0,01	0,103
LoanA	371	0	1	0,01	0,103
ConsLoanA	371	0	1	0,50	0,577
HousingLoanA	371	0	1	0,50	0,577
RepairLoanA	371	0	0	0,00	0,000
CarLoanA	371	0	0	0,00	0,000
OtherLA	371	0	1	0,00	0,052
CreditCard	371	0	1	0,20	0,402
HowMuchCC	371	1	5	1,23	0,649
UseCC	371	0	2	1,81	0,471

BuyFoodL	371	0	1	0,74	0,439
BuyFoodSM	371	0	1	0,84	0,370
BuyFoodM	371	0	1	0,12	0,328
Research SM	371	0	1	0,86	0,344
ResearchL	371	0	1	0,89	0,309
Order	371	0	4	2,85	0,971
EatOut	371	0	4	0,60	0,780
PayEner	371	0	1	0,34	0,474
HowPayEner	371	1	300	61,84	66,293
OriginCrisis	371	0	1	0,40	0,490
OtherOrig	371	0	8	0,56	1,703
RedIncome	371	0	1	0,73	0,444
YIncome	371	0	2	1,06	0,589
RedWork	371	0	1	0,88	0,327
RedTimWork	371	0	1	0,60	0,490
Qualif	371	0	1	0,41	0,492